

ANNE ȘI SERGE GOLON

13

ANGELICA
ȘI DRUMUL
SPERANȚEI

© EDITURA ELIT

ANNE & SERGE GOLON, "Angélique"

© Opera Mundi, 1960, Éditions J'ai lu

© 2005 by Editura ELIT, pentru prezenta traducere

Editura ELIT

2000, Ploiești, Str.Gheorghe Doja nr.141,

Tel./Fax: 0244/526340

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

GOLON, ANNE & SERGE

Angelica și drumul speranței / ANNE & SERGE GOLON;

trad.de Rodica Lungulescu – Ploiești; ELIT, 2005

256 p.; 20 X 13 cm

I.S.B.N. 973 - 9380 - 41 - 7

Toate drepturile asupra acestei versiuni în limba română,
inclusiv pentru Republica Moldova, sunt rezervate

EDITURII ELIT.

Tipografia PRINT MULTICOLOR Iași

Str. Bucium nr. 34, Iași, 700265

Tel (0232) 21.12.25, 23.63.88

Fax. (0232) 21.12.52

ANNE ȘI SERGE GOLON

**ANGELICA ȘI
DRUMUL SPERANȚEI**

Traducere: Rodica Lungulescu

EDITURA ELIT

PRIMA PARTE

MINUNILE DIN SALEM

1

Angelica îl privea cu milă pe adolescentul pe care un soldat, purtând pe cap o cască engleză din oțel, îl împingea în sala de consiliu cu halebarda.

Ea înțelegea neliniștea acestui tânăr fermier, luat de la muncile sale și târât în fața unei înalte adunări de domni îmbrăcați în negru, cu gulere albe, așezați în jurul unei mese lungi într-o sală chiar mai întunecată decât veșmintele lor. El fusese adus aici ca să descrie îngrozitorul masacru, săvârșit acolo sus, în munți, în urma căruia muriseră toți ai săi.

Nezărind la început decât aceste fețe albe și severe ale căror priviri erau fixate asupra lui, ochii i se opriră asupra singurului chip de femeie pe care se citea bunătatea.

Și, cum vedea că această doamnă foarte frumoasă ascundea sub pliurile unei lungi mantale de mătase semnele unei sarcini, un nod i se urcă în gât, căci ea îi amintea de sărmana sa mamă care, aproape în fiecare an, aducea pe lume un copil. Această amintire îi dădu curajul să-și înceapă povestirea și să răspundă la întrebările care i se puneau cu voce gravă, intenționat solemnă și lentă pentru a impresiona și mai mult. Era gata să spună tot.

— Cum te numești?

— Richard Harper.

— De unde vii?

— Din Eden's Falls*, pe râul Annonnosuc.

Fu conștient de privirile pline de semnificații schimbate de domnii din Salem. Acum îl examinau din cap până în picioare, de la părul zburlit de culoarea paiului, la fața arsă de soare, la picioarele goale, rănite de mărăcini și de pietrele ascuțite, în pantofii mari care îi fuseseră împrumutați. Și iarăși fu pe punctul de a izbucni în lacrimi. Ochii săi spălăciți se fixară patetic asupra ochilor acestei femei, care îi amintea de mama lui, și după o clipă, neliniștea i se risipi. O privire limpede izvora din ochii femeii și i se păru ca ea îi zâmbește. Era gata să-și ofere mărturia.

Erau acolo încă de dimineață.

Cu o zi în urmă, Angelica și Joffrey de Peyrac, revenind dintr-un periplu de aproape două luni de-a lungul coastelor Noii Anglii care îi dusesese până la New York, aruncaseră ancora în micul port Salem.

Reveneau aici în vizită la vecini și cu afaceri. Dar regăsiseră capitala coloniei engleze Massachusetts în plină tulburare și, pe chei, notabilii și miniștrii îi întâmpinară sobri, informându-i că incursiunile francezilor din Canada și ale aliaților lor sălbatici fuseseră reluate împotriva așezărilor din nordul Noii Anglii. De aceea responsabilii acestor state cerură invitațiilor lor, a căror vizită era privită ca un semn de ajutor de la Dumnezeu, să asiste la consiliul extraordinar care urma să se reunească pentru a evalua situația.

În calitate de vecini francezi și de proprietari ai așezărilor din Maine, provincie considerată ca alipită statului Massachusetts, consiliul făcea apel atât la contele de Peyrac pentru a-i cere să le reamintească autorităților din Quebec de promisiunile făcute, cât și la Angelica, deoarece era recunoscută influența ei asupra șefilor indieni, despre care legenda spunea ca și cei mai sălbatici o ascultau.

— Dacă vorbiți de Piksarett, șeful tribului Patsuikett, aflați că nu mai știu nimic de el de mai bine de un an, se apără ea.

— Hoardele care au atacat satele englezilor erau conduse de francezi? întrebă Joffrey. Erau conduse în luptă de un iezuit?

Trebuiau ascultați martorii.

Încă de la deschiderea ședinței, în *council house*** din Salem, fuseseră ascultați supraviețuitorii masacrelor pe care

* Cascadele Raiului, n.t.

** Primărie, n.t.

fermierii de la deal îi strânseseră, adesea răniți sau muribunzi, și îi aduseseră până pe coastă.

Primul martor fusese un fermier speriat și buimăcit, care se afla încă sub șocul teribilei nenorociri care îl lovise. Nu văzuse nimic, nici francezi, nici iezuiți, nici sălbatici, căci în ziua respectivă fusese plecat. La întoarcere nu mai rămăseseră din satul și din casa lui decât cenușă și ruine înnegrite, părinții săi erau străpuși de săgeți și scalpați, soția, copiii și servitorii dispăruseră, fiind luați, fără îndoială, în captivitate, acolo sus, în regiunile îndepărtate și inaccesibile de lângă lacul Sfântul Laurențiu unde indienii botezați de francezi, adăugând la oroarea idolatriei lor păgâne pe aceea de a găsi adăpost îndărătul crucii și al mătâniilor papistașe, aveau să-i păstreze ca sclavi și de unde nu se vor mai întoarce niciodată.

Lacrimile curgeau pe fața tăbăcită a fermierului, ceea ce părea să-i irite într-o oarecare măsură pe reprezentanții puritani ai Salemului, căci ei le interpretau ca pe un refuz al încercărilor trimise de divina providență. Mai mult, toți acești oameni veneau din nordul statului Connecticut, moștenitori ai disidenților din Massachusetts care, periodic, refuzau să respecte legile coloniei și își fondau propria biserică în mijlocul preeriilor ademenitoare pe malurile marelui fluviu din vest. Dar, în mod firesc, atunci când indienii, coborând din nord, îi amenințau, acești nebuni după libertate, cereau ajutor statului Massachusetts și le revenea locuitorilor din Boston și din Harlem rolul de a organiza expediții punitive, așa cum se întâmplase în 1637 împotriva indienilor Péquot care îi exterminau pe coloniștii din Connecticut, sau, mai recent, împotriva celor Narragansett.

Acum, Richard Harper vorbea neîntrerupt, ca o moară, cu ochii fixați asupra Angelicăi a cărei prezență părea să-i însuflească forța de a merge până la capăt.

Povesti pentru a nu știu câta oară cum familia se trezise într-o dimineață calmă ca și celelalte, cum un grup de dușmani apăruse ca un fulger, devastând cabana izolată, furând câteva bunuri: arme, unelte, alimente, și capturându-i pe toți locuitorii casei care încăpuseră pe mâna lor pentru a-i târî după ei în cămașă, cu picioarele goale.

— Erau patru indieni și doi francezi, spuse el.

În spatele lor, prizonierii, printre care el, mama sa, cei șase frați și surori, o servitoare, merseseră ore întregi ca niște

damnați. Cei mai mici dintre frații lui, Benjamin și Benoni, doi bebeluși gemeni de câteva luni, trebuiau hrăniți cu biberonul pentru că mama lor nu putea să-i mai alăpteze.

La prima oprire, într-o poiană, indienii le tăiară capetele gemenilor, "din milă" spuseră ei, deoarece nu puteau face rost de lapte de-a lungul acestui drum greu prin pădure și prin munți spre Canada. "Din milă", încercă să-i explice într-o engleză stricată unul dintre francezi mamei care urla, nebună de durere, pentru a o liniști... Dar ea nu voia să audă nimic și urla și mai tare. La urmă, unul dintre indienii Abénakis îi zdrobi țeasta cu tomahawkul*, strigătele ei riscând să-i atragă pe urmele lor pe fermierii englezi din Springway care aveau să afle în curând despre răpire.

Apoi, își reluară marșul, luându-i pe ceilalți copii, pe tatăl înmărmurit, pe tânăra fiică terorizată.

El, Richard, cel mai mare dintre copii, profitase de dezordinea și de învălmășeala cauzate de cele trei crime pentru a se arunca în desişul din apropiere.

Când a văzut caravana dispărând la celălalt capăt al poienii fără ca absența lui să fie observată, fugise, reușind să se îndepărteze de răpitori. Mersese mai multe zile, apoi ajunsese în regiuni locuite. Mărturisea astăzi că sub imboldul fricii, nu se gândise la altceva decât să fugă cât mai departe. Acum, își reproșa faptul că a abandonat-o astfel, fără înmormântare creștinească, în colții fiarelor, pe biata lui mamă pe care o revedea fără încetare în visele sale, întinsă în iarbă, cu țeasta zdrobită, lângă cei doi bebeluși decapitați...

În acest punct al povestirii, Angelica înțelese că nu va mai putea suporta continuarea și că trebuia să se retragă. Chipurile se încețoșau în fața ei, un contrast de alb și negru, albul gulurilor, al fețelor și al bărbilor, negrul veșmintelor și al mobilelor, într-o penumbră pe care lumina zilei ce pătrundea prin ferestrele din sticlă colorată o străpungea cu greu. Evidențiindu-se în fresca clar-obscură, barba ascuțită și strălucirea diamantului de la urechea stânga a lui Sir Thomas Cranmer, reprezentantul guvernatorului Noii Anglii și profilul de pirat din Caraibe, de hidalgo, de mare senior din Aquitaine al soțului ei, contele de Peyrac, în spatele căruia, în picioare,

---

* Armă de luptă (la început măciucă iar mai târziu topor) specifică amerindienilor, n.t.

servitorul negru, Kouassi-Bâ nu se distingea decât prin albeața ochilor lui și prin penele de stârc alb care îi împodobeau turbanul, clarificară lucrurile pentru Angelica. Strângându-și ampla mantie, ea se ridică și se retrase, binecuvântând discreția obiceiurilor englezești care permiteau oricui să părăsească o adunare fără explicații și fără ca nimeni să zică un cuvânt, căci cercetarea scopului acestei absențe risca să-i încurce și pe anchetator și pe anchetat.

Ajunsa în stradă, ea-și scoase pălăria și boneta. Părul îi era lipit de tâmple de sudoare. Merse cât putu de repede până la casa doamnei Cranmer unde fuseseră găzduiți. Indispoziția îi dispăru. Dar, când vru să se întindă pe pat, simți o durere la rinichi și avu din nou impresia că se sufocă. Atunci se ridică și se îndreptă spre fereastră. Se gândea la copilul pe care și-l dorise atât de mult.

2

“De ce mi l-am dorit atât de mult?” se întreba Angelica de Peyrac, stând în picioare în fața ferestrei pe care o deschisese, la primul etaj al locuinței doamnei Ann-Mary Cranmer, în Salem, oraș activ și puritan, din statul Massachusetts, Noua Anglie.

Încă nu era cu adevărat îngrijorată, doar ușor alarmată.

Privirea îi rătăcea, fără să întârzie, asupra orizontului cețos, de culoarea perlei, unde se dezgoleau în valuri succesive, stâncile brune scăldate de marea joasă, în timp ce bălțile pe care marea le lăsă în retragerea ei sclipeau ca mii de mici oglinzi.

Era aproape amiază într-o zi călduroasă, la capătul unei veri extenuante. Zgomotele portului și ale șantierelor de construcții navale se estompau.

Dar Angelica, cuprinsă dintr-odată de oboseală, nu-și dădea bine seama de ceea ce se întâmpla în jurul ei. Ea, care de obicei privea oceanul cu plăcere, nu simțea acum decât neliniștea provocată de acest spațiu prea vast.

Șocul și decepția cauzate de povestea acelor triste evenimente erau sporite de o îngrijorare personală care venea să-i tulbure liniștea și fericirea neîntrerupte din acest an.

Conștientă de faptul că anumite pericole amenințau echilibrul fericirii sale și că o anumită decizie pe care o luase cu câteva luni înainte o făcea responsabilă de acest lucru, simțea nevoia să se întrebe ce anume o împinsese să întreprindă această aventură care era – așa cum își dădea seama astăzi – o nebunie!

“De ce mi l-am dorit atât de mult?”

Oare nu se lăsase încă o dată păcălită de firea ei care mușca din viață ca dintr-un fruct fără să se îngrijoreze de viitor?

“Nebuno!” se muștra ea cu asprime.

Oare nu fusese un capriciu al ei?

Totul mergea atât de bine. Totul era perfect în jurul lor, în sfârșit!

De ce simțise nevoia să ceară nu știu ce confirmare a acestei fericiri senine, a acestei reușite care se adevăra, în loc să guste fără teamă din toate plăcerile vieții, acum că era sănătoasă și nu mai tremura pentru ai ei?

Nu-i oferise oare soarta, mult timp potrivnică, toate răspunsurile și toate recompensele?

Nu-i oferise oare viața tot ceea ce-și poate dori o femeie? Un soț pe care îl adora și de care se știa iubită cu pasiune, doi fii frumoși și fermecători care, în floarea tinereții, reprezentau astăzi o podoabă la Curtea Franței, așa cum spunea Florimond, cel mai mare, în ultima lui scrisoare adusă de primele vapoare dinspre Europa. O avea aproape de ea, în America, pe fiica cea mică, Honorine, iubită de toți, și pe care îi plăcea s-o vadă crescând, uitând de lupte, de frică și de singurătate, încercări la care își reproșa că se gândește încă prea des, acum că ele erau departe.

Oare nu cunoscuse alături de Joffrey de Peyrac, soțul ei, toate reușitele și nu văzuse înfăptuindu-se în mai puțin de trei ani toate miracolele?

Între altele, prosperitatea proprietăților lor din America de Nord: Gouldsboro, pe coasta Atlanticului, și Wapassou, în inima pădurilor din Maine, fondate în cele mai grele condiții, dar care astăzi, datorită alianței lor cu Noua Anglie, se dezvoltau cu rapiditate. Pacea domnea în această mare interioară numită golful Francez*, unde mișunau reprezentanții mai multor națiuni pentru care contele de Peyrac devenise îndrumătorul și stăpânul necontestat, influența sa extinzându-se spre interior până la izvoarele fluviului Kennébec, limita extremă a posesiunilor sale.

* Astăzi golful Fundy, n.t.

Ca un miracol și mai mare, determinând totul, nu obținuseră ei, ea și el, iertarea celui mai mare monarh din univers, Ludovic al XIV-lea, rege al Franței, după ce, în timpul unui lung conflict toți trei, (Joffrey, vasalul învins, ea, supusa rebelă, el, suveranul implacabil) își dăduseră cele mai teribile lovituri? Iertarea venise când nimeni nu mai spera. Aflaseră vestea când se găseau la Quebec, oaspeți ai domnului de Frontenac, guvernatorul Noii Franțe, care le susținuse cauza și aștepta alături de ei verdictul regelui. Un verdict fără rezerve. Regele Franței, temut pe toate continentele, se înclina în fața lor, condamnații, exilații, uitând ofensele, redându-le titlurile și bogățiile, deschizându-le din nou porțile regatului și mergând până a le accepta întoarcerea, lăsându-le libertatea să hotărască ei singuri momentul și circumstanțele.

Angelica, femeie copleșită, răsfățată, stăpâna pe destinul care se afla acum în mâinile lor, ale ei și ale soțului ei, protejată și apărată din toate părțile, liberă să trăiască fericită și netulburată în locurile și printre oamenii pe care îi alesese, de ce a simțit ea oare nevoia să mai pretindă cerului un cadou, o binefacere, un miracol în plus? Un copil.

“Nu te vei schimba niciodată!”, suspină ea.

Își duse mâna la ochi. Sclipirile bălților de apă ca mii de monede de aur aruncate peste golf o orbeau. Mirosul puternic al mării îi provoca o ușoară greață. Se zăreau câteva pânze albe în depărtare legănându-se în ceața aurită.

Lângă casă, se găsea o piață prin care se perindau chiar și pe această caniculă, unii dintre locuitorii activi din Salem, îmbrăcați sobru și purtând pe cap pălării negre înalte adoptate de puritanii din Anglia în timpul revoluției din 1649 inițiată de austerul Oliver Cromwell.

Femeile, majoritatea îmbrăcate într-un albastru viu, cu bonete și gulere albe, trădau prin această uniformă statutul lor de “angajate”, adică de persoane care nu terminaseră de plătit călătoria spre Lumea Noua prin anii de muncă în slujba celor care le aduseseră. Lucru care nu le împiedica să aibă aerul degajat și liniștit al femeilor care, acceptând să traverseze oceanul, hotărâseră să aleagă servitutea.

Toți se deplasau cu zel, ca orice buni cetățeni din Massachusetts, absorbiți de scopul ce trebuia atins și de misiunea ce trebuia îndeplinită, dar nu într-atât încât să nu arunce, în

treacă, o privire curioasă și interesată spre locuința lui sir Thomas Cranmer unde se știa că sunt găzduiți stăpânii de la Gouldsboro, și să nu o observe la fereastră pe cea care era numită pretutindeni “frumoasa franțuzoaică”.

Căci locuitorii din Salem erau curioși ca în toate porturile lumii unde marea aduce, cu voia sau fără voia noastră, toate soiurile de oameni, câteodată seducători, întotdeauna de temut, dar cu care trebuie să încerci să te acomodezi dacă vrei să faci comerț.

Franțuzoaica nu era o necunoscută pentru oamenii din Salem și se știau destule lucruri despre ea, printre care și faptul că salvase de la moarte din mâna indienilor sau din captivitate în Canada un grup de fermieri englezi din Androscoggin, în nordul teritoriului Maine.

Se știa deasemenea că era soția unui gentilom care, deși francez și fără îndoială catolic, întreținea relații excelente cu Massachusetts, multe dintre navele sale fiind construite în șantierele de pe coastă.

Venirea lor însemna deci o creștere a activității orașului și, sub acest pretext virtuos al afacerilor, se ascundea plăcerea de a le observa echipajele, toaletele și obiceiurile, în mod firesc mai puțin aspre și bănuite de a fi libertine, dar care erau acceptate de vreme ce erau franțuzești.

Totuși, în această zi, mulți oameni, după ce o priveau pe frumoasa străină în picioare la fereastră, își întorceau repede privirea și își strâneau buzele cu dispreț.

Nu considerau că este potrivit – și vor atrage atenția și soțiilor lor – ca o femeie care urma să nască în curând să fie îmbrăcată în veșminte prea somptuoase pentru starea ei care cerea discreție, și să stea astfel la fereastră în văzul întregului oraș.

Trebuia să fii într-adevăr o catolică desfrânată, fără bunele maniere și fără vreun pic de decență, ca să-ți permiți acest lucru, și încă fără să pari deloc rușinată!

Angelica, văzându-se ținută privirilor, începu să bănuiască reacțiile unora. Știindu-i pe puritani foarte bănuitori în legătura cu lucrurile trupești, își dădea întotdeauna silința să nu le trezească suspiciunile, însă mici detalii îi scăpau adesea.

Înțelegând că îi scandaliza pe trecători, dându-se astfel “în spectacol”, Angelica se retrase în camera ei.

Adineauri, cuprinsă de amețală și simțind că se sufocă, se apropiase de fereastră ca să respire puțin. Acum era mai bine. Mult mai bine. Se îngrozise, căci, până în această zi, nu trebuise să suporte nici unul dintre inconvenientele "stării" sale, cum spuneau oamenii pudici. Și totuși, era însărcinată în luna a șaptea.

Fiind invitată să asiste la consiliul edililor din Salem, onoare de care s-ar fi lipsit bucuroasă, nu ezitase să îi răsplătească purtând o mantie incomod de largă pentru a ascunde semnele sarcinii în fața acestor hughenoti austeri și de o pudoare afectată care totuși îi slujeau unui Iisus ce propovăduise neîncetat discipolilor lui: "Creșteți și vă înmulțiți!". Dar, pentru reprezentanții severi ai religiei prezbiteriene, acest lucru trebuia făcut cu cea mai mare discreție, și ar fi fost încă și mai bine dacă s-ar fi putut face prin intervenția Duhului Sfânt. Amintindu-și că sfântul Paul denunțase părul femeii ca pe un instrument al păcatului trupesc, și că puritanii erau de acord cu el în această privință, Angelica purta pe cap un batic de tafta și o pălărie cu borurile largi care îi strângea tâmplele și îi provoca o îngrozitoare durere de cap.

Până acum, în timpul călătoriei, nu resimțise oboseala. Dar începea să simtă apăsarea grea a căldurii și a umezelii care domneau pe uscat și nu se simțea în stare să asculte ceea ce consiliul urma să le prezinte.

"Am crezut că leșin"

Vedea imaginea bieteii mame engleze, moartă, cu țeasta zdrobită, lângă gemenii ei, întinsă în iarbă lângă capetele lor, ca niște păpuși stricate... Trebuia să înceteze să se mai gândească la asta, altfel se va simți iarăși rău. Cu toate acestea își reproșa că l-a abandonat pe acel biet fermier care intrase și o privise ca și cum ea ar fi avut puterea să-i readucă la viață pe ai săi.

Cel mai rău era că aceste masacre care scuturau convulsiv Lumea Nouă, căpătau amploare, căci sângele cere sânge.

Era mai bine să nu gândească prea mult deocamdată.

Angelica își privi micul ceas pe care îl purta la brâu, îl scutură, apoi îl întoarse cu o cheie minusculă, crezând că a stat.

Nu era chiar atât de târziu pe cât crezuse. Era singură în casă, cel puțin așa credea, căci o liniște adâncă domnea peste tot, ca și cum servitorii ar fi plecat brusc. Dar unde erau? La piață? La biserică?

Obişnuită să observe rapid semne imperceptibile, invizibile pentru alții, care dezvăluiau reacții umane bine disimulate, Angelica fusese intrigată încă de la început de comportamentul gazdei lor din Salem, doamna Ann-Mary Cranmer.

În ciuda aparențelor, chipul încruntat al acesteia din urmă arăta că nu înțelegea de ce era considerat normal ca ea să-i primească pe oaspeții străini de fiecare dată când veneau în Salem, ca și cum aceștia ar fi fost considerați nedemni să treacă pragul caselor cu adevărat puritane, religiile suspecte riscând să aducă cu ele aroma corupătoare a păcatului...

Angelica, remarcând atitudinea doamnei care îi primea onorabil și în același timp stătea supărată, primise de la Joffrey o explicație care părea satisfăcătoare.

Născută Wexter, fiica lui Samuel, unul dintre cei mai pioși și mai intransigenți fondatori ai orașului, se îndrăgostise și se căsătorise cu un anglican faimos, seducătorul și aristocraticul sir Thomas Cranmer. În mod normal, ea ar fi trebuit mai apoi să părăsească Salemul, fiind mai mult sau mai puțin izgonită, și să nu mai existe pentru ai săi și pentru locuitorii din Massachusetts, nici chiar în amintire.

Dar această soluție radicală se dovedi dificil de aplicat.

Mai întâi, pentru că numitul anglican ocupa o funcție importantă în administrația regală. Apoi, pentru că se știa că el este înrudit cu acel Thomas Cranmer, arhiepiscop de Canterbury, consilierul lui Henric al VIII-lea care, la începuturile tulburi ale Reformei, îl protejase pe marele predicator scoțian John Knox, despre care toată lumea știa că organizase protestantismul radical din Anglia din care apăruse puritanismul și mai mult, fusese executat în timpul domniei Mariei Tudor Catolica, supranumită Sângeroasa.

Recunoștința le spunea deci să nu se arate prea intoleranți față de strănepotul acestuia... În sfârșit, trebuie că onorabilul Samuel Wexter s-a temut să-și piardă pentru totdeauna unica fiică, până atunci perfectă.

Astfel, cuplul fu acceptat în Salem și oamenii se obișnuiră cu sir Thomas Cranmer, cu dantelele lui, cu cerceul lui cu perla.

Părăsită adesea de soțul ei, căci acesta nu înceta să navigheze între Boston, Jamaica și Londra, fiica lui Samuel Wexter, își întări poziția și, încercând să se facă iertată pentru o

nebunie care o ținutise la stâlpul infamiei într-o societate pe care aspira să o edifice, deveni și mai severă cu îndeplinirea obligațiilor religioase. Cea mai amară pedeapsă: ușurința cu care i se spunea, trimițându-i-se posibili susținători ai lui Satan: "Puteți să-i primiți!".

Angelica trase spre ea un fotoliu cu spătar tapițat și se așeză nu departe de fereastră, suficient de aproape pentru a se bucura puțin de briza mării. Salem, care înseamna "pace" în limba ebraică, era un orașel bizar și încântător, o îngrămădire de acoperișuri din șindrilă pe crestele cărora se aflau coșurile din piatră cenușie sau din cărămizi roșii pentru notabilități și negustorii bogați.

Legislația în vigoare în acest oraș era strict religioasă iar instituțiile erau direct derivate din Scrierile sfinte.

Acum că Angelica era liniștită, vedea că s-a purtat prostește. Era inutil să-și pună astăzi întrebarea: "De ce mi-am dorit un copil?" Se cunosc oare motivele care trezesc în inima unei femei nevoia vitală a maternității? Ele sunt multiple, evidente și totuși nici unul nu este cel adevărat, căci o astfel de nevoie nu este ceva rațional.

Angelica își aminti că începuse să se gândească la asta la Quebec, când o văzuse pe micuța Ermeline de Mercouville ieșindu-i grăbită în întâmpinare cu brațele întinse. N-ar fi oare bine să se bucure de plăcerile unei noi sarcini, așa cum nu putuse s-o facă în trecut și să reconstruiască cuibul distrus de atâtea furtuni?

Dar mai ales, – și acest gând începea să predominie pe măsură ce totul se reconstruia în jurul lor și în ei, – începuse să-și dorească un copil de la el. Al lui, dragostea ei, iubitul ei, refugiul și chinul ei, al lui, unicul, bărbatul întregii sale vieți, al lui, Joffrey de Peyrac, cu care era căsătorită de mai bine de douăzeci de ani.

Ori, printr-o luptă nemaipomenită, trecând prin cele mai grele încercări, prin cele mai încurcate și mai imprevizibile căi, dar și printr-o perseverență care friza încăpățânarea și o voință care adesea ar fi putut să fie considerată vinovată din cauza pericolelor pe care le înfruntase orbește, își atinsese deci scopul, realizarea tuturor visurilor ei: dragoste, fericire, pace alături de cel pe care îl căutase atât, crezându-l mort, și de care intrigile și neînțelegerile au fost pe punctul să o despartă din nou.

Visase să aibă un copil de la el așa cum l-ar fi dorit de la un nou amant, pentru a întări această legătură.

Căci trebuie spus că ideea unei astfel de nebunii nu i-ar fi trecut prin cap la momentul regăsirii lor de la care se împlineau în curând trei ani.

Atunci când se gândea la acele vremuri, amintirile i se păreau foarte îndepărtate și ireale și de-abia se recunoștea pe sine. Ce urât se purtasera unul cu celălalt, reproșându-și loviturile date de viață, uitând că fuseseră amândoi victime și că doar acest lucru îi unise. Au trebuit să învețe acest lucru, și astăzi se minuna de drumul pe care îl traversaseră împreună.

Cât erau de străini, gata să se respingă, chiar să se urască, și totuși mereu atât de apropiați, fascinați unul de celălalt! Ce miracol! Dacă n-ar fi fost această irezistibilă atracție a corpurilor lor, care îi încătușa cu fiecare privire, aceasta foamă violentă care anula toate celelalte considerații, oare ar fi putut depăși atâtea obstacole?

Totuși, abia după experiența din Quebec, oraș francez din nordul american, unde merseseră pentru a negocia o posibilă reconciliere cu regele Franței și cu țara lor, și unde traversaseră în familie o iarnă deosebită, agitată, se simțise diferită, invadată de o dorință puternică: să aibă încă un copil de la el, un nou copil pentru o viață nouă.

Își aminti de drumul de întoarcere.

Părăseau mărunta capitală a Franței, eliberată din strânsoarea gheții. Flota lor cobora pe fluviul Saint Laurent, traversa golful cu același nume și Angelica, la bordul navei amiral, *Gouldsboro*, privind de pe punte, împreună cu Honorine, jocul focilor albe între valuri, simțise o intensă bucurie și siguranță, neumbrite de nici o neliniște.

Își rezolvaseră problemele și câștigaseră luptele, dacă nu pe toate, cel puțin pe cele dintre ei. În cursul acestei ierni petrecute la Quebec, descoperiseră ca erau înlănțuiți pe vecie prin legături invizibile pe care nimic nu le va putea niciodată rupe. Descoperiseră că, în ciuda firilor lor independente, nu puteau să trăiască, să respire, să gândească în absența celuilalt. Desigur, Joffrey era un bărbat misterios, imprevizibil, de neclintit și ea era la fel, chiar dacă credea cu toată forța, ca majoritatea femeilor, că purtarea și intențiile ei sunt transparente.

Atunci, cu inima și cugetul împăcate, începuse să viseze la acest copil pe care și-l dorea, fără motiv, doar pentru fericirea ei! Un copil nou pentru o viață nouă.

Nu se mai simțise de mult atât de tânără și veselă ca acum. Protecția unui bărbat care o apăra și o elibera de orice responsabilitate, bătlia câștigată împotriva regelui care o scăpa de orice grijă, fuseseră la început stânjenitoare. Era de părere că viața ei de până acum fusese prea serioasă. Căci, cu excepția celor câteva luni de vis petrecute la Toulouse, ce fusese viața ei în ultimii douăzeci de ani, aruncată în mizerie și în singurătate?

Desigur, nu păstra numai amintiri neplăcute. Acești ani de lupte nu fuseseră monotoni și lipsiți de distracții, și ea știuse să râdă în momentele comice ale existenței și să se bucure de victoriile smulse în această cursă pentru supraviețuire.

Pe această corabie, corabia lor, care îi ducea spre un viitor pe care îl presimțea calm și fericit, i se păru că venise momentul să depună armele și să-și schimbe viața. Să fie o altă femeie. Ceea ce nu-și permisesese să fie până acum.

Dar pentru că, datorită “secretelor” sale de vindecătoare, cunoștea misterele procreării, hotărî să mai aștepte.

Așteptă o vreme. Viața o învățase să-și tempereze elanurile. Nu mai era vorba aici de strategie militară, la care excelase în timpul revoltei împotriva regelui, și care necesita putere de observație și acțiune rapidă, ci de construirea păcii, sarcină pe care națiunile o îndeplinesc cu mai puțin talent și grijă decât războiul.

Vroia să se instaleze în această nouă epocă fericită, să se asigure că nu se amăgea, să se obișnuiască cu suspendarea ostilităților și cu traiul alături de el, dragostea ei din totdeauna, stăpânul și prietenul ei. Și mai trebuia să se bucure de certitudinea acestei iubiri care ardea între ei ca o flacăra și pe care nimic nu o mai putea clătina.

Ajunseră la Wapassou.

Și cum Joffrey de Peyrac era iubitul nebun, intuitiv, generos, aduse vorba despre copilul la care știa că ea visa și care le-ar pecetlui iubirea.

Atunci când zăpada mai acoperea încă Wapassou, într-o iarnă în care, în fortărețele de lemn din nordul american, aproape uiți că ar mai fi și alți oameni pe pământ, concepură acest copil din dragoste.

Când se știu însărcinată, Angelica se simți extaziată, uluită, deși cunoștea foarte bine, încă din copilărie, de la vrăjitoarea Mélusine, leacuri prin care ar fi obținut rezultatul dorit. Nu-i venea să creadă!

În aprilie, copilul se mișcă și ea simți aceeași surpriză incredibilă.

Se simțea atât de fericită, încât, în afară de aceste tresăriri prin care "el" își făcea cunoscută prezența, ar fi putut crede uneori că nu era însărcinată. Fusese scutită de toate inconvenientele care însoțeau începutul unei sarcini. Rămăsese suplă mult timp. Nesimțind nici o oboseală, ba mai mult, simțindu-se mai sănătoasă și mai puternică decât în mod obișnuit, nu a fost nevoie să schimbe nimic din existența ei activă, nici din proiectele de călătorie care îi aduseră în primăvară în contact nu numai cu locuitorii portului Goulsboro, dar chiar și cu restul lumii. Corăbiile le aduceau vești din Europa și, ținând cont de noutățile din golful Francez, rar se întâmpla ca Joffrey de Peyrac să nu pună la punct un plan de navigație. Vara era, într-adevăr, o perioadă de activitate maritimă intensă.

În acel an, contele fu nevoit să meargă la New York, călătorie care îi permise în același timp să viziteze la dus și la întors cele mai importante așezări din Noua Anglie, răspândite de-a lungul coastei, de la New York la Portland, trecând prin Boston, Salem și Portsmouth, unde avea prieteni și interese.

Angelica vru să-l însoțească. Fără să pomenească de promisiunea secretă pe care și-o făcuse de a nu-l mai lăsa niciodată pe Joffrey să plece fără ea, își convinse soțul că trebuie să-l întâlnească cu orice preț la Casco pe prietenul ei, vrăciul englez, George Shapleigh, căruia trebuia să-i ceară tot felul de sfaturi și de leacuri. Oricum, susținu ea, vroia să-l vadă pe Shapleigh înainte de naștere, căci el deținea în vizuina lui cele mai savante cărți de medicină, pe care ea dorea să le consulte.

În timp ce *Curcubul*, mândra corabie de mai bine de trei sute de tone, proaspăt ieșită din șantierul din Salem, naviga spre sud, îndreptându-se direct spre gura fluviului Hudson, îi trimiseră mesaje doctorului Shapleigh, chemându-l la Salem la începutul lui septembrie. Nașterea copilului fiind prevăzută la sfârșitul lunii octombrie la Goulsboro, *Curcubul* și mica flotă a lui Peyrac ar fi avut tot timpul să se întoarcă acolo.

Apoi, în funcție de anotimp și de căderea, posibil timpurie a brumei, nou-născutul – prinț sau prințesă? – ar fi întreprins

primul periplu în această lume, spre izvoarele fluviului Kennébec pentru a ajunge la îndepărtatul Wapassou, unde urmau să petreacă iarna, așa cum spera Angelica. În ciuda bucuriei revederii prietenilor din Gouldsboro, ar fi preferat însă viața retrasă din interior celei de la țărm.

Și astăzi, mai mult ca niciodată, aerul tonifiant din Maine îi lipsea.

Căldura țărmului, sufocantă de îndată ce te îndepărtați de mare, o apăsa. Îi venea greu să respire. Fu cuprinsă de spaimă. Exaltată acum câteva clipe, plutind în nori de unde prezentul și viitorul îi apăreau strălucitoare, își aminti brusc de temerile care o încercaseră și optimismul îi pieri. Frica se transformă în panică.

Acum Angelica se simțea slăbită și cuprinsă de frica mamelor a căror ființă e legată de alta, mai fragilă. Responsabilă pentru acest copil, ea se simțea responsabilă și pentru necazurile care l-ar fi putut afecta și care, poate, planau deja asupra lui, și ea își reproșa neputința de a le îndepărta. Căci copilul fericirii era amenințat. Durerea pe care o simțise anunța oare un pericol ce l-ar fi smuls, prea plătând încă, din adăpostul pântecelor ei, condamnându-l? Era prea devreme să se nască. Trebuia să mai treacă încă o lună.

În plus, Angelica avea încă un motiv serios să se teama pentru viața acestui copil atât de dorit, visat și iubit, în cazul unei nașteri premature, căci, de câteva zile, era aproape sigură că va avea gemeni.

3

Cum să interpreteze altfel această neliniște care începuse să i se pară excesivă și conturul, perceptibil sub mâna ei, aproape vizibil sub piele, a două căpșoare rotunde?

“Când cerul dă!...”, își spusese ea, la început uluită, nevenindu-i să creadă. Pe punctul de a izbucni în râs, în realitate încântată, se stăpânise, spunându-și că poate nu avea de ce să râdă și neștiind ce să creadă.

Cursul vieții lor consolidate nu urma oare să capete o dimensiune insolită? Gemeni!... Hotărâse să aștepte, înainte de a da vestea celor din jur și chiar soțului ei.

De îndată ce flota lui Joffrey acostă la Salem, apropiindu-se astfel de Gouldsboro, câteva personalități ale orașului care veniseră pentru afaceri, așteptau pe chei să-i salute. Printre cei veniți se numărau domnul Males, domnul Mercelot, fabricant de hârtie, însărcinat să construiască mori în coloniile engleze, și fiica lui, Bertille, care îi servea drept secretară. Începuseră prin a schimba vești legate de familie. Bertille Marcelet, egoista fiică unică a fabricantului de hârtie, o privea pe Angelica cu un surâs ironic de satisfacție. Ea nu și-ar fi lăsat corpul deformat de o sarcină, părea să spună.

Apoi notabilii din Salem le ieșiră în întâmpinare, cu un aer grav – acum știm de ce – pentru a-i invita să ia parte la acest faimos consiliu a doua zi dimineata, iar Angelica, îndeplinindu-și obligațiile, se resemnă nevăzându-l în mulțime pe George Shapleigh, singura persoană pe care ar fi vrut cu adevărat s-o întâlnească la sosirea ei. I-ar fi risipit îndoielile în legătură cu nașterea gemenilor și ar fi liniștit-o. Avea încredere nu numai în știința lui medicală, ci și în cunoștințele lui de vraci bătrân. Nu era prezent și trebuia să le suradă tuturor, să se instaleze la o doamnă engleză cu buzele strânse, să sufere de insomnia nopții sufocant de calde pentru ca dimineata următoare să meargă la consiliu.

Mobilizându-și întreaga energie pentru a nu se lăsa învinsă, Angelicăi nu-i mai rămăsese destulă pentru a continua să se gândească la enigma comorii pe care o purta – un copil sau doi? – și nici să-i vorbească despre asta lui Joffrey de Peyrac, care, firește, era solicitat din toate părțile. Privirea lui întunecată și arzătoare se oprise oare vreun moment, în treacăt, asupra ei, ghicind poate în ea umbra unei griji?

Pentru Angelica era o chestiune de onoare să nu lase neplăcerile și slăbiciunile sarcinii să afecteze bunul mers al călătoriei și escalele necesare. Nu avea o constituție delicată. Mai mult, ea aparținea unui secol în care femeile nu făceau caz de neplăcerile unei sarcini, această stare fiind considerată prin educație mai degrabă o constantă decât o excepție. Oamenii de lume, mai mult decât fermierii, nu obișnuiau să se răsfețe în aceste circumstanțe și, la Versailles, amantele regelui îl întâmpinau gătite pentru trecerea lui pe coridoare, la mai puțin de o oră după ce aduseseră pe lume, în vreo antecameră, în spatele vreunui paravan, un mic bastard regal.

De aceea Angelica considera că slăbiciunea ei de dimineată nu-și găsea explicație. Se ridică și se îndreptă spre masa pe care se afla micul ei cufăr de călătorie conținând piepteni, perii, oglinda, bijuterii și fleacuri necesare, cutii cu unguente și farduri. Luă un flacon și un pahar și ieși pe coridorul etajului unde se afla un lavabou de apartament, cu rezervor și bazin de faianță albastră și albă cu ornamente. Își umplu paharul, gândind că acești puritani care disprețuiau atât de mult plăcerile vieții aveau talentul de a se înconjura de mobile frumoase și de obiecte rafinate, care compensau agreabil severitatea obiceiurilor și cuvintelor pe care o afișau. Angelica, atrasă de farmecul propriu fiecărei case, o aprecia pe aceasta pentru penumbra luminată de strălucirea lemnului bine ceruit, de obiectele de aramă bine lustruite, de oglinzile și de ceramica scânteietoare. Cuvertura de pe pat era de dantelă.

Își înghiți medicamentul. Era un amestec de plante pe care și-l prepara singură și a cărui eficacitate o cunoștea. Deja se simțea mai bine și mirosul greu al mării care venea de afară, amestecat cu cel de smoală topită în bazinele de andocare și cu cel de creveți prăjiți care se intensifica la ora prânzului, încetă să o indispună.

— Doamnă! Doamnă!

O voce o striga de afară.

Surăse și se îndreptă spre fereastră. Lângă casă zări chipul negru al lui Kouassi-Bâ care o privea.

— Stăpânul m-a trimis. E îngrijorat!

— Spune-i să se liniștească. N-am nimic.

Prin Kouassi-Bâ își arăta Joffrey îngrijorarea pentru ea. Paznic credincios, mai mult prieten decât servitor după atâția ani în serviciul contelui, atent la cel mai mic semn și intuind chiar și cele mai mici schimbări în starea de spirit a celui cu care împărțise călătoriile, munca, dizgrațiile, pericolele și chiar sclavia, el reprezenta pentru Angelica întruchiparea unei griji nedezmînțite.

De nenumărate ori apăruse în fața ei transmițându-i vreun mesaj sau întrebând-o ce dorește, aștepta la ușă ca s-o însoțească sau îi aducea pe o tăviță de argint o cafea turcească aburind chiar în momentul în care ar fi dat orice ca să bea una, căci – și aceasta era partea oarecum magică a legăturii care îi unea, pe

ea, Joffrey și Kouassi-Bâ – el apărea întotdeauna la momentul potrivit.

Probabil că și de această dată Joffrey și servitorul său nu schimbaseră decât o singură privire și înaltul negru se strecurase ca o umbră afară din sala de consiliu.

Prezența lui familiară, binevoitoare și devotată trup și suflet, la care se adăuga înțelegerea și admirația fără margini pentru tot ceea ce ea zicea sau făcea, o liniștira pe Angelica, aproape mirată de suferința de acum câteva clipe.

— Vreți ca stăpânul să-i lase pe edili și să se întoarcă acasă?

— Nu, Kouassi-Bâ, discuția lor este prea importantă. Îl voi aștepta. Transmite-le scuzele mele. Asigură-i că, după cum cred că și-au dat seama, veștile triste m-au tulburat și m-am retras ca să mă gândesc la modul în care îi putem ajuta.

— Bine! Bine! spuse Kouassi-Bâ cu un gest de rămas bun și de binecuvântare.

Se îndepărtă executând cu tocurele înalte ale pantofilor săi cu cataramă un pas de dans.

Seriosul Kouassi-Bâ, care se considera deja bătrân, manifesta o exuberanță nouă de când aflase de “prințul” sau “prințesa” care trebuiau să sosească. Ce s-ar întâmpla dacă va afla că sunt poate doi!... Salturile de bucurie nu s-ar mai potrivi cu pletele lui albe.

“Chiar și dacă dorințele lui Kouassi-Bâ sunt satisfăcute din plin, își spuse ea, reșezându-se în fotoliu, nu pot să nu mă tem de această perspectivă neașteptată.”

Uimirea ei era sporită de amintirea prezicerii ghicitoarei Mauvoisin pe care n-o luase niciodată în serios și de care uitase cu desăvârșire mulți ani.

Se întâmplase la Paris într-o vreme în care, singură într-o situație precară, se lupta din greu să-și câștige existența și să-și întrețină cei doi copii, Florimond și Cantor. Împreună cu două prietene, în dificultate ca și ea și curioase să afle dacă viitorul va fi mai îngăduitor cu ele decât prezentul, mersese să o consulte pe Catherine Mauvoisin, căreia i se mai spunea și Voisin, în sălașul ei din cartierul Temple unde mergea tot Parisul.

În ziua aceea vrăjitoarea era beată. Înfășurată în mantia ei, coborâse clătinându-se de pe tron și se îndreptă spre cele trei

femei frumoase care stăteau în picioare în fața ei. Le spuse fiecăreia dintre ele după ce le privi palmele: "Regele vă va iubi", adăugând în dreptul celei mai modeste și mai dezmoștenite dintre ele: "Pe tine, chiar te va lua de soție!", ceea ce o înfuriase teribil pe cea de-a treia participantă care spera să aibă destinul cel mai glorios dintre toate.

Angelica râdea încă, reamintindu-și scena. Ceea ce o tulbura era faptul că bețivanca i se adresă din nou spunându-i: "Vei avea șase copii". Această prezicere, enunțată cu voce groasă, i se păruse atunci ridicolă și de necrezut iar la scurt timp după aceea o și uitase.

Ori, odată cu trecerea anilor, prezicerea bețivancei nu era pe cale să devină realitate?

Trei tinere femei frumoase din Poitevine, prietene, veniseră în acea zi la Paris la vrăjitoarea Mauvoisin: Athénais de Montespan, născută Rochechouart, Angelica de Peyrac, născută Sancé de Monteloup și Françoise Scarron, născută d'Aubigné.

Iar astăzi, după aproape douăzeci de ani, frumoasa Montespan triumfa la Versailles, devenită cea mai iubită și mai strălucitoare dintre amantele regelui Ludovic al XIV-lea, obscura Françoise Scarron, departe de vremea rochiilor peticite, tocmai fusese numită de el marchiză de Maintenon, iar Angelica, singura care îl respinsese pe rege, nu se pregătea ea, în îndepărtata Americă, să aducă pe lume doi copii, devenind astfel mama a șase?

Șase! Și poate chiar foarte curând! Nu, își spuse ea nervoasă. Nu așa de curând! Ar fi un dezastru pentru aceste două vieți! Orice s-ar întâmpla, nici nu mă gândesc să nasc în Salem. Trebuie să se întâmple la Goulsboro."

Pentru nimic în lume nu vroia să nască copilul – sau copiii – într-o colonie din Noua Anglie, în atmosfera rigidă pe care o impuneau în orașul lor acești oameni cumplit de serioși, un oraș în care o femeie însărcinată nu putea să respire la fereastra ei fără să fie arătată cu degetul.

Privi spre orizont visând să întindă pânzele, să navigheze spre Portland, unde l-ar întâlni poate pe Shapleigh, spre Goulsboro, unde prietena sa Abigaël ar fi îngrijit-o. Și acolo s-ar simți ca acasă.

Angelica regreta că-i spusese lui Kouassi-Bâ că totul era bine și că va aștepta răbdătoare.

Nevăzând nici un servitor de-al doamnei Cranmer, ea se întreba . m unde plecaseră ai ei... Și unde era Séverine Berne pe care o adusese ca să-i arate o lume mai puțin aspră și mai asemănătoare civilizației europene decât cea din așezarea de pionieri de la Gouldsboro? Tânăra Séverine, la șaisprezece ani, merita să se plimbe printr-un oraș agitat ca New York, să vadă orașele Boston și Salem, după ce, timp de trei ani, muncise din greu un pământ sălbatic unde, la sosirea familiei ei venite din La Rochelle, nu exista decât un fort din lemn și câteva cocioabe. În timpul acestui periplu de-a lungul coastelor Noii Anglii, Séverine fusese pentru Angelica o prezență feminină agreabilă și amuzantă. Refăcuseră legătura de prietenie ce le unise încă de pe vremea când Angelica locuise la familia Berne în La Rochelle.

Ea se ocupa de Honorine pe corabie și în timpul escalelor. Ezitaseră s-o ia cu ei pe fetiță, pentru care ar fi fost poate mai bine să rămână pe uscat unde era în siguranță și îngrijită la Wapassou sau la Gouldsboro, așa cum făcuseră vara în timpul unor călătorii scurte.

Dar de această dată, Honorine se arătase îngrijorată să o vadă pe Angelica îndepărtându-se “în compania” viitorului frățior sau surioară. Cel puțin așa interpreta Joffrey de Peyrac spusele fetiței. Honorine își spunea uneori părerea în legătură cu anumite aspecte. Dar nu spunea tot. Trebuia ascultată cu mare atenție.

Acceptase prietenia lui Séverine și se bucura de călătorie. Plecaseră amândouă de dimineață să se plimbe, căci erau mii de lucruri de văzut în port și în oraș: depozitele, prăvăliile și dughenele erau pline de mărfuri.

Angelicăi i se păru că le aude vocile și, aplecându-se din nou la fereastră, o zări într-adevăr pe adolescentă la colțul străzii cu fetița de mâna. Erau însoțite de un tânăr înalt, îmbrăcat sobru ca puritanii locului, dar încălțat cu cizme rășfrante și purtând pe cap o pălărie cu boruri largi, împodobită cu o pană. Séverine vorbea însuflețită cu el în franceză, după cum i se păru Angelicăi. Lucru care nu era totuși ceva obișnuit în Salem.

4

Ușa casei se trânti și Séverine o strigă:

— Doamnă Angelica! Mi s-a spus că v-ați întors la lady Cranmer. Vă aduc un francez care pretinde că vă cunoaște.

Mirată, Angelica se întoarce pe coridor. Holul era întunecat și nu putu să distingă prea bine trăsăturile noului venit. Tânărul își scosese pălăria și ridică spre ea un chip colțuros și palid, căruia nu-i putea da un nume, dar care totuși i se părea cunoscut. La vederea ei, scoase o exclamație:

— Oh! doamna de Plessis-Bellière, supteti chiar dumneavoastră! Nu îndrăzneam să cred că e adevărat în ciuda tuturor informațiilor pe care le-am adunat și a mărturiilor care confirmau sosirea dumneavoastră în America.

Apropiindu-se din doi pași, îngenunchie în fața ei și-i sărută mâna cu ferveare.

Angelica rămase înmărmurită. Cine putea să fie acest tânăr care o saluta după numele pe care îl purtase odată la Versailles pe vremea când era la curte?

El se ridică. Înalt și slab, o depășea cu un cap.

— Nu mă recunoașteți? Sunt Nathanaël de Rambourg. (Și cum ea ezita încă:) Pământurile noastre se învecinează cu ale voastre înspre Plessis, în Poitou. În copilărie, m-am jucat și am făcut mii de șotii împreună cu fiul dumneavoastră, Florimond, și tot împreună cu el am comis nebunia de a mă salva fugind în America.

— Oh! exclamă ea. Ce surpriză, tinere!

Numele și cuvintele lui îi aduseră fulgerător în minte imagini de demult care se încheiau cu doi călăreți îndepărtându-se în galop prin frunzișul parcului Plessis într-o noapte îngrozitoare.

Se clătina, apoi își reveni.

— Nathanaël! Da! Te recunosc!... Vino să iei loc.

Începuse dintr-o dată să-l tutuie, așa cum obișnuia odinioară, pe puștiul palid, acum "înalt cât o prăjină", cum spunea Barbe, și pe care îl văzuse întotdeauna însoțindu-i pe cei doi fii ai ei, Florimond și Cantor, atunci când se aflau la Plessis.

Domeniul Rambourg se învecina într-adevăr cu pământurile de la Plessis. Aparținea unei familii din vechea nobilime care aderase la Reformă încă de la primele predici ale lui Calvin. Hughenoți de trei generații, sărăciți, prolifici – Nathanaël era cel mai mare dintre cei opt sau zece copii – religioși fervenți, aveau toate cusurile pentru a atrage asupra lor nefericirea, persecuția și tragedia.

În ultima vară petrecută la Plessis, Florimond și Nathanaël se întâlneau des, complotând mai mult ca niciodată.

— Florimond era atât de vorbăreț, spuse tânărul râzând, atât de imaginativ și de convingător încât l-am urmat!

Angelica se reazează pe scaunul cu spătar înalt. Avea nevoie de o clipă de odihnă ca să poată primi vestea.

— Draga mea, i se adresă ea Séverinei care se neliniștea să o vadă așa, vrei să-mi pregătești, te rog, un ceai de pasiflora și să-mi aduci o ceașcă?

Vizitatorul, strângându-și picioarele lungi, se așezase pe un fel de taburet așa cum se găseau peste tot în casă. Angelicăi nu-i venea să creadă că-l vede aici. Era o fantomă!...

Florimond nu-i pomenise niciodată de el. Ori, el era în America.

Ce i se întâmplase în acești ultimi ani, în afară de faptul că crescuse fără măsură?

Privindu-l atent, Angelica își spuse că era totuși mai frumos decât tatăl lui, bietul Isaac de Rambourg, și el tot slab și înalt, care murise suflând din corn în vârful donjonului său, cerând un ajutor imposibil pentru el, hughenot, în inima acestei provincii, în lupta împotriva cruzimii dragonilor regelui.

Îi răsunau încă în urechi chemările sinistre ale cornului de vânătoare, plutind deasupra pădurii, în timp ce primele flăcări, care mistuiau castelul Rambourg, țâșneau prin ferestre.

Tulburată, ea observă că tânărul nu părea să știe ce pățiseră ai lui. Vorbea despre ei la prezent.

Angelica se simțea incapabilă să-i dezvăluie atât de brusc că își pierduse întreaga familie și să-i descrie un alt masacu, comis de data asta pe bătrânul continent, după povestirea celui de pe noul continent pe care trebuise să o asculte chiar în dimineața aceea la adunarea edililor presbiterieni.

Și iată, numai evocându-le, durerea surdă și difuză pe care o resimțise în pânțece reapăru, neliniștitoare. Preocupările ei

erau diferite, totuși amintirile reveneau la Salem, orașul măturat de un vânt nebun, de spuma mării, de țipetele păsărilor, atât de departe de tufișurile dese, de câmpurile înguste, împărțite de drumurile prăfuite din Poitou, în Franța, unde se desfășuraseră și se desfășurau încă tragediile ascunse ale persecuției. Un ocean îi despărțea.

— E adevărat că vara aceea ne plectiseam de moarte la Plessis, Florimond și cu mine, spuse Nathanaël de Rambourg. Vă amintiți, doamnă? Soldătimea era peste tot, chiar și la dumneavoastră acasă, care nu erați totuși reformată. Și acel..., cum se numea, Montadour, care îi comanda și își permitea să dirijeze pe toată lumea din provincie, catolici și protestanți, nobili și țărani deopotrivă, ce personaj oribil! Ce anotimp îngrozitor!

Séverine reveni, aducând un vas cu două toarte pe o tăviță de argint. Îi aruncă o privire ranchiunoasă intrusului, a cărui prezență o irita deoarece părea că o obosește pe Angelica al cărei chip era acum schimbat.

— Beți asta, doamnă, spuse ea pe un ton hotărât, această băutura vă va face bine pe o asemenea căldură. Spuneți mereu că o băutură caldă potolește mai bine setea decât ceva rece. Și, apoi, ar trebui să vă întindeți puțin și să vă odihniți.

— Cred ca ai dreptate, Séverine. Dragă Nathanaël, se apropie ora cinei. Vino mai spre seară. Vom vorbi mai pe îndelete.

— Dar, spuse el, ridicându-se șovăitor, nu știu unde să merg să mănânc.

— Mergeți în port și cumpărați o livră de crevete prăjite, îl repezi Séverine împingându-l spre ușă, sau mergeți până la cârciuma *Ancora albastră*, care aparține unui francez.

Fără prea multe formalități, tânărul de Rambourg, își luă pălăria, sărută mâna Angelicăi și plecă aproape bucuros rostind aceste cuvinte care se înfipseră în inima ei ca un pumnal:

— ...Aștept vești despre familia mea. Poate ați mai aflat câte ceva în acești ani. Am trimis una sau două scrisori. Dar n-am primit nici un răspuns.

— Cred ca m-a auzit vorbind în franceză cu Honorine, îi explică Séverine, și, după ce ne-a urmărit o bucată bună de timp, s-a prezentat și ne-a pus tot soiul de întrebări, așa cum facem noi francezii vrând să știm tot: “De unde sunteți?” – Din La

Rochelle. — Eu sunt din Poitou. — Când ați ajuns în America?" etc. Doamnă Angelica, ce se întâmplă? Nu arătați deloc bine.

Angelica mărturisi că o extenua căldura. Dar, după ce își va bea liniștită ceaiul, cu siguranță se va simți mai bine.

— Séverine, ajută-mă te rog. M-am săturat să aștept în această casă părăsită fără să pot cere nimănui informații. Probabil că sunt cu toții în port să asiste la sosirea nu știu cărei nave. Du-te după vești! Află dacă reuniunea la care asistă domnul de Peyrac se apropie de sfârșit. Și dacă nu se aude nimic de doctorul George Shapleigh. Nu-mi pot explica absența lui și mă îngrijorez.

Séverine se avântă spre ieșire, hotărâtă să răscolească întreaga casă a contelui de Peyrac și să-i mobilizeze pe toți englezii gravi care ar putea să-i ofere vreo informație în legătură cu Shapleigh, chiar dacă va trebui să intre în toate tavernele din oraș. Dar mai înainte, va merge să-l caute pe domnul de Peyrac, la *council house*, fără să-și facă griji că întrerupe o adunare atât de solemnă, cu acea lipsă de respect pentru problemele serioase ale bărbaților pe care tatăl său, Gabriel Berne, i-o reproșa adesea; ea considera însă că nici cele ale femeilor nu sunt mai puțin grave. Și în drumul ei, îi va descoperi fără îndoială pe toți servitorii doamnei Cranmer și îi va trimite acasă, căci, după părerea ei, toți acești oameni de treabă, îmbrăcați în albastru sau în negru, servitori și servitoare care vorbeau fără încetare de sfințenia muncii lor întru gloria Domnului și de rambursarea costului călătoriei lor spre Lumea Nouă pe care o datorau stăpânilor lor, își petreceau zilele hoinărind.

Angelica o privi de la fereastră cum își lua picioarele la spinare și surâse. Alături de tânăra Séverine, care o adora, nu era niciodată la strâmtoare.

Cineva intră și un zgomot de cizme răsuna pe dalele holului.

Angelica îl recunoscă pe soțul ei, contele de Peyrac

— Nici o dimineață nu mi s-a părut vreodată atât de lungă, suspină Angelica ajungând în dreptul lui.

— Nici mie. Te înțeleg că te-ai retras. A fost o reuniune îngrozitoare... Constat cu admirație cât de încrezători sunt bărbații în acțiunile lor. Cum să nu admiri tactul cu care cei mai aleși reprezentanți ai acestei rase superioare căreia, prin grație divină, îi aparțin și eu, hotărând să invite la întrunirea lor, în

mod extraordinar, o femeie, ale cărei păreri le prețuiesc, știu să aleagă subiectul de discuție.

După obiceiul lui, atunci când dorea să-i abată atenția de la o grijă, reuși să o facă să râdă. Prezența lui o calma, îi risipea neliniștile.

— Nu fi prea sever cu patriarhii și savanții puritani, spuse ea. Nu mi-au ascuns motivele pentru care mă invitaseră. Nu numai că nu îi condamn, dar nu le găsesc nici o vină. Mi-ar plăcea să îi asigur că aflat de noile atacuri indiene de la frontiera coloniei. De altfel, m-am gândit la ce am putea obține prin Piksarett.

— Oh! să nu mai vorbim despre războaie și masacre, spuse el. Este un joc care, din păcate, nu se va termina curând și, în ciuda preocupărilor noastre pentru pace, rațiunea ne îndeamnă să răpim ore prețioase din viață pentru a ne îngriji de propria noastră liniște. Te văd trasă la față și cu cearcăne, care îți sporesc farmecul, însă...

— Shapleigh n-a sosit, se plânse ea.

— Am trimis oameni în toate părțile. Îl vor găsi. Și îl vor aduce la Portland, dacă nu va putea ajunge aici înainte de plecarea noastră spre Gouldsboro.

O strânse în brațe și o sărută ușor pe pleoape.

— Ceva te sperie, iubita mea. Spune-mi despre ce e vorba. Ai încredere în mine. Sunt aici ca să te apăr, să îndepărtiez toate pericolele.

— Din păcate nu stă în puterea ta să schimbi ce natura a hotărât.

Poate că nu era decât o alarmă falsă, își spuse ea, dar indispoziția de dimineață o făcea să se teamă că nașterea ar putea fi prematură. Este adevărat, reluă ea, că acum se simțea bine și dobândise convingerea că această naștere, care ieri i se părea atât de îndepărtată, nu părea a fi iminentă. Totuși nu s-ar mira dacă acest lucru s-ar întâmpla mai devreme decât era prevăzut.

Calm, Joffrey remarcă faptul că nu exista nici un motiv evident care să sugereze o astfel de schimbare pentru că sănătatea ei fusese până acum perfectă. Dar, dacă copilul venea pe lume chiar de pe acum, căldura înăbușitoare care domnea pe coasta Atlanticului în această perioadă le va fi un aliat pentru a ajuta copilul să depășească cele trei sau chiar patru săptămâni critice.

Îl asculta și se simțea emoționată de bunătatea cu care căuta, cu aceeași grijă cu care le făcea pe toate, să găsească argumente pentru a o liniști, a o consola, dând întotdeauna dovadă de o mare delicatețe.

Se îndepărtă de el ca să-i zâmbească. Dar ochii ei mari și verzi rămâneau dilatați și ficși.

— Ar mai fi ceva, murmură ea vinovată.

Și-i mărturisi motivul care îi sporea îngrijorarea. Mai precis, i-o dubla. Doi copii ar însemna o fericire dublă, dar supraviețuirea lor ar fi dificilă, dacă n-ar putea duce sarcina la termen.

Era cu adevărat speriată și neliniștită.

Și deodată, Angelica, fragilă și înspăimântată, îi aminti de copilul fermecat din pădurile din Poitou, apariția încântătoare care îi tăiasse calea, în plină zi, pe drumul spre Toulouse, și care îi schimbase viața, lui, marelui aristocrat libertin, care credea că nici o plăcere a lumii nu-i e străină, prin iubire, cu toate suferințele și transformările ei.

Și cum ea era alături de el, cum nu-l părăsise niciodată, cum reușise să păstreze întregi misterul și farmecul, care dispar atât de repede la alte femei prinse într-o existență aridă și mediocră, la auzul revelației extraordinare, mirifice, mărturisire pe care ea pregetase să i-o facă, el se întreba, nu fără teamă, dacă nu cumva este pe cale să simtă cea mai mare bucurie din viața lui de adult. Ochii i se umplură cu lacrimi. Și ca să nu-l vadă plângând, o strânse din nou în brațe.

Și adăugă, cu un zâmbet care părea, să sfideze o lume neîncrezătoare și fricoasă, că, pentru a-i salva, ar trimite emisari și în cer, ca să ceară ajutor Atotputernicului.

Dornic s-o ajute să-și găsească echilibrul și văzând că era mai mult neliniștită decât obosită, contele de Peyrac îi propuse să ia masa în port pe corabia lor, *Curcubeu*.

Acolo briza mării sufla încă și oricum se respira mai ușor.

Séverine și Honorine, însoțite de Kouassi-Bâ, vor merge să mănânce în vreo cârciumă mai de soi în acest oraș pe care par să-l cunoască deja foarte bine.

Ținea să fie singur cu ea și dorea ca ea să se odihnească departe de agitația orașului. Trebuie, pentru a te gândi la viitor și la necunoscut, să te îndepărtezi puțin de toate.

Această propunere o întări și o încurajă pe Angelica.

Pe puntea *Curcubeului*, protejați de soarele care ardea ca oțelul încins de o copertină, fură serviți de domnul Tissot, majordomul lor, care în timpul escalelor, se ocupa de aprovizionarea corabiei cu alimentele proaspete și cu mărfurile care se găseau în acele locuri: vin, rom, cafea, ceai și, bineînțeles, aici în Salem, cantități impresionante de cod uscat. Reputația calității produselor celei mai vechi uscătorii de pe coastă, fondată de primii imigranți, era incontestabilă. Dar majordomul se feri să-i servească doamnei de Peyrac acel fel rustic, numit "aurul verde" datorită abundenței sale aducătoare de venituri, înțelegând că ea nu l-ar aprecia astăzi. Vizita lor, deși neanunțată, nu-l găsi nepregătit. Îi servi cu legume proaspete, salate și carne friptă pe jăratec.

După câteva înghițituri, Angelica se simți plină de energie. Refăcută, își făcea vânt cu evantaiul, bucurându-se de această clipă de odihnă alături de soțul ei.

De unde se afla, putea zări orașul. Întreg peisajul era presărat de coșuri înalte de cărămidă în stil elizabetan care confereau orașului o eleganță adusă din lumea veche.

Contemplând astfel de departe orașul, liniștit în aparență și emoționant prin forța și curajul de a exista, Angelica simți remușcări.

— Mă înțelegi, nu-i așa? îl întrebă ea pe Joffrey. Atunci când am spus că nu vreau ca pruncii noștri să se nască în Noua Anglie, nu înseamnă că le sunt ostilă vecinilor noștri englezi cu care știu că ești legat prin interese de afaceri și pe care îi respect ca și tine. Dar, ceea ce ar dăuna copilului nostru, este să vadă lumina zilei printre oameni care au o viziune atât de severă despre virtute, într-o regiune unde un om poate fi ținut la stâlpul infamiei timp de două ore pentru că, revenind dintr-o călătorie după trei ani, și-a sărutat soția în public, în ziua de sabbat. Am auzit că asta i s-a întâmplat căpitanului Kemble la Boston. Dar mi se pare că aceste două orașe, Boston și Salem, se întrec în aplicarea cât mai intransigentă a legii divine cu tot atâta ardoare ca în domeniul construcțiilor navale sau al conservării codului.

Joffrey râse fără să contrazică justețea observațiilor ei.

Recunoștea că munca alături de locuitorii din Noua Anglie, – când e vorba de construirea unei nave, de plata în monedă de aur sau de argint a drepturilor asupra teritoriilor

virgine și disputate sau de punerea bazelor unor asociații comerciale, a căror activitate s-ar putea extinde până în China sau în India, – avea numai părți pozitive și chiar agreabile. Căci, în acest domeniu, era bine să ai de-a face cu oameni care-și respectă cuvântul dat și pentru care munca și reușita erau o datorie, ceea ce explica înverșunarea lor de a duce cu bine la capăt ceea ce întreprindeau și de a respecta contractele încheiate.

Dar, nu numai o dată mulțumise cerului că nu trebuia să trăiască sub jurisdicția lor, motivele care îi împinseseră spre Lumea Noua neavând nimic comun cu ale sale.

Angelica observă că ea era mai puțin detașată decât el în ceea ce privește nevoia de a comunica și de a se înțelege cu cei pe care soarta îi scosese în cale.

Joffrey îi propuse să rămână la bord peste noapte, dar ea refuză. Corabia trebuia să fie gata de plecare, ceea ce însemna că echipajul avea mult de lucru încă de la răsărit și, pe de altă parte, nu vroia să le jignească pe gazdele care îi primiseră în casa lor, refuzându-le ospitalitatea.

Căldura începu să scadă și în jurul orei patru coborâră pe uscat însoțiți ca de obicei de un grup de soldați spanioli care constituiau garda personală a contelui și care intrigau și fascinau atâta lume pretutindeni. Faptul că erau mercenari în slujba unui nobil străin, de origine franceză, dovedea, de la prima vedere, independența acestuia și arăta că el nu-și datora averea decât propriului talent, fără să fi fost vasalul vreunui suveran din această lume. Acest lucru nu displăcea deloc celor din Noua Anglie care, indiferent de colonia în care se aflau, erau roși de dorința libertății față de metropolă, mai ales de când fusese promulgat de regele Charles al II-lea noul act de navigație numit *Staple Act*. O nedreptate! susțineau cu vehemență atât puritanii din Massachusetts cât și catolicii din Maryland.

Se simțeau bine.

Iar ea știa că el n-o va mai scăpa din ochii întreaga zi. Dacă nu i-ar fi făcut atât de mare plăcere ca el să-i acorde toată atenția, și-ar fi reproșat faptul că i-a împărtășit îngrijorările ei, inutile, mai ales că acum se simțea foarte bine.

Cu toate acestea, se bucura că, în urma slăbiciunii ei, luaseră decizia să părăsească Noua Anglie și să navigheze spre Goultsboro fără escală.

Deși el nu vorbea despre asta, era sigură ca lansase o adevărată expediție în căutarea lui Shapleigh și că se informase despre competențele doctorilor locali pentru orice eventualitate.

Dar Angelica nu avea mare încredere în doctori, oricare ar fi fost ei, cu excepția chirurgilor de pe corăbii, pricepuți, dar murdari. Locuitorii aspri din Noua Anglie se luptau probabil cu boala ca și cu diavolul. Față în față.

Încă de la primii pași, îl întâlniră întâmplător – sau poate ca urmare a unui calcul precis –, pe respectabilul John Knox Matther care îi abordă sever, dar cât se poate de politicoș. Îl zăriseră la reuniunea de dimineață, venit special din Boston pentru a asista. Angelica îl cunoștea bine pentru că-l primise cu doi ani în urma la Gouldsboro cu ocazia unui banchet organizat pe plajă și la care ciocniseră un pahar, așezați în jurul unei mese lungi, cuprinși de aceeași euforie franțuzească provocată de vinurile ametoitoare: delegații neînduplecați din Massachusetts și modeștii călugări franciscani, hughenoti francezi și preoții bretoni, pirații din Caraibe, ofițerii anglicani din marina regală britanică, precum și nobilii și coloniștii din Acadia, scoțienii și chiar indienii...

Aceeași amintire plăcută sălășluia pesemne și în spatele feței impasibile a reverendului Matther, căci el răspunse zâmbetului familiar al Angelicăi cu un gest de recunoaștere care dovedea că nici el nu uitase acele momente excepționale. Dar, aflându-se astăzi în calitate de pastor și om de afaceri, nu-și putea permite să evoce o astfel de petrecere pe care nu o acceptase decât pentru că se desfășurase sub egida franceză, pe un teritoriu neutru care scăpa oricărui tip de control, ca și cum ar fi fost în afara timpului, ca într-un vis.

Era însoțit de nepotul său, un băiat de cincisprezece ani, rigid și rece, dar în ochii căruia strălucea un foc mistic, așa cum se cade moștenitorului unei familii ai cărei membrii făcuseră întotdeauna parte dintre conducătorii comunității, și al cărui bunic își alesese ca nume de familie pe acela al reformatorului scoțian John Knox, prieten cu Calvin, cel care a definit prezbiterianismul, înrudit cu puritanismul și cu congregaționalismul.

John Knox Matther afirmă că, prezent la reuniunea de dimineață, apreciasse participarea contelui de Peyrac.

— Numai un francez poate să guverneze peste alți francezi, se spune. Ne depășește viclenia uneltirilor celor din Noua Franță împotriva noastră.

Îi ceru nepotului lui să-i dea tolba în care se aflau numeroase hârtii dintre care unele în sul purtând sigiliu de ceară.

— Nu pot să discut decât cu dumneavoastră, spuse el, după ce privi cu atenție în jur și scoase din tolba pagina unui raport pe care o ținea de parcă ar fi putut să-i explodeze în față ca o încărcătură de pulbere aprinsă la momentul nepotrivit. I-ați amintit pe iezuiți și n-am vrut să insist asupra acestui aspect pentru a nu tulbura și mai tare spiritele, dar dețin un dosar secret care vă confirmă bănuiala. Am adunat noi dovezi de câțiva ani. Clericul despre care este vorba, părintele... (privi foaia pentru a se asigura de numele pe care îl pronunță cu un accent îngrozitor) Orgeval, un iezuit, și-a trimis scrisorile prin așezările noastre cu un curaj și o neobrăzare ieșite din comun, încredințându-le unor spioni, și uneori chiar unor călugări deghizați. Astfel reușea să comunice mai repede cu Europa, cu Franța și cu ordinul său, cuib papistaș format din cei mai mari dușmani ai noștri. Am putut să-i oprim pe câțiva dintre mesagerii săi și să capturăm câteva scrisori.

Ți se ridică părul citindu-le conținutul. Atât misivele sale cât și cele ale corespondenților săi, care exprimă direct voința regelui vostru sau a miniștrilor săi, sunt o încurajare la război și la exterminarea noastră, chiar dacă, se subliniază, “între țările noastre este pace”. Priviți! Aici și aici!

Le întinse niște foi, unele obișnuite, din scoarță fină de mesteacăn, hârtie rudimentară folosită de misionarii francezi izolați, pe care se puteau citi, scrise de o pană nervoasă, anumite fraze cum ar fi: *“Indienii Abénakis sunt încântați să afle că salvarea lor depinde de numărul de scalpuri pe care le vor lua de pe capetele ereticilor. Acest lucru se potrivește mai bine cu obiceiurile lor, și noi câștigăm suflete care merg în cer lovind într-un dușman a cărui ură față de Dumnezeu și față de regele nostru nu se va stinge niciodată...”*

Într-un alt plic, venit de data aceasta din Franța și adresat de ministrul Colbert superiorilor iezuiților din Paris, erau citate frazele de recomandare prin care fusese prezentat regelui părintele Orgeval și acțiunile sale în Noua Franță: *“Preot de o deosebită valoare, excelent în continuarea războiului împotriva*

englezilor cu care am încheiat pace, ceea ce împiedică o acțiune deschisă, dar el va găsi pretexte... Devotamentul lui pentru Dumnezeu și rege ne-a întărit în aplicarea planurilor noastre. Dacă va continua astfel, Maiestatea Sa îl va susține și va ști să o arate prin ajutorul necondiționat acordat coloniilor care îl susțin. El (părintele Orgeval) trebuie să împiedice orice înțelegere cu englezii..."

Angelica vedea că Joffrey o supraveghea cu coada ochiului și îi transmise, printr-un semn imperceptibil, că nu avea de ce să se îngrijoreze.

Contrar reacțiilor ei din acea dimineață, revelațiile guvernatorului adjunct al statului Massachusetts, departe de a o impresiona, aproape că o amuzau. Căci era atât de copleșit de machiavelism și ură, de un comportament pe care nu putea să-l înțeleagă, încât îi inspira milă. Ori, ei cunoșteau aceste lucruri din proprie experiență: iezuitul le declarase război de îndată ce sosiseră în Lumea Nouă.

Vorbindu-le, John Knox Matther îi conducea cu pași mici în alta direcție. Își strânse plicurile și pergamentele și le puse în tolbă spunând că aceste probleme meritau să fie discutate în altă parte, nu pe chei, sub cerul liber. Se scuză în fața Angelicai și spuse că regretă că i-a ținut în picioare.

Pe nesimțite, reverendul John Knox Matther continua să îi conducă și văzură că se îndreptau spre cârciuma *Ancora Albastră*, condusă de un francez. Dându-și seama că îi adusese într-un loc rău famat, le explică faptul că dorea să-l învețe pe nepotul său cum să supravegheze ținuta localurilor de acest fel și modul în care trebuiau admonestați bețivii surprinși aici.

Din fericire, le regăsiră aici pe Séverine și pe Honorine, însoțite de garda lor de corp, Kouassi-Bâ, și de Yann Le Couennec, care deveniseră centrul unui cerc de prieteni, mulți dintre ei francezi, printre care și tânărul Nathanaël de Rambourg.

Față de ovațiile cu care fură întâmpinați, intervenția lui John Knox Matther nu-și putea atinge scopul. Predica împotriva beției fu amânată pentru mai târziu. Se mulțumiră să bea cantități moderate de bere și apoi se despărțiră.

La întoarcerea la gazda lor, Angelicai i se părea că străbătuse întregul oraș, că îi salutase pe toți locuitorii și că asimilase cincizeci de ani de istorie de pionierat, atât de lungă fusese această zi.

Multe persoane resimțiseră această slăbiciune, i se spusese la cârciuma. Din cauza căldurii înăbușitoare sau poate pentru că se apropia luna plină, ochiul deschis al nopții, care tulbura somnul oamenilor.

Soarele cobora în spatele dealului Gallows pe un cer de un galben palid la orizont. Briza mării, îngăduitoare, începea să înlătura căldura. Marea era albăstruie și murmurătoare.

La doamna Cranmer de data aceasta, casa părea plină, ca și cum pentru a face uitată impresia de pustiu din dimineața aceea, toată familia și toți servitorii se adunaseră pentru a fi prezenți la apel.

Se aflau în jurul unei mese unde erau așezate cești de faianță fină, pahare de cristal, bomboniere și compotiere de argint.

Și această mobilizare în onoarea străinilor catolici se datora, poate, prezenței amabile a lordului Thomas Cranmer, ginerele intempestiv, de un anglicanism provocator cu colereta lui de dantelă și vesta lui brodată. Soția sa, lady Cranmer, îl privea pierdută și era clar ca ea se aștepta la "mai rău" dacă, îi va fi dat să rămână alături de acest bărbat blond-roșcat cu barba ascuțită, dar pe care îl vedea destul de rar și căruia, fără îndoială, nu-i plăceau nici ea, nici căminul lor din Salem, nici chiar propriii copii care îl strigau "domnule" sau "onorat tată" privindu-l cu frică.

Doamna Cranmer avea un chip destul de frumos care ar fi fost seducător dacă nu și-ar fi ținut buzele strânse. Și pe fruntea ei, deja brăzdată de riduri fine, se putea citi tensiunea permanentă provocată de grijile menajerei.

O bonetă de muselină împodobită cu dantele îi ascundea părul șaten, dar – fără îndoială, după multe ezitări – lăsase să se vadă strălucirea cerceilor, cadou de la soțul ei de care era foarte mândră. Cochetărie și vanitate compensate de lipsa de eleganță a pieptarului rochiei, întins ca un laț, atât de țeapăn și de ascuțit încât talia ei părea că nu se mai termină și ea părea trecută printr-o pâlnie.

Socrul, Samuel Wexter, era și el prezent, bătrân în mantie neagră, cu o pălărie neagră peste părul alb care se împreuna pe gulerul scrobit cu lungă-i barbă albă.

Angelica acceptă câteva praline și o ceașca din aceea băutură din frunze de ceai foarte apreciat aici.

Se întreba de ce nu erau aprinse lumânările căci era aproape întineric în camera în care se aflau. Făceau oare economie? Ziua nu se terminase încă. Și deodată ultimele raze de soare pătrunseră prin toate ferestrele cu sclipiri de aur, aprinzând și făcând să sclipească pe pereți portrete și oglinzi, dezvăluind mobilele bine ceruite și reflectându-se în dalele de marmură neagră și albă de pe coridor.

Angelica se retrase și urcă în camera ei. Acolo, ca și la începutul zilei, simți nevoia să se așeze în fața ferestrei deschise. Și, aplecându-se pentru a privi apusul, simți iarăși durere, dar, de data aceasta, nu ascuțită și fulgerătoare, ci amplă și surdă, durerea pe care o respingea cu toate forțele.

Dar revolta nu mai folosea acum la nimic.

Rămase nemișcată, lăsând durerea să crească și apoi să scadă. Căci știa că nu poți suporta o astfel de durere decât înclinându-te în fața ei, cedându-i puterea, lăsându-te condusă de această forță care se pune în mișcare și acceptând să-i fii complice...

Angelica nu se mai mișca. Nici măcar nu mai clipea.

Cerul verde, mai verde decât stindardul Profetului, îi umplea ochii, și pe el apăru luna plină, rotundă ca un ban de argint.

Închise ochii.

“Zarurile au fost aruncate! își spuse ea. Oh! Dumnezeu! Zarurile au fost aruncate.”

5

Veniră pe lume noaptea. În această lume pe care trebuiau să o cucerească și pe care o salutară cu un țipăt curajos, neobișnuit din partea unor creaturi atât de plăpânde de-abia mai mari decât o palmă de om.

Angelica făcuse pentru ei tot ce putuse și ce depinsese de ea. Îi adusese pe lume, lumină cu cea mai mare îndemânare și rapiditate, ocrotindu-le slăbiciunea. Depășind toate temerile, toate neliniștile, ea nu se gândise decât să-și îndeplinească rolul de femeie. Teama și neliniștile începură apoi când, despărțiți de ea, supraviețuirea nu mai depindea decât de forțele lor.

Moașa irlandeză – o catolică pe care o găsiră în cele din urma și o convinseră s-o ajute – nu îi ascunse, de îndată ce o examină, faptul că va avea într-adevăr gemeni. Astfel, Angelica acceptă lucid consecințele acestui verdict dinainte de naștere. O luptă grea! Dar, ca în orice luptă, trebuia să i se dedice fără să șovăie, fără să se teamă, folosindu-și toate forțele.

Abia le auzi primele țipete. Epuizată și puțin buimacă, atenția îi fu distrasă de la momentul dureros de gestul lui Joffrey de Peyrac pe care îl zărea în picioare la căpătâiul ei și pe care îl văzu ridicând mâinile pentru a-și scoate cămașa albă de pânză fină pe care o îmbrăcase cu această ocazie. Puse cămașa pe mâinile întinse ale moașei și așeză pe ea două corpuri mici și fremătătoare. După care le înfășură cu infinită grijă în pânza încălzită de corpul lui și îi strânse ușor la pieptul lui bronzat și puternic, așa cum făcuse cu mai bine de douăzeci de ani în urmă cu primul născut, Florimond.

Era un obicei din Aquitaine pe care Angelica îl uitase: *cămașa tatălui!*

Copilului care tocmai părăsește protecția pântecului mamei, tatăl îi oferă cămașa sa, simbol al căldurii, al afecțiunii și al ocrotirii acestuia.

Fu aproape ultima imagine pe care o percepu.

Fără să reușească cu adevărat să depășească amorțeala provocată de durerile nașterii și epuizarea forțelor, ea căzu într-o stare în care auzea anumite cuvinte, anumite fraze, zărea anumite persoane în timp ce altele dispăreau.

Unde era Joffrey? Credea ca-l zărește, apoi îl pierdea din nou, îl căuta în jurul ei. Avea mintea goală și nu reușea să lege două idei, cu toate că înregistra lucid tot ce se întâmpla.

Un strigăt ascuțit care venea de undeva din mijlocul camerei îi răscoli ființa. Privirea i se opri asupra unui pătuț.

Doamna Cranmer, gazda nenorocoasă, coborâse din pod, văicărindu-se, un pătuț suspendat, un fel de coș împletit, cu saltea, care fusese adus pe *Mayflower* și era folosit în familie. Fu așezat pe masă, iar cei doi bebeluși dormeau liniștiți în el.

În câteva ore, la nici măcar două zile de la naștere, atât de plăpânzi cum erau, mobilizară în jurul casei doamnei Cranmer gândurile întregului oraș și port. Nașterea de gemeni putea însemna multe lucruri... Mai ales că era vorba de gemenii unor astfel de personaje, catolici și francezi.

Așezați în pătuțul care găzduise primele generații de puritani din America de Nord, nou-născuții erau centrul lumii fără să-și dea măcar silința. Fragilitatea îi izola într-o lume a lor. Nu se vorbea despre ei, prezența lor nu era comentată și Angelica înțelese din această tăcere că aceia care o înconjurau, din instinct, nu se hotărau să-i numere printre cei vii.

Putea ea să-și facă iluzii despre șansele de supraviețuire ale unor copii născuți înainte de termen și atât de fragili?

Deși știa cât de înșelătoare era energie dintâi a copiilor născuți prematur, ea începu să spere, fără voia ei, văzându-i cum sug cu putere, lacomi și curajoși. Apoi forțele lor începură să scadă.

Cei care-i aduceau la ea nu o puteau privi în ochi. Și ea știa că acest somn care îi topea la sânul ei după puțin efort, nu era somnul sațietății, ci al slăbiciunii. Adormeau și deja o părăseau, părăseau această lume, se îndepărtau...

Căutară o doică. Dar cine ar fi vrut să alăpteze copii catolici în acest oraș? Și, de altfel, nu asta era problema. Mama lor avea lapte. Mult lapte. Mai mult decât aveau nevoie aceste creaturi slăbite.

Angelica nu cunoștea încă sexul copiilor și nici nu îi trecuse prin cap să întrebe. Auzise bineînțeles în jurul ei numeroase exclamații de bucurie: "Alegerea regelui! Alegerea regelui!", ceea ce însemna că era vorba de un băiat și o fată. Dar nu înțelesese pe deplin acest lucru și, de altfel, nici nu îi păsa. Nu erau decât niște mici ființe care se îndreptau spre moarte. Îi erau așezați cu mare grijă în brațe, ca niște gogoși de mătase albă. Ar fi vrut să-i vadă neînfășați și ceru acest lucru. Vroia să-i strângă la piept goi, ca atunci când îi purtase în pânțe.

Energia care îi unea pe toți trei îi străbătea ca o lumină magică. Dar lumina pălea, Angelica o simțea cum se stinge chiar și în ea, golind-o de forțe. Spre sfârșitul celei de-a doua zile, înțelese că băiețelul urma să moară.

Era seară. Angelica era întinsă în pat, într-o alta lume, în afara timpului și spațiului.

Ținea copilul gol în scobitura genunchilor ei ridicați, contemplându-l, privind cum se scurge viața din trăsăturile nedefinite, vagi, ale chipului mărunț ca de ceară. Avea un căpșor rotund, lucios, ca de fildeș.

Întinericul pătrundea acum pe fereastra rămasă deschisă pentru a putea respira, aducând cu el zgomotul chemările lupilor de mare. Atunci când luna va răsări, strigătele focilor se vor intensifica, sărbătorindu-i apariția. Însă în momentul în care astrul se va înălța pe cer, lăsând o dâră ca de metal în urma lui, copilul va muri.

Încă nu îl botezaseră. Urma oare să moară așa, fără nume?

Unde era Joffrey? Încercă să-și amintească. Numele lui răsună în ea ca un țipăt, dar disperarea ștergea totul, înecându-i numele sub valuri sufocante.

Cât de puțin va fi trăit acest omuleț, născut din ea! Mai prețios decât orice comoară. Atât de mic, îi invadase deja viața.

— Să nu mori! Să nu mori, dragostea mea!

Încercă să strige după ajutor, dar camera era goală, lumea era pustie.

— Să nu mori, dragostea mea! Te implor! Să nu mori! Dacă mori tu, mor și eu!

Deodată, băiețelul dădu capul pe spate ca o pasăre cu gâtul frânt. Brațele i se înmuieră și alunecară în lături.

Angelica, ridicând ochii pentru a adresa o ultimă rugă umilă cerului, zări doi îngeri. Îi văzu clar cum intră în cameră.

Erau de înălțimi diferite dar având aceeași frumusețe ireală, cu chipul alb și senin, cu zâmbetul blând luminându-le trăsăturile pure, marcate de o tinerețe veșnică. Părul lung, blond, le cădea în valuri pe umeri. Dar erau îmbrăcați în negru.

Și ea înțelese. Nu se miră să vadă pe piepturile lor, în locul inimii, o pată roșie, de sânge, reprezentând inimile mamelor străpunse de durere. Erau îngerii morții. Veniseră să îi ia copilul.

Îl luase în brațe ca să-i susțină capul prea greu. Respirația îi devenea din ce în ce mai rară.

Angelica privea îngerii apropiindu-se, dar blândețea zâmbetelor și seninătatea fețelor lor o făcură să-și rețină strigătul deznădăjduit.

Îi lăsă fără împotrivire să ia copilul mult iubit.

Resemnată, îi privi cum îl așează în fața ei pe așternuturi, după ce întinseseră acolo o pânză. Giulgiul lui fără îndoială... Cel mai tânăr dintre îngeri își puse mâinile pe corpul inert, mângâindu-l, cuprinzându-l în palmele sale. Celălalt se aplecă

și din ochii lui albaștri izvoră o lumină care subjugă. Pletele lor formau o perdea de aur în jurul copilului în agonie.

Acesta fremătă brusc zvâcnind din brațele și picioarele încordate. Chipul său adormit se contractă, se încrețește, iar din gura larg deschisă ieși un țipăt ascuțit.

— *He is saved!* * strigă unul dintre îngeri.

Și celălalt, întors spre Angelica:

— Îi este foame. Soro, ai lapte să-l hrănești?

O, desigur că avea.

Sub gura lacomă a nou-născutului, Angelica simțea alinându-se durerea sânilor ei plini, suferința care se adăuga celorlalte din corpul ei paralizat în timpul acestor lungi ore în care, în agonie, pierduse simțul realității.

Apoi camera se umplu de oameni, de siluete mișcătoare, zgomotoase, care hohoteau, mai ales femeii, cu fața îngropată în batiste enorme, plângând sau râzând – nu știa sigur –, de chipuri de bărbați, împietrite, și iarăși de rochii de femei care veneau și plecau.

Și iată, în mulțime, îl zări pe el. El! Înalt, sobru, – nu-și putea aminti numele lui, dar era acolo, – se întorsese și totul va fi bine. Liniștită, dori să se lase pradă somnului, dar tresări speriată, temându-se că totul fusese doar un vis.

Unde erau îngerii?

— Îndepărtați-vă, le ordonă el.

O sprijini de umărul lui. Acum putea să-i vadă din nou în pătuțul pe care îl privise atâta vreme, după care, dintr-o singură mișcare – pe care n-o înțelese – mulțimea de fuste, după un moment de nemișcare, se despărți, așezându-se cu solemnitate de-o parte și de alta a îngerilor și a pătuțului, așa cum Marea Roșie se deschisese pentru a-i lăsa pe evrei să treacă.

În acest cadru nu mai rămaseră decât îngerii și pătuțul și Angelica înțelese din respectul – sau din spaima – care se citea pe fețele celor prezenți că nu era singura care îi vedea pe trimișii cerului.

— Am uitat de fată, spuse cel mai tânăr dintre îngeri, zâmbind. Dar ne vom ocupa și de ea.

Micuța, trezită, plângea încet. Mai puternică decât fratele său, ea mai rezista încă, dar n-ar fi întârziat să-l urmeze în moarte.

* (engl.) Este salvat!

Sub mângâierea mâinilor îngerului, lungi și diafane, ea înflori, își deschise ochii mari de un albastru închis, și păru că surâde mulțumind cu grație. Apucă sânul mamei și supse cu aviditate, răbdătoare, hotărâtă să trăiască. Fratele ei geamăn dormea liniștit în brațele îngerilor. Obrajii lui, până acum atât de palizi, se îmbujorară și asta nu din cauza luminii lumânărilor.

— *They live! They suck!**, repetau cu toții.

Aceste cuvinte se auzeau ca un murmur de fericire, de stupoare, de spaimă, care urca și cobora în jurul patului.

“Oare am băut ceva?” se întrebă Angelica.

Se simțea cuprinsă de o beție neobișnuită. Acoperișul camerei se mișca, chipurile se deformau, sunetele dispăreau apoi reapăreau brusc. Era beată, da, era amețită de fericirea regăsită, de triumful vieții asupra morții, elixir fără pereche.

Febra începu să urce. Îi recunoscuse efectele pe care, după incidentul din marea Mediterană, le mai simțea din când în când. Un minut ardea, apoi era rece ca gheața. Pentru moment, acest vârtej al bucuriei uriașe nu era deloc dezagreabil.

Îi văzu pe cei doi îngeri aplecându-se asupra ei și observă atunci cele două pete roșii pe care le aveau pe piept și care nu erau sânge, ci o literă, un A decupat fără îndemânare și cusut cu împunsături mari pe stofa neagră a hainelor lor.

“O țeșătură ordinară” se gândi ea. Apoi întrebă:

— Am băut ceva?

Chipurile fermecătoare ale acestor ființe serafice erau mirate. Ea auzi, ca venită dintr-o gaură neagră, o voce de bărbat, vocea *lui*, care traducea în engleză întrebarea ei. Cele două capete blonde negară cu vehemență. Nu, nu îi dăduseră nimic să bea.

— Dar ar fi timpul să ne îngrijim și de tine, biată soră, spuse cel mai în vârstă dintre îngeri cu o voce plină de compasiune și Angelica leșină, încă slăbită și amețită.

Simți sub umeri o pernă de fulgi îmbrăcată într-o pânză fină și rece. Se afundă în somn, lăsându-se scăldată de un ocean de liniște și seninătate. Urma să plece să îi întâlnească în sfârșit pe mesagerii copilăriei sale care îi promisese odinioară în șoaptă “cea mai frumoasă viață din lume”.

Dar, dându-și seama de tot ce reprezenta ea pe pământ pentru cei care o iubeau și pentru aceia, cunoscuți sau străini, care trăiau de pe urma ei, găsi forța să murmure ca o promisiune:

* (engl) Sunt vii! Sug!

— Mă voi întoarce...

Tulburați, cei prezenți o crezură moartă dar se liniștiră observându-i respirația agitată, semn de viață, și roșeața care îi ardea obraji. Unul câte unul, se retraseră.

Depart, în noapte, luna se ridica peste golful Massachusetts întinzându-și firul magic de argint la orizont și delimitând cerul de pământ, iar Venus, steaua strălucitoare, zeiță a fertilității și a fecundității în lumea veche, țesea în pânza valurilor din apropierea țărmului mii de fire scânteietoare.

6

Lumina creștea.

Ca și roua răsăritului care îneca razele soarelui, ea se simțea absorbită de această lumină din ce în ce mai albă, din ce în ce mai vastă, ca un drum fără sfârșit. Ca și roua răsăritului, ea se dizolva, se evaporă, era un parfum care plutește și dispăre, în același timp vizibil și invizibil. Ușoară, ea se îndepărta, se îndepărta. Acolo unde nu exista nici durere, nici frică.

Simțind arsura promisiunii făcute, însă, își întrerupse drumul întrebându-se:

— Oare el va veni cu mine?

Stătea suspendată, sfâșiată de o nostalgie fără margini, mai chinătoare decât orice tortură de pe pământ.

— *Nu. Nu încă! El trebuie să rămână aici.*

Și își dădu seama că strigă fără voia ei.

— Atunci, nu vreau. Nu pot! Nu pot...să-l las singur.

Și lumina se stinse. După ce fusese atât de ușoară, acum se simțea sufocată de greutate și sângele fierbinte îi picura în vene focul febrei violente care o făcea să tremure.

Nu era doar nebunie, rătăcire. Era stăpânită de o decepție cruntă. Deci, era tot în Alger, visase doar că îl regăsise pe cel pe care îl căuta, dragostea ei pierdută: Joffrey! Joffrey!

În zadar fugise, în zadar traversase deșerturile și mările. Era din nou prizonieră. Prizoniera lui Osman Ferradji, a cărui mână o ținea pe a ei în timp ce febra o copleșea. Își putea auzi propria respirație precipitată, întretăiată, care-i usca buzele. Urma să moară. «Nu, își repeta ea. Nu. Luptă și triumfă.

I-o datorezi. Căci, chiar dacă nu l-am regăsit, nu pot *să-l las singur*! Are nevoie de mine. Are nevoie ca eu să supraviețuiesc. El, cel mai puternic și mai liber dintre oameni. M-a văzut. Sunt în inima lui. Mi-a spus-o. Nu-i pot da o astfel de lovitură. Ceilalți l-au lovit prea mult. Și totuși aş vrea să plec acolo unde orice febră se vindecă. Nu trebuie să mor. Trebuie să evadez din harem...

«Colin va veni. Îl va alunga pe Osman Ferradji. S-a întâmplat deja. Mă va duce pe drumurile libertății, la Ceuta, unde domnul de Breteuil mă așteaptă din partea regelui. Colin, Colin, iartă-mă!

«Colin, Colin, iartă-mă! Ia-mă de aici. Să ne grăbim! Nu vreau să iasă în larg și să creadă că l-am părăsit.

«Unde este?»

În ciuda chemării ei, el nu venea. Forme ciudate aplecate asupra ei încercau s-o stăpânească, să o imobilizeze. Dar ea se zbătea ca să scape și să fugă.

Strigătul ascuțit al unui copil străbătu prin agitația din jurul ei, o voce de fetiță îngrozită care își striga mama, o voce pe care o recunosc: Honorine! Honorine de care uitase, Honorine pe care o abandonase. Honorine pe care soldații regelui urmau să o arunce în foc sau în sulite.

O văzu, înconjurată de ei, cu părul vâlvoi la fel de roșu ca și cel al îngrozitorului Montadour și la fel de roșu ca oribilele căști ale soldaților regelui, mercenari posedați de bucuria sadică de a ucide un copil aruncându-l de la fereastra unui castel în flăcări.

Scoase un strigăt teribil, un strigăt de agonie.

Și deodată liniștea reveni și ea se afla din nou în casa doamnei Cranmer.

Era la Salem, orașel din America, al cărui nume înseamnă pace și ai cărui locuitori nu-și găsesc niciodată pacea.

Recunoștea foarte bine camera și se mira s-o vadă dintr-un unghi neobișnuit și chiar amuzant. Căci vedea totul ca și cum ar fi observat-o de la balconul etajului superior.

Patul într-un colț, cufărul, biroul, o măsuță, un fotoliu, o oglindă, toate deranjate de vârtejul de oameni care intrau, se precipitau, dădeau din mâini, ieșeau, păreau că strigă. Dar acest dans straniu nu o indispucea, deoarece căuta cu interes să-i descopere sensul, până când observă că ei păreau să se ordoneze

într-o spirală desenată fără încetare între două puncte: patul pe care i se păru că se afla întinsă o femeie și masa pe care era așezat un pătuț în care se vedeau două căpșoare.

Doi trandafiri într-un cuib.

Simți că era responsabilă pentru acei mugurași, petale roz vapoase, una lângă alta, atât de cuminiți, de singure și de îndepărtate.

«Biete ființe, se gândi ea, nu pot să vă părăsesc.»

Efortul de a se apropia de copii rupse liniștea. Fu proiectată într-o mare de zgomote, de fulgere și de tunete, de rafale de ploaie care cădeau neconținut. Inima i se umplu de bucurie când îl văzu venind cu pași mari printre rafalele de ploaie. Deci nu visase! Știa bine că îl regăsise și că de acum înainte vor merge împreună spre Wapassou, prin ploaie. Îi striga:

«Sunt aici! Sunt aici!»

Nu părea să o audă și continua să meargă, atât de aproape încât ea îi vedea chipul răvășit. Era o scenă halucinantă, incoerentă, căci prin ploaie îi putea distinge pe indienii adăpostiți sub cuverturile lor țesute, pe spaniolii lui Joffrey cu căștile lor ascuțite, iar acest personaj ciudat era Shapleigh pe care îl așteptase atâta. Dar cine era Shapleigh? “Trebuie că sunt bolnavă sau visez.” Nu se simțea în largul ei. Întunericul adânc o neliniștea. Dar nu era vis ceea ce continua să audă. Auzea ploaia care cădea pe acoperiș. Ploaie, cânt, șoapte... Cineva se mișca lângă ea...

“De data asta cred că am ajuns în infern”, își spuse ea. Creaturile neclare care se mișcau în umbră în jurul ei îi aminteau de demonii și damnații pe care măicuța Saint-Hubert, de la mănăstirea din Poitiers, obișnuia să i-i arate într-o carte mare intitulată *Divina Commedia* a poetului Dante, ale cărei gravuri ilustrând “Cercurile infernului” îi provocau coșmaruri.

Angelica se gândi că pentru a pune capăt acestor viziuni absurde, nu avea decât să deschidă ochii. Încercă din răspuțeri, dar pleoapele ei erau de plumb, închise pentru totdeauna. În sfârșit, reuși să vadă lumina. Deschise ochii încet și recunoscu patul în care se afla.

Lumina era blândă și se auzea muzică... Erau picăturile de ploaie.

Întoarse capul și îi văzu pe cei doi îngeri așezați la căpătâiul ei de veghe. Nu se miră. După infern, paradisul.

Dar paradisul nu este în cer, se auzi gândind. Paradisul este încă pe pământ. Ca și infernul, de altfel. Paradisul este fericirea pe pământ care derivă din secretul fericirii infinite. Privindu-le pe aceste două ființe atât de frumoase, înțelese că un mesaj îi fusese transmis, o părticică din ceea ce crezuse că zărește în drumul ei spre lumina infinită.

Atunci mesagerii cerului se priviră. În ochii lor limpezi se putea citi recunoștința. Litera A de pe pieptul lor, stacojie, strălucea și părea imensă. Un cuvânt se forma cu litere roșii fosforescente: AMOUR.*

“Aceasta este deci noua poruncă pe care n-o înțelesesem: dragostea.”

— S-a trezit!

— Și-a revenit.

Îngerii șușoteau tot în engleză:

— Sora noastră iubită, ne recunoști?

Erau aplecați asupra ei și degetele ei le atingeau mătasea pletelor. Erau adevărați, deci. Ei îi încredințaseră un mare secret. Erau fericiți.

— Trebuie să-l chemăm pe Omul Negru!

Omul Negru! Va începe iarăși nebunia? Angelica nu mai voia să știe nimic. Se cufundă într-un somn adânc. De această dată știa că este un somn bun, profund și odihnitor.

Un zgomotul ca de convoi militar îi întrerupsese somnul. Ar fi vrut să-l facă să înceteze, dormea prea bine.

— Trebuie s-o trezim.

— Iubito, trebuie să te trezești...

— Trezește-te, Angelica! Deșertul este departe. Suntem în Salem.

Vocile repetau: “Salem, Salem, Salem. Suntem în Salem, în Noua Anglie. Trezește-te!”

Nu dorea să-i supere, să-i dezamăgească. Deschise ochii și tresări căci, după ce se obișnuia cu lumina crudă a soarelui strălucitor, zări mai întâi un negru cu turban agitând un evantai, apoi fața bărbosă a lui Colin Paturel, regele sclavilor din Miquenez, în regatul Marocului. Colin! Colin Paturel!

Îl privea temându-se să nu fie din nou pradă unor halucinații. Însă Joffrey de Peyrac o liniști:

* Dragoste, n.t.

— Iubito, nu-ți amintești? Colin ne-a urmat în America și acum este guvernator la Gouldsboro.

Văzându-l de cealaltă parte a patului și recunoscându-i chipul drag, se liniști. Acum era bucuroasă că se găsea la Salem, printre oameni de bună credință. Camera era plină. Era o zi frumoasă. Privind în jur, zări două pălării ascuțite de puritan, un indian cu cozi lungi, o tână indiană fermecătoare, un soldat francez în redingotă albastră, Adhémar, și numeroase femei. Printre ele câteva tinere așezate în dreptul ferestrei care coseau întruna.

— Și... Honorine? Honorine!

— Sunt aici, strigă fetița cu o voce ascuțită.

Și Honorine apăru lângă pat ca un spiriduș, de sub cuvertura sub care stătuse ascunsă ore întregi.

— Și...

O amintire neclară...doi trandafiri într-un cuib.

— Copiii?

— Sunt bine.

Acum era o mamă îngrijorată. Să-i hrănească? Laptele ei? Febra le fusese nefastă. Ghicindu-i îngrijorarea, toți cei din jur se grăbiră să-i explice, să o liniștească, să nu o zăpăcească. Îi vorbiră cu grijă. Nu, copiii nu suferiseră. Li se găsiseră două dădace bune. Una era soția lui Adhémar, Yolanda, cealaltă era nora lui Shapleigh. Nora lui Shapleigh? Îi explicară încetul cu încetul. Nu trebuia să se obosească, ci să prindă puteri. Începea să înțeleagă ce se întâmplase. Ar fi vrut să știe cum Shapleigh... Și ce era cu negrul?

Dar se simțea încă prea obosită:

— Aș vrea să văd soarele, spuse ea.

Joffrey și Colin o ajutară să se ridice pe perne și o sprijiniră. Ceilalți se îndepărtară ca ea să poată vedea lumina ce intra în valuri pe fereastra deschisă. În depărtare scliffea marea. Tentația care o atrăsese pe drumul luminii fără sfârșit se estompa acum lăsându-i în suflet o umbră de nostalgie. Salvată, printre cei pe care îi iubea și care o înconjurau cu dragoste, bucurându-se că e în viață, se simțea cea mai fericită femeie din lume.

Căldura se transformase în furtună în noaptea în care Angelica fusese la un pas de moarte. Când ea își revenise în cursul nopții nu se mai auzea decât ploaia șiroind pe acoperișuri. Furtuna se liniștise, dar continua să plouă. Apoi orașul fu inundat

de soare. Asta durase trei zile, un adevărat potop, despre care se crezuse că marchează doliul unei frumoase străine și a bebelușilor ei, care însă reînviaseră la primele raze ale soarelui. Căldura revenise, însă respirai mai bine.

Angelica își revenea cu greu din amorteala și din slăbiciunea cauzate de febra ce se adăugase complicațiilor de la naștere. Simțea că plutește, somnul ei era greu ca moartea și se trezea convinsă că trecuse foarte mult timp și că *niciodată* nu vor mai părăsi acest oraș ca să se îndrepte spre Wapassou.

Joffrey de Peyrac o liniștea spunându-i că este de-abia sfârșitul verii și că va fi pe picioare în mai puțin de zece zile. În orice caz va fi suficient de refăcută pentru a se îmbarca pe Curcubeul, unde își va putea termina convalescența. O asigura că vor fi la Wapassou cu cei mici cu mult înainte de prima brumă și asta după ce vor rămâne un timp la Gouldsboro.

Dar Angelica pierduse noțiunea timpului. Pentru ea minutele se scurgeau ca orele, orele ca zilele, zilele ca săptămânile.

Ce căuta acolo negustorul din Connecticut? Bineînțeles că venise! De ce nu? Era prevăzută de mult întâlnirea lui cu Joffrey de Peyrac la Salem. Și negrul pe care îl zărise când se trezise era ajutorul său, Timothee. Și domnul Willoagby? Desigur domnul Willoagby era și el la Salem. Sănătos tun și glumeț ca-ntotdeauna. Dar ar fi fost prea mult pentru doamna Cranmer să fie și el invitat în casa ei.

Angelica începu să-și revină. Destul de repede, după cum i se spunea, dar prea încet după părerea ei. Tulburată, ea continua să se teamă că "bate câmpii". Trebuia să facă în permanență legătură între evenimente și imagini și să așeze obiectele și oameni la locurile lor. Ceea ce nu era ușor pentru că, de fapt, toate erau anapoda după acele zile de suferință teribilă, ca și cum un cutremur ar fi zguduit nu numai casa, dar și orașul, în absența ei. Surprindea la cei din jur un aer speriat și un comportament ezitant, ca și cum toți ar fi fost constrânși, în acele ore dramatice, să-și arate o față ascunsă cu grijă de toate privirile și pe care ar fi dorit să n-o dezvăluie *niciodată*.

Era ea vinovată? Ce putuse să povestească pe când delira?

Două femei severe cu bonete albe, pe care le văzuse intrând și ieșind, una în spatele celeilalte, prima având o nua, păreau să fie, mai mult decât ea, sursa agitației. Cineva îi povesti

că de când sosiseră în casă, ele hotărâseră că pătuțul nu era bine așezat și nici patul bolnavei, pentru că în acele locuri urcau din faliile subterane unde nocive.

— Priviți pisica!

Într-adevăr, de îndată ce mutară pătuțul, pisica veni să se încolăcească în acel loc, ceea ce dovedea că aveau dreptate, pentru că, se știe, spre deosebire de oameni, pisicile caută forțele invizibile ale scoarței terestre pentru a se încărca de energie.

— Și casa?

— Nici casa nu e bine așezată. Ardeți-o! spuseră ele.

Erau lucruri pe care Angelica ar fi vrut să le știe, dar nu îndrăznea să întrebe de frică să nu se creadă că era din nou cuprinsă de febră. Se întreba, de exemplu, ce se întâmplase cu îngerii blonzi a căror absență o întrista. Totuși nu visase! Era sigură că nu: veniseră, de vreme ce copiii erau încă în viață.

Le recunosc după litera A roșie brodată pe pieptul lor, când cele două femei cu bonete, care o înspăimântau pe doamna Cranmer, se înclină în fața ei zâmbind.

— Dar unde vă sunt pletele?

— Sub bonete, răspunseră ele râzând. Doamna Cranmer făcea o dramă din asta, dar eram în pat când a trimis să ne cheme să salvăm copilul. De-abia am avut timp să ne schimbăm și a trebuit să venim cu părul desfăcut. Timp de două zile n-am putut să plecăm de la căpătâiul dumneavoastră și al copiilor.

— Cine a venit să vă caute?

— Omul Negru!

Angelica se simți din nou buimăcită... Omul Negru! Un ieziut! Apoi își aminti că erau în Noua Anglie unde lumea se temea de ieziuți mai rău decât de diavol.

— Cine spuneți că v-a adus ca să salvați copilul? întrebă ea din nou după o lungă pauză de gândire, timp în care cele două infirmiere profitaseră pentru a o îmbrăca, o spălară cu apă parfumată și schimbă lenjeria de pe pat.

La întrebarea ei, avură o privire răutăcioasă de puștoaice, apoi cea mai mare răspunse:

— Iartă-ne, surioară, că am îndrăznit să-l numim Omul Negru. Dar știm că nu are nimic diabolic. Îl numim așa din primii ani în care a venit în Salem, căci, îmbrăcat în negru, cu ochii și cu părul ca de smoală, ne speria puțin. De-atunci l-am cunoscut mai bine și când a venit să ne caute, l-am urmat.

— Pe cine? insistă Angelica, îngrijorată la gândul că n-a înțeles bine.

— Păi, piratul francez de la Gouldsboro.

Trebuia să înțeleagă că era vorba de Joffrey? Că Joffrey rămânea în ochii locuitorilor din Massachusetts piratul francez? Atunci Joffrey adusese... îngerii?

Adormi atât de brusc și de profund, încât, trezindu-se, nu-i venea să creadă că ziua nu se sfârșise și că nu dormise decât o oră.

Doamna Cranmer se afla din nou în cameră și Angelica, odihnită, se bucura s-o vadă, căci tot ceea ce află în legătură cu evenimentele petrecute în timp ce delirase, află de la doamna Cranmer. Bulversată de ceea ce se întâmplase în casa ei, conștientă că nu putea face nimic și că nimeni n-o asculta, se refugia lângă Angelica simțind că aceasta, în ciuda slăbiciunii ei, o asculta cu atenție. Englezoaica spera astfel că, pusă la curent cu anumite lucruri, contesa de Peyrac ar fi intervenit în favoarea sa. Ea fu deci prima care îi dădu informații despre cei doi îngeri. Îi povesti de câteva ori despre ele, dar atât de lungă era povestea și atât de ciudată încât Angelica avu impresia că ascultase zile și nopți de-a rândul, un interminabil basm oriental, ca acelea pe care le spuneau întreaga zi unii cerșetori din orașele islamice.

Era o poveste încurcată și scandaloasă și Angelica pierdea adesea firul și se încurca în numele englezești și în detaliile prea numeroase furnizate de doamna Cranmer.

Slavă Domnului, doamna Cranmer fu chemată în altă parte și Angelica suspină de ușurare văzând-o plecând. Era foarte obosită.

Când deschise ochii, cele două femei cu zâmbete serafice se aplecau asupra ei aducând apă caldă și lenjerii curate.

— Cum vă numiți? întrebă ea.

— Nômie Shiperhall, răspunse cea mai mică.

— Ruth Summers, spuse cealaltă.

Începu să-și aducă aminte fragmente din povestirea doamnei Cranmer. Ele o priveau încă, apoi începură să-și facă treaba cu devotament, acordându-i Angelicăi toate îngrijirile de care avea nevoie și povestindu-i viața lor.

Mai întâi povestea lui Ruth Summers, născută din părinți quakeri persecutați în Noua Franță. Bunica ei fusese arsă pe rug ca vrăjitoare, mama ei murise la câteva zile după ce fusese

flagelată în public, iar tatăl său în pușcărie. Trăise izolată în Salem, până când o întâlnise pe Nômie Shiperhall.

Urma acum povestea acesteia, pe care Ruth o văzuse pentru prima dată pe când era scufundată până la gât în iazul înghețat. "Ei" așteptau în pădure, cântând psalmi, ca diavolul să iasă din gura ei. Ce putea să facă Ruth decât să o salveze? Împreună începuseră apoi să vindece bolnavii care veneau la ele.

Povestea lor îi făcea bine Angelicăi care o asculta cu lăcomie ca și cum ar fi băut apă rece după ce mersese prin deșert însetată. Două vieți cu dureri și bucurii adevărate, cu lupte și provocări adevărate! Departe de a o epuiza, aceste povestiri o întăreau. Convalescența ei evolua rapid, era prinsă de peripețiile lor și nerăbdătoare să afle continuarea.

Locuitorii din Salem se ridicaseră împotriva lor, amenințaseră că vor arde coliba "diabolică" în care locuiau cele două femei.

— Au reușit să ne facă să purtăm pe rochii litera A de la Adulter. Am acceptat condamnarea, spuse Ruth, căci eu am fost căsătorită, dar pentru Nômie nu-i cinstiț, ea n-a trădat nici un bărbat, n-a fost căsătorită...

— Ce de certuri inutile! spuse Angelica, nu înțeleg.

— Ce putem face în fața fricii? oftă Ruth. Binele sperie. Binele pare întotdeauna mai de neînțeles decât răul. Oamenii urăsc cel mai mult lucrurile care contrazic conveniențele.

7

De îndată ce începu să-și revină, cele două femei care o vegheau pe Angelica avură grijă să-i ofere clipe de liniște mai ales în compania soțului ei, piratul din Gouldsboro, pe care ele îl admirau foarte mult. Astfel petrecuse o oră de neuitat atunci când, sprijinită de brațul lui, își contemplaseră pentru prima dată bucuroși cei doi nou-născuți.

— Așadar v-ați hotărât să rămâneți cu noi, prințisorilor? îi întrebă el tandru. Care sunt intențiile voastre?

Cele două miniaturi așezate pe o pernă de dantelă pe genunchii mamei lor îi priveau cu ochii lor de un albastru infinit.

Patru personaje se întâlneau în pragul unei vieți comune care se anunța lungă, blândă și strălucitoare, după ce aproape că o părăsiseră.

Degetele lui Joffrey se strânseseră pe umerii ei.

— Cât mi-a fost de frică, draga mea!

Nu-l mai auzise niciodată pronunțând cuvântul frică, nu-l știuse niciodată temător, nici chiar în fața naufragiului sau în fața celor mai mari pericole. Ridică ochii spre el:

— Ce s-a întâmplat cu Shapleigh?

— Nu era departe, doar la două mile de aici. Fusese prins în apropiere de Salem. Oamenii pe care i-am trimis în căutarea lui, l-au eliberat cu forța, însă erau puțini și riscau să fie învinși. Am fost să-i ajut și am ajuns la timp.

— Am crezut că am să mor, îi spuse ea în timpul vizitei următoare. Căci mi-am revăzut întreaga viață și se spune că asta se întâmplă înainte de moarte. M-am văzut iarăși în Alger. Cel mai cumplit a fost să-mi dau seama că, fiind încă prizoniera lui Moulay Ismaël, nu te regăsisem. Eram cumplit de dezamăgită.

— Înțeleg de ce delirai în arabă. Și îl chemai fără încetare pe Colin Paturel, regele sclavilor.

— Trebuia să vină să mă elibereze din harem ca să te pot regăsi!

— L-ai strigat atât încât l-am rugat să vină imediat în Salem.

— De la Gouldsboro? Cum de a sosit așa de repede? întrebă ea îngrijorată din nou că a pierdut noțiunea timpului.

El râse și recunoscă că o tachina. În realitate, această călătorie era prevăzută: Colin trebuia să-i ajungă la Salem, unde urma să aibă loc întâlnirea negustorilor din Gouldsboro, Mercelot și Manigault, cu asociații lor din Noua Anglie. La bordul corabiei lui se aflau și Adhémar și soția lui, Yolanda, și bebelușul lor de cinci luni.

Angelica avea mintea prea goală pentru a căuta și alte explicații pentru această fericită coincidență. Desigur, fusese în pragul morții. De două sau chiar de trei ori, spuneau exagerând unii. Cele două vindecătoare și dragostea soțului ei o salvaseră prima dată, dar în fața accesului de febră totul depindea de rezistența bolnavei.

În sfârșit, din noaptea ploioasă apăruse în prag bătrânul doctor-vraci Shapleigh și fusese condus la căpătâiul doamnei de Peyrac căreia îi administra un remediu, un decoct din scoarță de copaci și rădăcini, singurul care putea birui febra.

Angelica asculta și completa cu propriile amintiri episodul delirului.

— “Ei” m-au descusut ca să-mi afle secretul! rânjea George Shapleigh. Dar n-au decăt să crape din cauza febrei... Pentru ei n-am leacuri...

Căci puțin lipsise de data asta ca bătrânul vraci să nu fie spânzurat. Și micul lui trib avea necazuri, Maktara, indiancă din tribul Pequot, cu care trăia de patruzeci de ani, fiul lui și soția acestuia, din tribul Wapanoag, și fiica lor de câteva luni. Cel mai tare îl supăra faptul că nu ajunsese la întâlnirea cu doamna de Peyrac. Deși pornise la timp la drum împreună cu ai lui și se deghizase cu șiretenie, fusese reținut la Naumbeag, unde nu i se reproșa numai faptul că trăia în pădure cu o indiancă, ci moștenitorii fostului său stăpân, un spițer din Salem, îi reclamau prețul călătoriei sale peste ocean cu dobândă, călătorie pe care nu o plătise niciodată.

— Secretele mele n-am să le încredințez decăt dumneavoastră, milady, și tinerelor “druide”.

Astfel le numea pe Ruth și pe Nômie alături de care luptase ca s-o salveze pe Angelica de Peyrac și pe gemenii ei: Raimon Roger și Gloriandre.

— De unde aceste nume? întrebă ea.

Din câte își amintea, nu aleseseră un prenume pentru copil, a cărui naștere li se părea atunci atât de îndepărtată. Soțul său îi dezvălui circumstanțele în care fuseseră alese numele.

Gloria era numele moașei irlandeze care o ajutase la naștere și care, considerând că cei doi copii erau condamnați la o moarte rapidă, decisese să-i boteze pe loc. Știindu-i catolici ca și ea, o botezase pe fetiță Gloria și îl sfătuisese pe conte să aleagă un nume băiatului.

— Atunci mi-am amintit de Raimon-Roger de Castillon, mare adversar al barbarilor din nord, supranumit în legendă “contele roșu” și mi s-a părut potrivit să cer protecția unui mare erou din provincia mea pentru această creatură fragilă, așa că am ales numele de Raimon-Roger.

Angelica continua să contemple fețișoarele atât de încântătoare. "Cine sunteți, dragilor?" Aveau să-i schimbe cursul vieții. Era clar numai privind-i că lumea și istoria vor vorbi despre ei fără să o menționeze pe ea decât în calitate de mamă a gemenilor de Peyrac.

Râdea: «Comorile mele!»

Se întoarse spre Joffrey:

— E foarte greu să fii mamă, îi șopti ea.

— Mă întreb dacă nu este încă și mai greu să fii tată, replică el. Căci în acele ore, uitarea te-a alinat, pe mine nu. Există suferințe care amorfesc rațiunea. Așa cum s-a întâmplat în cazul tău. Dar eu, sănătos fiind, simțeam numai neputință în fața slăbiciunii tale. Și nu puteam să uit nici un moment, era singurul lucru care conta: să-ți salvez viața, pe cea a bebelușilor și pe a Honorinei care n-ar fi putut să trăiască fără tine. Eram responsabil de sănătatea ta și...dezarmat.

Și le chemase pe Ruth și pe Nômie.

— Auziseși despre puterile lor? Le cunoșteai?

— Ah! Cunosc aproape toate secretele Americii, spuse el râzând. Este de datoria mea! Dacă vreau să-mi apăr familia pe aceste meleaguri sălbatice, trebuie să cunosc secretele Americii...Adevăratele ei secrete.

Această dramă comună îi apropiase, tindeau să-și dezvăluie unul altuia laturi pe care le ținuseră secrete până acum. Fără să o mărturisească, Angelica se simțea îngrijorată. Ar fi vrut să știe ce putuse să povestească în timp ce delira. Ceva ce s-o incrimineze, căci vedea bine că englezii sunt mai obsedați de diavol, neavându-i pe sfinții din paradis ca să-i apere. Angelica nu putea uita că și francezii o hăituiseră cu același fanatism. Că Joffrey și ea avuseseră nevoie de multă abilitate și de sprijinul unor prieteni de nădejde și inteligenți pentru a scăpa de acuzațiile redutabilului iezuit d'Orgeval, care, pentru a distruge influența și afacerile contelui de Peyrac în Maine, o acuzase pe ea că posedă puteri malefice.

Sperase ca el să nu mai existe. Și, ajunși la Quebec, aflaseră că părintele d'Orgeval fusese exilat și știuse că tocmai câștigaseră prima bătălie. Dar războiul? Pentru prima dată în ziua consiliului, bănuiala că ura lui d'Orgeval nu se stinsese o încercase din nou.

— Nu-ți face griji, iubito, o sfătuia Joffrey, văzând-o visătoare, corabia noastră nu a suferit stricăciuni în timpul furtunii.

Ea ar fi vrut să știe dacă mai sosiseră refugiați din Connecticutul de sus, iar el o îndemna să nu se preocupe de aceste probleme pe care nu le puteau rezolva acum. Salemul își întărea baricadele și fermierii din împrejurimi veniseră la slujbă în convoi, ca să apere femeile și copiii. Urmau să trimită o expediție menită să consolideze apărarea locuitorilor de la graniță. Statul Maine era însă protejat de tratatul de pace pe care Joffrey de Peyrac îl semnase cu baronul Saint-Castine...

Ea se va însănătoși în curând. Forțele îi vor reveni și mai repede și vor putea să plece spre Gouldsboro.

8

Încetul cu încetul, Angelica se simțea din ce în ce mai puternică. Era vegheată în permanență de Ruth și de Nômie, care-i deveniseră foarte apropiate. Îi ghiciseră în cărțile de tarot și îi vorbiseră despre un mare dușman al ei, care nu putea fi decât Sébastien d'Orgeval, și de un mare pericol care o pândea:

— Fugă! Derută: cel puțin o călătorie pe care nu o dorești dar pe care trebuie s-o faci, împinsă fie de amenințarea unui dușman nemilos, fie de voința Domnului care vrea să te ducă pe calea cea bună.

— ...Acolo unde nu vreau să merg, poate! strigă Angelica. Ajunge, Ruth, nu mai vreau să știu nimic. Nici de fugă, nici de derută, nici de călătorie. Vreau să trăiesc, vreau să fiu fericită.

Mai târziu, în timpul discuției își făcu apariția în pragul ușii venerabilul Samuel Wexton. Spre el se îndreptară privirile tuturor femeilor prezente în cameră și în mijlocul unei asemenea forțe el se simți stânjenit.

Angelica își ceru scuze că-l primește în camera ei. Nômie mută un fotoliu și îl invită să se așeze. După ce luă loc, începu să vorbească despre bunătatea lui Iisus care îi adusese contesei salvarea.

Angelica nu se putea obișnui să-i audă pe acești bărbați severi, intoleranți, vorbind de Iisus Christos ca despre un prieten

pe care Evangheliile îl prezintă ca pe un tânăr mai degrabă amabil, indulgent față de păcatele lumii, tratându-le cu blândețe pe femei și pe copii. Reverendul mărturisi că omul Iisus nu-l interesa, nu i se părea relevant. El se înclina pios în fața fenomenului încarnării, misterul care dezvăluise oamenilor un Dumnezeu atotputernic. O sfătui pe Angelica să se odihnească ridicându-și mâna albă în semn de binecuvântare.

— Vreau doar să vă spun, milady, cât de onorat sunt de prezența dumneavoastră în casa mea și de evenimentele care s-au petrecut aici. Aduceți cu dumneavoastră grația Vechii Lumi, pe când aici ne lipsesc rădăcinile. Vroiam să vă spun ce îi voi spune și contelui de Peyrac. Dacă echilibrul dificil pe care îl mențineți printre francezi este distrus și dacă acești francezi furioși, prieteni și compatrioți ai dumneavoastră, a căror furie o stăpânește contele, îi vor învidia iarăși influența, să știți că guvernatorul statului Massachusetts și în special conducătorii din Salem, vă vor primi întotdeauna, pe dumneavoastră și pe toată familia, cu brațele deschise. Carta noastră ne conferă autonomie în alegerea prietenilor și alianțelor. Nici regele Franței, nici regele Angliei nu ne pot impune voința lor în această privință și ne considerăm un stat liber în fața lui Dumnezeu.

Angelica îi mulțumi, afirmând că era liniștitor pentru ea să știe că au prieteni neclintiți în statele din Noua Anglie, în ciuda calității lor de francezi și de catolici, ceea ce dovedea că popoarele pot ajunge la o înțelegere prin oameni cu bună voință.

El se retrase.

— Nu vă lăsați tentată de Boston, îi recomandă el.

După plecarea lui, Ruth și Nômie o ajutară pe Angelica să se așeze din nou în pat. Era obosită și adormi imediat. Discuția cu patriarhul o făcuse să uite prezicerile sumbre de mai devreme. Se simțea împăcată.

Exilul dușmanului lor, Sébastien d'Orgeval, și liniștea care se lăsase în jurul acestui subiect puteau fi considerate drept obstacole care îl împiedicau să acționeze și să-și facă simțită prezența. Cândva adulat, el profita de legenda și atracția lui, pentru a-și extinde influența asupra celor mai slabi: faima și frumusețea lui, succesele mondene, mila pe care o inspirau degetele sale mutilate prin torturi, ochii lui albaștri cu scânteieri ca de safir...

Avusese în serviciul lui spioni, care îi duceau scrisorile până la rege, servitori fanatizați. Astăzi totul se schimbase. Pasiunile se domoliseră. Numele lui începea să fie uitat. Tensiunea acumulată se îndepărta, și, cu toate că rămânea poate în așteptare, era "sub control" și ea simțea asupra ei și asupra tuturor celor pe care îi iubea protecția cerului.

Fără să știe că presentimentul ei va fi în curând confirmat, Angelica își spunea că ceva se întâmplase și pericolul scăzuse. Acest lucru se întâmplase probabil înainte sau în momentul nașterii gemenilor, de aceea destinul lor fusese marcat de o asemenea amenințare.

Doamna Cranmer își spunea că în câteva zile oaspeții gălăgioși care o făcuseră să verse lacrimi amare vor pleca și, o dată cu venirea iernii, se va regăsi printre credincioși. Își va umple din nou timpul cu rugăciuni, iar amintirea încercărilor îndurate peste vară se va stinge. Ea nu știa însă, biata doamnă Cranmer, că, înainte de a-și găsi pacea spiritului și a casei, va trebui să treacă printr-o ultimă încercare mult mai dificilă și mai de neînțeles decât toate celelalte.

— De ce în casa mea? De ce în casa mea? murmură ea.

Toate privirile se îndreptau spre iezuit.... „Nu e el” își spuse Angelica. Ea se gândise la început la părintele d’Orgeval. Crucifixul din lemn negru nu avea însă nici o piatră prețioasă, iar «călăuza» canadiană și războinicul indian i se păreau cunoscuți.

Joffrey de Peyrac i se adresă indianului în limba lui:

— Te salut, Tahontaghète, prieten al lui Swanisit, ȣeful tribului Cayugas, al carui mesager ai fost de nenumărate ori, înainte ca el să plece spre tărâmul mării vânători. (Scoase din buzunarul vestei un obiect pe care îl întinse interlocutorului său.) Iată inelul pe care ȣi l-am dăruit la prima noastră întâlnire ca să ne servească drept semn de recunoaștere și pe care mi l-ai trimis azi ca să știi că vii. De ce nu m-ai așteptat lângă dealul din nordul orașului? Mă pregăteam să vin cu escortă să te conduc în oraș.

Indianul începu să vorbească înverșunat arătându-l de mai multe ori pe iezuit și, chiar și pentru cei care nu înȣelegau limba lui, era clar că îl acuza pe preot că-l obligase să între în oraș. Cei doi francezi, ignorând sfaturile războinicului, se arătară în drumul lor englezilor care nu întârziară să recunoască în ei doi dușmani pe care îi urau.

— Ce puteam să fac ca să-i reȣin, își încheie el pledoaria, decât să-i fi omorât, ceea ce mi-ar fi încheiat misiunea, atât de aproape de sfârșit, și mi-ar fi atras mânia lui Outtaké? Nu-mi rămânea decât să-i urmez.

Iezuitul era de înălȣime medie, mai degrabă scund și slab, dar stătea drept, ca înȣipt în mijlocul vestibulului, într-un cerc de priviri dușmănoase sau cel puțin scandalizate, astfel încât, în ciuda sutanei zdrenȣaroase, a bărbii și a părului ciufulit, care îi dădeau un aer sălbatic, emana demnitate și se impunea în faȣa celor prezenȣi.

— De ce v-aȣi încăpăȣanat să intraȣi în acest oraș englez? îl întrebă contele întorcându-se spre el. Cred că bănuiaȣi că spiritele sunt încinse împotriva francezilor și a catolicilor, după recentele masacre pe care indienii botezaȣi de voi le-au comis împotriva locuitorilor de la frontiera statelor New Hampshire și Connecticut!

Iezuitul se gândi un moment și întrebă cu un aer de superioritate:

— Cine sunteți, domnule, de vorbiți atât de bine limba noastră?

Această insolență, pe care o știa calculată, îl făcu pe Joffrey de Peyrac să tresară fără voia lui.

— Știți foarte bine, replică el. Sunt cel cu care trebuia să vă întâlniți.

— Ah! Înțeleg... prietenul englezilor și al indienilor, pe scurt, domnul de Peyrac, nobil francez. Ei bine, domnule, de vreme ce așa stau lucrurile, permiteți-mi să mă arăt indignat de atitudinea dumneavoastră și să-mi exprim regretul pentru lipsa de politețe de care ați dat dovadă pentru că nu v-ați prezentat întâi mie, cum se cade între compatrioți și nobili. Ați preferat să vă adresați mai întâi cu respect acestui păgân obtuz despre care știți că este unul dintre cei mai mari dușmani ai noștri. Ați vrut astfel să vă arătați în fața acestui păgân și a acestor eretici disprețul pentru frații pe care i-ați renegat, ca și fața de un preot de aceeași religie cu dumneavoastră. Dacă n-aș fi simțit această intenție în comportamentul dumneavoastră, nu v-aș fi atras atenția, căci eu nu sunt decât un umil misionar în serviciul celui mai umil mântuitor, care s-a născut tâmplar și a murit la stâlpul infamiei, dar să știți că și familia mea e nobilă. (Înclină capul în chip de salut) Sunt reverendul Jean de Marville, iar el este Emmanuel Labour, tânăr seminarist din Quebec.

Contele răspunse la salut, dar nu se lăsă jignit.

— Părinte, iertați-mă dacă v-am rănit în vreun fel. Dar în ceea ce privește jignirea de care vorbiți, mă miră faptul că sfinția ta, care petrece atât de mult timp printre triburile de indieni, îmi reproșează de a mă fi adresat în primul rând marelui șef Onondagua care v-a escortat. Nu numai că îl cunosc de foarte mult timp, dar și el e de rang înalt. Îi datoram această introducere căci, după cum știți, aceste triburi răspund atunci când sunt tratate cu respect și aceasta este atitudinea cea mai prudentă. Știți foarte bine și că, dacă i-ar fi fost îngăduit să vă facă de petrecanie după bunul lui plac, nici eu, nici acești domni din Salem nu am fi putut face nimic pentru a-l împiedica.

— Ce contează! E onorabil să mori de mâna dușmanilor lui Iisus și printre aceștia. Sângele unui martir sfințește pământul nedemn.

Ca pentru a justifica explicația lui Joffrey de Peyrac, uriașul Tahontaghet, căruia i se părea că iezuitul acaparase prea

repede toată atenția, reveni în centrul scenei. Începu un monolog în limba lui pe care puțini o puteau înțelege. Printre aceștia și Angelica, căreia i se părea că visează. La auzul numelui, îl recunoscă pe tânărul canadian, Emmanuel Labour, pe care îl întâlnise în Quebec. Altfel nu l-ar fi recunoscut, căci crescuse mult, ceea ce era normal pentru vârsta lui, avea cincisprezece-șaisprezece ani când îl cunoscuse, dar se schimbase mult. În locul veseliei, pe fața lui se citea acum o disperare tragică.

În timp ce vorbea, Tahontaghète scoase dintr-o desaga pe care o purta de-a curmezișul pieptului două șiraguri lungi din piele pe care erau înșirate perle albe și albastre și o bandă mai lată și mai lungă alcătuită tot din șiraguri de perle a căror așezare forma un desen. Mai întâi, îi întinse bătrânului Samuel Wexter cele două șiraguri, prin care reprezentanții celor Cinci Națiuni își făceau cunoscute intențiile.

Peyrac traduse:

— Vouă, englezilor din Salem, marele șef Outtékawatha vă trimite aceste șiraguri de sidef care reprezintă promisiunea că vom continua să trăim în pace cu cei din Salem.

Tahontaghète îi dadu banda lui Peyrac. Aceste coliere constituiau pentru triburile indiene o adevărată comoara, cel puțin o comoară de război, fiind folosită în negocieri și având valoarea unui contract sau a unei garanții pentru tratatele încheiate. Adesea nu erau decât simple mesaje codate, accesibile numai celor inițiați, care anunțau un eveniment, o mărturisire, un avertisment.

Tahontaghète spuse că nu va traduce sensul colierului înmănat lui Peyrac decât după ce Sutana Neagră îi va transmite mesajul lui, scopul acestei dure și periculoase călătorii.

— Fie, spuse contele, întorcându-se spre preot. Care este mesajul, părinte?

— Nu este vorba de un mesaj, ci de o comunicare....o comunicare solemnă.

— Vă ascult.

Părintele de Marville închise ochii, păru că ezită în fața gravității sau amplitudinii misiunii pe care o avea de îndeplinit, apoi, fixându-și interlocutorul, spuse cu voce gravă:

— Deci, domnule de Peyrac trebuie să fiți primul care află această veste teribilă. Fratele Sebastien d'Orgeval, iezuitul, a murit ca un martir. Da, reluă el cu ardoare, l-am văzut

stingându-se în urma unui lung martiriu la care eu și acest tânăr am asistat neputincioși; a fost o tortură mai îngrozitoare pentru noi decât aceea de a-i fi împărtășit soarta.

Începu să descrie cu lux de amănunte supliciile îndurate de părintele d'Orgeval: botezul cu nisip fierbinte pe craniul scalpat, cărbuni încinși împinși în orbitele din care fuseseră scoși ochii...

— Biserica catolică, apostolică și romană are un nou martir. Un sfânt în plus, pentru a-i asigura victoria. Am putut să iau câteva oseminte...

Toți se retraseră când preotul fu gata să deschidă un săculeț de piele pe care îl avea la gât. Se auzi un sunet înfundat: în mijlocul cercului care acum se lărgise, tânărul canadian se prăbuși la picioarele iezuitului. Acest lucru nu îl impresionează pe părintele de Marville care nu se emoționa așa de ușor.

— Da, puteți să vă bucurați, ereticilor și renegaților, trăitori pe un pământ virgin pe care ați început, din păcate, să cultivați germenii erorii și ai minciunii. A murit cel care se împotriva doctrinelor voastre funeste. A murit cel care, luând apărarea bietelor triburi sălbatice de pe aceste meleaguri pe care voi le exterminați, le-a încurajat să-și apere pământurile pe care le furați...

Bătrânul Samuel Wexter înaintă cu un pas și cu un gest autoritar reuși să întrerupă predica iezuitului.

— Înțeleg destul de bine limba dumneavoastră, părinte, ca să-mi dau seama că sunteți pe cale să roștiți, sub acoperișul meu, împotriva noastră, a englezilor care v-am primit fără să vă rănim, calomnii exagerate pe care trebuie să le resping. Ignorați motivele care ne-au împins să ne stabilim pe pământ american. Am venit aici ca să ne putem ruga în liniște și nu în scopuri războinice sau mercantile. Nu ne-am propus să-i exterminăm pe locuitorii acestor regiuni, ci, dimpotrivă, am stabilit strânse relații de prietenie cu aceștia, pecetluite de acel banchet cu rațe sălbatice pe care îl celebrăm în fiecare an ca pe o zi binecuvântată de Dumnezeu.

— Dar cu tribul Péquot pe care l-ați exterminat într-o singură zi, cum rămâne? Și revolta tribului Narragasett pe care ați înăbușit-o în sânge?

— Acești indieni, fără nici o provocare din partea noastră, au masacrat numeroși coloni și au pus în pericol supraviețuirea așezărilor noastre...

— Fără nici o provocare din partea voastră? râse iezuitul.

— Voi, francezii, i-ați ridicat împotriva noastră pentru că suntem englezi și fii ai unei religii reformate. Încă de la început a fost așa, le-ați vândut arme și le-ați promis salvarea indienilor botezați dacă ne masacrau pe toți și ne aruncau în mare. Iar unul dintre responsabili pentru acest nou război este chiar cel a cărui moarte ați anunțat-o și care i-a condus el însuși în luptă pe războinicii roșii, dovedindu-se un criminal odios și depășind atribuțiile și misiunea unui cleric.

— Aici nu vă contrazic, acceptă iezuitul, dar neg faptul că părintele d'Orgeval a participat vreodată la raidurile indienilor revoltați sau că i-a condus pe sălbatici în lupta împotriva satelor voastre așa cum spuneți.

— Îndrăzniți să negați! exclamă Samuel Wexter furios, când noi avem dovezi.

— Aș fi curios să știu ce fel de dovezi.

— Dar... mărturiile supraviețuitorilor.

— Eh! Niște cretini înnebuniți de frică de îndată ce văd un indian. Vă este ușor să le sugerați că ar fi văzut un iezuit.

— Avem și alte dovezi, părinte, spuse bătrânul tremurând de indignare, mesaje capturate de la spionii pe care d'Orgeval a comis imprudența să-i trimită printre noi pentru a transmite mai repede instrucțiunile spre Europa, dar și pentru a se informa în vederea unui atac: starea apărării noastre, numărul bărbaților capabili să poarte arme și altele. Și negați că părintele d'Orgeval a trimis spioni în coloniile aparținând coroanei britanice și care, după câte știu, pentru moment nu se află în război cu Franța? Negați și aceste manevre rușinoase?

— Bineînțeles.

— Totuși există numeroase scrisori pe care le-am interceptat.

— Minciuni!

O voce de femeie răsună:

— Nu, părinte! Nu sunt minciuni. Eu însămi am cunoscut un astfel de spion.

Angelica intervenise văzând ce efect au asupra bătrânului provocările iezuitului. Acesta din urmă se întoarse încet spre ea. Joffrey de Peyrac înaintă un pas.

— Contesa de Peyrac, soția mea, o prezentă el.

— Mă îndoiesc, răspunse el cu un surâs de dispreț.

Brusc, ca și cum persoana ei nu l-ar mai fi interesat, se întoarse din nou spre Wexter care tocmai dădea instrucțiuni unui servitor ca să-i aducă faimoasele documente ale spionilor catolici.

— Nu, inutil, sir! replică el. Cunosc șiretlicurile voastre, ale ereticilor. N-ar fi prima dată când reprezentanții religiei reformate ar fabrica falsuri pentru a slăbi și a distruge religia catolică, singura adevărată.

— Dumnezeuule! explodă bătrânul, aruncându-se asupra provocatorului său, însă Joffrey de Peyrac și domnul Cranmer se opuseră.

Dar părintele de Marville, răzbunat, mai avea un ultim lucru de spus. Se întoarse spre Angelica arătând-o cu degetul:

— În ceea ce vă privește...sunteți doamna Lacului de Argint! exclamă el. Nu mă jigniți. Căci el v-a acuzat, doamnă, înainte de a muri, strigând: „Ea! Din vina ei mor!”. Dar veți fi pedepsită pentru greșelile dumneavoastră. Și dumneavoastră, continuă el întorcându-se spre contele de Peyrac, care sunteți sclavul unei femei și luați decizii grave bazându-vă pe capriciile acestei femei fără conștiință!

În antecamera doamnei Cranmer domnea acum panica și confuzia. Englezii nu înțelegeau ce se spunea. Peste tot se lăsă o liniște încărcată de ură și de frică. Deodată, un zgomot se auzi la etaj. Erau cei doi copilași supărați. După un moment de ezitare, amintindu-și de datoria lor, femeile se ridicară și începură să urce.

10

Angelica era din nou întinsă în pat. În viața așezată din Salem, venirea iezuitului și indianului îi întrerupsese convalescența liniștită. De fapt, nu era o surpriză! Și atunci de ce era atât de emoționată? Căci ceea ce anunțase părintele de Marville, îi revelaseră deja cărțile de tarot ale lui Ruth Summers.

După ce fuseseră alăptați, bebelușii adormiseră și Angelica se lăsă și ea pradă somnului. Totuși, spre regretul ei, nu putea șterge complet din memorie scena recentă. Schimbul de cuvinte

îi răsună în urechi. Fusese prea brutal pusă în legătură cu prietenii ei francezi, prietenii ei „de sus”, și iată că acum privea spre nord, unde se găseau orașele canadiene, cu aceeași spaimă ca și englezii puritani.

În general, se înțelegea bine cu oamenii bisericii. Nu însă și cu partizanii părintelui d'Orgeval. Și acum acesta era mort din vina ei, i se spunea. Poate mâine se va putea gândi mai bine la cum se va schimba viața lor după aceste evenimente, după moartea celui mai îndârjit dușman al lor în America, moarte pentru care ar fi trebuit să se bucure. Dar acum nu putea.

Îi venea greu să înțeleagă această veste, moartea acestui preot care nu încetase să lupte împotriva lor, din umbră, fără să se arate. Îi trecu prin minte chiar că forța urii lui atrăsese aceasta amenințare diabolică asupra ei și a gemenilor punându-i în pericol de moarte. Or, în același timp, departe, după chinuri cumplite, el își dădea ultima suflare. Iar ei scăpaseră.

Chiar dacă cele două momente nu coincideau, ea asta credea. Totuși, avea impresia că lucrurile ar fi trebuit să se termine altfel. Îi părea rău că el dispăruse fără să se fi întâlnit față în față niciodată: „A reușit să se eschiveze până la sfârșit...”

La puțin timp sosi soțul ei și zâmbetul îi reveni pe buze. Îi mărturisi regretul lui de a fi lăsat-o singură în tot acel vacarm, fără să se informeze nici de sănătatea ei, nici de cea a copiilor lor.

Englezii, în plină confuzie, nu știau dacă ar fi trebuit să-l aresteze pe iezuit, să-l spânzure sau să-l ierte, pentru a-l uita mai repede; și iarăși el, „străinul”, francezul din Goultsboro, deși jignit de compatriotul său, trebuia să atenueze neînțelegerile și să găsească un loc de odihnă pentru călători, oricât de nedoriți ar fi fost aceștia.

Preotul francez și însoțitorul lui fuseseră conduși la casa de cărămidă roșie din Salem, unde erau găzduiți de preferință „străinii”. Acolo se găseau catolici englezi din Maryland care n-aveau de ce să se simtă jigniți de prezența unui iezuit.

Peyrac propusese lui Tahontaghète și celorlalti războinici care-l însoțeau să rămână peste noapte într-un depozit din port care îi aparținea contelui. Indianul refuză, cei din tribul irochez nu erau prieteni cu englezii. Îi disprețuiau și nu aveau încredere în ei.

În privința soților de Peyrac, irochezii erau neutri, căci îi priveau ca pe dușmanii dușmanilor lor, care îi ajutau indirect

pe englezi urmărind să-i distrugă pe așa-zișii lor dușmani: adică pe francezi și pe aliații lor sălbatici din triburile huron, abénakis, algonquin. Dar irochezii vroiau să conducă singuri campaniile de război împotriva acestor triburi.

Englezii aveau mare grijă să nu-i supere pe irochezii neutri. Relațiile cu ei erau mijlocite de mohicani, o ramură a irochezilor renegată de Federația de Nord, dar singurii indieni care luptau alături de englezi și se arătau aliații lor siguri.

Contele scoase din buzunar colierul pe care i-l dăruise Tahontaghete. Desenul de pe el era primitiv, dar clar: se putea distinge în partea de jos silueta unui bărbat culcat, cu membrele inerte bușteni, ceea ce însemna rană sau moarte violentă. Deasupra lui, patru țărushi gata să-l strivească. Prin această imagine, Outtaké îi anunța că dușmanul lor murise și nu mai putea să le facă rău.

Și pentru ca să nu existe dubii asupra identității personajului reprezentat, în locul inimii sale fusese încrustată o pietricică roșie: rubinul din crucifixul lui d'Orgeval.

Amintindu-și scena de ieri, Angelica recunoștea că purtătorul de cuvânt al părintelui d'Orgeval dăduse dovadă de un curaj ce nu putea fi contestat. Nu era ușor să-l ataci pe Joffrey de Peyrac, mai ales în discuții, și în rarele ocazii în care asistase la scene de acest fel, cei care îndrăzniseră își „pierduseră capul”. De altfel, în unele momente, se întrebase chiar dacă părintele d'Orgeval, iezuit cum era, nu își pierduse oarecum mințile după suferințele îndurate la irochezi. Acest gând îi mai potolise mânia.

În timp ce îl asculta pe iezuit, atenția îi fusese atrasă de ceva artificial chiar și în aroganța lui. Oare se ascundea o minciună în spatele spuselor sale? Și în ce moment se născuse această bănuială a ei?

Ca și cum i-ar fi citit gândurile, Joffrey de Peyrac murmură:

— Totuși, mă întreb, cum un individ atât de puternic ca acest Marville să fie atât de afectat?

— S-a întâmplat că... d'Orgeval a murit, Joffrey. Și, crede-mă, era un om foarte iubit. Fără îndoială, seducție lui era calculată pentru a-și extinde puterea asupra celorlalți. Chiar și celor care îi întorseseră spatele și care luaseră partea noastră nu le era indiferent. Și poate că acest lucru îl va face mai periculos mort decât viu. Ieri, când acest preot îți vorbea cu atâta insolență

am avut impresia că părintele d'Orgeval vorbea prin gura lui. Poate că spiritul lui sălășluiește în el?

Joffrey surâse și răspunse că, după ce se gândise să riposteze dur și să-l facă pe cleric să plătească scump pentru insultele lui, se răzgândise. Părintele de Marville era faimos pentru atacurile lui verbale și fanatismul lui. De aceea fusese îndepărtat de la Quebec și trimis în misiune la irochezi, unde stilul lui arțăgos îi câștiga pe sălbatici de partea lui mai bine decât bunătatea predecesorilor lui.

Botezați sau păgâni, aceștia se temeau de imprecățiile sale la fel de mult ca și de amenințările sale cu infernul și îl credeau posedat de diavol.

— Mă voi mulțumi să-l protejez și să-i găsesc un loc pe o navă care pleacă spre Europa.

— Duce cu el scrisori care ne jignesc și care ne-ar putea face rău.

— Ce contează! Nu putem reține toate frunzele moarte pe care le duce vântul diavolului. Exagerările lui poate îi vor face rău! Și apoi, iubito, recunosc că era adevărată ultima acuzație pe care mi-a adus-o. Căci este adevărat, doamnă, sunteți TOTUL pentru mine și sunt la ordinele dumneavoastră.

— N-o spune prea tare, îl rugă ea, căci s-ar putea ca *ei* să te ardă.

11

Agitația de la casa Cranmer reușise s-o smulgă pe Angelica din convalescența ei la pat. Se ridicase singură, coborâse scara, și ținea neapărat să-și revină. A doua zi se îmbracă și coborî în grădină. Acolo i se pregătise un fotoliu de unde se bucura de soarele de vară ce pătrundea printre frunze.

«Se pregătesc de cules la Wapassou. Poate vom ajunge la timp pentru ultimele afine», se gândea ea.

Poarta grădinii scârțâi, cineva intrase și se îndrepta spre ea pe poteca năpădită de buruieni.

— Doamnă de Peyrac! rosti o voce subțire.

Întorcându-se, îl zări pe tânărul canadian care se afla în spatele ei. Era atât de palid încât părea o fantomă.

— N-am putut să vă vorbesc ieri, doamnă de Peyrac.

— Emmanuel! Ești Emmanuel Labour, nu-i așa? Și eu te-am recunoscut. Eram prieteni buni la Quebec. Te ocupai de copiii de la seminar și ai avut deseori ocazia să vii la mine să vorbim despre protejatul nostru, Neals Abbial. Am aflat mai târziu că ai dorit să intri doi ani în serviciul iezuiților, la misiunile lor de pe lângă Marile Lacuri.

Încuviință cu un aer trist.

— Așa jurasem după atacul indienilor irochezi asupra Quebecului, să fiu «călăuză» dacă aș fi reușit să-i salvez pe copiii de la seminar...

— Ți s-a împlinit dorința și ți-ai respectat promisiunea. Bănuiesc că prețul a fost mare.

— Din păcate! murmură el.

Tristețea lui o miră. Oricât de îngrozitoare ar fi fost încercările prin care trecuse, ele n-ar fi trebuit să-l afecteze într-atât pe acest tânăr pe care îl știa vesel și plin de viață, fiu de fermier rezistent prin natură, rezistență pe care o sporiseră în copilărie trei ani de captivitate la irochezi după ce îi văzuse pe toți ai săi scalpați în fața ochilor lui.

Și la Quebec, lumea se bucura să descopere atâta credință și delicatețe într-un adolescent crescut de sălbatici. Dar astăzi nu-l mai recunoștea. Nu mai era același, ceva îl schimbase. Îl vedea venind spre ea ca un animal rănit, punându-și ultimele speranțe într-o singură ființă, știind că de la ceilalți nu se poate aștepta decât la indiferență și cruzime. Oare moartea părintelui d'Orgeval îl schimbase atât de mult? Vroia să vorbească, dar ezita. Privindu-i mâinile, Angelica observă că avea arsuri nevindecate la degetele mari.

— Biet copil! Și pe tine te-au torturat?

— Oh! Asta nu-i nimic. Suferi de bunăvoie pentru gloria lui Iisus și aș fi vrut să sufăr de zece ori mai mult dacă aș fi putut să împiedic...

— Ce anume? (El tăcu.) Înțeleg, spuse ea. Ai asistat la moartea celui pe care îl slujeai și îți reproșezi poate....

El tresări ca atins de o durere mai greu de suportat decât torturile fizice în fața cărora rămăsese impasibil.

— Nu! Nu! negă el cu disperare. O! doamnă, dacă ați știți! Nu, nu îmi reproșez nimic. Să mori martir este soarta celor care vin să le aducă acestor sălbatici cuvântul Evangheliei.

Nu-i plâng pe aceștia. Este vorba despre altceva. Nu mai pot, acest secret mă sufocă.

— Ai încredere în mine, îi spuse ea cu bunătațe. Suntem compatrioții tăi, o știi bine, și suntem gata să te sprijinim și să te ajutăm, dacă te simți izolat, aici, într-o țară străină care îți este ostilă.

O privi fix și buzele îi tremurau.

— N-aș... N-aș vrea să trădez ...

— Acest secret ne privește pe noi? Îl întrebă ea. Înțeleg! Ai aflat de vreun complot menit să ne facă rău?

— Nu, nu, nu este vorba de asta... Vă jur. Și totuși, da, ce nedreptate! Văd o prăpastie deschisă de intrigi și de minciuni în care s-a prăbușit viața mea.

— Dă-mi brațul, îi spuse ea. Ești slăbit și eu la fel. Ne vom așeza acolo sub copacul acela și încercă să te linișești...

Făcură câțiva pași.

— Părem niște bătrânei, observă ea.

Îi păru bine să-l vadă zâmbind. Se opriă din nou.

— Doamnă, nu Dumnezeu v-a adus în acest oraș? Îmi amintesc când ați venit să ne ajutați în timpul atacului irochezilor și m-ați consolată după ce văzusem cum muriseră scalpați atâția oameni buni.

Tăcu.

Ridică ochii spre ea și se simți încurajat. Alături de ea, Quebecul i se părea aproape.

— N-am cunoscut-o pe mama. Irochezii i-au scalpat pe ai mei când eram foarte mic. Nu îmi amintesc de ea. Mi-ați adus aminte de mama și am venit la dumneavoastră.

— Ai făcut bine. Te voi ajuta ca o mamă dacă pot. Ai încredere în mine. De-asta ai venit, nu-i așa?

Încă mai ezită, chinuit de îndoieli.

— Este un secret teribil. Și nu sunt încă sigur dacă, dezvăluindu-l, nu voi ajunge în infern.

— Lasă îndoielile la o parte! Vorbește! Vom vedea apoi. Cine știe? Poate Dumnezeu îți cere acest efort.

— Da, aveți dreptate, făcu el brusc. Este de datoria mea, în slujba Domnului, să vă spun adevărul... oricât de amar și de dur mi se pare. Voi vorbi.

Tăcu dintr-odată, ca lovit de fulger, și deveni și mai palid. Angelica tresări zărindu-l pe iezuit la mai puțin de un pas în

fața lor. Parcă apăruse din pământ. Îi salută scurt. Părea politicoș, dar era mânios. Îi aruncă tânărului o privire de oțel în care Angelica citi un ordin mut de tăcere.

— Ce cauți aici?

— A venit să mă viziteze, interveni Angelica, așa cum o făcea când eram la Quebec. Francezilor izolați pe pământ străin le place să se întâlnească. În plus, mă bucur că a venit la mine după ajutor. Sănătatea lui este șubredă. Rănile îi sunt infectate și îl chinuie febra. De aceea v-aș ruga, părinte, să-l lăsați în grija mea până se va vindeca. Căci, vă repet, are nevoie de îngrijiri, altfel boala îi poate fi fatală.

Privirea iezuitului îi arăta că el nu o asculta, nu o vedea și nu o va vedea niciodată. Doar imaginea pe care și-o făcuse despre ea, portretul care îi fusese prezentat. Totuși, o ascultase, pentru că murmură:

— Desigur, nu mă îndoiesc că sunteți capabilă să-i îngrijiți și să-i consolați pe tineri.

Angelica ignoră aceste cuvinte veninoase. Era ferm convinsă că Emmanuel era în pericol și că trebuia să îl salveze.

— Cuvintele dumneavoastră, părinte, sunt nepoliticoase și mai ales ridicole, fiind adresate unei persoane aflate în convalescență.

— Și totuși ieri nu păreați atât de slăbită, doamnă, în fața dușmanilor țării și religiei dumneavoastră, dornici să mă rănească și căroră, greșind, v-ați alăturat.

— Pentru că vă înșelați, o știți bine, și încăpățânarea dumneavoastră dăunează imaginii ordinului din care faceți parte. Să nu începem iarăși cearta.

— Din contră, miza e prea mare. E vorba de reputația unui sfânt.

— În acest caz, spuneți *tot*!

Fu surprinsă să-l vadă încurcându-se și oprindu-se ca și cum ar fi primit o lovitură în stomac, după care îi era greu să-și recapete răsuflarea.

— Ce vreți să spuneți?

— Ceea ce am spus. Informațiile sunt prea numeroase și, negându-le, nu faceți decât să-i îndârjiți și mai tare pe englezi, chiar dacă scopul lăudabil al protestelor dumneavoastră eronate ar fi să evitați o ruptură între Franța și Anglia.

— Atunci, mă iertați, doamnă, pentru că le-am spus? spuse el cu un surâs ciudat pe buze.

— Să vă iert? Iată un alt cuvânt ridicol. Însă, într-adevăr pot să găsesc scuze pentru reaua credință de care ați dat dovadă ieri, în fața acestor străini. Cum ar fi oboseala și durerea de a-l fi văzut pierind pe unul dintre frații dumneavoastră. Dar aş adăuga cu fermitate că nu vă voi lăsa să negați în continuare, aruncând responsabilitatea morții părintelui d'Orgeval asupra noastră ca și cum el nu ne-ar fi provocat niciodată. Cunoscut adevărul și n-am să ezit să-l spun ori de câte ori va fi necesar. Mai mult, felul în care îi apărați reputația nu face decât să-i distorsioneze adevărata imagine.

Iezuitul strigă ca mușcat:

— Insolența dumneavoastră vă dă de gol, doamnă. Cum îndrăzniți dumneavoastră, o femeie, să vă adresați pe acest ton unuia dintre reprezentanții bisericii dumneavoastră?

— Nu e vorba de insolență, părinte. E o discuție despre război, aş spune chiar despre politică.

— Dar uitați cine sunteți și cu cine vorbiți. Politica și războiul nu sunt pentru o femeie. Constat că sunteți așa cum mi-ați fost descrisă, periculoasă și subtilă, lipsită de cel mai elementar respect față de biserica catolică de care aparțineți prin botez.

— Și eu constat că acest preot fanatic a știut să vă facă părtaș al urii inexplicabile pe care o nutreă față de mine.

Nu trebuia să-l lase pe Emmanuel să plece din această grădină. Îl sprijini cu brațul pe acest băiat care tremura și îl trase spre ea cu un gest de protecție și de apărare.

— Aveți grijă, părinte, vântul diavolului este puternic și suflă din toate părțile în Lumea Nouă și nu trebuie să ne încredem în el sau să lăsăm pasiunile sau frica să ne întunece mintea.

Privirea oțelită a iezuitului se îndreaptă acum spre tânărul canadian și cu aceeași voce seacă îi adresează un singur cuvânt:

— Vino!

Angelica simți cum brațul tânărului alunecă de sub mână ei. Nu mai avea forța ca să-l rețină. Și când acesta se îndepărtă, brațul ei căzu greu, ca de plumb. Privi cele două siluete, una neagră, dreaptă, cealaltă albă și tremurătoare, până când acestea dispărură.

Ruth și Nômie o găsiră leșinată în iarbă. Încercă să le explice ce se petrecuse. Ruth se supără:

— N-ar fi trebuit să cedați, milady. Chiar și așa slăbită, sunteți mai puternică decât el. Dar voi, catolicii, vă lăsați prea mult intimidați de preoții voștri!

12

— L-a omorât! Iezuitul l-a omorât.

Séverine Berne intră răvășită în cameră și se aruncă în brațele Angelicăi ca un copil, ghemuită de durere.

— L-a omorât! L-a omorât!

— Cine? Vorbește! se neliniști Angelica.

Crezu că este vorba de tânărul Nathanaël de Rambourg. Știa că Séverine îl vedea din când în când și o bănuia că se îndrăgostise.

— Iezuitul! Toată lumea l-a văzut! L-a ucis! Oh, săracul !

— Dar despre cine vorbești?

— Tânărul francez din Canada! Servitorul acestui preot blestemat!

— Emmanuel Labour?

Séverine își șterse lacrimile și povesti cum corpul tinerei călăuze fusese pescuit în zorii zilei în port.

— Iezuitul l-a omorât! L-am văzut. Oh, doamnă, vreau să mă întorc în La Rochelle. Era orașul meu. Iezuiții, acești monștri, ne-au alungat. Nu vreau să mai rămân în această țară de sălbatici.

— Séverine, încetează! Explică-te! Ce s-a întâmplat? Ce-ai văzut?

— Fata le oferi câteva informații. Tânărul canadian fusese pescuit în port, fără viață. Nimic mai mult.

Căzuse din neatenție? se întrebă Angelica. Se aruncase de bunăvoie în apă, ceea ce părea de crezut, ținând cont de disperarea care îl cuprinsese când l-a văzut ultima oară în grădină?

— De ce îl acuzi pe iezuit?

— Pentru ca toți îl bănuiesc că l-ar fi împins să se sinucidă.

— L-a văzut cineva lovindu-l? Împingându-l?

— Nu, dar toată lumea știe că forța lor ocultă strivește voința celor pe care vor să-i distrugă.

Tensiunea creștea în camera în care se adunaseră mai toate femeile.

— Gata! Tăcere! Nu mai vreau să aud nimic! Ocupă-te de Honorine!

Hotărât lucru, orele convalescenței liniștite se terminaseră. Soseau vești din toate părțile, iar zvonurile care circulau prin oraș răspândeau teroarea. Oamenii se îndreptau spre casa Cranmer pentru a cere sfatul puternicului și înțeleptului Samuel Wexter. Or, bătrânul, afectat de întâlnirea din ajun, căzuse la pat, iar paloarea și tăcerea lui îi făceau pe ceilalți să se teamă pentru viața lui.

Din casa în care era găzduit iezuitul fugiseră chiar și catolicii din Maryland. Aparent inconștient de dezordinea și de nebunia iscate în jurul lui, părintele de Marville, dorise să iasă. Dar fu întâmpinat de o mulțime care îi încercuia casa și care, la vederea lui, scoase un strigăt puternic. Cântărind situația, preotul preferă să intre și să încuie ușa.

Ca și în zilele precedente, edili îi cerură ajutorul contelui de Peyrac, singurul capabil în ochii lor să stăpânească situația care, din oră în oră, devenea tot mai greu de rezolvat.

Contele merse la casa roșie și, după o discuție cu părintele de Marville, îl scoase pe acesta din casă și din oraș. Îl escortă personal până la un golf din depărtare unde, plătind în aur, contele convenise cu un pirat din Jamaica să-l transporte pe acest prețios și indezirabil pasager până în Martinica sau, de ce nu, până în Franța. Așteptau marea ca să plece, dar la bordul corabiei iezuitul era în siguranță.

Aceste demersuri dificile cerură timp și negocieri. Așa că atunci când Joffrey de Peyrac reveni în casa doamnei Cranmer și urcă în camera Angelicăi, aceasta era la capătul răbdării.

— Deci? se repezi ea. Ce s-a întâmplat? Iezuitul l-a omorât? Ce crezi, Joffrey? Trebuie să știu.

O contemplă și constată că anii nu o schimbaseră. În spatele aparenței fragile, spiritul autentic, dur și strălucitor ca un diamant, rămăsese același. Îi datora adevărul.

— Trebuie să mă înțelegi, insistă ea. De ore întregi sunt înconjurată de femei de toate confesiunile, de toate națiile, care îmi repetă întruna că tânărul a fost ucis de iezuit. Așa e? Spune-mi adevărul. De la tine îl voi accepta fără rezerve, dar nu îmi ascunde nimic.

Ca de obicei, Ruth și Nômie îi lăsaseră singuri. Se apropie de ea și o sărută.

— Da, e adevărat, el l-a ucis!

— Prin magie?

— Ce să spun? Să zicem...prin hipnoză.

Se așeză pe pat.

— Tânărul era slăbit, la capătul puterilor, și decepționat.

Era deci lipsit de apărare în fața unei voințe imperioase care i-ar fi ordonat să se sinucidă...Mateloții de pe *Curcubeul* l-au văzut traversând cheiul ca un automat și au auzit când s-a aruncat în apă. În momentul în care se grăbeau spre locul acela, l-au zărit pe părintele de Marville la câțiva pași, ascuns după un depozit. Nu numai că n-a intervenit, dar, mai târziu, a refuzat să-l ierte de păcate, spunând că tânărul s-a sinucis, ceea ce reprezintă cel mai mare păcat. Au venit să-mi spună ce-au văzut. Erau tulburați. Înțeleseseră ce se întâmplase, deși erau buni catolici. Sau poate de aceea. Și acum liniștește-te, iubito. N-ai nici o vină.

— Bietul băiat! E vina mea.

El o luă în brațe, repetându-i că nu putea să-i salveze pe toți. Pentru Joffrey, care văzuse de atâtea ori moartea în față și chiar fusese nevoit să omoare, acesta era un act simplu pentru cel care trebuie să-și apere viața, și, uneori, idealuri mai importante decât viața. Așa că nu se indigna atât de tare ca ea la gândul că părintele de Marville, un războinic, ucisese.

— Căci, încheie el, nu atât faptul că iezuitul l-a ucis mă tulbură și mă neliniștește, ci *motivul* pentru care l-a ucis.

PARTEA A TREIA

ÎNTOARCEREA PE CURCUBEUL

13

Salemul și coastele statului Massachusetts se îndepărtau. *Curcubeu*l înainta în mare cu vântul la pupă. Curând, corabia și vasele care o escortau rămaseră singure între cer și mare.

Acest orizont gol nu era decât ceva temporar. Însă câteva zile vor fi singuri, izolați, doar cu escorta. De cum ridicară ancora, Angelica simți ca Joffrey îi ghicise dorința de a prelungi starea aceasta de lene, navigând încet. O asigură că avea de gând să prelungească această călătorie pentru a ușura trecerea de la agitația din Salem la întoarcerea la Gouldsboro, dar în același timp și pentru a vizita diverse puncte de pe coastă unde îi așteptau prieteni sau afaceri.

Vizita iezuitului le grăbise plecarea. Acest personaj de temut dispăruse la orizont, dar în oraș domnea încă o vie agitație. Era timpul să-i lase în urmă pe puritani, așa că Angelica renunță să mai viziteze Salemul așa cum intenționa atunci când sosise. Ea regreta și că nu putuse să viziteze casa celor două magiciene, Ruth și Nômie, la marginea pădurii.

Totuși, cele două „infirmiere” fuseseră de acord să o însoțească până la Gouldsboro, după ce le promisese că o navă le va aduce înapoi la Salem înainte de venirea iernii. Bebelușii erau încă atât de fragili ... nu s-ar fi simțit liniștită să-i știe fără „protectoarele” lor. E adevărat că nici ea nu se simțea încă în deplinătatea forțelor.

Își dădu seama mai bine că nu era refăcută complet când se pregătea să părăsească casa doamnei Cranmer. Drumul până în port, unde urma să se îmbarce, reprezenta prima ei plimbare în afara zidurilor casei.

Se clătină văzând mulțimea adunată în fața casei. Lumea sosea din toate părțile alergând. Angelica observă zidul strâns pe care îl formau marinarii de pe corabia lor, îmbrăcați toți în uniforme albe și albastre și înarmați. Ezită înainte să păsească afară, dar fu bucuroasă să-l vadă apărând alături de ea pe lordul Cranmer care îi oferi brațul.

Joffrey de Peyrac, însoțit de garda lui spaniolă, se afla în fruntea cortegiului. Își scosese sabia din teacă și o ținea cu vârful în jos. Acest gest, care fu imitat de ofițerii din jurul lui, putea fi interpretat ca o formă de salut politic, dar marca și faptul că francezii erau pregătiți să facă față oricărui eveniment căci, fiind catolici, străini printre puritani.

Angelica, încurajată de prezența cavalerului ei, înaintă spre port, întrebându-se dacă aceste manifestări de ostilitate ale mulțimii nu erau provocate chiar de către apărătorul ei, lordul Cranmer, anglican, lacheul unui rege pervertit, al unui Stuart corupt, Charles al II-lea, suveranul Angliei care își asuprea supușii din Salem.

Sau poate erau provocate de faptul că în spatele lor mergeau „magicienele” din pădure în rochii lungi, purtând în brațe gemenii? Ruth și Nómie îmbrăcaseră pentru această ocazie lungi mantale negre care, după moda germană, aveau o glugă neagră ascuțită, care se prelungea pe spate. Oare erau obligate să se îmbrace așa atunci când apăreau în oraș pentru a semnală prezența lor necurată, cum făceau altădată leproșii?

— Dacă ne-am fi imaginat, contele și cu mine, spuse lordul Cranmer, că deplasarea dumneavoastră va atrage mai mulți curioși decât sosirea guvernatorului Noii Anglii sau al reprezentatului Maiestății Sale de la Londra, v-aș fi pus la dispoziție o trăsură, milady, deși ni s-a părut că distanța foarte mică nu cere o astfel de măsură.

— Nu. E bine așa. Cel puțin voi avea plăcerea să mă plimb prin Salem.

Pe drumul spre corabie, delicatețea celor doi copii îmbrăcați în dantele atrase simpatia inimilor severe ale celor din mulțime. Fetele lor deveniră zâmbitoare, apoi pe măsură ce

cortegiul se apropia de port, mulțimea începu să strige „Ura!”. Același lucru îl făcură și marinarii de pe corăbiile din port.

Lumea se înghesuia în jurul Angelicăi. Toți o felicitau și vroiau s-o atingă. În mulțime se aflau și cunoscuți din Gouldsboro, cum ar fi fabricantul de hârtie Mercelot și fiica sa, Bertille, care îi strângeau călduros mâna scuzându-se pentru faptul că nu veniseră s-o viziteze

Un incident dintre cele mai neașteptate avu loc înainte de imbarcarea lor. Martoră a triumfului Angelicăi, fiica lui Mercelot suporta cu greu aceste manifestări. Tânăra, ce fusese răsfățată de soartă și de natură, căci era frumoasă, nu încetase să reproșeze destinului că nu se născuse regina Franței. Era supărată nu numai pentru că încetase să mai fie centrul atenției, dar mai ales pentru că vedea succesul celei pe care o considera rivala ei și al cărui nume răsuna în mulțime: «Frumoasa franțuzoaică din Gouldsboro!» Nu se putu abține văzând atâta entuziasm, trebuia să încerce cel puțin să tulbure liniștea acestei insuportabile contese de Peyrac, atât de admirată și de iubită. Se strecură până în apropierea Angelicăi și reuși să-i atragă atenția sărindu-i de gât și sărutând-o de patru ori. Apoi îi șopti:

— Iată-vă mai puțin ușuratică, doamnă Angelica, îi spuse ea continuând să-i zâmbească, cu gemeni și cu părul alb! Nu e ridicol și imprudent? La vârsta dumneavoastră! Eu nu mi-aș strica talia cu o maternitate!

În îngrămădeală, Angelica nu înțelese decât frânturi din cuvintele acestei tinere franțuzoaice, și n-ar fi înțeles nici aluzia, nici intenția acesteia dacă Séverine Berne, care se afla în apropierea ei și care nu pierduse nici un cuvânt, nu ar fi izbucnit în imprecății:

— Cât de răutăcioasă poți să fii, Bertille Mercelot, strigă ea, indignată. Din inima ta picură invidie! Tot ceea ce primesc ceilalți, consideri că ți se fură ție!

— De ce te amesteci, scorpie intrigantă? Poate o furnica neagră și prăpădită ca tine să judece frumusețea adevăratelor femei, când tu nu ești decât o copilă, bună de cameristă?

— Ne-am născut pe aceeași stradă în La Rochelle și nu ești decât cu trei ani mai mare decât mine. Séverine o prinse de guler și o zgâlțâi. Cere-ți scuze pentru cuvintele răutăcioase! Și apoi, doamna Angelica nu are părul alb, ci blond. Toată lumea o știe! Pe când al tău...

Prinse în pumn bucelele lui Bertille Mercelot care, începând să țipe de durere și de furie, trase de boneta lui Séverine. Mulțimea făcuse cerc în jurul încăierării și asculta acest schimb aprins de cuvinte în limba franceză. Ceilalți hughenoți interveniră și puseră capăt acestui incident care poate fi considerat ultima dintre „distracțiile” provocate de străini în acest sezon în Massachusetts.

14

— Această Bertille are inima de piatră, se plângea Séverine Angelicăi în timp ce i se îngrijeau zgârieturile. Nu face decât să provoace scandal. Când mă gândesc că a îndrăznit să-mi spună că sunt o furnică neagră și prăpădită. Și în fața... în fața...

Angelica înțelese că tânăra se gândea la afrontul pe care îl suferise în fața lui Nathanaël de Rambourg, pe care i se păruse că îl zărește în mulțime.

— Spune-mi, Séverine, întrebă ea, nu te-ai întâlnit înainte de plecare cu acest tânăr din Poitou, prietenul lui Florimond, care venise să mă vadă chiar în ziua în care s-au născut gemenii?

— Ba da! încuviință Séverine cu un surâs răutăcios. De două sau de trei ori. Dar e prea timid și n-am putut să-l conving să revină să vă vadă, mai ales că erau tot timpul vizitatori.

— Ce păcat! Trebuia să-i dau vești despre familia lui.

Foarte mulțumită de ea, Séverine îi mărturisi Angelicăi că îl încurajase pe tânăr să se alăture grupului de hughenoți francezi care plecau din Salem spre Gouldsboro. Așa că acum Nathanaël se găsea la bordul corăbiei *Inima Mariei*, una dintre navele care escortau *Curcubeul*.

Angelica o felicită pentru inițiativa ei. Obligația pe care trebuia s-o îndeplinească față de acest tânăr era dificilă: să-i aducă la cunoștință uciderea întregii sale familii, acum mai bine de șase ani și despre care el nu aflase nimic. Acum, că îl știa aproape, aceste vești triste puteau să aștepte. Îl va chema într-o zi pe *Curcubeul* pentru a-i le comunica cu delicatețe.

Deocamdată părăsiră portul. Vântul sufla din direcția bună și se îndepărtau rapid. Orașelul nu mai era decât un punct la orizont.

Prima seară la bordul *Curcubeului* se încheie cu o cină veselă organizată în sala hărților care servea și ca sală de masă pentru ofițeri. La etaj, deasupra sălii, se găseau apartamentele contelui de Peyrac și ale familiei sale.

Angelica se despărțise de doamna Cranmer, căutând să se scuze pentru neplăcerile pe care le adusese în casa ei și exprimându-și recunoștința pentru ospitalitate. Dar fiica lui Samuel Wexter rămase rece și o lăsă să plece fără să-i adreseze nici un cuvânt, doar o reverență. Angelica înțelese mai bine această răceală când îl zări la bord, în timpul cinei, pe lordul Cranmer care îi însoțea, vesel, fără să-și facă griji pentru soția lui îndurerată.

Biata lady Cranmer! La căderea nopții, Angelica, singură alături de Joffrey, mulțumi cerului că se găsește iarăși printre cei dragi. Liniștea și singurătatea îi învăluiau în timp ce vorbeau în șoaptă.

— Mi-a fost frică, spuse ea, că Dumnezeu vrea să mă pedepsească...

— Să te pedepsească! Ai păcătuit cu ceva, doamnă?

Râdea acum cu fruntea pe umărul lui. Zgomotul valurilor însoțea cântecele de leagăn ale doicilor.

— Ce-am făcut să merităm atâta fericire? Joffrey, crezi că lupta s-a terminat, acum, când cel mai mare dușman al nostru de pe continent a dispărut?

El ezită înainte să răspundă. Apoi dădu din cap cu încredere, zâmbindu-i tandru.

— Nu știi decât un singur lucru, iubito. Și anume că, deși a încercat prin toate mijloacele să mi te ia, astăzi nu ne mai poate face nici un rău; te strâng în brațe și citesc în ochii tăi iubirea pe care el a încercat s-o distrugă. Orice strateg ar trebui să admită că asta reprezintă victoria noastră și înfrângerea lui. Și apoi nu are rost să ne gândim dacă asta e doar sfârșitul unei bătălii sau sfârșitul războiului. Nu m-am îndoit niciodată de forțele adversarului nostru invizibil care ne spiona din umbră. Rolul lui era să ne întindă capcane la tot pasul. Nu știi dacă moartea lui înseamnă sfârșitul luptei dar, văzând unde suntem astăzi, aș îndrăzni să spun: da, iubito, deocamdată lupta s-a terminat și am câștigat.

Din hamacul ei de pe puntea centrală, Angelica se bucura de vremea frumoasă. Călătoria era așa cum și-o dorise: un răgaz înainte să ajungă la Gouldsboro, unde pregătirile de iarnă aveau să-i ocupe zilele, necesitând o activitate febrilă.

Lângă hamac se găsea pătuțul gemenilor. Lumea încă nu se obișnuise cu aceste două ființe mici și toți, de la marinari la ofițeri, solicitau onoarea și plăcerea de a-i privi. Mai mult, toți acești bărbați lipsiți de căldura unui cămin, care nu avuseseră timp să-și vadă copiii crescând, dacă aveau, dădeau dovadă de multă gingașie, ca și cum viața lor solitară le-ar fi permis să se gândească îndelung la copilărie.

— Băiatului nu-i place vântul, își dădu cu părerea un marinar, trebuie ținut la adăpost. Fetei îi place zgomotul din jurul ei. O să vedeți, furtunile o vor distra.

Angelicăi îi plăcea să se afle în mijlocul corabiei de unde putea să-i urmărească pe toți pasagerii care veneau și plecau, să asiste la toate manevrele care se executau. În hamacul ei continua să-i primească, ca și în casa doamnei Cranmer, pe vizitatorii dornici s-o vadă și care veneau din toate părțile.

În unele seri, aruncau ancora în apropierea vreunei insule și organizau picnicuri pe plajă la care participau toți pasagerii. În jurul celor trei focuri, grupurile care se formaseră în funcție de corabia de pe care proveneau începeau să se amestece. Încă de la primul picnic Séverine îi căută pe protestanții francezi care călătoreau pe *Inima Mariei* și reveni însoțită de Nathanaël de Rambourg și de prietenii săi. În așteptarea mâncării, toți se vizitau, se cânta și se dansa. Nimeni nu mai dorea să se întoarcă la bord, toți visau să doarmă pe plajă sub cerul liber luminat de luna plină.

Necazurile din Salem păreau să fi afectat-o pe Séverine, care se arăta când neatentă, când tristă. De aceea hotărâseră să-i găsească lui Honorine alți „îngeri” păzitori, altfel copilul risca să fie neglijat în toată această agitație în jurul gemenilor, ceea ce reprezenta un pericol la bordul unei corăbii. Honorine mai căzuse în apă în drum spre Salem.

Joffrey de Peyrac îi prezentă fiicei sale trei personaje dintre care trebuia să aleagă după gustul ei, și Angelica surâse văzând cum știuse contele să-i impună fetei supravegherea fără ca acest lucru să se transforme într-o obligație insuportabilă pentru micuța care ar fi putut s-o refuze dacă i-ar fi fost impusă.

Putea să aleagă între un tânăr marinăr, un bătrân care șchiopăta din cauza unei răni la picior și un maltez înalt cu care Honorine se înțelegea foarte bine și care îi descrisese de mai multe ori casa lui Ruth și a lui Nômie pe care o văzuse atunci când îl escortase pe conte.

Honorine l-ar fi ascultat ore întregi, dar nu putea să-i respingă nici pe tânărul marinăr, căci știa că tineri duc o viață grea pe corabie, și nici pe bătrânul rănit, mai ales că acesta știa să facă tot felul de jucării și de figurine din lemn. Se hotărî să-i păstreze pe toți. Alături de cei trei prieteni ai ei, Honorine nu avea să se plictisească și nici să petreacă prea mult timp gândindu-se și luând tot felul de inițiative, pe cât de neașteptate, pe atât de neobișnuite.

15

Această călătorie de vară îi mai adusese ceva Angelicăi: ajunsese să-l cunoască și mai bine pe cel pe care îl iubea. Descoperea de fiecare dată un detaliu nou care o făcea să-l îndrăgească și mai mult; o atitudine, un cuvânt, un gest, îi dezvăluiau bogățiile acestui spirit pe care îl descoperea treptat. Călătoria simbolică pe *Curcubeul* îi permitea să măsoare distanța pe care o parcurseseră în relația lor.

Aflase cât de popular era Joffrey de Peyrac în aceste regiuni străine, era cunoscut și așteptat pretutindeni. Prieteni, asociați, armatori sau negustori, pretutindeni întâlnea oameni cu care el întreținea relații strânse de afaceri.

Se bucura să vadă, la fiecare escală, grupuri care veneau să-i întâmpine. Și credea că renumele lui era la fel de răspândit și apreciat în toate insulele și arhipelagurile din inima insulelor Caraibe, unde muncise ca să-și refacă averea, până în nord.

Forța lui Joffrey stătea în capacitatea lui de a-și alege prieteni de nădejde. Toți cei care se aflau sub comanda lui sau care acceptau să-l reprezinte în diverse puncte ale lumii, aveau o trăsătură comună: erau mulțumiți de ceea ce făceau fiindcă duceau o viață independentă în slujba contelui. Erau interesați de ceea ce făceau căci știau că activitățile lor le aduceau profit, își conduceau afacerile singuri, conștienți că nu și-ar fi putut

dori o soartă mai bună, un scop mai bun decât acelea de a se afla pentru o perioadă cât mai lungă în serviciul domnului de Peyrac.

Porgani la Wapassou, Colin la Gouldsboro, Urville, Barrsempuy, Erikson pe corăbii, pe toți îi considera oameni de onoare și nu le promitea decât viața la care știau că trebuie să se aștepte acceptând însărcinările contelui: fie o perioadă plină de aventuri, de pericole, de activitate intensă, de pe urma căreia se puteau alege cu o avere frumoasă, fie, ținând cont de riscurile meseriei, moartea, care îi pândea la tot pasul pe rutele pe care trebuiau să le străbată sub pavilionul lui.

Independența lui Joffrey și a regiunii Wapassou îi permiteau contelui să-și impună propriile legi, așa cum făcuse întotdeauna în regiunea mediterană și în Caraibe sau atunci când domnea peste Aquitaine, vasal al tânărului rege al Franței care va încerca să se răzbune.

Lordul Cranmer și Joffrey de Peyrac străbăteau puntea. Conversațiile lor, în aparență mondene, erau totuși importante dar, în prezența Angelicăi, ele încetau să pară niște negocieri oficiale. În plus, la bord erau protejați de spioni.

— Vorbind de spioni, spuse lordul Cranmer, nu știți chiar totul. Dețin un document scris de iezuitul vostru care ar putea să declanșeze un război între națiile noastre. Deși trăim în pace de aproape zece ani, lucru rar între Franța și Anglia. Poate că ar trebui să știe și doamna de Peyrac. După ce au jurat să se răzbune pe ea și să o înlăture, măcar atât putem face, să-i dezvăluim aceste secrete diplomatice.

— Acești iezuiți întotdeauna ne-au sabotat.

— Și nu știți încă totul! În timpul disputei pe care a avut-o la Salem cu părintele de Marville, Samuel Wexter n-a apucat să vorbească de lucrul cel mai grav: o scrisoare, trimisă de părintele d'Orgeval unui nobil francez care se afla în vecinătatea lacului Illinois, a căzut în mâinile mohicanilor.

— Trimisă când și de unde? întrebă Angelica.

Nu se știa exact, cu mai multe luni înainte. Astăzi, ea nu mai servea decât ca o confirmare a luptei ascunse și implacabile pe care o dusesse iezuitul. Mesagerul era un Narrangasett din triburile revoltate, despre care se știa că este în legătură cu francezii din nord. Ducea mesajele iezuitului până la New York sau în Virginia. În caz de pericol, le înghițea. Mohicanii au găsit

scrisoarea și au adus-o la Boston, apoi la Salem. Spunea așa:

Am fost însărcinat de regele Ludovic al XIV-lea să mențin starea de război cu Anglia prin intermediul atacurilor indienilor...

Sébastien d'Orgeval

Samuel Wexter nu avusese nici timpul, nici forța să se folosească de un astfel de document. Reluarea raidurilor franco-indiene în vest îi făcuse să se teamă că războaiele, atât de nefaste pentru comerț, vor reîncepe. Mai mult ca niciodată, toți își pusese război în tactul nobilului francez și în influența pe care acesta o avea asupra locuitorilor din Quebec pentru a pune capăt crizelor care îi zguduiau pe francezii din Canada ca niște convulsii, fără să existe vreo tensiune între regatele Franței și Angliei care să justifice aceste atacuri sângeroase care însă riscau să declanșeze conflicte grave între cele două națiuni.

Din fericire, cei doi regi, Charles al II-lea și Ludovic al XIV-lea se înrudeau prin sora lui Ludovic al XIII-lea care se căsătorise cu Charles I al Angliei, regele căruia i se tăia capul. Legăturile dintre cele două curți erau bune, familiale.

Uneori, Colin Paturel participa la discuțiile lor. Lordul Cranmer vorbea cu umor despre religia care, prin pasiunea pe care o inspirase oamenilor epocii, făcuse să curgă mult sânge și va face să curgă încă și mai mult, religie din vina căreia guvernul coloniilor engleze din America era nevoit să locuiască în Jamaica, căci supușii lui de pe continent nu puteau să-i accepte pe reprezentanții religiei oficiale din Anglia, fiecare din alt motiv: puritanism, luteranism, catolicism.

Soțul doamnei Cranmer recunoștea că englezii din colonii, deși nu-l agreau pe rege, erau cei mai activi supuși ai Majestății Sale, dar și că, oricare ar fi fost religia căreia îi aparțineau, erau lipsiți de o înclinare naturală care să le permită să se adapteze în Lumea Nouă. Spre deosebire de scoțieni, de irlandezi, chiar de olandezi și mai ales de francezi, colonistul englez și puritanul nu știuseră să întrețină relații bune cu indigenii. Îi disprețuiau și îi persecutau. Oroarea de lene, de senzualitate, de incultură și de păgânism ridica o barieră de netrecut între ei și acești „șerpi roșii” care se târau tăcuți, invizibili, prin păduri. Această situație nu avea rezolvare și nu făcea decât să se înrăutățească.

Englezii nu avuseseră de gând să-i asuprească pe indigeni sau să-i jefuiască. Tot ce vroiau era să nu-i vadă pe acești păgâni

care mișunau pe pământul lor, pe care îl primiseră ca dar divin, și să se poată ruga în pace după confesiunea lor.

Joffrey de Peyrac era francez. Această diferență din care provenea forța lui, îl desemna drept arbitru între două lumi cu idei și credințe opuse. Englezii îl iubeau pentru că era un imigrant ca și ei. Majoritatea celor care fondaseră statele engleze erau burghezi, oameni înstăriți, nobili. Plecaseră cu familiile lor, cu bunurile și servitorii și adesea cu un act regal care le garanta o independență cvasi suverană.

Nobilul francez, care își propusese să dezvolte un teritoriu disputat, dar puțin populat, aliindu-se și cu unii și cu alții pentru a menține pacea, era considerat ca un frate și prefigura poziția pe care, fără s-o mărturisească, aceste colonii dispartate, de confesiuni diferite, care respingeau autoritatea Londrei, visau s-o dețină: independența.

Cei doi bărbați își continuară plimbarea, în timp ce Angelica își aminti pe rând de coloniile pe lângă care trecuseră sau în care făcuseră escală: Massachusetts, Boston, Salem, Rhode Island și Providence, Yatcho și Vlie-Booten la vărsarea fluviului Hudson, New York.

Li se propusese să se instaleze la New York. „Dar de ce?” se întreba Angelica. Acest periplu, în ciuda tentațiilor unei vieți mai puțin dure și mai sigure decât cea pe care o aleseseră, o făcuse să simtă și mai mult gustul independenței. Lumea, oamenii, societatea, legile lor strâmbe, principiile lor arhaice, ideile lor preconcepate, îi separau. Se temea de ei și de intrigile care ar fi putut să le amenințe iubirea cu greu salvată, renăscută în mod miraculos, pentru care tremura, conștientă că se afla în posesia unei comori despre care credea uneori, privind în jurul ei, că poate e singura femeie care a descoperit-o.

Joffrey recunoscuse în timpul discuțiilor că împărtășea aceste reacții și dorințe, că dorea să fie singur „cu ea”, să scape de presiunea oamenilor. Ea era invidioasă pe tăria lui interioară, iar el, râzând, îi spunea atunci că ea e singura lui slăbiciune, singura capabilă să-i zdruncine temelia, ceea ce dovedea că era mult mai puternică decât el.

Ținând cont de tot ce știa despre viața lui Joffrey, își dădea seama că el rămânea încă o mare necunoscută. Dar cum poți pretinde să cunoști pe cineva în întregime? Așa ceva nu se poate. Iar tandrețea și admirația cresc proporțional cu misterul. La fel ca și teama.

Într-o zi, la Quebec, doamna de Castel-Morgeat îi spusese cu un amestec de invidie și de nostalgie: «Vă privește fără încetare.» Și trebuia să țină cont de faptul că acest om, pe umerii căruia se afla responsabilitatea unui întreg imperiu, îi spusese «Unde vei merge tu, voi merge și eu; unde vei fi tu, voi fi și eu.», așezând la picioarele ei, gata să renunțe la el, acest imperiu pe care îl construise cu trudă.

Ceea ce nu-l împiedica să investească, în tot ceea ce întreprindea, talent, pasiune și gustul reușitei, tratând fiecare sarcină cu o grijă meticuloasă. Era căpitan pe mare impunând o disciplină de fier, dar în același timp lansa moda la Quebec, alegând cu grijă, dintre mărfurile venite din Europa, cadourile pentru doamne. Era cel care îi spusese lui Honorine «Sunt tatăl tău.», dar și cel care îl urmărise pe Pont-Briand prin deșertul înghețat pentru a-l omorî în duel, lucru pentru care nu-l iertase încă. Nu din cauza lui Pont-Briand, ci pentru spaima cu care trăise câteva zile, că nu-l va mai vedea niciodată. Era omul care negociase cu cei mai puternici șefi indieni, dar și cel care îngenunchease în fața magicienelor, rugându-le să-i salveze soția și copiii.

Ciudat om, care-i rămânea străin în multe privințe. Dar oare ea nu era la fel pentru el, uneori? Se surprindea câteodată studiindu-l fără ca el să-și dea seama. Îi privea profilul și expresia feței. Nici ea nu se mai sătura să-l privească.

16

În timpul călătoriei, prezența lui Séverine îi amintea că trebuia să-i vorbească lui Nathanaël de Rambourg pe care destinul i-l scosese din nou în cale, acest tânăr de douăzeci de ani pe care îl cunoscuse de copil atunci când se juca împreună cu Florimond și cu Cantor.

Séverine și ea profitară de o escală pentru a-l invita la bordul *Curcubeului*. El urcă stângaci scara, se cunoștea că nu prea reușea să-și mențină echilibrul. Angelica observă că-și schimbase ținuta, semănând acum cu un mic nobil francez preocupat de eleganță.

— Sau poate pentru mine s-a schimbat? râdea Séverine rezemată de pernele pe care se sprijinea Angelica și mușcând veselă dintr-un măr.

Dorise să fie prezentă căci ea i-l adusese Angelicăi prima dată la Salem, ea îl încurajase să-i urmeze spre nord și îl privea ca pe un bun al său.

— E cam nătâng, dar e frumos. Nu, nu e frumos, se răzgândi ea, dar îmi place...

Îl urmări cu privirea înaintând spre ele, sărutând mâna Angelicăi și răspunzându-i politicos la întrebările legate de situația și de sănătatea lui. Pe scurt, îi mergea bine. În ceea ce privește întrebările legate de sănătate, el nu o întreabă cum se mai simte și Angelica își spuse că există cel puțin o persoană în anturajul ei care nu auzise vorbindu-se de nașterea gemenilor, de pericolul de moarte în care se aflase. Tânărul hughenot rămase în picioare în ciuda invitațiilor de a se așeza. Fără îndoială că se pregătise dinainte și repetase ceea ce vroia să-i spună doamnei de Peyrac când o va vedea, căci, după câteva secunde, începu să vorbească fără să aștepte să fie invitat.

Hotărât lucru, Nathanaël era foarte tânăr și înălțimea lui nu era un indiciu al maturității lui. Nu părea să bănuiască dispariția familie sale. Ceea ce îl preocupa era ceea ce se petrecuse între el și Florimond, lucru care îl chinuia încă, dilema la care se gândea acum ca și atunci când avea paisprezece ani. Neplăcerile unei călătorii marcate de oboseală, greutatea vieții pe mare, lipsa alimentelor sau răul de mare, teama de necunoscut – căci nici unul nici celălalt dintre tineri nu știa ce îl așteaptă de cealaltă parte a oceanului – dintre toate aceste lucruri Nathanaël de Rambourg nu părea să fi reținut decât decepția cauzată de ceea ce el numea "amoralitatea lui Florimond".

— Era cam nebun Florimond! spuse el, și mi-am putut da seama singur, traversând alături de el greutatea acestei călătorii. Destrăbălat și superstițios ca toți catolicii, firește! Și cât de ușuratic atunci când vine vorba de iubire!

Angelica era surprinsă, chiar puțin șocată să observe la tânărul Rambourg astfel de reticențe cu privire la complicele lui de fugă și prieten din copilărie, Florimond de Peyrac.

La drept vorbind, în timpul primei lui vizite, Angelica îl simțise distant, dar în acea dimineață memorabilă în care bietul Nathanaël se prezentase ca un cunoscut din Poitou amintindu-i

de un trecut pe care încerca să-l uite, ea avea alte preocupări și nu avusese timp să se întrebe în legătură cu neînțelegerile dintre cei doi adolescenți, mai degrabă copii pe vremea când fugiseră din Franța și ale căror peripeții fuseseră cu siguranță pline de pericole.

Desigur, Florimond, care la treisprezece ani fusese paj la Versailles, dobândise o oarecare flexibilitate și capacitate de adaptare pe care tovarășul lui nu le poseda. Totuși, Angelica se gândea că oricine fusese cândva prietenul lui Florimond și căzuse pradă farmecului lui nu putuse să se distanțeze pentru un motiv fără importanță și să nu-i rămână credincios până la moarte.

Ascultând critica tânărului, îl revedea pe Florimond apărând în fața ochilor ei ca ivit dintr-o viață care îi era străină. Trăise alături de el acele zile de teamă? Era curajos, tânărul Florimond! În ciuda amenințărilor care planau asupra lor și a greutăților pe care le îndurau, privirea lui rămânea veselă și se vedea că refuza să se întristeze. Dar într-o seară îi spusese: „Mamă, trebuie să plecăm! Vreau să-l revăd pe tata.”

Și neputând s-o salveze și pe ea, fugise el, luându-l chiar pe acest Nathanaël care astăzi se găsea în fața ei tunând și fulgerând împotriva lui.

— Acest băiat pe care îl credeam prietenul meu s-a dovedit de un cinism înspăimântător, explică Nathanaël de Rambourg cu vehemență. Pretindea că la curte învățase mai multe despre perversiunile vieții decât printre tâlhari, și că clericii au sufletele mai negre decât cei mai vulgari marinari. Și mai îndrăznește să spună că învățase de la dumneavoastră, mama lui, din felul în care trăiați, ce înseamnă de fapt virtutea și eroismul, și că nu va uita niciodată această lecție pe care n-o poți învăța de la nici un profesor, căci nici o carte scrisă nu valorează cât experiența de viață. După părerea lui, textele religioase și filosofice pe care le citise îl învățau mai degrabă pe om cum își poate pierde sufletul și viața, care e un dar. Mai spunea că – și cum puteam, doamnă, să ascult asemenea cuvinte fără să mă indignez? – toate cărțile, și mai ales cele religioase, sunt concepute în așa fel încât să-l facă pe om să cadă într-o capcană teribilă, capcana morții, în care sufletul și spiritul sunt amorțite de otrava doctrinelor înșelătoare și a poruncilor despre care se spune că sunt „venite de la Dumnezeu”, de învățături care împing pe cei vii, la un

sacrificiu timpuriu, făcându-i să dispară de pe acest pământ și din memoria oamenilor pentru totdeauna, fie prin sabie, prin foc sau prin spânzurare. Căci, după părerea lui Florimond, fiul dumneavoastră, respectarea Decalogului și a virtuții pe care tradiția ne învață și ne sfătuiește s-o respectăm, atrage după sine în mod negreșit războaie, crime, condamnări, răutate și ură!

Vai, dar ce nu povestea? reluă bietul Nathanaël, ducându-și mâinile la urechi ca și cum nu ar fi încetat să audă în toți acești ani cuvintele vorbărețului Florimond. Pretindea că inocența mea și educația religioasă prea severă pe care o promisem ne puneau în pericol, atrăgând atenția tuturor răuvoitorilor care ne înconjurau, trezind în toți ceea ce era mai rău, în timp ce el, Florimond, care învățase din experiență și din intuiție să recunoască binele din oameni, care este rareori acolo unde spun ceilalți, știa că cel mai important lucru nu era să eviți întâlnirea cu răul, ci să-l alegi singur.

— Să-l alegi!

— Da! Susținea că, în spatele aparenței răului, nu se ascund întotdeauna intenții rele, nici măcar o răutate autentică. Și e adevărat că a știut întotdeauna să se descurce și să ne scoată din cele mai spinoase situații. M-a protejat și m-a apărut. Pe de altă parte, îmi interzicea să intervin în orice situație, spunându-mi că de îndată ce deschideam gura, ne afundam și mai adânc în necazurile din care el încerca să ne scoată, și recomandându-mi să-l las să-și vadă de treabă și mai ales să nu am mișc, „să tac mîlc într-un colț”. Așa spunea...

Nu știu dacă era apreciat de ceilalți pentru vorbele sau pentru faptele sale, dar într-adevăr, în cea mai mare parte a timpului, am călătorit alături de oameni de bun gust care păreau să ne ajute numai pentru a avea plăcerea companiei noastre. Trebuie să recunosc că a știut să mă ferească de orice durere și neplăcere.

— Atunci, de ce te plângi? Îl întrebă Angelica, mulțumită că avusese răbdarea să-l asculte.

— Păi... de afirmațiile lui revoltătoare și de faptele lui indecente! strigă Nathanaël cu patima unui pastor. Fără scrupule, libertin și ateu, așa era! Acest băiat pe care îl credeam prietenul meu și despre care credeam că-mi împărtășește dacă nu credința religioasă, căci nu era reformat ca mine, cel puțin concepția cu

privire la comportamentul unui om cinstit. Îmi puna în permanență credința în pericol rânzând! Era îngrozitor!... Înțelegeți acum, doamnă, cât am putut să sufăr? Legat de el, simțeam cum încep să mă îndoiesc de propria-mi credință ascultându-i raționamentele speciale și cum spiritul meu e înghițit de focul iadului. Ah! De câte ori am regretat că îl urmasem! Fără el...

— Fără el ați fi fost mort, cu gâtul tăiat chiar în seara plecării! Și înghițit de un foc adevărat, nu ipotetic precum cel al infernului, îl întrerupse Angelica.

Nathanaël, al cărui discurs fusese întrerupt, o privea uimit.

— Ce vreți să spuneți? îngână el.

Angelica regretă faptul că nu dăduse dovadă de mai mult tact. Dar trebuia să-i spună adevărul.

— Vreau să spun că ... Din păcate, tinere, iartă-mă, am vești foarte proaste pentru tine... Vreau să spun că în chiar noaptea în care ai fugit din castelul familiei tale, la câteva ore după plecarea ta, dragonii regelui s-au întors la Rambourg. Au luat cu asalt căminul tău și l-au incendiat...după ce i-au omorât pe toți ai tăi. Vezi deci că instinctul te-a salvat, îndemnându-te să-l urmezi pe Florimond, căci numai datorită lui mai ești încă în viață.

Încet, Séverine se ridică de la locul ei și se apropie de tânărul pe care îl împinse spre un scaun obligându-l să se așeze. Apoi îi aduse un pahar de apă pe care acesta îl bău mașinal. Avea aerul unei persoane care nu poate înțelege sensul cuvintelor pe care tocmai le-a auzit.

După câteva minute de liniște, suspină și păru că își revine.

— Și spuneți că Rambourg a ars?

— În mare parte.

— Și pământurile?

— Sunt încă acolo, evident! Dacă l-ați fi întâlnit pe avocatul Molines la New York, el v-ar fi putut da mai multe informații, căci în urma abuzurilor comise la Poitou împotriva protestanților, el și-a asumat sarcina, cel puțin așa mi-a spus, de a veghea asupra bunurilor lăsate în urma lor de reformați.

Tânărul tăcu, gânditor sau obosit.

— Dar atunci, spuse el ca și cum ar fi înțeles, în sfârșit, *trebuie să mă întorc acolo ca să intru în posesia moștenirii mele!*

— Nu știi ce să mai cred despre hughenotii ăștia, spuse Angelica, după ce tânărul se retrăsese, îngrijorat, la bordul corăbiei *Inima Mariei*. Poate că regele Franței are dreptate când spune că religia reformată a alterat, la adepții ei, caracterul francez iar acest lucru riscă să creeze un stat în stat.

În ciuda tuturor așteptărilor, Séverine înțelegea reacțiile coreligionarului ei. Fusese mai puțin atentă la cuvintele pe care Nathanaël le folosea pentru a vorbi despre Florimond, pe care ea îl cunoștea foarte puțin, și mai mult la vorbele și la durerile lui care reflectau indignarea acestuia.

— Trebuie să-l înțelegem! De ani de zile s-a învățat să trăiască fără familia lui. Poate că își spunea din când în când: «Îi voi revedea într-o zi... Dar când?» Și nu le mai simțea lipsa. Presupunând că își va da seama încet că nu-i va mai revedea niciodată, acest lucru nu va schimba cu mult viața lui de acum, mai ales dacă moștenirea lui de acasă îl așteaptă.

— Ai dreptate. La urma, urmei, e adevărat, tinerii au inima tare. Rareori suferă de pe urma unei legături rupte dacă aceasta nu presupune și pierderea unei averi sau a unei prezențe apropiate. Și eu am plecat spre America la zece sau doisprezece ani și eram atât de încântată de planul meu încât nu m-am gândit nici la tata, nici la mama, care erau totuși oameni buni și ne iubeau mult. Nu știu de ce îmi amintesc des de ei în ultima vreme, lucru care mă face nu atât să mă minunez de distanța dintre sufletul unui copil și cel al unui adult, cât mai ales să mă înspăimânt de felul în care viața ne schimbă, așa spune chiar ne deformează. Unde a plecat? mă întreb uneori. Unde a dispărut această fetiță, Angelica, lipsită de inimă, dar care suferea totuși din pricina atâtor lucruri necunoscute pe care nu le putea defini și pe care nimeni în jurul ei nu le înțelegea?

— Credeți că este lipsit de inimă și că nu-și iubea familia? întrebă Séverine descoperind și reversul a ceea ce crezuse că înțelege acum câteva clipe.

Se ridicase ca să-l privească pe tânărul vizitator îndepărtându-se, apoi se așezase din nou lângă Angelica.

— Ca căutați, doamnă? întrebă ea văzând-o pe Angelica scotocind în sacul pe care îl avea tot timpul cu ea.

— O scrisoare! Ascultă, Séverine, o scrisoare pe care o țin mereu la mine pentru că-mi face plăcere s-o recitesc. Vorbește cu atâta înțelepciune despre iubire și e atâta adevăr în

ceea ce spune încât de fiecare dată descopăr nuanțe și sensuri noi. Sunt atât de încurcate legăturile dintre oameni, sunt atâtea obligații pe care nu le acceptăm cu dragă inimă, încât această scrisoare ne ajută să punem puțină ordine între datoriile noastre și adevărata semnificație a cuvântului iubire pe care îl folosim cam cu prea mare ușurință. Ascultă... (Începu să citească scrisul ordonat care acoperea o foaie de hârtie uzată de vreme).

«...Și a trebuit să recunosc că existențele noastre, oricât de diferite în aparență și urmărind scopuri opuse, se încălzesc la aceeași flacără, care sporește totul, fie că arde pentru o ființă omenească sau pentru Dumnezeu: iubirea.

Căci există mai multe feluri de iubire în lume: iubirea pentru străini, iubirea pentru săraci, iubirea de prieteni, iubirea de părinți...și, nu în ultimul rând, iubirea dintre iubiți. Suntem plini de compasiune pentru străini când auzim că țara lor este oprimată și distrusă. Îi iubim pe prieteni pentru că discuția cu ei este plăcută, agreabilă, iar pe părinți pentru că ne vor binele și pentru că ne temem de pedepsele lor...Dar numai iubirea dintre iubiți ajunge la inima lui Dumnezeu. Este un sentiment rar, dar adevărat. Căci nu izvorăște din interes sau din nevoie. Sănătatea sau boala nu o afectează, prosperitatea sau sărăcia, tandrețea sau asprimea, nimic nu o atinge.» (Extras din corespondență autentică a Preafericitei Marguerite Bourgeoys)

Séverine ascultase, nu fără reticență. Bănuia că autoarea scrisorii trebuie să fie o catolică devotată, o călugăriță.

— Eu nu sunt atât de rece cu persoanele din jurul meu sau pe care le întâlnesc, eu le iubesc, spuse ea cu vehemență. Această femeie nu trăiește decât pentru o singură flacără...

— Iubirea dintre iubiți?

— Da! Și este cu siguranță fericită, căci de această iubire nu are parte toată lumea.

17

La fel ca Nathanaël, Séverine era și ea preocupată de soarta moștenirii ei, de aceea, mai târziu, discuția pe această temă fu reluată.

— Of! Doamnă, este adevărat, vreau să mă întorc în Franța, în La Rochelle. Oare de ce am plecat? Și eu am acolo o

moștenire. Îmi plăcea casa frumos mobilată în care locuiam. Aveam și pământ și o altă casă mare pe care papistașii au dat-o mătușii mele Demuris după ce s-a convertit, lucru nedrept. N-ar fi trebuit să ne abandonăm bunurile așa.

— Séverine, n-am călătorit bine împreună?

— Da, dar m-am săturat de atâția englezi.

— Și totuși, sunt ca și tine de religie reformată.

— Nu e același lucru. Și apoi noi, noi suntem în primul rând francezi. Cei din Salem mă considerau catolică din cauza obiceiurilor mele. Să le fie de bine! Prefer obiceiurile mele, ei sunt prea rigizi. În La Rochelle aș fi putut să-mi găsesc o partidă pe gustul meu, dar aici, nu pot să aleg decât dintre catolici sau dintre străini. Tinerii reformați din Gouldsboro n-au nici religie, nici cultură și de altfel sunt foarte puțini.

Honorine o îmbrățișă:

— Nu plânge iubita mea Séverine, eu te iubesc mult! Ce m-aș fi făcut fără tine printre englezi?

Séverine trecea printr-o criză și Angelica ar fi dorit ca tânăra să-și revină înainte să-și revadă familia la Gouldsboro, pe tatăl ei, Gabriel Berne, pe cei doi frați, Martial și Laurier, pe mama vitregă, dulcea Abigaël, și pe cele două surori vitrege născute în America.

— Ne mai întrebăm de ce hughenoții francezi au eșuat în America? Din cauza faptului că sunt devotați regelui și țării lor. Intr-adevăr, ca să reușească n-au decât să urmeze exemplul lui Champlain, un hughenot ca toți ceilalți care însă s-a lepădat de credința lui. După ce a devenit catolic, n-a cunoscut decât reușite și glorie. E clar. Te lepezi de credință sau dispari. Iată soarta noastră. Ori aici, ori acolo, ne sufocăm... Nu putem să supraviețuim rupți de pământul nostru, de regatul nostru. De mult am înțeles că trebuia să rămânem și să apărăm La Rochelle cu armele.

— Copila mea, strămoșii tăi s-au gândit la asta cu mult înaintea ta. N-ai auzit vorbindu-se de asediul orașului La Rochelle de către armata comandată de regele Ludovic al XIII-lea și de cardinalul Richelieu, ministrul lui? Întreab-o pe bătrâna Rebecca, singura dintre voi care a trăit acest asediu, să-ți povestească cum, în tinerețe, și-a îngropat trei copii mici morți de foame într-un oraș în care nu mai găsea nici măcar piele pe care s-o fiarbă și s-o ronțăie ca să supraviețuiască.

Și soțul ei murise de foame pe ziduri. Când protestanții din La Rochelle au capitulat în sfârșit, rarii supraviețuitori ajunseseră niște schelete. Au trecut cincizeci de ani de atunci, nu e chiar atât de mult...

Dar, pentru Séverine, însemna mult timp și se vedea că nu putea să și-o imagineze pe bătrâna Rebecca, pe care o cunoscuse întotdeauna ca pe o femeie pipernicită și ridată ca o stafidă, ca pe o tânără cu copii mici.

Ce-i păsa ei de trecut? Prezentul o neliniștea.

— Trăiam bine în La Rochelle. Aveam destulă energie, bani și răbdare ca să le suportăm toate persecuțiile. Până la urmă am fi câștigat. De ce ne-ați împins să fugim? Fără să pot lua cu mine, ce știu eu, măcar o batistă sau bijuteriile de la mama. Nimic. Tata s-a lăsat influențat de dumneavoastră.

Se enervă, devenind la fel de arțăgoasă ca la treisprezece ani, vârstă la care o cunoscuse Angelica. Întâlnire care nu fusese lipsită de împunsături, căci, ca și acum, copila îi provoca pe adulți, ascunzând în spatele acuzațiilor neliniștea ei și dorința de a înțelege catastrofele care îi răvășiseră copilăria.

Angelica o cunoștea bine și știa că Séverine avea nevoie disperată să fie încurajată și să i se spună că totul va fi bine. Or, tocmai acest lucru Angelica nu i-l putea promite. Poți să sperii la orice, dar nebunia omului este atât de imprevizibilă și fără de măsură încât echilibrul fragil pe care fiecare îl obținea după lupte era întotdeauna amenințat.

O zări pe Honorine care se juca cu maltezul, aruncând mingea pe care acesta i-o făcuse dintr-o vezică îmbrăcată în piele. Copila râdea în hohote.

Honorine era încă un prunc când Angelica era urmărită de toți oamenii regelui. Astăzi, aplecată asupra gemenilor, nu mai visa decât să le ofere o copilărie minunată, din care să nu le rămână decât amintiri plăcute, printre florile din Wapassou și pe plajele de la Gouldsboro, navigând pe râuri. Nu ierta încă trecutul, se întrista mai puțin gândindu-se la cât suferise ea decât la gândul că un copil ca Honorine trebuise să îndure atâtea greutăți din cauza răutății oamenilor.

— Ești nerecunoscătoare, Séverine, spuse ea. Este ușor să te plângi atunci când ești în siguranță, alături de părinți și de prieteni apropiați gata să te apere de nedreptăți și de pericole, prin orice mijloace, chiar și cu arma în mână dacă e nevoie,

când știi că-i vei revedea în curând pe ai tăi, în viață, așteptându-te cu nerăbdare și cu dragoste, cu o masă îmbelșugată, departe de foamete, cu un acoperiș deasupra capului, oricât ar fi el de sărăcăcios, care să te apere de frig, chiar dacă se află într-un colț pierdut al Americii.

«Nu știi ce înseamnă să fii abandonată de toți, respinsă de toți. Ai uitat repede sau n-ai înțeles niciodată ce pericole te amenințau dacă n-am fi fugit atunci când încă era posibil, așa cum evreii amenințați, în noaptea de Paști, trebuiau să fie gata să plece înainte ca *faraonul să se răzgândească*.

«Crede-mă. Nici un exil, nici una dintre durerile îndurate în timpul călătoriei sau dintre dificultățile care ne așteptau aici nu se compară cu pericolele și nenorocirile care s-ar fi abătut asupra ta câteva ore mai târziu, despărțită pentru totdeauna de ai tăi. Tatăl tău și Martial ar fi fost trimiși la muncă silnică, iar Laurier ar fi fost dat pe mâna iezuiților pe care îi detești atât. Cât despre tine, ai fi rezistat oare umilințelor pe care ar fi trebuit să le înduri, tu, care ești atât de orgolioasă și mândră, umilințe dintre care cea mai mica ar fi fost să fii nevoită într-o zi să te lepezi de propria credință...?

— Niciodată!

— Lasă-mă să termin! Ai fi acceptat până la urmă să te lepezi de credință pentru a scăpa de ce e mai rău. Căci nu putem știi niciodată până unde ne pot împinge niște judecători nebuni sau soldățimea căreia i se permite să abuzeze după bunul plac de semenii lor mai slabi, fără apărare în fața violenței lor. În ultimele zile petrecute în La Rochelle, gândul la ce-ar fi putut să ți se întâmple mă chinuia. Și astăzi, când te văd salvată, plângi după bunurile tale, după casa ta și după „partidele bune” din La Rochelle!

Séverine o ascultase cu capul plecat. Și spuse, în sfârșit, întristată:

— Iertați-mă, doamnă. Aveți dreptate. Am fost nedreaptă. Dar apariția acestui iezuit mi-a întunecat fericirea și a tulburat această călătorie plăcută. M-am convins că ne urmăresc până și aici, la capătul lumii, și așa fi vrut să mă întorc în La Rochelle ca să fiu la adăpost. Iertați-mă! Nu sunt nerecunoscătoare. Dar mi-a amintit de toate temerile. Aș fi vrut atât de mult să uit de existența lor.

18

Pentru a o liniști pe Séverine Berne, Angelica mai petrecu o vreme vorbindu-i cu convingere despre avantajele situației actuale, demonstrându-i ei și sieși faptul că, mulțumită activității lui Joffrey, ocupau acum o poziție pe care nimeni nu le-o putea răpi. Îi aminti că regele nu le mai era ostil, că englezii îi considerau parteneri și nu dușmani, că aveau prieteni printre căpeteniile indiene. În ceea ce-i privește pe iezuiți, nu trebuie să exagereze influența lor în teritoriile din Lumea Nouă, iar să-și dorească ca ei să nu „mai existe” nu e decât un impuls care nu duce la nimic. Să trăiești înseamnă să-ți accepți soarta pe lumea asta unde ne-a fost dat să ne naștem printre alții, diferiți de noi. Mai bine să se bucure că lumea e variată. Căci acesta este motorul creației și ceea ce-i face pe oameni să se schimbe.

— Dar nu trebuie să te schimbi când ai dreptate, protestă Séverine care nu era de acord cu atâta flexibilitate morală.

În schimb, afirmațiile privind flota contelui de Peyrac și a asociaților lui, prosperitatea situației lor, evocarea întăriturilor care apărau Gouldsboro o liniștiră.

Iezuiții n-ar fi putut să-i învingă atât de ușor. Cel mai aprig dintre ei nu-i mai putea lovi. Și, cine știe, lucrurile nu se întâmplă întotdeauna așa cum ne așteptăm și, peste câțiva ani, zvonurile cu privire la revocarea edictului de la Nantes se vor stinge.

Acestea fiind spuse și după ce o îmbrățișă călduros pe Séverine pentru a-i da încredere, Angelica se simțea epuizată pentru că trebuise să revină la subiectul Sutanelor Negre. Fără să-și dorească ca aceștia să nu mai existe, i-ar fi plăcut să-i poată uita măcar un timp.

Da, i-ar fi plăcut să-i uite legănându-se în hamacul ei pe punte. Acum, că se îndepărtaseră de orașul virtuții puritane, unde domnea neîncrederea sumbră și rigidă față de manifestările iubirii, frica de tentație și de păcat care atrag după ele pedeapsa eternă, frica de tot ceea ce este diferit, i-ar fi plăcut să creadă, în fața acestor peisaje pline de culoare și de mișcare, că în lume era pace și liniște.

Avea moartea tânărului Emmanuel pe inimă. Încercase să-i ascundă lui Joffrey sentimentul de vinovăție care o încerca.

«Aș fi putut să-l salvez pe acest biet copil, o știu. Dar nu eram pregătită. Am crezut că pot discuta normal cu cineva care tocmai trecuse prin atâtea evenimente cumplite. I-am subestimat forța... dar și slăbiciunea mea e vinovată. Nu merit iertare!»

Ca să nu se mai gândească la aceste lucruri deprimante, își impusese să nu mai vorbească despre ele. Întotdeauna se vorbește prea mult.

De-a lungul coastelor Cosco, îi întâmpină o ploaie ușoară. Se apropiiau de regiunile sălbatice. Angelica își pusese pe umeri o manta care s-o apere de umezeală și mergea pe punte privind orizontul înnorat, unde se zărea umbra uscatului.

Trebuia să-și recapete forțele mergând căci în curând se vor termina zilele petrecute așezată confortabil în hamac, primind vizitatori și mâncând dulciuri.

În ciuda deciziei pe care și-o impusese, să nu se mai gândească la iezuiți, îi venea greu să nu-și amintească aventura nebună pe care o trăise în această regiune cu doi ani în urmă.

În regiunea de țărm, la Maquit, unde se găsea cabana lui Shapleigh, o predase Colin Paturel spionului lui Dumnezeu, iezuitul Louis-Paul de Vernon care, deghizat în marinar englez cu numele de Jack Merwin, la bordul bărcii *White Bird*, venise s-o captureze din ordinul lui d'Orgeval.

Și nimeni n-o putea convinge că, printre ordinele primite de acest iezuit spion de la superiorul lui, nu se afla și acela „neformulat”, ca, în cazul în care s-ar fi dovedit prea dificil s-o aducă pe doamna de Peyrac în Noua Franță, s-o facă să dispară. Altfel, cum putea fi interpretată atitudinea lui la Monegan atunci când ea fusese pe punctul să se înece lângă faleză, iar Jack Merwin, în picioare în vârful unei stânci, imobil, impasibil, cu brațele încrucișate, o privea zbătându-se, fără să se miște?

Este adevărat că până la urmă sărise după ea, parcă fără voia lui. Aproape prea târziu. Aproape că se înceseră amândoi.

Probabil că privise acest gest de milă față de o femeie periculoasă ca o nesupunere la ordinele șefului său spiritual, considerând că dăduse dovadă de lașitate nelăsând să se împlinească judecata Domnului. Iată! Devenea și ea excesivă și fanatică precum Séverine.

* Pasărea albă, n.t.

Totuși, Colin, înainte s-o lase să coboare de pe corabia White Bird, îi șoptise: « Ai grijă...îți vor răul! »

Joffrey admitea că iezuiții au o putere ocultă și nu ezită să folosească orice mijloc pentru a-și atinge scopul.

Și părintele de Vernon îi scrisese părintelui d'Orgeval, ca și cum ar fi vrut să se justifice, o scrisoare pe care Angelica o avea încă și care începea astfel: « Da, părinte, aveți dreptate, diavolul e la Gouldsboro, dar nu în persoana pe care mi-ați indicat-o... ».

Poate că acești oameni, duri, dar moderați, constrânși de statutul și de poziția lor să privească zilnic realitatea în față, refuzau orice iluzie, dar ea, o femeie slabă și plină de imaginație, nu putea să-și reproșeze că este singura care se gândește la ceea ce se pune la cale în umbră. Totuși nu-și închipuise niciodată ceea ce avea să se dezlănțuie, în vara aceea, din vina dușmanului lor ascuns, prin uneltirile lui abile și vicleșugurile lui, ceea ce avea să izbucnească din nebunia oamenilor.

Așezările de pe țărmurile Noii Anglii ardeau, sângele curgea în valuri, supraviețuitorii fugeau traversând golful, pirații prădau, navele se sfărâmau de recif și naufragiații îi omorau pe supraviețuitori cu lovituri de cuțit, pe plajă... în timp ce ea, adusă de mare, punea piciorul pe nisipul de la Gouldsboro.

Aceste locuri, aceste orizonturi, golfulețele pe care le regăsea, îi aminteau că iubirea lor fusese în pericol mai mult ca niciodată în acel an. Cât de dur se ciocniseră Joffrey de Peyrac și ea, cât de aproape fuseseră să se urască unul pe celălalt, într-un paroxism al neîncrederii reciproce, unde sângerau rănilor mai vechi provocate de despărțire, de neînțelegeri și de frică; crezuseră că vor rămâne pentru totdeauna străini, dușmani. « Eram încă slabi. Nu eram pregătiți să facem față unui astfel de atac. »

Încercarea îi zdruncinase, ca o furtună, și barca lor fusese pe punctul să se răstoarne. Dar așa arată o încercare! Asta e scopul ei! Să-ți dezvăluie propriile puteri, să te facă să le depășești pentru a te face să mergi înainte, mereu înainte.

Se întreba cum știuse oare acest preot, care în orgoliul lui nu putuse să accepte să fie coborât de pe pedestalul lui, că singurul mijloc prin care putea să-i rănească era să le atace dragostea. Pe ce căi oculte, prin ce puteri neomenești reușea el să fie prezent pretutindeni și să-și transmită ordinele de-a lungul acestei țări imense? Mesajele ajungeau întotdeauna la timp.

Dacă cineva i-ar fi spus că d'Orgeval ghicise adevărata identitate a piratului Barbă de Aur, despre care se spunea că este crud și încăpățânat, și că l-ar fi trimis să atace Gouldsboro, n-ar fi mirat-o. Și totuși, el nu putea să știe acest lucru, era imposibil!

Sau poate că știa? Nu ezitase în fața nici unui obstacol, până într-acolo încât, pentru a-i distruge, o chemase pe complicea sa, pe prietena alături de care își petrecuse copilăria sângeroasă și a cărei abilitate o cunoștea prea bine: binefăcătoarea Ambroisine de Maudribourg.

Confruntat, el ar fi putut la fel de bine să pretindă că nu știa nimic despre asta sau, dimpotrivă, că acționase pentru salvarea sufletelor. Oare în fața cărui tribunal se puteau expune astfel de fapte? În fața căror judecători se putea apăra de asemenea acuzații și să ceară dreptate? Nimeni nu putea să asculte povestea și să-i accepte interpretarea, iar cei care fuseseră amestecați fără voie în ea preferau să șteargă amintirea din memorie și să se prefacă că n-au știut nimic.

«Să uităm! spusese marchizul de Ville-d'Avray, altfel, riscăm să ajungem în fața inchiziției.» Totul se întâmplase în secret. Foarte puțini oameni înțeleseseră intrigile. De cum deschideai gura, riscai să spui prea mult.

«Liniștește-te, iubito», îi spusese Joffrey. El nu era atât de sensibil când venea vorba de trădare. El i-ar fi explicat: «Forța iezuiților și unul dintre aspectele politicii lor este tocmai faptul că printre membrii lor se numără și cei mai buni și cei mai răi. Oameni detestabili ca acest de Marville de care chiar și indienii se temeau și sfinți adevărați, cum ar fi Ignațiu, părintele fondator. Se găsesc după toate gusturile.»

Și iată-l lângă ea, înconjurându-i talia cu brațul. Și, intuind gândurile sumbre care o măcinau, îi spuse:

— Liniștește-te, iubito.

În doi ani, așezările de pe țărm redeveniseră prospere și anotimpurile își reluaseră scurgerea. Numai pirății continuau să facă ravagii. Întotdeauna puteai întâlni pirăți în aceste ape bogate în pește, frecventate de pescarii de cod și de balene.

Orice navigator trebuia să se arate vigilant. Pirății sub pavilion negru, bandiții din insule sau corsarii, care se credeau îndreptățiți să-i jefuiască pe marinari, mișunau în timpul lunilor de vară, anotimpul în care soseau din Europa corăbii încărcate

cu mărfuri: cele din Franța pentru a aproviziona așezările din Acadia, cele din Anglia, din Olanda și uneori din Veneția și Genoa destinate comerțului cu coloniile din Noua Anglie. Tot acum se întorceau, din Indiile Orientale sau din Africa, flotele plecate din Boston, Salem, Plymouth, Newport sau New Haven, cu doi ani înainte, în expediții curajoase și care aduceau mătăsuri, ceai, sclavi, mirodenii.

Prăzi râvnite, nu întotdeauna ușor de capturat, dar numeroase. De mai multe ori pe zi, contele și căpitanul d'Urville, însoțiți de lordul Cranmer și de guvernatorul Colin Paturel, atunci când aceștia se aflau la bord, se îndreptau spre dunetă* pentru a examina îndelung navele pe care marinarul din punctul de observație le semnală.

Atâta vreme cât pavilionul, naționalitatea, intențiile lor amicale nu erau cunoscute, navele și bărcile din escortă operau o manevră așezându-se în cerc în fața *Curcubeului*, ca o haită gata să atace la cel mai mic semn, dacă nava suspectă refuza să se anunțe și avansa prea îndrăzneț în direcția lor. Nu s-a ajuns însă până acolo în timpul celor câteva zile de călătorie.

Din locul unde se afla pe punte, Angelica putea zări corabia lui Colin Paturel, *Inima Mariei*, construită în stil portughez, un model puțin cam vechi, dar ușor de manevrat, lunecând alături de corabia lor ca un câine de pază. Își amintea că și Colin fusese unul dintre acei pirați fără scrupule care răspândeau teroarea în Golful francez, atacând navele pescarilor și așezările de coastă engleze, olandeze, scoțiene sau franceze.

La bordul acestei corabii, *Inima Mariei*, atacase el Gouldsboro și fusese respins. Puternic, la bordul navei sale, cu barba și cu pletele blonde în vânt, el, înspăimântătorul Barbă de Aur, își pândise prada, gândindu-se din când în când la femeia pe care o iubise în Maroc, alături de care evadase și al cărui chip nu dorea să-l uite. Fără să știe că într-o zi, foarte departe, în America, o va regăsi și va fi învins și capturat chiar de soțul ei.

Colin, piratul, căzut în mâinile stăpânului de la Gouldsboro, pregătindu-se de spânzurătoare, fusese apoi prezentat brusc de către Joffrey drept guvernatorul de la Gouldsboro.

* Parte a navei.....

«Oare cum a reușit să-i obțină acordul? Să-l facă să se încline în fața lui, rivalul său, care îi răpise totul, inclusiv femeia iubită... Ce pot eu să fac dacă Colin nu m-a uitat?»

După confruntarea dură dintre cei doi bărbați, zgomotele luptei se stinseseră, se lăsase liniștea ca după o furtună cumplită, și încet, pe marea liniștită, printre rămășițele navelor distruse și ale vieților lor răvășite se puseseră bazele unei alianțe, unei înțelegeri, unei prietenii.

«Oare ce-a putut să-i promită în schimbul devotamentului său?» Închise ochii lăsându-se scăldată de lumina soarelui. «Va trebui să aflu de la Colin ce i-a promis Joffrey.»

Aproape că adormise fericită pentru o clipă. Apoi umbre începură să se miște. Deschise ochii și tresări, zăbind silueta înaltă a lui Colin Paturel care o privea. Pentru că tocmai își amintise de el în chip de Barbă de Aur, ezită o clipă, apoi se ridică și îi zâmbi.

— Așezați-vă lângă mine, domnule guvernator. Cred că sunteți singurul de pe această corabie care nu a venit să mă vadă.

— Ce visați, doamnă, de zâmbeați atât de dulce? o întrebă el așezându-se. La ce sau la cine visați?

— Dacă v-aș răspunde: La dumneavoastră, domnule guvernator, m-ați acuza de cochetărie sau de ipocrizie? Și totuși, nimic mai adevărat. Colin, mă gândeam la Barbă de Aur care m-a capturat nu departe de aici pe nava lui, *Inima Mariei*, și m-a dat pe mâna trimișilor părintelui d'Orgeval însărcinați să mă ducă prizonieră la Quebec.

— Părintele de Vernon? Desigur, îmi amintesc, spuse Colin.

— Nu erați în casa lordului Cranmer când părintele de Marville a venit să ne anunțe moartea lui Sébastien d'Orgeval, dar vestea vă este cunoscută. S-a terminat cu urmărirea și comploturile lui. M-ați judeca aspru dacă v-aș spune că mă bucur?

— Nu, doamnă, e normal să simțiți asta. Ura cu care v-a copleșit pe nedrept și pericolele pe care le-ați înfruntat din cauza lui vă dau dreptul să vă bucurați că sunteți astăzi la adăpost de comploturile lui.

— De fapt, spuse Angelica dând din cap, nu mă bucur deloc. Vă mărturisesc că temerile mele nu s-au diminuat, ci au

luat un alt curs. Știam de unde vin loviturile și cine era dușmanul. Speram că într-o zi, când îl voi întâlni, voi putea să-i domolesc ura. Acum, e prea târziu. I-a lăsat în urma lui, așa cum marea care se retrage lasă o spumă galbenă, pe cei pe care i-a îndoctrinat, i-a format ca să-l apere și care, poate, vor continua să ne urmărească cu și mai mare înverșunare pentru a îndeplini ultima dorință a unui sfânt.

Colin o ascultase cu atenție. Dădu din cap și îi spuse că împărtășește părerea contelui de Peyrac: nu există nici un indiciu care să anunțe o schimbare în urma acestui eveniment care nici măcar nu era cunoscut în Noua Franță și care nu se va afla înaintea de căderea iernii. Întâmplările de acum doi ani, în timpul cărora aproape că își pierduseră cu toții capul, reprezentau trecutul. Oamenii începeau să uite, de altfel astăzi aveau alte preocupări. Expedițiile navale pe care le organizau periodic curățaseră Golful francez, și, într-un climat de pace, comerțul se dezvoltă. Activitatea la Gouldsboro era intensă.

Îi mai puse câteva întrebări, dar îi era greu să-și țină ochii deschiși. Ascultându-l, îl examina printre gene. Se schimbă, nu mai semăna nici cu sângerosul Barbă de Aur, nici cu Colin din Maroc, regele sclavilor. Era mai mare și mai distant. Un uriaș distant. Se interesase în legătură cu viața lui la Gouldsboro, el, guvernatorul, responsabil de soarta portului și a populației. Întotdeauna singur. Șeful. Pe corabie, nu era același lucru. Acolo era înconjurat de sclavi. Dar la Gouldsboro, sub privirea comunității protestante, oare ce fel de viață privată putea să aibă? Nu circula nici un zvon scandalos la adresa lui. Și totuși, Colin nu fusese niciodată un om virtuos. Avea întotdeauna mare poftă de dragoste, și ce îmbrățișare puternică!

Angelica închise ochii forțându-se să se gândească la altceva. Întotdeauna îndepărta cu hotărâre amintirea îmbrățișărilor lui Colin. Era conștientă că, după Joffrey, el era bărbatul pe care îl dorise cel mai mult.

Și era o nebunie ca Joffrey, care știa acest lucru, să-i propună acestui rival – în loc să-l execute pentru piraterie după cum merita – să treacă în serviciul lor, să devină asociatul cel mai apropiat și mai de încredere pe care îl aveau contele și contesa de Peyrac, proprietari și stăpâni la Gouldsboro, numindu-l în funcția de guvernator.

— Spune-mi, Colin, șopti Angelica, ce ți-a promis acest diavol de om pentru a te determina să accepți să fii guvernator la Gouldsboro? Spune-mi!

Ochii lui Paturel se îngustară și un zâmbet vag îi lumină trăsăturile feței. După această expresie, Angelica ghici că era inutil să încerce să-l facă să mărturisească.

— Bine, spuse ea întinzându-se peste perne. Nu te mai întreb nimic.

Se cunoșteau prea bine. În apropierea lui, simțea cât de slabă e apărarea ei. În cazul lui Joffrey, se temea că-i va pierde iubirea, teamă de care nu o vindecase încă viața în comun. În Colin, dimpotrivă, avea încredere ca într-un frate, lucru care o liniștea. Putea să-i spună orice. El îi ierta totul și nu înceta s-o adore. Putea să tacă în apropierea lui.

Își simțea pleoapele grele. Corabia o legăna încet. Puntea era aproape pustie la ora asta. Din când în când deschidea ochii și îi arunca lui Colin o privire visătoare. Gândul îi hoinărea în liniște. Nașterea gemenilor în Salem îi amintise de vremea când credea că poartă copilul lui Colin. Își aminti accidentul în urma căruia pierduse copilul.

Deschise ochii și îl privi pe Colin. El nu știuse niciodată, nimeni nu știuse. Se temea că dezvăluise secretul pe când delira, dar apoi se liniștise. Buzele ei învățaseră prea bine să păstreze secretul. Amintirea iubirii lui pe care o simțea ca un foc arzând în el ori de câte ori se apropia de ea, n-o mai chinuia. Era un prieten, un frate. Dar în apropierea lui era agitată.

Oare nu era egoistă considerând că izolarea lui Colin era normală și că el trebuia să se mulțumească cu iubirea pentru o doamnă îndepărtată, ca în poveștile cavalierești? N-ar fi trebuit să-l încurajeze să-și găsească o soție? Și totuși, când se gândea, nu și-l putea imagina pe Colin Paturel, Colin al ei, căsătorit.

— Care este cauza acestui nou surâs care v-a înflorit pe buze, doamnă, în timp ce ați ațipit? o întrebă Colin.

— Tot dumneavoastră, domnule guvernator. Mă gândeam la responsabilitățile dumneavoastră și mă întrebam dacă ele nu sunt uneori prea grele pentru un bărbat singur?

— Nu sunt niciodată singur, răspunse el.

Cu spontaneitatea care o caracteriza, întinse mâna și îi mângâie tâmpla.

— Nu am văzut până acum că începi să albești.

— S-a întâmplat din cauza durerii pe care am resimțit-o la căpătâiul tău, doamnă, în Salem. O astfel de durere ar face pe oricine să albească. Nu trebuie să te surprindă căci tu ești comoara noastră, a celor care te iubim, iar prezența ta ne umple viețile. Să nu uiți niciodată! Să nu uiți acest adevăr. Ar fi păcat. Să nu te îndoiești niciodată de cât de multe ne dăruiești. Iar dacă cei care te urăsc sunt atât de numeroși, e pentru că vor ca tu să te îndoiești de acest lucru. Le e teamă de tine acestor îngeri negri ai distrugerii și ai tenebrelor. Știu că aprinzând inima unui om e ca și cum ai aprinde un foc într-o casă întunecată și rece. Ei știu că tu ești o amenințare pentru ei.

19

Se apropiau de destinație. Lordul Cranmer considera că și-a îndeplinit misiunea cu care fusese însărcinat de către guvernatorul din Noua Anglie pe lângă contele de Peyrac.

Obișnuit cu clima din Jamaica, își freca mâinile, căci i se părea prea frig. Privea suspicios spre aceste țărmuri nelocuite, mai mult decât periculoase, blestemate, reputație sporită de legendele indiene, care vorbeau despre uriașul care se întoarce pe fundul golfului pentru a naște valuri gigantice, dar și de cele legate de atacurile piraților sau de războaie care prezentau fiecare colț, fiecare plajă ca pe locul unei povești sângeroase. O întreagă serie de tâlhării și jafuri, atentate și omoruri.

Toate așezările de la est de Wells erau considerate un *no man's land** unde conducerea din Massachusetts nu se implica decât în silă și pe care îl ignorau complet.

Tragedia acestor ținuturi, susțineau ei, era că, încă de la început, drepturile unora reprezentaseră limitări ale intereselor celorlalți. Dar pentru englezi era vital să-și mențină stăpânirea asupra lor căci aici se găsea cornul abundenței, izvorul de bogăție pe care se construise prosperitatea coloniei și care îi determina pe coloniști să afirme: „Biblia și codul au salvat Noua Anglie.”

Locul era cel mai bogat în toate: în apropierea coastelor se găseau cele mai bogate pescării care se învecinau cu cel mai bogat banc de cod din sudul peninsulei Noua Scoție, pe care

* teritoriu fără de lege, n.t.

francezii o numeau Acadia peninsulară, în timp ce Maine, recunoscut drept colonie engleză, era Acadia continentală.

În timp ce navigau în largul coastelor Noii Scoții, faptele și situația expuse de delegatul regelui Angliei și reprezentant al coloniilor engleze din America de Nord, lordul Cranmer, fură confirmate de o întâlnire. Într-adevăr, la orizont apărură pânzele unei corăbii de cincizeci de tone, însoțită de o ambarcațiune mai modestă cu un singur catarg, și chiar înainte de a-i distinge pavilionul francez, toți o recunoscură. Era *Fără Frică*, corabia corsarului Vanereicke, care, potrivit unei tradiții mai vechi, în fiecare vară venea să-și viziteze vechiul prieten din Caraibe, contele de Peyrac.

Se opriră din drum și întâlnirea avu loc la bordul *Curcubeului*. Printre cei care urcară la bord se afla și domnul de Roche-Posay, guvernatorul așezării Port Royal pe care cei din Gouldsboro îl considerau cel mai bun vecin.

Vanereicke acceptase să escorteze ambarcațiunea cu un singur catarg a domnului de Roche-Posay care era pe punctul să fie inspectată de un yaht de naționalitate incertă, dar, se presupunea, engleză: prima confirmare. Apoi, nobilul francez, care întreprinsese această călătorie pentru a ieși în întâmpinarea corabiei trimise de Honfleur și care în fiecare an îi aprovizionau cu utilaje, produse indispensabile, recruți, soldați și arme, aflase că aceasta fusese capturată de pirații din Jamaica, și ei tot englezi: a doua confirmare.

O dată la doi ani corabia de la Honfleur nu ajungea la destinație. Domnul de Roche-Posay se vedea iarăși obligat să meargă la Boston ca să se aprovizioneze înainte de venirea iernii ceea ce îi atrăgea suspiciunea administrației franceze de la Quebec.

În fine, se bucura de prezența la bord a domnului Paturel căci, înainte să se întoarcă, intenționa să se oprească la Gouldsboro ca să-i ceară acestuia să intervină pentru a pune capăt situației insuportabile: nu era vorba numai de faptul că trei sute de bărci de pescuit englezești patrulau în Golful francez, dar în acest an, fără rușine, pescarii din Boston își uscau codul pe plajele acadiene sau pe cele rezervate locuitorilor din Saint-Malo care veneau din Franța în timpul sezonului de pescuit, lucru care provocase numeroase incidente ducând de multe ori la violențe: a treia confirmare.

După ce îl ascultară și îl consolară cu promisiuni, fură descărcate de pe *Curcubeul* pe corabia lui o parte dintre mărfurile de care avea nevoie și pe care nu mai trebuia astfel să le cerșească la Boston, însoțite de diverse cadouri pentru soția lui și numeroșii lor copii.

Pentru fete, păpuși cu chipul de ceară pictată și cu veșminte somptuoase cum nu se mai văzuseră în aceste regiuni uitate atât de guvernul de la Paris cât și de cel de la Quebec.

Lordul Cranmer văzuse cu ochii lui dificultățile și sărăcia cu care se confruntau locuitorii rarelor așezări franceze din această regiune și își putuse da seama că ele nu constituiau o amenințare pentru industria de pescuit a Noii Anglii. Cu toate acestea, dădea din cap sceptic:

— Francezii, fie că sunt din Acadia sau din Canada, sunt nebuni!

Totuși, lucrurile puteau fi rezolvate pașnic. Misiunea lui se încheiase. O navă a marinei regale engleze, la bordul căreia se afla amiralul Sherrylman, își făcu apariția din ceața în care stătuse ascunsă așteptând sosirea *Curcubeului*.

Liniștit în privința viitorului, datorită faptului că-i acordase puteri depline contelui de Peyrac – «Numai un francez poate să-i conducă pe francezi», recunoștea el zâmbind –, se despărți de gazdele sale.

După ce îi adresă urările de rigoare Angelicăi și îi mulțumi, se aplecă asupra pătuțului gemenilor și le zâmbi. Odată cu plecarea lui, începea să se șteargă amintirea Salemului și a minunilor sale. Ruth și Nômie se aflau încă acolo, dar renunțaseră la mantiile largi și la pălăriile ascuțite pe care li se cerea să le poarte în Salem, și în veșmintele care le acopereau litera roșie, semănau cu niște femei obișnuite. Printre toți acești străini care se întorceau acasă, ele ar fi putut părea niște englezoaice în drum spre comunitatea din care plecaseră.

20

A doua zi se zăreau țărmurile orașului Maine. Orice explorator ar fi fost fermecat de frumusețea sălbatică și de coloritul acestui loc. De îndată ce zăriră vârful Camden, agitația de la bord spori. Toți se înghesuiau la proră. Dar, așa cum era de așteptat, valuri de ceață învăluiră corabia. Astfel erau

întâmpinate corăbiile în Golful francez, la fel de renumit pentru ceața și mările sale.

Se auziră exclamații de dezamăgire. Fură aduse haine groase, șaluri, paturi. Bebelușii, aduși pe punte pentru a fi martorii acestui moment emoționant al sosirii în noua lor casă, fură acoperiți. Însă nimeni nu vroia să coboare și să se adăpostească. Ceața era atât de densă încât nu se mai vedeau nici vârfurile catargelor și corabia înainta încet. Lumina care se lupta să pătrundă prin perdeaua groasă de umezeală dezvăluia tremurând unde albastre și verzi, galbene și portocalii: curcubeele.

Pătrundeau în ținutul curcubeelelor la care Florimond visase înainte să plece în căutarea tatălui lui.

Apoi se auzi o exclamație și Angelica surâse când le zări pe Séverine și pe Honorine sărind de bucurie și scoțând strigăte entuziaste, în timp ce, în depărtare, se desenau în ceață contururile celor doi munți care străjuiau insula Mont-Désert. Apariția lor îi anunța că se apropiau de Gouldsboro. Peste câteva ore, marea va fi suficient de înaltă pentru a le permite să intre în port de unde se zăreau casele construite deasupra plajei și a portului și mulțimea adunată în așteptarea lor.

Séverine și Honorine dansau în cerc râzând, iar marinarii își aruncau pălăriile în aer. Angelica vru să-l ia în brațe pe unul dintre bebeluși, nu se obișnuise să-i țină în brațe pentru că i se păreau atât de mici și de fragili. Avea mereu impresia că i se topecs în brațe și că risca să-i piardă. Ce mici păreau când îi priveai dormind așa! Respirația era aproape imperceptibilă. Erau liniștiți. Dormeau.

În jurul ei, toți le vorbeau, le arătau vârfurile celor doi munți care se înălțau parcă din mare ca și cum le-ar fi arătat rude sau prieteni care îi așteptau cu bucurie și cu nerăbdare pe chei.

Bucuria evidentă a lui Séverine sporea fericirea Angelicăi. Pentru micuța exilată, acest colț sălbatic al Americii devenise țara ei, casa, acel loc privilegiat unde ești sigur că te vei afla printre familie și prieteni: acasă.

Era mare lucru, se gândea Angelica, faptul că reușiseră să creeze, pentru fugarii condamnați la moarte sau la închisoare, un loc unde puteau să guste încă din plăcerile vieții și să trăiască iubind clipe de fericire de care nu se pot bucura decât oamenii liberi.

PARTEA A PATRA

ȘEDEREA LA GOULDSBORO

21

Când *Curcubeul* aruncă ancora la Gouldsboro, vremea era foarte frumoasă. În așteptarea terminării manevrelor de coborâre a șalupelor cu pasageri și bagaje, urcară la bord, cățărându-se pe corzi, primii emisari ai locurilor. Printre ei, activ și întreprinzător, Martial Berne, fratele mai mare al Séverinei și grupul lui de tineri, însoțiți de credinciosul George Crowley scoțianul, primul colonist al locului și de bătrânul Massasswa cu flotila lui de indieni, invizibili în timpul anului, dar care apăreau ca prin minune de îndată ce pavilionul contelui de Peyrac se zărea la orizont.

Într-o clipă, toți se înghesuiră pe punte în jurul doicilor și Angelica obținu cu greu și după insistențe vești și răspunsuri la întrebări. Cu toții erau de acord: toamna va fi lungă și soarele verii indiene, deosebit de arzător, promitea să strălucească cel puțin până în ultimele zile ale lui octombrie, dacă nu până la jumătatea lui noiembrie. Astfel, se putea rămâne pe țărm cel puțin una sau două săptămâni fără grija de a fi surprinși de primele brume în timpul înapoierii la Wapassou cu micuții.

Totuși, vasul *Gouldsboro*, care părăsise portul în iunie, îndreptându-se spre Europa ca în fiecare an, nu se întorsese încă. Nici *Le Rochelais*, cel mai mic vas, plecat și el într-o misiune secretă în Mediterana, nu apăruse. Întârzierea lor nu putea fi considerată încă drept îngrijorătoare, dar *Gouldsboro* și căpitanul

său Erikson îi obișnuiseră cu traversări atât de rapide încât ajunseseră să uite că puteau și ei, ca toți ceilalți, să întâlnească furtuni, mări plate sau pirați. Nimeni nu se gândea la posibilitatea unui naufragiu, dar mesajul adus de un prieten, corsar olandez ce naviga prin împrejurimi și care-i anunța că întâlnise nava ancorată într-un fiord al insulei Royale unde aștepta să sosească și Le Rochelais care era mai lent, pentru a înconjura împreună Noua-Scotie în drum spre port, sfârși prin a-i liniști.

Tot ce-și puteau dori era să sosească înainte de plecarea obligatorie spre Haut-Kennébec, căci navele vor fi încărcate cu mii de obiecte, unelte și mărfuri prețioase pentru iernat pe care ar fi păcat să nu le poată duce la Wapassou.

În sfârșit, Martial Berne urma să plece să studieze la Harvard. Tatăl său nu dorea să ajungă pirat în golful Francez. După aceea, se va duce la Newport, apoi la New York pentru negoț.

— Sâc, sâc! Am văzut toate astea înaintea ta, spuse Séverine, îndreptând un deget spre el. Și n-o să-ți spun nimic!

Orașul La Rochelle, bârfa, obiceiurile sale tradiționale, nu vor dispărea prea curând... Și Angelica se pregăti să înfrunte Gouldsboro și pe doamnele de acolo.

Angelica era legată de partea majoritară a populației, hughenotii francezi din La Rochelle, prin sentimente profunde, de nezdruccinat, dar ambiguu și care, *a priori*, vor rămâne întotdeauna așa. Aceștia îi reproșau că-i îndemnase să urce pe nava lui Joffrey de Peyrac, un pirat în ochii lor. Ea ceruse îndurare în genunchi pentru ei când se răsculaseră în timpul traversării și erau sortiți astfel spânzurătorii. În împrejurări în care orice femeie cinstită s-ar fi ascuns de rușine, căci fusese acuzată de adulter cu Barbă de Aur, îi înfruntase cu o dezinvoltură incredibilă. Știa că în ochii lor, orice ar fi făcut, purtarea ei era mereu provocatoare.

În timp ce *Curcubeu* intra în radă, Angelica le văzu, în primul rând, în grup compact, ușor de recunoscut după hainele lor închise la culoare și după frumoasele lor bonete albe, pe cele ce fuseseră doamnele din La Rochelle și deveniseră doamnele din Gouldsboro, în timp ce restul femeilor, nu mai puțin numeroase, păreau pe lângă ele cu totul neînsemnate.

Angelica, care le iubea pentru tot ce trăiseră împreună și care ar fi vrut să le placă și să fie aprobată de ele, oftă, căci știa

că le inspira, orice-ar fi făcut, un sentiment de dezaprobare. Faptul că s-a strecurat printre ele la La Rochelle, mai întâi ca umilă servitoare pentru a se dovedi după aceea o doamnă din înalta nobilime, nu schimba nimic, explica autoritară doamna Manigault. Căci, fie că a fost servitoarea lui Gabriel Berne sau soția piratului căruia îi datorau salvarea și instalarea în Lumea Nouă, ea le manipulasă cu aceeași autoritate și le dominase în același mod dezinvolt, neținând vreodată seama că avea de a face cu oameni serioși și stăpâni pe soarta lor cum erau, hughenoții din La Rochelle.

Angelica mai știa că după câteva zile, după ce vor discuta, își vor da seama că nu puteau nici s-o schimbe, nici s-o facă mai bună. Vor recunoaște pentru a nu știu câta oară că are o mentalitate prea diferită de a lor pentru a nu exista frecșuri și neînțelegeri, că este o femeie capricioasă, chiar ușuratică, în orice caz prea independentă pentru a nu fi deranjați, dar vor sfârși prin a fi de acord că o plăceau mult pe doamna Angelica din La Rochelle sau de la Gouldsboro așa cum este ea, că n-ar fi dorit-o altfel, și că sunt bucuroși s-o vadă la ei.

Dar întâlnirea era întotdeauna dificilă. În zadar se ostenise să menajeze pe toată lumea și să nu șocheze pe nimeni; simțea că venirea ei perturba echilibrul existenței lor bine reglate. Sfârșise prin a înțelege că nu depindea de ea să fie altfel. Nu era responsabilă decât prin locul important pe care-l căpătase, fără voia lor, în aceste inimi puțin înclinate spre indulgență și în ciuda numeroaselor scandaluri.

«Cu ce-am greșit oare, se întreba uneori Angelica, pentru ca atașamentul care mi se arată să-mi aducă atât de des neplăceri și primejdii? Bărbații se bat între ei din cauza mea, femeile se consideră frustrate dacă nu acord atenție fiecăreia în mod exclusiv...»

În afară de înțeleapta și tandra Abigaël, trebuia să se resemneze să le vadă pe celelalte arborând fețe lungi, buze strânse, într-un reproș neexprimat și fără să poată spune pentru ce; era sigură că și de această dată le va oferi numeroase motive de nemulțumire.

Pronosticurile ei se dovediră juste.

De la bun început, doamnele le criticară pe Ruth și pe Nômie. Nu pentru că erau englezoaice, ci pentru că bănuiră imediat partea suspectă a personalității lor și locul privilegiat

pe care-l ocupau în inima Angelicăi. De aceea acordară preferința lor moașei irlandeze și fiicelor sale, iar cele două tinere erau sistematic ținute la distanță.

În zarva debarcării, Angelica era preocupată mai ales de stabilirea locului unde vor fi cazați micuții eroi ai zilei, ale căror leagăne de nuiiele, purtate pe cap fiecare de câte un matelot, atinseră malul într-o liniște desăvârșită, pentru a fi apoi obiectul unor țipete vesele, în timp ce purtătorii lor urcau mândri pe plajă.

De când sosiseră pe aceste țărmuri din Maine, Angelica și Joffrey de Peyrac nu avuseseră niciodată ocazia să stea prea mult aici. Își luaseră obiceiul să locuiască în fortul lor de lemn, rustic dar solid, ce se înălța pe extremitatea stâncoasă care închidea golful portului. Ridicat pe ruinele fostelor întărituri datorate primilor vizitatori ai locului, – Champlain, poate, sau pescari englezi surprinși de iarnă –, împrejmuit cu un gard solid de țăruși, acest fort rămăsese timp îndelungat singura locuință demnă de acest nume. Joffrey de Peyrac, venind din Caraibe, unde făcuse avere din descoperirea comorilor galioanelor spaniole, se oprea aici odinioară cu echipajul și mercenarii săi, între două explorări ale ținutului sau în misiuni de recunoaștere de-a lungul coastelor zbuciumate ale unui teritoriu asupra căruia căpătase din partea autorităților din Massachusetts drept de stabilire și exploatare a minelor de argint.

Având două etaje, fortul era compus, jos, dintr-o mare sală comună care servise și ca agenție pentru comerț, flancată de magazine și depozite diverse pentru alimente și arme. Sus, etajul era ocupat de o vastă cameră și alte două mai mici, unde Angelica urma să se instaleze cu cuferele ei. În cameră era un pat mare, o masă și fotolii, un taburet; pereții erau acoperiți cu tapiserii pentru a proteja de frig și umezeală. Există și un dulap, lucru neobișnuit în aceste ținuturi, unde se țineau obiecte de toaletă, bibelouri, bijuterii și se depozitau diversele mărfuri aduse de nave din Europa după ce fuseseră triate și se luase hotărârea spre ce alte locuri sau locuințe urmau să fie trimise.

Era deci foarte firesc ca purtătorii leagănelor lui Raymon-Roger și Gloriandre să se îndrepte spre fort. Dar, în momentul în care urcau spre cameră, Angelica își aminti că doamna de Maudribourg, demonica prietenă a părintelui d'Orgeval, locuise acolo. Și fu cuprinsă de panică. Se temea ca efluviile răului să

nu fi rămas acolo, dăunând copilașilor pe care-i aducea de la Salem. În această cameră, trezindu-se înspăimântată într-o noapte, zărise într-un colț o „ființă” întunecată. În jurul acestui pat, bietele fete ale regelui, subjugate, vrăjite, înduraseră influența demonului. În această încăpere începuseră minciunile și porniseră ordinele pentru omoruri.

Lăsând cortegiul să aștepte în sala de jos, ceea ce dădu ocazia mulțimii să contemple mai de aproape pe cei doi bebeluși, așezați în coșurile lor pe masa de lemn, Angelica urcă, făcându-le semn lui Ruth și Nômie s-o urmeze. Pe scurt, le explică ce se întâmplase în aceste locuri și le ceru să cerceteze dacă rămăseseră influențe nocive pe care să încerce să le șteargă pe cât posibil. Agar scoase din sac bagheta de căutător de izvoare și o dădu lui Ruth Summers murmurând formule magice. Apoi, se așază cu spatele la ușă, cu ochii ei mari de egipteană la pândă, inspectând cu un amestec de teamă și intensă curiozitate întreaga încăpere, în timp ce Angelica, rămasă pe prag, urmărea siluetele celor două tinere din Salem: Ruth, cu bagheta în mână, Nômie urmând-o cu mâinile ridicate ca pentru a capta nu se știe ce curenți invizibili, mica ei siluetă fragilă învârtindu-se când la dreapta, când la stânga. Uneori însă, o expresie de durere îi crispa obrazul și nu termina turul. Apoi își relua mersul, vorbind pe un ton de conversație banală.

Soarele fiind la asfințit, domnea o lumină palidă. O lucire blândă, neutră, transparentă, în care cele două magiciene treceau cu discreția unor fantome obișnuite să nu fie văzute de ochii muritorilor. Apoi, se întoarseră spre Angelica și Ruth puse bagheta cu gesturi precise de gospodină în sacul pe care i-l întindea țiganka.

— Deci? întrebă Angelica.

— Deci *nimic*! zise Ruth, clătinând din cap.

— Nimic! repetă Angelica. Și totuși, a trăit aici. Cum explicați asta?

Ruth se întoarse spre Nômie.

— PISOIUL a luat totul, declară aceasta deschizând brațele într-un gest care însemna: asta este.

— PISOIUL?

— N-a fost aici?

— Adevărat...

Apăruse chiar în acea zi, dom' pISOI, care se plimba astăzi, solemn și bine îmblănit, pe drumurile din Gouldsboro. Nu era

atunci decât un mizerabil piseu de vas, nu mai mare decât mâna musului care-l aruncase pe țărnam printre băltoace. Brusc, Angelica, așezată la căpătâiul Ambroisinei, îl văzuse, acolo, lângă fusta ei, ca ieșit din pământ, atât de slab și clătinându-se pe lăbuțele fragile încât nici nu mai avea putere să miaune. O fixa cu ochii lui dilatați cu o expresie de așteptare atât de plină de speranță și încredere. Ea-l luase în brațe pentru a-l încălzi și îngriji.

Dom' piseu! Mic geniu al binelui. Trimis pentru a lua răul...

— De ce ne privești așa? întrebă Ruth. Știm atât de puțin despre misterele care-i însoțesc pe muritori. Nici nu știi câte ființe trăiesc cu puteri secrete și câți ar trebui s-o afle. Câte forțe și câte comori care ne-au fost transmise se pierd în zilele noastre. Dar acesta este rolul și scopul Satanei: să-l lipsească pe om de darurile lui mistice și să îndepărteze de el ajutorul divin.

22

Și tocmai când se întreba despre tânărul Laurier Berne, cel de-al doilea frate al Séverinei, care era pentru ea unul dintre copii ei de suflet de la La Rochelle, îl văzu venind.

— Piseul a venit mai întâi la noi, strigă el. Veniți repede, doamnă Angelica, vă așteptăm pentru gustare.

La familia Berne, în jurul diplomatului vizitator, dom' piseu, așezat pe masă, îi găsi pe Abigaël, pe soțul ei și pe cele două încântătoare fetițe, Elisabeth, de doi ani, și Apolline, de șase luni. Văzând încă un căpșor blond, Angelica se informă de numele micuțului vecin.

— Este micuțul Charles-Henri, știți bine... În lipsa mamei lui vitrege, Bertille, care a plecat cu tatăl ei, domnul Mercelot în Noua-Anglie, l-am luat la noi.

— Ah! da, Charles-Henri! zise ea, cu tristețe. Bunicii lui, familia Manigault, nu se puteau ocupa de el, sau fiicele lor, Sarah și Deborah care-i sunt mătuși, în loc să se bazeze mereu pe tine Abigaël, care nu ești decât o vecină cu copii?!

Abigaël avu o expresie de îndoială și mângâie capul copilului care era frumos și dezvoltat pentru cei trei ani ai lui,

dar care avea obiceiul să-și țină mereu ochii larg deschiși ca și cum i se explica ceva ce nu înțelegea. Ea răspunse cu blândețe.

— Știi ce înseamnă pentru ei acest copilăș. Trebuie să-i iertăm.

O umbră de tristețe trecu pe fețele persoanelor prezente în timp ce luau loc în jurul mesei de lemn și meșterul Gabriel Berne, după ce fusese să scoată vin din butoiul aflat în camera răcoroasă săpată chiar în coasta dealului, le turna în paharele de cositor aduse de Séverine.

Pentru a ocoli subiectul delicat al dispariției adevăratei mame a lui Charles-Henri, se felicitară: cel puțin anul acesta, vara părea că a adus doar satisfacții. N-au fost pirați care să jefuiască navele sosite din Europa cu încărcăturile lor de alimente, nici indezirabili pe vasele străine de pescuit, nici englezi care să caute scandal în posturile Acadiei franceze, nici raiduri irocheze sau război al indienilor abenachi împotriva ereticilor. Deci, a fost pace în Golful Francez.

— Fie, aprobă Séverine, spontană și zglobie și care, revenind acasă, avea multe lucruri de povestit. Cu un braț pe umerii tatălui ei ea continuă: Fie! Clima, la Gouldsboro, recunosc, este dintre cele mai plăcute, te simți cu inima ușoară și prieten cu vecinii...

Dacă anul acesta aici atmosfera era destinsă, binevoitoare, nu era doar din cauza reușitelor verii – recolte bune, vești bune din Europa, pescuit bogat, troc și comerț bune, sosiri și plecări ale navelor și fericita naștere a gemenilor Peyrac încununând totul, dar și... pentru că scăpaseră de Bertille Mercelot.

Fără să îndrăznească s-o spună cu glas tare, de frica doamnei Manigault, la fel de autoritară, unii șopteau totuși, constatând că, fără Bertille Mercelot, toată lumea se înțelegea mai bine la Gouldsboro. Și Séverine, povestind cum obraznica, întâlnită la Salem, se comportase cu doamna de Peyrac abia refăcută după naștere, limbile se dezlegară.

Bertille Mercelot, spuneau ei, nu înceta să joace rolul de măr al discordiei, și asta de când se născuse. Cei din La Rochelle care o văzuseră crescând pretindeau că de mică semăna zâzanie între copilele cartierului Remparts cu care învăța să citească Biblia la două domnișoare cumsecade care trebuiseră să renunțe la învățământ după trecerea ei prin mica lor școală unde, cu devotament, le învățau pe micuțele hughenote din oraș

să stea drepte, să facă frumos o reverență, scurtă și modestă, precum și puțină croitorie și tricotaj. Pentru că era drăguță, încântătoare chiar, singură la părinți și moștenitoare a unei averi datorată unui prosper comerț cu papetărie, Bertille Mercelot își închipuise întotdeauna că era irezistibilă și că nerecunoașterea acestui fapt constituia o insultă la adresa ei.

Cum era o fetiță inteligentă și învăța mai repede decât celelalte, era greu să-i negi această superioritate pe care o afișa, iar colegele ei sfârșiseră prin a admite că Bertille Mercelot se născuse pentru a fi pe primul loc în toate și pretutindeni, nelăsând altora decât resturile. Iar când veni vremea pentru ea să atragă privirile bărbatilor, se găsisse în fața opțiunii dificile de a-i atrage pe toți, sau măcar de a atrage un număr cât mai mare, cel puțin pentru a nu-i lăsa altora.

Acum, că tatăl ei avusese buna idee de a o lua în Noua Anglie, măsurau, după ușurarea simțită, greutatea pe care răutățile ei o făceau să apese asupra comunității. Cu Bertille te întrebai cărui cămin îi va strica liniștea. De fapt, doar față de Colin Paturel, de guvernator și de Abigaël Berne era cinstită; totuși nu era sigur că nu se vor lăsa și ei într-o zi păcăliți de fasoanele, minciunile și vorbele ei dulci acrișoare.

Gabriel Berne turna cu generozitate vin alb de Garonne, iar Angelica găsea odihnitor, după Salem, să pâlăvrăgească în liniște cu prietenii despre subiecte care sunt în același timp fără importanță și foarte importante. Laurier aduse o farfurie cu creveți și stridii proaspete. Mătușa Anna și bătrâna Rebecca sosiră și ele. Li se făcu loc și continuară să vorbească despre Bertille Mercelot, în timp ce Gabriel Berne deschidea stridiile cu gesturi precise.

Mătușa Anna, care era puțin distrată, emise părerea că această Bertille trebuia măritată, ceea ce trezi un val de indignare.

— Păi e măritată!

— Cu cretinul acela de Joseph Garret, care bate pădurile în loc să-și supravegheze nevasta!

— Dacă Jenny Manigault n-ar fi fost răpită de indieni...

— Aveți grijă să nu vorbiți așa în fața copilului!

— Adevărat! Aveți grijă, poate înțelege.

— Nu, e încă prea mic.

Îl îmbrățișară pe bietul Charles-Henri și reîncepură să vorbească despre Bertille Mercelot pentru a găsi o soluție. Era

o greșeală obișnuită să sugereze, ca mătușa Anna, că trebuia să i se găsească un soț bun și mulți o comiteau până în momentul în care li se atrăgea atenția că avea deja unul, fiindcă era măritată, și asta de aproape doi ani, cu Joseph Garret. Ea visase întotdeauna să intre în familia Manigault, una dintre familiile cele mai importante din La Rochelle și printre cei mai mari armatori, care avea doar un fiu, puțin înapoiat, Jérémie, venit după patru fiice, de vârsta Bertillei, care fusese dintotdeauna geloasă pe Jenny, cea mai mare, care se măritase cu tânărul Garret, băiat drăguț, de familie bună, ofițer într-un regiment din Saintonge. Ori astăzi, Bertille Mercelot era soția aceluiași Garret, dar prin meandrele căror tragice întâmplări?

Fermecătoarea Jenny Manigault ar fi putut oare prevedea în tinerețea ei fericită și răsfatată la La Rochelle, că faptul că s-a născut hughenotă o va arunca într-o zi, cu întreaga familie, pe calea exilului și că fuga lor de proscriși îi va mai aduce două privilegii dramatice: cel de a fi adus pe lume primul copil de la Gouldsboro, născut în primele zile ale debarcării lor și pe care-l numiseră Charles-Henri, și cel de a fi plătit prima tributul crudei Americi: la câteva zile după naștere, ducându-se cu ai ei la tabăra Champlain, fusese răpită de o bandă de indieni, irochezi sau algonchini, nu se știa, și dispăruse pentru totdeauna. Grea jertfă oferită zeilor sălbatici ai Americii de Nord pentru obținerea dreptului de a supraviețui și de a începe o nouă viață aici.

La familia Manigault, rana începea să se vindece. Celelalte fiice ale lor erau frumoase și bune. Jérémie creștea și se gândea să-l facă antreprenor în Lumea Nouă, iar pentru început, va merge să studieze la Harvard în Noua Anglie. Afacerile începeau să meargă bine. La ei nu se vorbea niciodată de fiica cea mare, Jenny, moartă fără mormânt unde să fie plânsă. Bertille, seducând și măritându-se încă din prima iarnă cu tânărul vădov descumpănit, dovedise în acest caz mai multă grabă decât judecată. Aceasta nu o apropiase de familia Manigault căci și-ar fi putut imagina că era o diferență între a se înrudi cu cei de la La Rochelle, când locuiau în somptuosul lor palat, și cu cei de astăzi, semi-naufrațiați sub un acoperiș de paie, într-o cabană de bârne sau de scânduri, ca toți imigranții. De aceea, noua căsnicie nu mersese niciodată bine. Bertille, care nu-l iubea pe micuțul Charles-Henri, se debarasa de el, lăsându-l la vecina ei Abigaël, bunicii Manigault fiind lipsiți de interes față de acest

nepot care le amintea un doliu crâncen. Bertille se afla cea mai mare parte a timpului la părinții ei și lumea continua s-o numească Bertille Mercelot. Uneori se întorcea acasă, lua copilul cu mari demonstrații de atașament ca să se poată spune că este perfectă, emoționată, devotată. Apariția ei coincidea cu sosirea navelor din Europa, cu anunțarea unor vizitatori interesanți din golful Francez, uneori cu întoarcerea lui Joseph, soțul ei, care era asociat într-o companie de achiziții de blănuri de la indieni.

Pe scurt, toată lumea la Gouldsboro era ușurată când Bertille Mercelot lipsea. În cronicile viitoare, ambianța care domnea în miezul verii respective va fi considerată idilică și se va vorbi adesea de aceasta. Dar acum se vorbea de această întoarcere a *Curcubeului*, care intra în radă împodobit cu flamuri ca o navă regală și purtând însemnele contelui și contesei de Peyrac, cele două personaje atât de deosebite, temute, respinse sau urâte uneori, dar care sfârșeau prin a plăcea prin bucuria lor de a trăi, și care se întorseseră de această dată cu doi copii minunați, în rochițe de catifea, frumoși ca niște „îngeri” pe pernutele lor brodate. Existența la Gouldsboro era suficient de dură pentru a nu cărți împotriva plăcerii și a se lăsa otrăviți de fete răutăcioase ca Bertille. *Gouldsboro* și *Rochelais* se vor întoarce cu încărcăturile lor superbe, iar populația se atașa din ce în ce mai mult de oraș, în nebunia trocului, comerțului, vizitelor și alianțelor.

Dar nimic nu se compara cu absența acestei Bertille Mercelot. Începeau să înțeleagă că nu se înșelau considerând-o drept o adevărată pacoste.

Abigaël, îngăduitoare, trebui și ea să fie de acord cu asta.

— Cu o asemenea mamă, ce se va întâmpla cu copilul?

Angelica spera că nu era vorba decât de lucruri fără importanță, că tânăra se va îndrepta. Deși fusese ținta bârfelor Bertillei, o considera un copil prost. Dacă într-o zi i se va construi la Gouldsboro o locuință așa cum văzuse în Noua Anglie, îi va plăcea și aici tot atât de mult ca în altă parte.

Trebuia ca soțul ei să se întoarcă din păduri. Oare nu putea aici, ca fost ofițer al regelui, să se ocupe de miliție, formând o brigadă de buni militari, în loc să urmeze *bushrangers*-ii englezi pentru a negocia blănuri pentru un simplu troc?

— În schimb, spuse ea, dacă într-o zi el, care este un francez reformat, adică eretic, însoțind englezi concurenți, dă

peste niște francezi din Canada interesați de acest monopol, și care consideră că toate blănurile din America de Nord le aparțin, nu garantez pentru capul lui.

Abigaël oftă „Bietul băiat!” apoi, „Bietul micuț!” privindu-l pe Charles-Henri pe care-l vedea lipsit deja de orice sprijin patern și matern. Gabriel Berne susținea părerile Angelicăi și, lăsând deoparte pronosticurile sumbre, hotărâra toți trei că mai bine decât să încerce să-i convingă pe Manigault să se ocupe de nepoțel, se vor ocupa de Garret la întoarcere, creându-i obligații și responsabilități civice care să-l țină acasă, lângă tânăra lui soție și fiul său. Pentru aceasta, vor vorbi și cu guvernatorul Paturel.

23

La Gouldsboro populația crescuse într-atât încât oamenii nu se mai cunoșteau între ei, iar Angelica recunoștea doar o mică parte. Nu se putea prezenta tuturor în timpul acestei șederi, însă dorea mai ales să-și revadă prietenii și cunoștințele care veniseră la Gouldsboro s-o întâlnească.

— Doamnă de Peyrac! Doamnă de Peyrac!

Traversând piața în fugă, Angelica se făcu că nu aude aceste chemări. Ieșind de la familia Berne, încerca să treacă neobservată în drum spre fort, unde dorea să se „aranjeze” puțin în cazul în care urma să se întâlnească cu doamna de la Roche-Posay. Voia și să arunce o privire gemenilor, reproșându-și că-i neglijase.

Aruncând totuși o privire, văzu că era strigată de o femeie însărcinată care se grăbea s-o ajungă.

— Oh! Doamnă de Peyrac, sunt atât de fericită să vă revăd, zise tânăra femeie gâfâind. V-aș ruga mult să-mi spuneți ce mai face sora mea!

Ajunsă lângă Angelica, i se aruncă în brațe, iar aceasta fu obligată s-o îmbrățișeze.

— Cine ești, draga mea?

— Nu mă recunoașteți?

Avea un ușor accent englez. Angelica se gândi la tânăra Esther Holby cu care călătorise în barca lui Jacques Merwin, după ce aceasta scăpase de masacrul indienilor abenachi în

care-și pierduse întreaga familie. Dar Esther era mult mai înaltă decât aceasta, care părea drăguță și vioaie și pe care, fără pânțelele rotund, ai fi luat-o drept o fetiță de doisprezece ani.

— Adevărat! Nu mă recunoașteți. Totuși, eu nu v-am uitat. M-ați scos din apă și m-ați dus în brațe ca pe un copil în ziua naufragiului. Acum se pare că aveți doi copii. Și eu o să am unul! Nu-i așa că e frumos?

Exuberanța ei nu avea nimic britanic, iar cuvântul naufragiu îi trezi Angelicăi amintiri.

— Oare... zise ea, ezitând, nu cumva ești una dintre acele fete ale regelui al căror vas s-a zdrobit de stânci la Gouldsboro acum doi ani?

— Sigur! Sunt eu, Germaine, nu vă amintiți? Germaine Maillotin. E adevărat că eram mică și nu mi se spunea pe nume, ci doar puștoaica, de aceea nu v-ați amintit. Și apoi, cu toate căte s-au întâmplat, naufragiul, pirații, nici nu e de mirare. Ați putea să-mi spuneți ce mai fac sora mea și doamna de Maudribourg, binefăcătoarea noastră?

Angelica, uluită, simți un frison pe șira spinării. Evenimentele datau de aproape doi ani, și cu toate astea tot nu-i plăcea să vorbească despre ele. Ea o luă pe tânără de braț:

— Vino, draga mea, condu-mă până la fort. Înțeleg că te-ai despărțit de fete și de binefăcătoarea voastră, doamna de Maudribourg, la Port-Royal, și că n-ai mai avut vești de la ele de atunci?

— Da, m-am ascuns când acel englez le-a luat prizoniere pe vas. Mi-era frică, mă săturasem de toate și apoi, cunoscusem la Gouldsboro un matelot care-mi plăcea și doream să mă mărit cu el cum ne propusese domnul guvernator Paturel.

Ea mergea vorbind și acum, în debitul ei precipitat, apărea un alt accent, acela de neșters al locuitorilor săraci ai Parisului.

— Eu am fost crescută la Pitié încă de la patru ani, împreună cu sora mea mai mare. Mama era la închisoare. Am fost bine crescută, doamnă, altfel domnul Colbert nu ne-ar fi ales să populăm Canada. Dar eu eram în plus în convoi. Doamna de Maudribourg n-o voia decât pe sora mea, dar eu am urmat-o pentru că sora mea este tot ce am pe lume și ea a insistat să nu mă lase. Acum sunt atât de fericită încât am uitat tot..., dar aș vrea să am vești de la ea.

Ajunse în fort, înainte să o ducă să vadă copiii, Angelica o invită în sala de jos și-i oferă o băutură rece.

— Deci n-ai aflat că doamna de Maudribourg a murit? zise Angelica.

Femeia tresări.

— Moartă! O să mă considerați lipsită de milă, doamnă, dar mă bucur și... chiar doream aceasta. Nu de mult, cineva de pe coasta de est, care venise să vândă cărbuni la Port-Royal, a vorbit de asta, dar n-am îndrăznit să cred. Acum, că mi-o spuneți dumneavoastră, doamnă, și că pot fi sigură, o să dorm mai liniștită. Cu toate că nu e creștinește — și se închină — n-a fost femeie mai rea pe pământ. Eu, care „nu eram bună de nimic” cum spunea ea, eram mereu lovită și uneori chiar arsă cu cărbuni de ea pe vas.

— Bieți copii! zise Angelica, cu inima strânsă ca de fiecare dată când își amintea de situația sărmanelor fete și femei ajunse pe mâna unei ființe atât de demonice cu binecuvântarea tuturor oamenilor de bine, preoți, călugări, binefăcători, care s-au lăsat înșelați de ochii frumoși și pietatea trimisei părintelui d'Orgeval.

Germaine, care-i observă emoția, fu mișcată:

— Oh! Doamnă, cât sunteți de bună! Ați fost un înger pentru noi. Ce frumos a fost să ajungem la Gouldsboro și, în ciuda spaimei naufragiului, să vă vedem pe plajă alergând spre noi și aruncându-vă în apă ca să mă salvați.

Angelica își amintea doar că în acel naufragiu o cărase pe enorma Petronille Damourt, dar fiindcă micuța se bucura că a fost salvată de ea...

— Omul de pe coasta de est spunea că le-ați dus pe tovarășele mele la Québec, și atunci m-am gândit că, dacă sora mea este la Québec, ar fi putut totuși să-mi dea de veste și să caute să afle ce s-a întâmplat cu mine. Am venit azi aici, temându-mă mai puțin c-o voi întâlni pe binefăcătoarea noastră. Este pentru prima dată că îndrăznesc să părăsesc Port-Royal.

— Cum se numește sora ta?

— Henriette.

— Ei bine, bucură-te, se întâmplă să-ți pot da vești bune despre ea.

— S-a măritat?

— Nu, nu încă, dar are mulți admiratori și vrea să aleagă. Până una-alta, este cameristă la doamna de Baumont care este foarte mulțumită de serviciile ei și de caracterul ei vesel și săritor.

Germaine o privi, mirată.

— Vreți să spuneți că e veselă, fericită?

— Sigur! Are mult succes, le ajută pe doamne în operele de caritate și tot Québecul îi laudă meritele.

— Ah! Ce bucuroasă sunt! Ea avea pentru doamna de Maudribourg un asemenea atașament încât, auzind că a murit, m-am temut ca nu cumva și sora mea să-și fi dat sfârșitul, căci îi era ca o sclavă. Era gata s-o urmeze și în iad. Degeaba am implorat-o să rămână cu mine la Port-Royal. În ultima vreme, părea că nici nu mă mai vede.

— Vezi deci că atunci când o influență rea dispare, viața renaște, zise Angelica care n-o văzuse niciodată pe rezonabila și vesela Henriette în acea lumină.

Pentru a schimba subiectul, Angelica îi spuse Germainei că nu părea că se măritase cu vreun matelot de la Gouldsboro, pentru că rămăsese la Port-Royal, ceea ce n-a împiedicat-o după câte se vedea, să-și găsească perechea. Tânăra răsă și spuse că, într-adevăr, cum nu mai avusese ocazia să se întoarcă de cealaltă parte a golfului, se măritase cu un scoțian, de unde accentul, influențat de cel al soțului ei, descendent al soldaților lui sir Alexander.

Germaine admiră pruncii care dormeau în camera lor, la primul etaj. Aceștia erau supravegheați de fetele moașei irlandeze care brodau și tricotau la căpătâiul lor.

— Ce drăguți sunt, îi admiră ea. Fetița este rotunjoară, iar băiețelul mai lung. Și eu aș vrea să am gemeni. Copiii aduc veselie într-un cămin. Eu nu mă tem de muncă, am învățat să torc lâna și inul și să țes pânză pentru cearșafuri și cămăși. Când ni se va naște copilul vom pleca cu câteva perechi de tineri să ne stabilim în alt sat, unde e nevoie de brațe de muncă, la Grandpré.

Domnul de Peyrac le promisesese că-i ajută, mai ales pentru aprovizionarea cu utilaje și produse manufacturiere din Europa, căci, la francezi, mai ales asta lipsea și nu curajul, puterea de muncă și plăcerea de a cultiva pământul și de a crește animale.

✱

* *

— Veniți pe la noi la Port-Royal, insistă doamna de la Roche-Posay, înainte de a se reîmbarca a doua zi cu întreaga trupă.

Ea venise cu numeroșii ei copii și guvernanta lor, domnișoara Radegonde de Ferjac. Domnul de la Roche-Posay rămăsese acasă, căci se temeau de incursiunile navelor engleze și era mai bine să fie cineva în garnizoană.

Castelana de la Port-Royal era recunoscătoare pentru cadourile care le fuseseră trimise împreună cu produsele de primă necesitate: vin, ulei, plumb, veselă și stofe, care le lipseau când vasele companiei nu mai veneau. Era greu atunci pentru un guvernator să-și țină rangul în aceste ținuturi ale Americii. Din fericire, de acum înainte, nu departe de Port-Royal, se stabiliseră niște vecini simpatici și întreprinzători și viața bieților seniori francezi se schimbase.

Trebuiau însă să se gândească, spunea ea, să-și trimită fetele mai mari în Franța, la o mănăstire, să-și facă educația, căci, în ciuda lecțiilor de latină și bunelor maniere ale guvernantei și preotului-preceptor, tot tineretul era sub influența sălbăticeii înconjurătoare, visând doar să cutureiere pădurile sau să ridice ancora, să pescuiască păstrăvi sau somon, să adune blănuri, să-i viziteze pe indieni pentru ospete după vânătoare, iar fetele, crescând, nu vor mai găsi partide bune.

— De ce nu vă trimiteți fetele la ursulinele de la Québec sau la Marguerite Bourgeoys la Montréal? întrebă Angelica.

Doamna de la Roche-Posay se strâmbă.

— Noi, cei de Acadia, nu ne înțelegem prea bine cu cei „de sus”, spuse ea cu un gest în direcția nordului, unde se găsea Québecul, capitala Noii-Franțe. Funcționarii regelui nu-și amintesc de noi decât când e vorba să plătim taxe și drepturi, ne bănuiesc că facem avere din traficul cu englezii, în vreme ce noi suntem periodic ruinați de acești nerușinați dușmani și, în plus, părăsiți de compatrioții noștri. Marile familii din Canada ne privesc de sus sub pretext că ei s-au așezat în America de Nord înaintea noastră, lucru cu totul fals, căci Samuel de Champlain a fondat Port-Royal împreună cu domnul de Monts cu mult înaintea Québecului. Și apoi, vă mărturisesc, mi-ar plăcea să-mi văd fetele formându-se pentru o viață mai rafinată într-o funcție de însoțitoare la o prințesă de rang înalt la curte. E mai ușor să pătrunzi ieșind dintr-o mănăstire reputată din Paris decât din cele din bieteile noastre colonii, care sunt atât de disprețuite de pretențioasa societate a cărei valoare stă doar în faptul că se învâрте în anturajul regelui. Dar ce să-i faci. Nu poți schimba lucrurile și trebuie să te conformezi dacă vrei să pătrunzi

la Versailles. Se pare că fiii dumneavoastră și tânărul Castel-Morgeat, deși veniți din Noua-Franță, își fac în acest moment ucenicia de curteni. Mai aveți vești de la ei?

Desigur că avea, iar *Gouldsboro*, pe care-l așteptau să vină, le va mai aduce și altele.

— Veniți pe la noi, dragă doamnă de Peyrac, o rugă doamna de la Roche-Posay. Am păstrat o atât de bună amintire din vara trecută când ați venit cu acea mare doamnă binefăcătoare, care era puțin ciudată, dar foarte frumoasă și învățată, doamna de Maudribourg, nu-i așa? Mi-a lăsat fără nici o rușine fetele regelui în brațe, dar să nu ne plângem. Am câștigat trei noi mirese pentru tinerii celibatari din Port-Royal, ca tânăra Germaine, care dorea să vă întrebe despre sora ei. Toate au fost de calitate. Cred că sunt fericite la noi și le apreciem mult. În sfârșit, sper că nu vom avea neplăceri cu cei „de sus”. Totul este atât de complicat și corespondența atât de lentă. Necazurile ne vin pe cap când am uitat deja de multă vreme ce le-a provocat și nu mai ieșim din procese!

Promiteți-mi că veți veni să stați o vreme pe domeniile noastre cu copiii, doica și garda, insistă ea. Să vină și soțul dumneavoastră, dacă poate, căci îl vedem așa de puțin, doar când vine să ne ajute să rezolvăm vreun litigiu cu englezii, cu piratii olandezi sau cu alții, mereu pe picior de război. Dar o să se termine și cu asta într-o zi, nu mă îndoiesc. Promiteți-mi că veniți!

Angelica promise solemn, întrebându-se totuși dacă va avea ocazia vreodată să meargă de cealaltă parte a golfului doar de plăcere. Dar era sinceră când afirma că i-ar plăcea să revadă Port-Royal, cu căsuțele lui de lemn, cu acoperișuri de șindrilă sau paie, cu cele două biserici, moara cu roată și pășunile din jur de pe care se înălțau mugetele turmelor. Nu fusese niciodată supărată pe inocentul târgușor acadian înconjurat de cireși pentru suferințele pe care le îndurase acolo.

24

Colin Paturel o invită la el prin secretarul său, Martial Berne. Băiatul, când nu vagabonda pe ape, îi servea drept secretar și guvernatorul îi cerea sfatul cu privire la soarta noilor

sosiți. Așezat la un enorm birou de stejar, acoperit cu teancuri de hârtoage, într-un fotoliu cu spătar înalt, menit să impresioneze pe reclamanții sau solicitanții pe care-i primea la anumite ore, fostul pirat studia și nota cu grijă o listă de nume.

Scuzându-se că a deranjat-o în lipsa domnului de Peyrac, plecat să inspecteze șantierul, îi mărturisi că părerea unei femei îl va ajuta să vadă mai bine într-o hotărâre asupra unor persoane a căror mentalitate și reacții nu erau dintre cele mai simple și ușor de anticipat. Era vorba de un grup de valoni din care făcea parte Nathanaël de Rambourg și care ceruseră hughenoților de la La Rochelle, întâlniți la Salem, să-i lase să vină printre compatrioții lor francezi.

Ajunși la Gouldsboro însă, se arătau indignați de prezența catolicilor, bisericilor și crucilor, de slujbe și de faptul că întâlneau preoți și călugări franciscani și chiar iezuiți. Gabriel Berne, care-i primise în lipsa lui Manigault și Mercelot, uitând că fusese unul dintre cei care se revoltaseră cel mai mult la început, îi înfruntase.

— Așa-i la Gouldsboro! Și noi, hughenoții din La Rochelle, ne-am acomodat. Faceți ca noi sau întoarceți-vă de unde ați venit!

Atunci, veniseră să se plângă la guvernator. Ce se putea face cu ei? Li se putea cere să audă clopote și să vadă procesiuni? Colin Paturel, care văzuse tot felul de formule printre credincioși, era nedumerit. Poate Angelica putea să-i spună ce să facă.

În afară de Nathanaël, care era unul dintre prietenii fiului ei mai mare și aparținea religiei reformate oficiale, adică cea apărută după edictul de la Nantes, nici ea nu știa mai multe despre ei. Numitorul comun al populației de la Gouldsboro era faptul că erau cu toții francezi după origine și limbă. Din câte-i explicase lordul Cramer, valonii proveneau din primii calvini din nordul Franței, de la Lille, Roubaix și Arras, care fugiseră de inchiziția spaniolă instalată în Flandra după cesiunea acesteia coroanei Spaniei. Refugiați mai întâi în Țările de Jos, în regiunea valonă, apoi în Provinciile Unite, la Leyde, Delft și Amsterdam, se amestecaseră cu *dissenters*-ii englezi, exilați ca și ei, astfel încât un mare număr se găseau printre pelerinii de pe *Mayflower*. Și chiar un valon, Peter Minuit, cumpărase pentru olandezi amplasamentul Noului-Amsterdam, devenit New York.

Ceea ce-i caracteriza, era faptul că, mai mult ca oricare alții, își respectau cu strictețe tradițiile și limba franceză, pentru

că erau obișnuiți să trăiască printre străini. După ce reflectă, Angelica sugerează să fie instalați în tabăra Champlain unde era o întreagă colonie engleză, refugiați din Noua-Anglie. Obișnuiți să audă vorbindu-se engleza în jurul lor, poate se vor simți mai puțin deznădăcinați la început și departe de clopotele „papistașilor”.

Colin zâmbi. Asta și aștepta de la ea. Să găsească pentru noii veniți un *modus vivendi* care să-i ajute să aibe răbdare în lipsa de confort a exilului. El scrisese rapid un bilet pe care i-l trimise lui Gabriel Berne.

Încă de când intrase în sală, Angelica percepea un nou amănunt, neobișnuit, și-l căuta din ochi. Văzându-l pe Colin muind pana în călimară și aruncând o privire pe lista de nume, știu ce o intriga.

— Oh! Colin... exclamă ea. Știi să citești?... Știi să scrii?...

— Am învățat! zise el, ridicându-și ochii din hârtii, cu naiva mândrie de a-i face această surpriză. Nu s-ar fi convenit ca un guvernator să nu poată descifra și judeca el însuși toate documentele care i se prezintă și i se cere să fie parafate. Pastorul Beaucaire a avut răbdarea să mă învețe și s-a dovedit că nu eram prea tare de cap pentru a învăța. Până acum, n-am prea avut nevoie de asta. Pe vase, unde eram singurul stăpân, era întotdeauna la bord un secund sau un preot sau un chirurg care se ocupau de hârtoage. La Goulsboro, lucrurile s-au schimbat. La început, m-a ajutat tânărul Martial Berne, dar sarcinile crescând, acum este secretar și se ocupă de clasarea dosarelor. Cum o să plece la colegiu, trebuie să găsesc un alt tânăr capabil să-l înlocuiască.

Angelica se gândi la Nathanaël de Rambourg, căruia acest rol îi convenea. Ea-i explică lui Colin că era „ceva” între tânărul nobil exilat și micuța Severine Berne, și asta îl va încuraja să rămână și le va permite să se cunoască mai bine.

O siluetă înaltă și subțire apărură pe prag și se strecură înăuntru. Nu era Nathanaël, ci bătrânul negru Siriki, servitorul familiei Manigault, ținând la piept un pachet. Era, se pare o bucată de postav fin de culoare roșu-purpuriu, pe care Angelica și domnul de Peyrac i-o aduseseră din călătorie să-și facă o nouă livrea, căci cea pe care o avea de când plecaseră din La Rochelle și pe care o purta zilnic, începuse să se tocească.

Era însă vizibil că nu venise la domnul Paturel doar să-i mulțumească. Așezându-se pe marginea unui scaun, cu pachetul

pe genunchi, îi privea pe amândoi cu teamă, dar ținându-și capul sus, cu demnitate.

— Vorbește, dragă Siriki, îl încurajă Angelica. Știi că te vom asculta cu plăcere și-ți vom rezolva problema, dacă ai vreuna.

Siriki clătină din cap. Nu se îndoia de bunătatea lor. Dar trebui să-și înghită saliva de câteva ori și să-și verifice jaboul de dantelă înainte de a vorbi. Începu prin a spune că tânărul lui stăpân, Jérémie Manigault, care ajunsese la vârsta de unsprezece ani, urma să fie trimis de părinții săi să studieze în Noua-Anglie, la colegiul din Harvard. Apoi, făcu aluzie la trista situație, care i se părea și lui extrem de gravă, care îndepărta de căminul familiei Manigault un copil de trei ani, Charles-Henri, al cărui bunic adoptiv se putea considera și el, Siriki, căci aproape îi crescuse mama, pe micuța Jenny, ca și pe ceilalți copii ai familiei.

Ca urmare a acestor evenimente – și-și coborî pleoapele ca să-și facă curaj pentru o asemenea mărturisire – dorea să-și fondeze la rândul lui, el, un biet sclav, o familie, iar acest vis care-l tulbura de câțva timp devenise realitate când o văzuse printre pasagerii debarcați de pe *Curcubeu* pe negresa pe care domnul de Peyrac o cumpărase din Rhode Island.

Ceva surd și teribil strigase în el: „Este din rasa ta. Este din țara în care te-ai născut.” Și deschizând ochii, îl fixă pe Colin Paturel.

— Am remarcat că vorbeai cu ea și cunoșteai idiomul tribului ei.

— Într-adevăr. Este limba mării sultane Leila, prima soție a lui Moulay Ismail, sultan al regatului Marocului și din acest ținut a venit și marele eunuc Osman Ferradji. Amândoi proveneau din regiunile Sahelului, Sudanului și Somaliei, din centrul Africii.

— Așa este, dar nu sunt sigur, murmură Siriki. Eram foarte tânăr când negustorii arabi, veniți pe Nil, m-au prins. Din târg în târg, am ajuns la La Rochelle și acolo, domnul Manigault m-a cumpărat dintr-un lot care trebuia să plece în Indiile Occidentale. Fusesem considerat prea slab și prea înalt pentru vârsta mea ca să servesc la ceva. Eram bolnav, și Amos Manigault, Dumnezeu să-l binecuvânteze, a avut milă de mine. Dar m-am informat, continuă el. Tânăra negresă pe care ați cumpărat-o va aduce curând pe lume un copil, al cărui tată este

acel „bantu” african care o însoțește. Ea s-a născut în Martinica. Nu le cunosc întreaga poveste, căci nu spune nimic, iar el nu cunoaște altă limbă decât cea a maimuțelor.

Colin Paturel îl întrerupse:

— Te înșeli, Siriki. Vorbește swahili care este una dintre limbile vorbite în Africa de pe coastele Atlanticului până pe cele ale oceanului Indian.

— Iertați-mă, n-am vrut să insult un frate în necaz. La urma urmei, ce contează limbile africane pe care nu le înțeleg? Știu însă că în curând li se va naște copilul la Gouldsboro și visul meu a devenit din ce în ce mai real. Vă spuneam cât de trist sunt că micuțul stăpân Jérémie va pleca. Un cămin fără copii provoacă tristețe. Biata Sarah nu va rezista, o cunosc.

Vorbea cu o indulgență protectoare despre Sarah Manigault, mama, considerată o femeie autoritară, dar pe care doar el știa s-o calmeze când se înfură împotriva vecinilor sau când era cuprinsă de melancolie gândindu-se la casa ei din La Rochelle pe care o părăsise în grabă. Toate aceste griji ale familiei pe care și le asuma îl încredințau din ce în ce că visul său ar fi binevenit.

— Ceea ce am înțeles, explică el, este că aici, la Gouldsboro, nimic nu-i împiedică pe copiii noștri albi de culoarea lunii, pe micuții indieni de culoarea aurului sau pe cei negri ca noaptea și care ar putea fi ai mei, să poată, împreună, alerga liber pe plaje.

Mărturisindu-și în sfârșit visul, tăcu. Apoi, reluându-și pledoaria, îi ceru umil lui Colin Paturel să binevoiască să-i vorbească pentru el „nobilei doamne din Sahel”, în cazul în care ar fi liberă să-și aleagă singură soarta. Căci nu știa în ce scop o cumpărase domnul de Peyrac, și o privi pe Angelica cu speranță. Simțind că problema lui intra pe mâini prietenești, Siriki se retrase, strălucind de bucurie.

După plecarea lui, Colin recunoscă că nu știa prea multe despre această achiziție de sclavi, iar Angelica, din diverse motive, nu avusese timp să-și întrebe soțul.

Angelica dori să ducă misiva pentru Gabriel Berne la domiciliul acestuia, ceea ce-i va da ocazia să discute în liniște cu prietenii ei.

După ce discută cu Gabriel despre situația valonilor și, în trecere, despre Nathanaël de Rambourg, ceea ce o făcu pe

Sévérine să devină visătoare, Angelica își luă rămas bun de la ei, căci mai avea și alte vizite de făcut.

— O să-l anunț pe Martial că i s-a găsit un succesor ca secretar la domnul Paturel, zise Abigaël, însoțind-o până în prag.

Privind afară, Angelica le zări pe Ruth și Nômie, însoțite de Agar, care urcau spre casa familiei Berne și rămase pe prag să le aștepte. Exista, după ea, o asemănare izbitoare între Abigaël și cele două vrăjitoare din Salem: demnitatea și pudoarea, același fel măsurat și blând de a se deplasa fără grabă, de a-și ține capul sus, modeste dar nu lipsite de grație, conform ținutei recomandate de religia calvinistă pentru femei, care completau farmecul frumuseții lor blonde, puțin virginale.

Ca și Abigaël, franțuzoaică din La Rochelle, Ruth și Nômie, englezoaice din Massachusetts, aveau un zâmbet plin de modestie și bunătate. Dar Angelica era conștientă de neîncrederea pe care o inspirau și, privindu-le venind spre ea, se întreba care era cauza, găsind explicația acestui refuz nu în ele, biete inocente, ci în acel instinct ursuz al ființei decăzute, care vede în frumusețe, în iluminarea sufletului, în imaginea seninătății și fericirii, un reflex al paradisului pierdut pe care îl reneagă cu atât mai mult cu cât și-l dorește. Ce altceva li se putea reproșa lor, care, cu mâinile întinse și privirea deschisă, nu făceau altceva decât să răspândească bunătate? Dar Sévérine nu le plăcea, căci o auzi grăbindu-se să plece din casă pe ușa din dos.

Abigaël, însă, rămase alături de ea și răspunse în engleză, cu grația ei obișnuită, la salutul lor. Rugându-le să intre și să ia loc, puse o carafă pe masă, dar cele două tinere refuzară. Fără vorbe, Ruth Summers îi întinse Angelicăi un plic de pergament al cărui sigiliu de ceară era rupt. Era vorba de o scrisoare a tribunalului din Salem pentru descifrarea căreia trebui să le ceară de mai multe ori explicații, pentru că, în orice limbă, nu există nimic mai abscons decât termenii juridici folosiți într-un document oficial provenit de la o înaltă curte reunită pentru a decide soarta simplilor indivizi care, foarte adesea, abia știu să citească ori să vorbească... Nu era cazul pentru Ruth și Nômie, însă. Ele erau învățate și-i explicară că aceste cuvinte neînțelese însemnau că dacă, în mai puțin de opt zile, nu se prezentau în fața tribunalului orașului, capitală a statului Massachusetts, „casa și bunurile” lor vor fi arse și că zece

persoane, alese dintre prietenii lor quakers, vor fi convocate, judecate și condamnate în locul lor să fie expulzate sau... spânzurate.

— Dar ce i-a apucat? exclamă Angelica. De ce vă mai pot acuza și pentru ce delict să vă condamne?

Ruth clătină din cap.

— Știu ce ascunde asta. Unul dintre mateloții vasului de pescuit care mi-a adus acest plic mi-a spus că bătrânul domn Samuel Wexter se simte foarte rău. Lady Cranmer s-a zbatut să obțină de la judecători acest document ca să ne întoarcem cât mai repede să-l salvăm.

— Ruth, zise Angelica, vă implor, nu vă întoarceți la Salem! Scrisoarea asta e o cursă. În momentul în care ați urcat la bordul *Curcubeului* am surprins expresia de pe multe fețe din mulțimea care ne înconjură și m-am speriat. Nu mi-a scăpat mimica înaltelor personaje care veniseră în port și dădeau ordin să fiți arestate. Din fericire, soldații n-au îndrăznit să intervină, căci ar fi provocat o încăierare cu mercenarii din escorta noastră. Calitatea noastră de străini, pe care, din diverse motive, nu doreau să-i insulte grav, i-a împiedicat să vă oprească cu forța pe uscat, datorită, mai ales, numărului mare și armelor oamenilor din echipajul nostru. Halebardierii noștri spanioli vă înconjurau și aflați că nu din întâmplare soțul meu i-a pus așa. Dacă vă întoarceți acolo, nu veți mai scăpa niciodată din acele locuri unde persecuția nu va înceta împotriva voastră. Vindecările pe care le faceți nu vor mai fi suficiente pentru ca, într-o zi, să vi se facă dreptate și să fiți lăsate în pace. Puterile voastre benefice v-au ajutat până acum, dar pot la fel de bine să se întoarcă împotriva voastră dacă vor hotărî că le aveți de la Lucifer. Și cu tot binele pe care li-l faceți, faptul că sunteți la Salem le va da certitudinea că nu veți putea *scăpa de pedeapsă*. De asta vor să vă întoarceți. Nu pot suporta să vadă că mâna justiției lor nu se mai poate abate asupra voastră, că asupra conștiinței lor apasă reproșul divin că au lăsat să fugă niște „creaturi ale diavolului”, cum vă numesc, fără să fi plătit pentru delictele lor. Nu este o nebunie pe care s-o poți stăpâni. Credeți-mă, va exista întotdeauna cineva în conducere care, temându-se că cele zece porunci nu vor fi respectate cu destulă rigoare și c-ar putea apărea vreo slăbiciune care să ducă în păcat spiritele simple, se va speria amintindu-și că trebuie să-l slujești

întotdeauna pe Domnul și că nenorocirile care se abat asupra celor drepti sunt datorate doar neglijenței vinovate și uitării preceptelor. Iar pentru a potoli mânia Domnului, trebuie sacrificați cei care au provocat scandalul. Oh! Îi cunosc atât de bine și cred că-i înțeleg. Au multe calități, este adevărat: inteligență, credință, curaj, și prin stima pe care le-o purtam, le-am putut adormi neîncrederea, deși sunt femeie. Dar când se trezesc, mânia lor este și mai mare. Vă implor, nu plecați!

Angelica se opri gâfâind puțin. Ruth și Nômie o ascultau nemișcate, dar vedea pe buzele lor acel zâmbet resemnat față de avântul ei de a cere dreptate și libertate pentru ele, și această expresie de neîncredere îi întări dorința de a nu le lăsa să plece și astfel de a le salva viețile.

— Vă implor, nu plecați! Mă tem pentru voi. Rămâneți aici, la Gouldsboro, unde credeți că micuța Agar ar fi în siguranță. Și ați putut constata că aveți dreptate. Persoanele cele mai diverse, de națiuni și religii diferite, s-au organizat să trăiască împreună în bună înțelegere. Nimeni nu este perfect, dar sub jurisdicția domnului Paturel, orice locuitor poate primi protecție. Nimeni nu vă poate amenința cu moartea, nici măcar cu arestarea arbitrară, iar răufăcătorii sunt pedepsiți sau expulzați pentru liniștea și apărarea cetățenilor locului. Aveți aici compatrioți și coreligionari, în majoritate refugiați care nu s-au mai putut întoarce în satele lor. Sunt grupați într-un loc liniștit, numit tabăra Champlain. Au acolo o școală și o casă de rugăciuni. Veți găsi sau vi se va construi o locuință și așa o veți putea supraveghea pe Agar, punând-o la adăpost de primejdiile care o pândesc datorită vouă.

Vorbea cu speranța de a le convinge, dar vedea pe buzele lor același surâs răbdător și înțelegea că o vor refuza. Ruth o privi cu tandrețe.

— Cum să-ți mulțumim, surioară? Datorită ție și generozității tale infinite am putut, în câteva săptămâni, să trăim uitându-ne blestemul, crezând că suntem și noi libere, fericite și iubite printre ai noștri, creaturi umane printre frații lor, după chipul lor, create ca și ei de Dumnezeu după chipul și înfățișarea Lui... Dar, oricât de constantă ar fi inima ta, oricât de generoasă și de nezdruccinat ar fi protecția armelor soțului tău, așa cum ai spus: într-o zi, se vor trezi, și nu ne vei mai putea apăra nici aici... nici în altă parte, zise ea, văzând-o pe Angelica pe punctul

de a striga: „Atunci veniți cu noi la Wapassou”... Nu, asta nu va schimba nimic și știi asta. Și adăugă, după un moment de tăcere: Ești o femeie unică... și asta e slăbiciunea ta, căci n-a venit vremea să mai fie și alte femei ca tine pe pământ. Ești singura. Ca o stea. Și de asta toată lumea te privește. Dar la fel de bine direcția pe care o indică steaua poate speria. Însă dragostea te apără... Spui să rămânem aici, să ne integrăm într-una din comunitățile care încearcă să trăiască în înțelegere și reușesc? Agar, da, ar putea. Domnul Paturel va ști cui s-o încredințeze și nu mă îndoiesc că sunt la Gouldsboro familii sau persoane cu suflet care, deși ea nu este decât o biată „egipteancă”, sunt gata s-o primească. Agar, da, dar *nu noi*.

Deci simțiseră ostilitatea crescând în jurul lor.

— Cel puțin, Ruth, profitați de ocazia de a cere azil în alte colonii, cu conducere mai liberală. Dacă vă întoarceți la Salem, această ocazia nu se va mai ivi și, singure, nu veți putea fugi prin pădure la Providence, în Rhode Island, sau la New Haven, în Connecticut, care au fost fondate ca protest împotriva rigidității din Massachusetts.

— Cine ne-ar putea primi, în afara protecției tale magice? zise Ruth Summers, cu un tandru surâs ironic.

— Ruth și Nômie, ascultați-mă, există poate o speranță, dacă aveți răbdare. În timpul călătoriei, am întâlnit la Providence, cred, sau la New York, un tânăr quaker de rang înalt, fiul amiralului Penn. Se pare că pentru amiral, care a cucerit Jamaica pentru coroana Angliei și care este prieten cu regele, este dezastruos să aibe un fiu care a avut nebunia să se facă quaker. Dar acesta nu este lipsit de îndrăzneală și vrea să fondeze o colonie de refugiu pentru quakeri. Tatăl său l-a susținut în proiectele lui, iar regele, în amintirea serviciilor făcute de tată, îi va acorda lui William Penn o cartă în scopul de a crea un teritoriu în care toți quakerii să se poată refugia fără riscuri. Realizarea acestui proiect nu va întârzia. Încercați să vă alăturați grupului lor.

— Și apoi, și ei ne vor alunga. Pentru că ne iubim și vindecăm printr-o putere care se poate bănuî că vine de la Satan. Ce guvern, spune-mi, ne poate absolve de păcate în zilele noastre? Și totuși, nu e vorba decât de iubire și milostenie.

Ruth Summers își puse un braț în jurul umerilor lui Nômie Shiperhall.

— Uneori, când mă gândesc la această ființă dragă care mi-a fost încredințată, la Agar, o biată sălbatică părăsită care n-are drept apărare decât două femei condamnate, în pericol, sunt cuprinsă de spaimă. Să nu crezi, surioară, că nu țin seama de sfaturile tale și că resping avertismentele tale. În fiecare zi și noapte, aceleași spaima mă obsedează și aș dori să devin „ca toți ceilalți”. Atunci, îmi amintesc că asta a fost mereu cea mai mare ispită din viața mea și singurul meu adevărat păcat, cel pe care trebuie să-l ispășesc. Zile și ani întregi am refuzat calea comună. Mi-era groază de ea. Ea, Nômie, și-a acceptat întotdeauna fără murmur soarta ce-i era menită. Își dăruia prin mâini și prin priviri puterile de vindecătoare. Încă de la șapte ani era biciuită în piața publică. Era gonită, bătută, lovită, sechestrată, batjocorită, supusă la tot felul de chinuri pentru ca diavolul să iasă din ea. Dar ea nu vedea răul, nici în ce făcea, nici în ce i se făcea. Eu m-am revoltat. Frica de a fi alungat din turmă este animalică, primitivă, în străfundurile fiecăruia dintre noi, de la începuturi. Eram paralizată de frică, dar asta până în ziua când vâlul s-a rupt și am fost cuprinsă de iubire. Atunci am alergat s-o smulg pe Nômie din iazul înghețat și am acceptat calea. Cât de dulce e să renunți la tot și să fii alungat dincolo de bariera celor drepti pentru o astfel de lumină! Am luat-o pe Nômie și am iubit-o și nu am nici un regret pentru o asemenea dragoste pe care nici un cuvânt n-o poate descrie. Nu știu unde ne duce această cale, dar pot spune un singur lucru: *este interzis să uiți extazul*. Măcar o dată să-ți fie dat într-o viață și continuă să-ți lumineze drumul în tenebre. Dragă doamnă, trebuie să ne întoarcem la Salem. Bătrânul domn este bolnav și nu doar trupul îi este bolnav ci și inima umilită, iar lady Cranmer, fiica sa, își frânge mâinile la căpătâiul lui și ne așteaptă. Sunt copiii noștri, bieții noștri copii și au cu toții nevoie de noi.

— Dar vă vor omori! Vă vor lapida! Vă vor spânzura!

— Într-o zi, poate, replică Ruth râzând. Dar cum ai remarcat și tu, când ne știu lângă ei și sunt siguri că în orice moment putem fi pedepsite, își pot permite să fie mai răbdători. Și așa, zi după zi, lăsându-ne în viață, ne fac un dar neprețuit. Căci fiecare oră de fericire trăită de om clădește Ierusalimul ceresc.

Mai aveau câteva lucruri de strâns. Domnul de Peyrac și domnul Paturel se înțeleaseră cu căpitanul unui vas ce pleca

odată cu marea să le ia la bord. După discuția cu Angelica, se întorceau să se ocupe de bagaje, urmând să se revadă pe țărm înainte de plecare.

Angelica le lăasă să se îndepărteze. Fusesse pe punctul de a le cere să-și scoată bonetele ca să le mai vadă cu părul auriu pe umeri, ca niște îngeri, căci lucrurile urmau să se uite și totul va părea într-o zi un vis. Nu îndrăznise, însă, din cauza lui Abigaël. Le privea coborând drumul, siluete fragile, îmbrăcate în negru. Plecau, eretice printreeretici, poate nebune, dezarmate...

Angelica se lăasă să cadă, epuizată, pe banca de lângă masă.

— Oh! Abigaël, te implor, spune-mi, ce crezi despre ele?

Un suspin îi răspunse. Ridicând ochii, văzu că prietena ei avea fața în mâini. Tinerei calviniste îi trebui un timp să-și stăpânească lacrimile. În sfârșit, ridică capul.

— Dumnezeu să mă ierte! Dumnezeu să mă ierte că le-am judecat! Mă gândesc... cred că pentru ele s-a scris: „O să vă trimit ca pe niște oi printre lupi...”

25

Vasul cu care plecau era englezesc și se întorcea la Londra. Angelica dori să se asigure că vor face escală în Massachusetts.

— Desigur, milady, o asigură căpitanul, în acest anotimp, orice corabie care pornește în traversarea Atlanticului începe prin a face escală la Boston pentru a se aproviziona cu mere. Sunt cele mai frumoase, mai mari și mai rezistente. De aceea încărcăm butoaie întregi pe punte pentru sănătatea echipajului. Dar și cele din Salem sunt la fel și ne vom mulțumi și cu ele după ce le vom duce pe aceste doamne la destinație.

Barca ușoară care le duse la corabia din radă se depărtă, dansând pe creasta albă a valurilor, agitate în acea zi. Cele trei femei, modest așezate printre redingotele roșii ale ofițerilor cu tricornuri galonate, dispărură din vedere. Timpurile se schimbaseră, dar exista încă un cod al onoarei și protecției din partea bărbaților față de bieții dezmoșteniți ai țărmurilor și chiar față de pasagerele pe care un căpitan accepta să le ia la bord și pe care trebuia să le apere. Corabia se micșoră și dispăru în spatele promontoriului.

Copiii aduși pe plajă pentru rămas bun fură repede duși la adăpost pentru că vântul sufla cu putere. Adulții să întoarseră și ei cu pași lenți spre primele case din jurul plajei. Angelica se gândea la Samuel Wexter. Ruth avea dreptate considerându-l mai rănit la suflet decât la trup. Scena cu iezuitul îl răvășise și căzuse la pat chiar a doua zi. Gata de plecare, Angelica se dusesese să-l vadă și-l găsisese arzând de febră, întorcând pe toate părțile acuzațiile pe care irascibilul interlocutor i le aruncase în față și pe cele pe care nu avusese sângele rece să i le întoarcă.

— Și totuși, aveam o limbă comună, gema el, pe care cu siguranță o mânuiam și unul și celălalt cu mai multă ușurință decât latina. Nu m-am gândit la asta...

— Nu vă amărâți, sir Samuel, și cu latină și fără, am văzut întotdeauna discuțiile dintre teologii Reformei și catolicismului sfârșindu-se rău, chiar foarte rău. Nu sunt posibile concesii.

Ceea ce-l copleșea cel mai mult pe bătrân, era faptul că se lăsase pradă mâniei și aruncase un blestem. Unui biet enoriaș i se tăia limba pentru mai puțin decât atât.

— Iezuiții ăștia se pricep să ne facă se ne ieșim din fire. Bine s-a mai răzbunat pe noi guvernatorul d'Orange trimițându-ni-l. O să-i spun lui Andros. Orice ocazie e bună pentru olandezi ca să ne pună în încurcătură.

— Englezii le-au luat New Amsterdam și teritoriile din Noua Olandă.

— Totuși, ei nu le-ar fi putut oferi dezvoltarea pe care le-am adus-o noi.

Discuția însă îl mai reconfortase.

Angelica urcă plaja cu mulțimea care se dispersa și în mod foarte firesc grupurile se îndreptau spre hanul de sub fort, ținut de doamna Carrere și copiii ei. Ea privea păsările care treceau tânguindu-se și se gândi la mărturisirea Ambroisinei: „Am învățat să urăsc marea și păsările care trec pentru că tu le iubești.” Se putea oare exprima mai intens invidia, gelozia și ura pentru o ființă?

Gândul ei reveni la cele două femei binefăcătoare care plecau ducând cu ele secretul lor de iubire și tandrețe. „Ca niște oi printre lupi!...” Ce li se va întâmpla la Salem?

— Ah, n-aș putea trăi în Noua Anglie! suspină ea.

— Ba da, ai putea foarte bine, spuse, veselă vocea lui Joffrey lângă ea. Unde oare, după câteva ore, n-o să găsești tu frumuseți? Nu-i așa, domnule Paturel?

— Sigur, răspunse el pe același ton de glumă afectuoasă, după câteva ore, veți uita de intransigenții puritani ca să nu mai vedeți decât frumusețea florilor din grădini...

— ... Sau să apreciezi parfumul unui ceai de China.

— Ați uita proasta dispoziție a doamnei Cranmer, ca să vă interesați de iubirile ei zbuciumate cu originalul lord Cranmer.

— Chiar și în infern, după primul șoc, doamna de Peyrac nu s-ar apuca oare imediat să hotărască vreun aranjament ca să facă situația mai puțin... arzătoare? continuă Peyrac. Încercând să se înțeleagă cu vreun drăcușor puțin mai bun ca alții, dibuit dintr-o privire. L-ar face să întrevadă o ușurare a pedepsei căci nu s-ar găsi în acele locuri decât dintr-o nebăgare de seamă a sfântului Petre...

— Acum, toată lumea e împotriva mea! zise ea, râzând.

— Hai, povestește ce-ai face dacă ai fi în infern, imploră vocea subțire a Honorinei care țopăia printre ei.

Joffrey îi trecuse un braț în jurul taliei. Angelica simțea în spatele glumelor sentimentul lor plin de căldură pentru ea. O tachinau, dar de fapt, le plăcea dragostea ei pentru viață, ființe și lucruri, pentru natură, pretutindeni atât de frumoasă și constantă.

Nava engleză părea în depărtare un desen în cărbune pe orizontul de foc.

Petrecură un moment plăcut la han, în timp ce fiii Carrere aprindeau candelabrele din plafon și felinarele. Zilele începeau să se scurteze. *Gouldsboro* urma să vină peste două zile și deja toate preparativele pentru caravană erau gata, în afară de câteva colete care depindeau de sosirea vasului.

— O să trebuiască să-mi găsesc un scrib, remarcă guvernatorul Paturel.

— Ce vreți să spuneți cu asta? întrebă Angelica.

Și așa află că Nathanaël de Rambourg plecase cu corabia englezească. Hotărâse să se ducă la New York să discute cu intendentul Molines despre posibilitățile de a-și recăpăta moștenirea, compusă din pământuri și ferme în ținutul Poitou, în Franța.

Îi anunțase pe guvernator și pe domnul de Peyrac de intențiile lui și le ceruse să-i avanseze o sumă de bani pentru drum. Angelica zărise câteva pălării de puritani într-o șalupă, dar se gândise că era vorba de câțiva valoni decepționați care

plecau spre locuri mai puțin contaminate și era departe de a se gândi că vreun concetățean din Poitou le-ar trage chiulul.

— Ar fi putut totuși să-mi spună cele cuvenite! Ce ciudat și Nathanaël ăsta!

Afară, familia Berne o căuta pe Séverine. Aflaseră de plecarea tânărului Rambourg și se nelinișteau pentru că n-o găseau nicăieri. Poate se ascunsese ca să-și plângă durerea.

— Dar dacă s-a imbarcat cu el?

Se duseră din casă în casă să-i întrebe pe vecini și pe trecători pe un ton nepăsător la început, dar care devenea din ce în ce mai nervos pe măsură ce primeau numai răspunsuri negative. Gabriel Berne fu cât pe ce să-și spargă felinarul de furie. El se întoarse și zise că se duce în port să găsească o barcă, un iaht, o corabie, orice îl va putea duce pe urmele destrăbălatei până în Virginia, în Brazilia și chiar în Țara de Foc. Întotdeauna fusese o încăpățânată, o indisciplinată și dorise să fie băiat. O să-i arate el cum trebuie să se comporte o femeie la locul ei, chiar dacă a avut și exemple proaste.

Angelica o însoți până acasă pe Abigaël, care tremura.

— Sunt îngrozită, mi-e frică pentru Séverine. Gabriel este bunătatea întruchipată, dar are un fond de violență și nu-și cunoaște forța. Poate fi teribil dacă-și lasă furia să izbucnească.

— Mie-mi spui! Nu te teme. O să-i vorbesc și n-o să-l lăsăm să plece fără să discutăm. La nevoie, cineva o să-l însoțească.

Pe ușa deschisă a casei luminate se auzea vocea Séverinei intonând cuvintele unui psalm. Avea o voce curată și conducea corul psalmilor la cultul de duminică. Sala comună era luminată. Séverine o instalase pe micuța Elisabeth în fața supei cu lapte și-i dăduse un coltuc de pâine. Laurier puneă străchinile pentru cină pe masă.

Cântând, Séverine continua să facă conservele, manevrând lingura ca pe o baghetă de dirijor, luând spuma de pe supă, apoi aranjând fileurile de macrou și de hering în oțet.

— Unde-ai fost?

— Pe aici...

— Te-am căutat peste tot

— De ce?

După ce-l trimiseră pe Laurier după meșterul Berne, Angelica plecă liniștită. Voia să-l întâlnească pe Gabriel pe

drumul de întoarcere și să-l roage să nu facă pe *pater familias* roman cu fiica lui, căci sub impulsul mâniei, era în stare s-o și bată, cu toate că n-avea nimic să-i reproșeze. O să-l liniștească cu siguranță și o să-l întrebe ce-a vrut să spună cu „exemplele proaste” pe care le-a primit fiica lui... Ea, Angelica, era oare vizată de această aluzie?

Un pas ușor i se alătură pe cărare. Séverine își strecură un braț sub al său și ridică privirea spre ea, spunându-i cu fervoare:

— Mulțumesc.

— Pentru ce, draga mea?

— Pentru scrisoarea despre dragoste pe care mi-ai citit-o. M-am gândit mai ales la paragraful despre iubirea dintre amanți. Adevărata iubire. Așa am înțeles ce valoare are ceea ce simt.... Să nu confund interesul, distracția și sentimentul. Să nu mă pierd sau să mă sperii de ceva. (Ea-i luă mâna și i-o sărută.) Mulțumesc. Ce bine că existați!

26

Nu era încă Crăciunul și ceața groasă care învăluia natura nu voia să se împrăștie decât pentru a lăsa să se zărească din când în când fantoma vreunei siluete pipăindu-și drumul cu piciorul sau coroana vreunui copac, atât de deasă era. Și totuși, numeroși oameni porniseră la drum, mânați de bucurie și curiozitate, fiecare dorind să găsească un mic cadou, invitați de sunetul firav al unui clopot sugrumat de cețuri, dar poftindu-i pe hoinari sau pe muncitori să-și înceteze treburile și să îndrepte spre o biată cocioabă, unde avea loc un fel de evocare a Nașterii Domnului și a Epifaniei în jurul ieslei. Însă micul Iisus era negru.

Oricât de discret s-ar fi petrecut această naștere în cursul nopții, în casa de bârne unde fuseseră cazați sclavii cumpărați din Rhode Island, zvonul se răspândise încă din zori de la un capăt la altul al ținutului, până la tabăra Champlain, unde pastorul Beaucaire avu ideea de a bate clopotul capelei pentru a-și vesti enoriașii. În ciuda ceții, familiile porniră la drum, pe jos, călare sau în căruță.

La Goulsdsboro, majoritatea fiind oameni ai mărilor, navigatori, negustori sau locuitori ai porturilor, nu găseau nimic

de mirare văzând indivizi cu pielea neagră. Erau destui și în Franța printre servitorii marilor seniori, chiar și la Versailles, iar sosirea micului grup de negri trecu aproape neobservată.

Însă nașterea unui copil negru, pentru prima dată acolo, îi entuziasmă. Cu temperamentul lor iute, erau gata întotdeauna să profite de cel mai mic pretext de deplasare și de distracție. Mai ales copiii fremătau de curiozitate să vadă cum era făcut un bebeluș negru, ca și cum, în mintea lor, adulții pe care avuseseră ocazia să-i vadă, căpătaseră această culoare după. Dar au fost puțin decepționați căci noul născut ce le-a fost arătat avea mai degrabă o tentă roșcată, destul de închisă.

— Aceeași culoare ca nucile de cocos cu care-și fac ei uleiul roșu în pădure, comentă un fost pirat care participase la mai multe expediții în inima Africii, în serviciul unui negustor de sclavi.

Indienii prezenți găseau că are aceeași culoare cu ei, ceea ce-i mulțumea, dar îi și neliniștea. Dar cunoscătorii arătau anturajului părțile genitale ale nou-născutului, de un frumos violet închis, foarte întunecat, ceea ce însemna că peste câteva zile micuțul va deveni în întregime la fel de negru ca o bucată de cărbune, cu atât mai mult cu cât tatăl și mama sa erau și ei foarte negri, fără nici o urmă de metisaj.

Tânăra negresă întinsă jos, acoperită cu o pânză indiană subțire cu desene colorate și cu o pernă sub cap și umeri, zâmbea cu acea expresie de satisfacție și destindere a femeilor pentru care nașterea este poate singura ocazie ce le este dată în viață să se arate în public în atitudine de repaus. Cu o foarte netă conștiință a importanței sale și a rolului pe care-l juca, ea accepta îngrămădeala curioșilor care se îmbulzeau la ușă. Dar nimeni nu îndrăznea să intre pentru a-i da cadourile pregătite. Erau opriți din avântul lor de prezența celorlalți ocupanți ai casei pe care-i distingeau cu greu în penumbra creată de cele două mici ferestre acoperite cu piele uscată de pește. Trăsăturile tovarășilor tinerei lehuze erau greu de distins. Nu li se vedeau decât ochii albi, cu iris sumbru și fix, pupile care se deplasau câte două urmărindu-le mișcările: sus, jos, la dreapta sau la stânga. Era impresionant! Focul din vatră arunca din când în când o lucire și făcea să se distingă câte un chip. În picioare, retras, se putea vedea un bărbat de vreo treizeci de ani, îmbrăcat în cămașa și pantalonul de pânză albe ale sclavilor din Antile ce lucrau la

culturile de trestie de zahăr. Ținea în mână pălăria de paie, într-o atitudine de politețe demnă, pe care o învățase de mic. Însă nu el era tatăl, afirmau unii.

Tatăl era cel care stătea nemișcat lângă perete, așezat, cu brațele în jurul genunchilor. Figura sa ca de maimuță provoca murmure, iar călătorul care fusese în Africa începu să povestească istorii despre oamenii pădurilor care erau, în realitate, maimuțe uriașe foarte negre, foarte sălbatice, greu de doborât, dar și mai greu de prins. Văzuse și el una, dar nu de aproape. Femeia sudaneză și fiul ei de zece ani inspirau neîncredere însă din alte motive. Stând la căpătâiul lehuzei, ea lăsa să se înțeleagă, printr-o atitudine mândră și reținută, că, dacă își asistase sora de sclavie, n-o făcuse fără dispreț, căci era de altă rasă, superioară acelor Bantu din păduri.

Tânăra lehuză era singura care nu părea înfricoșată. Grațioasă, cu ochii plecați spre fiul ei pe care-l ținea în brațe, făcea tot ce putea pentru ca fiecare vizitator să-l poată vedea și admira căci, în această zi, el era rege.

— Putem înfășa copilul? întrebau femeile.

Li se răspunse că dacă mama considera că-i bine să fie expus așa gol, avea motivele ei. Nu trebuie să-i superi pe acești oameni și fără îndoială era obiceiul ca, din politețe, vizitatorii să fie avertizați despre sexul copilului, fără să se mai obosească să întrebe.

Când Angelica, însoțită de Honorine și câteva doamne, ajunseră acolo, în jurul barăcii toată lumea comenta. Joffrey de Peyrac și Colin Paturel apărură și ei tot atunci, aducând noului cetățean al Gouldsboro-ului omagiile lor, iar Siriki îi urma, ținând un mic sipet, vizibil emoționat de oportunitatea ca, sub pretextul înmânării unui cadou din partea familiei Manigault, să se apropie de doamna inimii sale, frumoasa Akashi.

Dimineața, contele de Peyrac le trimisese alimente, fructe, lapte și o bucată de pânză indiană cu care ea se învelea. Acum îi dădu un alt teanc de stofe, pânze înflorate și lăneturi în culori aprinse.

Doamna Manigault îl trimisese pe Siriki cu câteva fleacuri. Găsea ridicol să se deplaseze pentru nașterea unui negrișor, ea, al cărei soț controlase odinioară comerțul cu „lemn de abanos” ce tranzita prin La Rochelle, dar pentru că toată lumea făcea un dar, nu putea rămâne mai prejos. Inelele pentru urechi, mărgelile

de cornalină, acele și fibulele încrustate cu briliante false, bijuterii fără valoare rezervate negocierilor cu regii africani și din care adusesse cu ea – de ce? – câteva, o încântară pe tânăra mamă cel puțin tot atât cât micul smarald de Caracas pe care Colin Paturel i-l oferise, recomandându-i să-l pună copilului pentru a îndepărta deochiul.

Siriki se apropiase de Angelica pentru a-i cere sfatul. Oare era bine să profite de ocazie pentru a-i oferi lui Akashi un dar personal? Și-i arată o mică mască triumfiulară de fildeș pe care o purta la gât când fusese răpit și care nu-l părăsise niciodată.

Colin le făcu un semn pentru a-l avertiza că încă nu începuse negocierile. Privind în jur, nu mai văzură nici urmă de negresă înaltă și de fiul ei, care dispăruseră ca și când ar fi trecut prin pereți.

— Și acum, o să-mi explici în sfârșit de ce ai cumpărat acești sclavi? Întrebă puțin mai târziu Angelica, în timp ce se întorcea la fort la brațul soțului ei.

Joffrey ridică din sprâncene, surprins:

— De ce „în sfârșit”?

— Pentru că nu mi-ai spus încă de ce i-ai cumpărat când am trecut prin Rhode Island înainte de a merge la New York. Și asta de mai bine de trei luni, dacă nu și mai mult...

Și lăsându-și capul pe umărul lui:

— Oh! Dragul meu senior, da, sunt prostută! Când mă gândesc la miile se îndatoriri pe care le ai și la miile de planuri pe care le urzești, atent la cel mai mic detaliu, pentru a reuși și a ne asigura puterea, mă apucă amețeala. Sigur, n-aș vrea să știu totul pentru că m-aș pierde. Iar eu nu fac altceva decât să mă las răsfățată, copleșită, reproșându-ți că nu-mi faci destule confidențe. Tu-mi aduci fericirea pe o tavă de aur, iar eu mă agit pentru fleacuri!

Joffrey zâmbi. Urma să râdă din nou de ea, dar, de această dată, o merita.

— Bărbatul intră încet în realitate fericirii, zise el. Femeile, și mai încet. Te bați să atingi un vis, să îndeplinești o faptă vitejească și când ai îndeplinit-o, continui să rămâi în alertă în loc să te bucuri. Ți amintești când am sosit aici? Nu erau decât ruine în noi și în urma noastră. Totul trebuia reconstruit, salvat, înainte chiar de a fi bătut un țăruș. Aurul și armele nu erau suficiente pentru a învinge. Trebuia, în plus, curajul de a trece

prin încercarea supraviețuirii. Ți-am spus atunci: „Trebuie să câștigăm un an...” Te-am văzut cărând vreascuri pe umeri, suferind de foame, înfruntând irochezii fără să tremuri, veghind bolnavii. Te-am văzut făcând față primejdiilor, evitând capcanele, acceptând răni și oboseală fără să te plângi vreodată, cu o permanentă bună dispoziție și încredere în reușita noastră... și am trecut anul și am câștigat. Iar astăzi, pot și eu să-mi realizez visul, să-ți ofer în sfârșit o viață plăcută și liberă de care știi atât de bine să profiți, tu, care ai darul fericirii. Nu-ți ascund nimic. Trebuie doar să fim fericiți. Cât despre achiziția de sclavi negri la Newport, dacă te intriga, de ce nu m-ai întrebat din prima zi?

— Eram tulburată și ușor nedumerită văzându-ți siguranța cu care alegeai, ca și cum ai fi fost obișnuit cu soiul acesta de comerț. Mi-era cumva teamă...

— Teamă de ce, îngerul meu?

— Să nu aflu...

— Ce să afli, iubita mea?

— Știu eu? Un aspect al tău pe care nu-l cunoșteam și care să-mi dezvăluie că erai în această chestiune la fel ca alții. Prăpastia dintre noi... Că doreai să folosești sclavi, că o cumpărai de exemplu pe frumoasa somaleză... poate... pentru tine?

Joffrey de Peyrac izbucni în râs.

— Ce-i așa de caraghios în asta? Întrebă Angelica, prefăcându-se ofensată. Nu-i nimic nou... Ai avut sclavi în Mediterana. Rescatorul nu se ducea oare în bantustanul Candiei să cumpere odalisce?

— Și să se ruineze cumpărând-o pe cea mai frumoasă femeie cu ochi verzi din lume, care îi fugea printre degete? Mediterana? E așa de departe, domniță! zise el. Atât de departe că mă și mir că am trecut prin atâtea singur, fără tine. Am continuat drumul și n-am încetat să avansăm din ziua în care dragostea mi-a cuprins inima, mie, trubadurul din Languedoc, care credeam să știu totul despre arta de a iubi... Suntem oare tot pe drumul cel bun?

— Sper, zise ea repede.

— Nu! Vorbesc de drumul pe care mergem acum.

Amândoi izbucniră în râs.

— Mergem pe cărare, dar n-aș vrea să ajungem prea repede la fort.

Ea constată că încă nu-i povestise de ce cumpărase oamenii la Rhode Island.

— Și dacă ți-aș răspunde, iubita mea, că ... habar n-am — filozoful Descartes a dorit să-i facă pe francezi conștienți de motivele faptelor lor. Mă tem că n-a reușit decât să-i facă insuportabili, căci nu sunt sigur că această metodă de gândire și judecată se poate aplica tuturor elanurilor, dorințelor, temerilor noastre ascunse și nedefinite. „De ce”-urile și „pentru că”-urile ne încurcă instinctul, care este o forță prețioasă în noi. De ce m-am dus să hoinăresc în târgul de sclavi de la Newport? De ce mi-a fost imposibil s-o văd pe femeia care semăna cu sultana Leila în stare de umilință, aruncată pentru totdeauna în situația de sclavie la care exilul departe de regatul său o condamnă, lipsită de puterea asupra poporului ei, lipsită de poporul ei?

— Căutai o soție pentru Kouassi-Bâ?

— A circulat și această idee... Nimic mai mult. Kouassi-Bâ a fost mereu alături de mine. E un expert în mine și i-am putut încredința conducerea muncii de extracție și transformare a minereului după procedeele mele chimice. Este un savant... E adevărat că frumoasa Akashi aparține ținutului căutătorilor de aur într-un fluviu ale cărui meandre nu se cunosc toate, Nigerul.

— Și ce fac cu aurul?

— Bijuterii, dar, mai ales, îl oferă zeilor... Și fiindcă îți trebuie „de ce”-uri, îți voi spune că am cumpărat-o pentru că se spunea că nu poate fi vândută. Cei doi plantatori care au cumpărat-o, unul în insula Saint-Eustache, celălalt la Saint-Domingue, au murit după câteva ore. I-a fost înapoiată căpitanului care trecea pe acolo în grabă și cu spaimă, împreună că vrăjitorul ei de fiu.

— Băiatul?

— Uită-te bine la el data viitoare și vei înțelege... De fapt, cred că ai făcut bine că nu m-ai întrebat nimic în ziua aceea. Căci n-aș fi vrut să-ți dau adevăratul motiv pentru care căutam în târg pe cineva, o femeie, dar nu ca ea. Bine, te văd din nou îngrijorându-te și o să încerc să-ți dau o explicație care i-ar plăcea domnului Descartes, deși mă temeam pentru copilul pe care-l așteptam. Voiam să mă asigur că, dacă trebuie, o doică te putea înlocui pentru alăptat. Eram în America și nu în Franța unde poți găsi cu ușurință. Am remarcat-o pe tânăra negresă din Saint-Domingue care mi s-a părut că îndeplinește toate condițiile. Era familiarizată cu viața albilor și mi-a spus că

alăptase și pe copilul stăpânei ei. Propriul ei copil fusese vândut după aceea și ea fugise în munți cu un sclav african nou venit. După trei luni fusese prinsă și vândută din nou. Așa a ajuns în Rhode Island și apoi la noi. O „marfă primejdioasă”, cum îmi spunea și olandezul care nu știa ce să facă cu ea. Cred că am făcut cu ei un contract, verbal, care satisface ambele părți. Dar așa cum am putut constata, destinul ne-a încurcat din nou planurile. Mă mai ascuți? întrebă el, văzând-o gânditoare.

— Cu tot sufletul.

Te ador, spuneau ochii ei întorși spre el, doar pe tine te văd pe pământ. Te ador. Nu mai avea decât o dorință. Să-și lipească buzele de ale lui. Și oprindu-se, se sărutară. Erau împreună.

— Hai! zise el în sfârșit. Mă înnebunești! De ce, de ce oare o sărutare nu poate fi veșnică?

27

O navă le aduse corespondența de la Québec. Trebuiau să se grăbească cu răspunsul ca să profite de faptul că aceasta se întorcea înainte ca fluviul să înghețe. Înțelegând că Angelica, în ciuda plăcerii de a primi vești de la prieteni, nu se putea obosi, Joffrey de Peyrac i se alătură în fort pentru a o ajuta să trieze scrisorile de la domnul Frontenac, guvernatorul, și de la intendentul Carlon, toate plângându-se de dificultatea de a menține bugetul coloniei și de a face față neînțelegerii regelui și serviciilor sale în încercarea de a-i susține în munca lor de civilizare și de a pune capăt discuțiilor cu episcopul care continua să excomunică „călătorii” vinovați că aduc rachiul sălbaticilor, fără să le pese de faptul că comerțul de blănuri putea să sufere și, în sfârșit de intolerabila ingerință a iezuiților în treburile statului.

Era și un mesaj de la domnul de la Salle, exploratorul ce căuta marea Chinei, căruia Joffrey de Peyrac îi dăduse deja un ajutor financiar pentru o expediție dincolo de lacul Illinois. Dar expediția se întorsese brusc, iar Florimond de Peyrac, care lua parte la ea și pe care-l credeau în Sud, se trezise la Nord, fantezie de tânăr nebun, dar din care căpătase informații

prețioase asupra țărmurilor golfului James și golfului Hudson, încă neîmpărțite corect între francezi și englezi.

Celelalte misive, adresate Angelicăi, erau de natură amicală, cunoștințele ei de la Québec dându-i vești și cerându-i vești despre ea. O scrisoare destul de scurtă, dar încântătoare, venind de la domnul de Loménié-Chambord, cavalerul de Malta care, odinioară fusese unul dintre primii tovarăși ai domnului de Maisonneuve la fondarea orașului Ville-Marie du Mont-Réal și care-l asista acum pe domnul de Frontenac ca membru în marele consiliu din Québec.

— Nu era oare puțin îndrăgostit de tine? întrebă Joffrey.

— Cred că ne place pe amândoi. Datorită sentimentului de simpatie pe care i l-am inspirat încă de la prima noastră întâlnire, n-a executat în ziua aceea misiunea pe care o avea, adică să incendieze la Katarunk postul nostru și să ne suprime cu aceeași ocazie, sau cel puțin să ne ia prizonieri. (Ea împături scrisoarea.) Dragă Claude! murmură ea. A sacrificat pentru noi înțelegerea cu Sébastien d'Orgeval, prietenul lui cel mai apropiat din tinerețe. Probabil nici nu știe că a murit. Ce-o să spună când va afla? Presupun că durerea-i va fi imensă, căci are un suflet sensibil și iubitor.

În scrisoarea ei, doamna Le Bachoys făcea cronica Orașului de Jos și aventurilor galante din timpul iernii. Fiica ei, măritată cu domnul de Chambly-Montauban, tocmai născuse și ea era foarte bucuroasă că este bunică.

În legătură cu ginerele ei, deși i se părea stupid și meschin, se angajase să le transmită din partea lui un proces-verbal provenind de la grefa regală în care li se cerea să „plătească amenda de zece livre și cinci soli pentru încălcarea articolului 37 din Regulamentul poliției și care stipula că este interzis să se lase animalele domestice să rătăcească pe străzi.”

De mai multe ori, și în special noaptea, un animal de-al lor, rămas la Québec sau în împrejurimi, provocase tot felul de pagube, în special particularilor. Urma o lungă listă de stricăciuni: găleți de piele sparte, păsări dispărute, garduri rupte, oale răsturnate, etc.

Intrigați, se aplecară asupra misivei care-i amintea Angelicăi hărțuielile urbane și homerice dintre Ville d'Avray și grefierul din Québec. Foarte mirați, trebuiră să recunoască faptul

că animalul incriminat nu putea fi decât jderul îmblânzit de Cantor, Wolverines. I se dăduse numele care desemnează în engleză marele lutru ce ajungea uneori la dimensiunea unui miel, pe care francezii îl numesc „glouton”, iar indienii „carcajou”. Cantor, înainte de a se îmbarca pentru a pleca în Franța, neputând să-l ia, îl lăsase în pădure.

— S-a sălbăticit probabil în timpul șederii noastre la Québec, zise Angelica, sau poate e vorba de alt „carcajou”. Dar domnul de Chambly-Montauban susține reclamația grefierului căci îi poartă pică lui Wolverines al nostru care i-a omorât fiorosul și crudul dog.

Dar domnișoara d’Hourredanne spunea că și servitoarea ei englezoaică, Jessy, care continua să locuiască în Orașul de Sus, zărise animalul de două sau trei ori în cursul iernii, dând târcoale în jurul casei lui Ville-d’Avray. Pe de altă parte, era evident că în anumite nopți fără lună, făcuse multe stricăciuni în oraș. Totuși, nici unul dintre prietenii lui Peyrac nu se plânsese de el. Indienii se tem de carcajou, a cărui inteligență și viclenie îi impresionează. Spun că e stăpânit de diavol și e ca un om cu blană. Însă nu mai fusese văzut din primăvară.

De la acest subiect, domnișoara d’Hourredanne trecu la marchizul de Ville-d’Avray care le lipsea tuturor. Le trimisese un biliard foarte mare și niște războaie de țesut. La Versailles era moda biliardului și regele juca în fiecare seară.

Doamna Mercouville, soția judecătorului și președinta confreriei Sfintei Familii, începea prin a vorbi despre ultima sa născută, micuța Ermeline, căci știa că doamna de Peyrac avea pentru ea o afecțiune cu totul deosebită. Ermeline era la fel de ușuratică, la fel de mâncăcioasă, râdea mereu fără motiv și continua să fugă ca un iepure, dar renunțaseră s-o pedepsească pentru escapadele ei amintindu-și că datorită acestei apucături, o parte a familiei fusese salvată de irochezi.

Ermeline era de o inteligență ieșită din comun. Frecventând ursulinele, știa să citească la mai puțin de patru ani, lucru constatat doar prin faptul că și scria, căci nu vorbea. Dar nimeni nu se neliniștea. Ermeline era un miracol încă de la naștere și dacă până într-un an nu face progrese cu vorbitul, o vor duce la sanctuarul Sfintei-Anne-de-Beaupré. După ce făcuse minunea cu mersul, sfânta bunică a lui Iisus Christos poate va mai face una pentru vorbit.

După aceea le vorbi despre afacerea Eloi Macollet care-i interesa și care luase proporțiile unui scandal. Bătrânul, care dusesese o viață dezordonată de vagabond, fiind și scalpat pe deasupra, se însurase cu nora lui, Sidonie. Căsătoria, considerată de biserică un incest, nu se putuse face decât prin ignoranța unui călugăr reformat sau capucin. Nimeni nu mai vorbea cu biata Sidonie și se prezicea copiilor lor cea mai lamentabilă soartă.

— Tare aş vrea să știu cum reacționează Eloi la alungarea din oraș, se întreba Angelica.

Scrisori de doamnă de Mercouville erau întotdeauna un interesant amestec de bârfe, liste de proiecte de afaceri și contracte matrimoniale, adesea destul de inspirate. Prin ea, Angelica era pusă la curent cu situația protejatelor lor, fetele regelui, și aflase despre căsătoria majorității lor.

De această dată, președinta confreriei vorbea de altă căsătorie. Era vorba de sora ei de lapte, sclava negresă Perrine-Adele, care n-o părăsise niciodată și o urmăse până în friguroasa Canadă, diferită total de Martinica unde se născuse, și care-i crescuse toți copiii. Cât lipsiseră contele și contesa de Peyrac, Perrine se îndrăgostise de negrul lor, Kouassi-Bâ. După ce slăbise de ajunsese o umbră și-i neliniștise pe toți, își mărturisise stăpânei ei sentimentele.

— Asta va aranja poate lucrurile între Siriki și Kouassi-Bâ, în legătură că Peuhl cea înaltă, spuse contele.

El se ridică pentru a merge să vorbească cu Kouassi-Bâ și promise să scrie el însuși scrisoarea pentru doamna de Mercouville. Angelica putea să adauge un bilet prin care să transmită sărutări întregii familii și îndeosebi Ermelinei. Nu voia s-o vadă obosindu-se cu scrisori lungi.

Angelica răspunse doar domnișoarei d'Hourredanne, mulțumindu-i pentru cele trimise. Ea scurtă veștile despre ei, căci dorea să-i vorbească despre cazul prizonierei englezoaice, Jessy. Ea începu străduindu-se să rezume totul și neevitând argumentele care puteau da șanse intervenției ei. Alături și o scrisoare de la o rudă a lui Jessy, un om din Salem care voia s-o răscumpere.

Într-adevăr, în momentul în care părăseau Salemul și urcau la bordul corăbiei *Arc-en-Ciel*, un grup de bărbați și femei care îi așteptau, se apropiaseră, respectuoși, cu timiditatea unor

persoane care au o cerere importantă să le adreseze. Era o delegație a familiilor cărora le fuseseră răpiți unii membri de indienii botezați, în raidurile venite din Noua-Franță. Erau din diferite colțuri ale Noii-Anglii. Unii pentru recente răpiri din Connecticut, și, auzind că seniorii de la Gouldsboro și Wapassou aveau raporturi bune cu guvernele de la Québec și Montréal, își puseseră ultima speranță în intervenția lor pentru a afla vești despre rudele dispărute de mai mulți ani. Alții, reușind să afle, prin negustorii de blănuri englezi, unde se găseau dispăruții, voiau să-i roage pe vizitatorii francezi să prezinte și să susțină propunerile lor de răscumpărare.

Angelica se gândi la doamna de Mercouville căreia îi plăcea să se intereseze de toate și care era la curent cu tot. În biletul pe care urma să-l adauge la scrisoarea soțului ei, îi cerea să se gândească căror persoane – misionari, călători, membri ai confreriilor caritabile – s-ar putea adresa pentru a obține informații despre soarta prizonierilor englezi pentru care, la Boston, rudele erau gata să plătească răscumpărarea.

Nu-i mai scrisese domnului de Loménie-Chambord, căci se simțea epuizată și ar fi trebuit să-i vorbească de moartea părintelui d'Orgeval.

28

Scrisoarea lui Florimond le fusese adusă de baronul de Saint-Castine, vecinul lor în fortul de la Pentagouët. Corăbiile *Gouldsboro* și *Le Rochelais* trebuiau să ocolească Noua-Scotie pe la Port-Mouton. Vânturile și ceața îi întârziaseră, iar Saint-Castine, aflând că se întorceau, venise să-i salute. Scoțând din buzunarul jilecii scrisoarea lui Florimond, pentru părinții săi, i-o întinse Angelicăi, știind că orice mamă arde de nerăbdare să parcurgă rândurile scrise de mâna fiului iubit și că dorește să le citească prima, singură dacă se poate și fără martori, ca pe o scrisoare de dragoste.

— Baroane, cunoașteți foarte bine femeile, îi spuse Angelica. De aceea sunteți iubit.

— Sunt din Aquitania, ca și domnul de Peyrac, și n-am uitat încă învățăturile din *Arta Iubirii*. Să plăcem doamnelor,

asta e deviza noastră. Mergeți să citiți scrisoarea, fără să vă mai îngrijiți de noi. O să-i mai dau și domnului de Peyrac amănunte prin viu grai despre tineri, detalii pe care dumneavoastră le veți afla după aceea.

Rupând sigiliile de ceară și desfășurând filele acoperite de scrisul fin și rapid al fiului ei, Angelica era cuprinsă de un sentiment plin de nerăbdare, bucurie și melancolie. Când va înceta oare să sufere pentru ei? De ce se teme? Că i-a pierdut atât de repede?

Saint-Castine avusese dreptate să-i dea ei scrisoarea căci tânărul i se adresa mai degrabă ei, pentru a-i comunica veștile de la curte:

Regele face totul pentru mine, de vreme ce-i invit doamnele la dans și-i distrez curtenii. Înainte de venirea mea, la curte domnea seriozitatea și plictiseala. Dacă regele mă numește în armată, după șase luni – ce spun, după trei – toată lumea, aici, va căsca de plictis. De aceea mă păstrează lângă el, deși am fost numit ofițer al „Casei regale” printre cei o sută de gentilomi.

Și continua așa, vorbind de toți și de toate, spicuiind câte puțin din ce știa că o interesează. Avea un cod care-i permitea să se facă înțeles de Angelica fără să numească persoanele cunoscute.

... Domnul de Vivonne fuge de mine, îmi zâmbește, și-mi dă de înțeles că nu vrea să vorbim despre un trecut pe care vrea să-l ascundă, iar eu îi sugerez că memoria mea este mută din acest punct de vedere. Cum este tot amiral al Flotei, a lansat pentru ofițerii de Marină purtarea unei peruci de un blond foarte deschis, aproape alb, care merge foarte bine cu figurile tinere care-o poartă. Lingușitorii sunt înnebuniți, dar până una alta, acest privilegiu este rezervat doar ofițerilor Marinei regale și va inspira pofta de a-l obține tot atât de mult ca și dreptul de a purta tocuri roșii... Domnul Delfin și-a amintit de mine. Este puțin cam gras, dar cumsecade și atent la îndatoririle sale de prinț. Spune-i domnului Tissot că mai are mica armată de argint.

Florimond se împrietenește cu ducele d'Antin, un fermecător adolescent, fiu legitim al doamnei de Montespan cu soțul ei, Louis Pardaillan de Grondin, marchiz de Montespan. Acesta renunțase tocmai la lupta juridică pe care-o începuse

impotriva regelui care-i furase soția. Suveranul ofta ușurat și putea să se gândească acum cum să-și legitimeze bastarzii și să-i doteze cu titluri princiare.

Angelica zâmbi aflând că doamna de Montespan, contemporana ei, adusese pe lume, unul după altul, în mai puțin de un an, doi mici Bourboni pur-sânge. Ultimul se născuse tocmai când Florimond îi încredința misiva lui Saint-Castine.

„Aproape doi gemeni, de fapt” gândea Angelica amuzată de coincidență.

Micuții bastarzi regali fuseseră încredințați fără întârziere mâinilor competente ale celei care le crescuse și pe surorile lor mai mari, Françoise d'Aubigné, văduvă Scarron, devenită marchiză de Maintenon și despre care se vorbea ca fiind o favorită în urcare.

Florimond naviga de minune în mijlocul acestor intrigi. Era conștient că esențialul la curte era regele, și înțelesese foarte clar că regele, deși atinsese patruzeci de ani, va fi mereu avid de petreceri și de a se vedea înconjurat de o curte strălucitoare, uluind prin fastul ei ambasadele străine, cerându-le tinerilor nobili, băieți și fete, pe care-i ironiza în Sfânta Sfintelor de la Versailles, nu să imite, din teamă sau respect, pe cei bătrâni, care înclinau să se arate fie potoliți de vârstă, fie prea absorbiți de intrigi de bani și avansări, ceea ce reprezintă boala bătrânilor, ci să rămână sângele viu al curții, cu toată îndrăzneala și insolența necesare. Ori, puțini dintre acești tineri, dornici de a face carieră, înțelegeau. Departe de a-i flata pe cei cu funcții și de a se plia la capriciile lor, Florimond agita toată această lume. I se aliașeră stâlpii cei mai solizi ai distracțiilor, mondene care nu oboseau niciodată de dans, petreceri, teatru și carnavaluri, dintre care domnișoara de Montpensier, verișoara regelui, Anne-Diane de Frontenac, poreclită „Divina”, și, desigur, doamna de Montespan. Și ea-l recunoscuse când se dusese singur să-i prezinte omagiile.

Ți-am spus oare, mamă, că prințul de Condé a fost printre primii care au venit să ne întâlnească când am sosit la Versailles? A venit la mine, mi-a vorbit de minunata sarcină care mă așteaptă în funcția de „Maestru la Plăcerilor Regelui”, apoi a încetat să se ocupe de mine din clipa când i l-am prezentat pe fratele meu mai mic Cantor.

Gânditor, emoționat, cu mințile în altă parte, încerca din curtoazie să-l facă să vorbească. În zadar am încercat să-l

convinc că se străduia în van căci, dintre noi doi, e clar că eu sunt cel mai vorbăreț. Prințul căzuse pe gânduri și știm bine că nu doar sunetul vocii lui Cantor îl interesa, ci privirea ochilor lui verzi, transă în care cad unele persoane despre care am înțeles bine că au avut fericirea să te cunoască, dragă mamă, pe vremea când erai, cum mi-o repetă frecvent domnul Bontemps, valetul de cameră al Regelui, „podoaba acestei curți”. Îi vezi schimbând fețe-fețe, roșind, pălind, unii au lacrimi în ochi, alții o iau la fugă. Cantor se amuză și joacă din ochi cu dexteritate. Totuși, când e vorba de rege se distrează mai puțin și am pus la punct un dozaj abil al prezenței sale în preajma Majestății Sale...

Ha! Ha! Nu se descurcau prea rău tinerii curteni. Mama lor, în fundul Americii, făcea rău că se îngrijora.

Prințul, continua Florimond vorbind de Louis de Condé, ne apare ca un exemplu liniștitor al generozității regelui și al modului în care acesta știe să ierte și să uite ofensele.

Domnișoara de Montpensier mi-a povestit că acum cincisprezece ani, prințul era „terminat”, un moșneag târându-și guta și demn de milă. Tolerat cu greu la curte, acest mare războinic, îndepărtat de pe câmpurile de băătălie, greșise exercitându-și talentele militare împotriva tânărului suveran în timpul Frondei. Dându-i comanda în momentul războiului cu Olanda, regele l-a înviat și victoria pe care a obținut-o i-a redat tinerețea. Dă petreceri splendide la castelul Chantilly, unde am însoțit-o pe Majestatea Sa...

Cantor îl frecventează mult pe domnul Lulli și a primit autorizația acestuia de a cânta la orgă în capela regelui. Ar putea să ia parte la cor, la vocile grave, dar nu s-ar potrivi cu rangul lui de gentilom.

Fratele meu și cu mine jucăm un rol pe care nimeni nu-l poate juca, iar Anne-François de Castel-Morgeat ne ajută foarte mult. L-am pus pe urmele doamnei de Montespan pentru a o împiedica să cadă în melancolie când se îndoiește de dragostea regelui, căci melancolia la această superbă zeiță se poate transforma în modul cel mai primejdios.

Urma să aștepte primăvara următoare și o nouă scrisoare de la Florimond pentru a ști ce înseamnă fraza sibilină cu care-și termina epistola:

Am găsit roba de aur...

Era un contrast uimitor, după incursiunea la Versailles, să regăsești calmul camerei din fort și să auzi zgomotul surd al valurilor lovind stâncile pe care acesta era construit.

Ceața din ajun se risipise, urmată de o zi cu mult vânt, capricioasă, în cursul căreia marea se agita brusc.

Singură la căpătâiul leagănului în care dormeau cei doi nou-născuți, Angelica îi evoca pe cei mari care fuseseră micii ei tovarăși în anii de răstriașe. Era ceva în ei, pentru care n-ar fi putut să se felicite, în ciuda indignării tânărului Rambourg față de ușuraticul Florimond? Nu era el chiar așa de ușuratic, ci mai degrabă filosof, gândind exact ce trebuie în clipa în care trebuie, uitând apoi, neîndoindu-se de nimic, nici de amintirea de neșters pe care o lăsa pretutindeni pe unde trecea.

Stima pentru cei doi fii ai ei se accentuase de când fusese în Noua Anglie. Acum, când cunoștea mai bine spiritul puritan, se întreba ce gândise tânărul Florimond, „libertinul ateu” cum îi spunea Nathanaël, când se dusesese cu fratele său la universitatea fondată la Cambridge lângă Boston de John Harvard, unde-i trimisese tatăl lor, în timp ce el făcea avere pescuind aurul spaniol în Caraibe.

După ce fuseseră obișnuți să hoinărească pe mări, se cufundaseră în atmosfera de la Harvard ca în apa înghețată a unui botez cu teologie concentrată. Învățaseră ebraica, își perfecționaseră latina și greaca, asimilaseră artele și științele predate: logica, fizica, gramatica, prozodia, caldeeană, aritmetica, geometria, astronomia, politica, literatura engleză de la Cynewulf la Milton, trecând prin Bacon și Shakespeare și multe alte materii. Florimond plecase cu Cavalerul de La Salle la Illinois și-i adusese din acea regiune, unde erau mulți șerpi, ierburi ce vindecau mușcătura lor. Explorase țarmurile golfului Hudson, întorcându-se cu o tolă plină de informații și hărți. Ucisese un urs cenușiu cu pumnalul, iar astăzi, la curtea regelui Franței, organiza cele mai strălucite petreceri.

Un scâncet care se repeta, o chemare timidă, care-i cerea atenție, o făcu să se ridice și să se îndrepte spre leagăn. Băiețelul avea ochii deschiși și ea văzu că pupilele i se întunecaseră. Va avea ochii negri ai lui Joffrey de Peyrac. El o privea și după o clipă i se păru că-l vede schițând un surâs, dar refuza să creadă:

— E încă prea mic.

Luându-l cu grijă, îl ridică în fața ei, ținându-i cu o mână căpșorul care se clătina. El se străduia totuși să-l țină drept cu propriile puteri. Aproape intimidată de ochisorii de cărbune care păreau imenși pe slăbuța și palida-i față prelungă și care continuau să o fixeze, îi zâmbi, mișcând ușor din cap:

— Mă vezi, puicule? Mă vezi?

Brusc, el îi zâmbi din nou. De această dată, era sigură. O vedea pe ea, mama lui!

— M-ai văzut! M-ai recunoscut!

Și deja el înceta să mai fie acel personaj solemn, evadat din regiuni misterioase și care-și dăduse atâta osteneală să vină pe pământ. Devenea un bebeluș.

— O să trăiești, omulețule. O să te faci mare, Raimondeau de Peyrac. Al treilea fiu al meu . Al treilea fiu al nostru.

Și cu un frison, îl strânse la piept cu pasiune. Înconjurându-i cu ambele brațe moliciunea abandonată, își lipi obrazul de căpșorul mătăsos, respirându-i parfumul.

— Ești al meu, omulețule, ești al *nostru*!

Apoi îl puse în leagăn. Nu era încă ora mesei și nici el nu părea înfometat. Imediat ochisorii lui, atât de strălucitori și întrebători adineauri, se încețoșară de somn.

Curioasă. Angelica o observă pe sora lui de alături. Aceasta dormea, cu pumnișorii ca niște boboci de trandafir strânși sub bărbie. În ciuda dorinței de a o lua și pe ea în brațe, Angelica n-a vrut s-o trezească. Cu degetul îi mângâie obrăjorul rotund și ușor auriu. O fetiță! Surpriza!

„Gloriandre de Peyrac”.

PARTEA A CINCEA

WAPASSOU, FERICIREA

29

Din înaltul falezei, printre ramurile sicomorilor care-și îmbrăcaseră veștmântul de topaz ars, se zărea marea. O întindere albastră, presărată cu o mulțime de insule prelungi care, după anotimp, semănau cu niște crocodili verzi sau cu niște balene sumbre. Culorile toamnei nu se arătau decât timid, totuși. Câteva note arămii în verdele acid și galbenul mestecenilor, primii care păleau.

Călătorii urmau un drum care fusese deschis în pădure în ultimii ani de echipele de cantonieri din Gouldsboro. Prima parte a călătoriei trebuia să se facă pe cal, în cadrul caravanei de catâri. Drumul ducea de la Gouldsboro la o primă mină de argint exploatată, apoi la o alta puțin mai sus, tot spre nord-vest, și așa, din etapă în etapă, Joffrey de Peyrac, îndreptându-se spre Wapassou cu familia, urma să inspecteze micile posturi ocupate fiecare de cinci sau șase mineri cel mult. Acești oameni, în serviciul lui, erau cu toții celibatari. Începeau totuși să se gândească să mărească unele dintre așezări și să aducă familii de pe coastă.

Joffrey de Peyrac nu dorea însă așa ceva căci înseamna că minerii să-și transforme modestele colibe de negoț, riscând să atragă atenția bănuitoare a francezilor asupra prezenței și muncii lor.

Amintind de aventura primei lor caravane, prezența cailor dădea acestei călătorii tensiunea unei fapte vitejești. Joffrey dorea să aibe caii în interior pentru a ușura deplasările la Wapassou și muncile câmpului, putând astfel să ajungă și la minele care se găseau prea departe de căile navigabile. De această dată, catării reprezentau o inovație. Aduși din Elveția, aceste animale, obișnuite cu ținuturile de munte, aveau copita sigură și nu se speriau de o avalanșă de pietre pornindu-le de sub picioare, nici de vuietul apelor într-o trecătoare sălbatică.

Bebelușii fuseseră instalați în două panere pe flancurile unui catâr. Animalul era condus de unul dintre elvețienii recrutați de colonelul Antine și în șa se schimbau femeii pentru a supraveghea copiii.

După câteva zile, caravana ajunsese la Kennebec, îl traversă prin vad în amonte de postul olandezului Peter Boggan, trecu pe lângă misiunea părăsită de pe Norridgewood pe care o păstorise mai mulți ani părintele d'Orgeval.

Până atunci înaintarea toamnei dinspre sud, ca un incendiu, nu se anunțase din depărtări decât prin nuanțe roz și ruginii pe coastele munților. Brusc, se treziră în plin incendiu. Mergeau prin mușchiul roșcat al arțărilor, trecând pe sub ramuri de culoarea sângelui pentru a ajunge prin splendori de catedrala sub arcade purpurii și roz, traversate de lumina soarelui și strălucind cu miile de focuri ale unui vitraliu.

Angelica regăsi admirația pe care o simțise la prima călătorie. Impresiile de atunci îi rămăseseră gravate în memorie atât de vii, încât recunoștea fiecare detaliu al drumului. Se opriră pe malul lacului unde, odinioară, extenuată de căldură, se scăldase și unde, cineva, în spatele copacilor, din înaltul falezelor, o văzuse „goală, ieșind din apă”.

Pe aceeași plajă, Honorine își uitase pantofii și schimbuse cu șeful indienilor Metallak, Mopountook, pe o piele de dihor sau de jder, diamantul pe care i-l dăduse tatăl ei. Fetița aminti cu mândrie acest episod.

Trecură nu departe de Katarunk, fostul post ars ale cărui ruine, pe cealaltă parte a fluviului, deveniseră acum sanctuar, căci acolo odihneau rămășițele celor cinci mari șefi irochezi asasinați. Puțin după aceea, îl găsiră pe irlandezul O'Connell, responsabilul unei mine din apropiere. Acesta era un muncitor devotat și harnic, dar care nu-și putuse reveni din șocul de a-și

fi văzut arzând rezerva de piei, iar caracterul i se cam acrise. Nimic, repeta el, nu va mai fi vreodată atât de frumos ca la Katarunk! Asistenții săi îl părăseau și se întorceau, alții stăteau doar un sezon cu el. De bine, de rău, însă, mina prospera și era una dintre cele mai rentabile.

Călătoria continua și, în ciuda faptului că urcau, părea mai rapidă și mai puțin obositoare. La Mexilak, trebuiau să treacă pe uscat, dar nu mai aveau mult de mers. Oamenii din Wapassou îi așteptau.

Bătrânul *vraci* deschise discuția, în timp ce-și eliberaseră caii și pregăteau popasul peste noapte, în intenția de a pleca din zori a doua zi. George Shapleigh, care-i urmase până acum, veni la contele și contesa de Peyrac să-i anunțe că venise momentul pentru el să-i părăsească și să se întoarcă la casa lui din Casco. Motivă imediat că nu ajunsese niciodată atât de departe în nord și nu dorea să fie scalpat de „blestemații de francezi canadieni și de sălbaticii lor” și că de câteva zile le simțea prezența.

— Dar nu riști mai mult dacă te întorci la compatrioții puritani? întrebă Angelica.

Era decepționată pentru că nutrise gândul să-l păstreze pe prețiosul doctor întreaga iarnă alături de ea. Ar fi citit toate cărțile pe care le adusese cu el și o putea ajuta să-i îngrijească pe oamenii din Wapassou care se înmulțiseră și aveau din ce în ce mai mulți copii.

— Cu noi nu trebuie să te temi de francezi și, în plus, amintește-ți cum ați fost tratați în Noua-Anglie când ați venit la Salem. V-au aruncat în închisoare și au fost cât pe ce să îți ucidă soția!

— Nu este soția mea, răspunse Shapleigh ursuz, ci doar o concubină.

— E soția dumitale prin dragostea pe care i-o porți și pentru că trăiți împreună. Ai rămas prea puritan, George Shapleigh. Vino cu noi, departe de cei care te hărțuiesc și te acuză de relații cu diavolul.

Dar bătrânul Shapleigh afișa aerul ursuz de bufniță morocânoasă, cu ochelarii mari în ramă de baga. Lui îi plăceau potecile păgâne, izvoarele de pe malurile Merrimac-ului, unde nu era nici o floare, nici o plantă, nici o rădăcină despre care să nu știe în ce loc puteau fi găsite, în ce anotimp și sub ce fel de

lună puteau fi culese. Nu mai era la vârsta la care să cunoască la fel vreo regiune, ca pe cea pe care o parcursese și o explorase în treizeci de ani. Unde mergeau ei nu erau aceleași plante, același sol, aceeași lună!

Trebuiau deci să se gândească să o lipsească pe micuța Gloriandre de doica ei și astfel discuțiile începură.

Tânăra indiană, docilă și calmă, găsi totuși normal să-și arate neplăcerea fugind în pădure cu propria-i fiică în spate. Bărbatul ei o aduse înapoi, dar ea dădu de înțeles că trebuia să i se ia în considerație sentimentele și înclinațiile. Cel puțin, să se discute. Poate că și ea visase să-și petreacă iarna la Wapassou.

Pe de altă parte, tânăra negresă care făcea parte din expediție, declarase de mai multe ori că avea niște revendicări de prezentat. Nu avea nimic împotriva să urce pe munte cu un copil în spinare, dar făcuse, față de cel ce o cumpăraseră la Newport, un legământ care punea probleme de conștiință. După multă gândire, acceptase să-l hrănească pe copilul alb, după ce-l va aduce pe lume pe al său. Or, se dovedea că nu-și putea respecta angajamentul, pentru că nu născuse la timp și altele; datorită acestui lucru, îi luaseră locul, ceea ce o supăra mult.

Cuplul Yolande și Adhemar se întrebau și ei dacă să continue sau nu periplul spre Kennebec, care-i îndepărta mult de Noua-Anglie. Își reproșau unul altuia că au ratat un proiect care ar fi trebuit să le aducă noroc.

— ...Sau ștreangul, spunea Adhemar. Se știe că li se întâmplă francezilor care merg în Noua-Anglie!

De fapt, Yolande nu-i plăcea să trăiască decât la mama ei, Marcelline-la-Belle, în concesiunea ei de la Chignectou, în fundul Golfului Francez, sau, dacă erau amândoi de acord, în umbra și sub protecția tutelară a doamnei de Peyrac, ceea ce o făcea să-și continue drumul în suita ei spre Kennebec.

A fost nevoie de încă o zi de popas, ca să se clarifice diversele aspirații ale fiecăruia și de a se vedea cel puțin dacă micuța soră geamănă a lui Raimondeau putea să treacă fără probleme de la sânul arămiu al indiencei la cel de abanos al negresei Eve Grenadine.

Yolande și Adhemar nu știau ce să facă. Să continue? Să se întoarcă? Micuța antileză, nou recrutată, urma să se trezească cu trei nou-născuți pe brațe. Dar Yolande, ca un ultim argument, pentru a se justifica în proprii ei ochi, își aminti că

Raimondeau era plâpând și că ea îl salvase. Un alt lapte l-ar fi ucis.

Chestiunea era tranșată. Nu vor mai vorbi despre asta și jură Angelicăi să-i închidă gura lui Adhemar care protesta că nu el visa să meargă să facă pe bucătarul la englezi. Și mai, văzuse în vis că doar lângă doamna de Peyrac era în siguranță.

30

În inima provinciei Maine, Wapassou fusese pentru Angelica și soțul ei, după ce se regăsiseră, locul primei încercări traversate alături. Cea a teribilei ierni în care contele și familia sa, recruții și lucrătorii fuseseră gata să moară de foame, de frig și de scorbut, abandonati, lipsiți de provizii, amenințați de indieni și de francezii canadieni, despărțiți de prietenii lor de pe țărmuri de miile de mile de pustietăți înghețate. De atunci însă, locurile se schimbaseră.

Soldații, tăietorii de lemne, dulgherii, artizanii și lucrătorii de tot felul, pe care contele îi angajase și îi adusese pe cheltuiala lui din Europa sau din diferitele colonii din America, lucraseră bine. Nu departe, dominând Lacul de Argint, se înălța o confortabilă clădire cu două etaje, cu un donjon de lemn, dotată cu pivnițe și poduri sub acoperiș, cu toate mijloacele de apărare ale unui fort bine înarmat și confortul unei locuințe în care familiile rezidente își aveau fiecare apartamentele lor. Se mai găseau și săli comune, bucătării, magazii, depozite.

În interiorul gardului ce se întindea pe un vast perimetru, se aflau dependințele, hambarele și – minune! – grajduri și staule. Căci, în cursul ultimelor două veri, zece cai de muncă și povară, șase vaci și viteii lor fuseseră aduși etapă cu etapă la Wapassou.

La cele patru colțuri ale incintei se înălța câte un mare bastion cu un corp de gardă dedesubt, care putea servi de locuință, căci se amenajaseră sobe germane sau elvețiene pentru încălzire, iar la etajul inferior existau rezerve de alimente. Fiecare bastion reprezenta el singur o mică fortăreață putând susține un dur asalt sau un asediu de câteva săptămâni.

Fără a fi în afara gardului, depozitul de muniție care este plasat de obicei departe de locuințe, fusese săpat la adăpost, în

subterane ai căror pereți fuseseră acoperiți de un amestec de argilă, paie, nisip și bălegar de vite, și încă alte câteva ingrediente din piatră arsă și sfărâmată, ceea ce forma tencuiala ce absorbea umiditatea și menținea uscăciunea necesară protecției prețiosului praf de pușcă și munițiilor.

Vaste spații rămăneau disponibile pentru a permite indienilor veniți în vizită să fumeze și să negocieze în voie sau să rămână câteva zile acolo, când soseau bolnavi sau răniți. Mai erau încă două mici clădiri pentru saună. Indienii îi învățaseră pe albi acest obicei excelent care consta în a te închide într-o cabină ermetic închisă unde pietre încinse, aruncate într-o găleată cu apă, întrețineau un abur sufocant și încins. După ce asuzi de mori, ieși afară și te rostogolești, gol, în zăpadă sau te arunzi într-un lac înghețat.

În sfârșit, ca semn al liniștii în care trăiau, ferme înconjurate de grădini se ridicaseră ici și colo, la o oarecare distanță de fort. Fiecare familie avea grijă de o vacă și un porc. Locuitorii se înmulțiseră și, ca și la Gouldsboro, Angelica nu-i putea cunoaște personal pe toți cei care veniseră să populeze Wapassou și să se grupeze sub flamura albastră cu scut de argint a contelui de Peyrac.

La Wapassou erau pe pământ liber. Toate opiniile erau respectate și asta nu deranja pe nimeni. Din grija de a nu-și supăra aproapele și de a nu-i răni convingerile, fiecare își practica religia cu discreție și tact. Un preot în vârstă fusese însărcinat să officieze pentru catolicii locului. Înainte de construcția capelei, hotărâse cu reformatii locul unde erau mai puțin deranjați de murmurele și cantecele ritualului catolic.

Aceasta era mentalitatea la Wapassou. Conștiințele se simțeau în voia și în dreptul lor. Nu lucrau oare pentru Domnul smulgând zi de zi o palmă de pământ păgân sălbăticiei și construind pentru copiii inocenți un loc unde nu vor mai fi condamnați, înainte de a se naște, la persecuții, închisoare sau exil?

După ce se sfătuiseră, hotărâseră ca în fiecare aripă a clădirii centrale să amenajeze câte o încăpere, una pentru a celebra slujba, alta pentru reformati, ca și ei să se poată aduna pentru a se ruga sau pentru a-și cânta psalmii sub egida domnului Jonas, recunoscut drept consilierul și șeful lor spiritual.

Departe de a-i separa pe reprezentanții celor două religii, pioșenia manifestată de fideli îi liniștea reciproc. Majoritatea

celor de aici suferiseră prea multe intoleranțe sectare și sterile, dorind acum să le vadă atenuându-se. Acum, fiind departe de cei ce i-ar fi constrâns să-și înăsprească atitudinea, se împăcau să trăiască cu mai multă suplețe și înțelegere. Și când se adunau în marea sală comună iarna, după muncă, iar meșterul Jonas, așezat lângă vatră, își deschidea Biblia, nu rareori îl vedeai pe Porguani, italianul, catolic scrupulos și fervent, cerându-i să citească cu glas tare câteva versete pe care le asculta cu o plăcere nedisimulată fumându-și lunga pipă.

De-a lungul întregii veri și până la sfârșitul toamnei, santinelele din înaltul bastioanelor și al donjonului nu încetaseră să facă de gardă și numeroase patrule de soldați mercenari, comandați de Marcel Antine, făceau în fiecare zi raiduri de recunoaștere în împrejurimi. Supravegherea nu mai fu atât de drastică după ce căzu prima zăpadă. Zăpada, în afară de frumusețea paradisiacă pe care o conferă peisajului prin albeața ei sclipitoare, aduce cu ea liniștea și un fel de liniște care nu este doar imaginară. Zăpada și frigul garantează oamenilor pacea. Dur anotimp pentru animale și pentru cei cărora nu le ajung hrana și căldura, avea clemența de a îndepărta un flagel încă și mai distructiv, războiul.

Era unul dintre motivele pentru care Angelica iubea zăpada. Nu era nimic mai delicios decât să te trezești în căldura casei și să ghicești prin ferestrele constelate de chiciură albeața luminoasă a zăpezii căzute fără zgomot în timpul nopții. Ziua urma să fie diferită. Se impunea să facă o prăjitură. Copiii puteau lua vacanță.

Dintr-un elan unanim, ei veniseră să le arate gemenilor prima zăpadă. Femeile trebuiră să-i ia din leagăn și să-i ducă afară. Înveliți în blănuri, bebelușii clipeau din pleoapele lor fragile sub strălucirea soarelui de aur reverberând ca o oglindă. Iar copiii, în ardoarea de a-i face părtași la bucuria lor, păreau să spună: „Priviți, priviți, prințișorilor, cât de frumoasă este lumea ce v-a fost dată!”

Da, Angelica își amintea că iubise întotdeauna zăpada și, în timp ce tria plante medicinale pentru a le aranja în cutii de scoarță de mesteacăn, cu Honorine așezată la picioarele ei pe un taburet, își amintea copilăria în castelul Monteloup, vechiul castel din Poitou care arăta atât de bine când cele două sau trei mari turnuri ale sale se acopereau cu căciuli albe și țuguiate.

La Monteloup, îi explica ea copilei, era ca și aici, la Wapassou. Fiind izolat, iarna stăteam cu toții la căldură, în bucătărie. Ne temeam de incursiunile soldaților-banđiți, de hoți... Țăranii din cătune veneau să caute refugiu la castel la clipe de restriște și ridicam podul mobil pe lanțurile ruginite. Există și un mercenar elvețian sau neamț, bătrânul Guillaume, cu o halebardă de două ori mai înaltă ca el. Mai era în Poitou o rasă de măgăruși negri, foarte păroși, cu urechi mari, sculptați parcă cu barda în lemn, atât de caraghioși păreau. Cei pe care îi creștea tatăl ei împreună cu catării, în zilele friguroase veneau și ei să se refugieze la castel. Auzeai pașii micilor lor copite țăcănind pe lemnul podului, apoi se așezau în cerc în fața mării porți și așteptau. Dacă nu li se deschidea imediat, începeau să ragă. Ce scandal!

— Mai povestește! Mai spune-mi despre măgărușii negri, implora Honorine, care devenise pasionată de istoriile din copilăria Angelicăi.

*

*

*

În anul când se întorsese de la Quebec, Angelica îi dăduse lui Jonas câinele pe care îl salvase de la furtună și de torționari la rugămintea lui Honorine.

— O să vă apere de incendiu!

Se spunea că această rasă de câini simțea orice început de calamitate în orice colț al casei. Se izbea atunci de pereți și ferestre ca un nebun, fără să scoată un sunet, căci nu lătra. În afară de asta, nu era bun de nimic. Dar cum până atunci nici un incendiu nu izbucnise la Wapassou, nu se putea ști cât de bune îi erau simțurile. În plus, se mai și pierduse de mai multe ori, gata să fie devorat de lupi. Dar devenise un câine fericit. Elvire și copiii îl iubeau mult și el îi iubea la rândul lui. Iarna se culca pe ciorăpeii uzi ai copiilor pentru a-i face să se usuce mai repede. Vara, ca să nu i se întâmple ceva, erau obligați să-l lege, ceea ce-l nemulțumea. Pentru a-i reda sentimentul că e de folos, îl înhămau la o mică șaretă, sau iarna la o mică sanie, în care plimba micuții care nu mergeau încă. Pentru sărbătorile de iarnă erau diverse obiceiuri. Crăciunul era întâmpinat cu evlavie, iar la Bobotează se dădeau cadouri în amintirea regilor magi.

Viața se organiza în casă. Angelica își găsea timp să perie îndelung frumosul păr al Honorinei în fiecare seară, să se plimbe

cu ea, să-și vadă trezindu-se și crescând copilașii. Gloriandre, cu fața ei aurie, cu părul negru care începea să se încrețească, deschidea niște ochi de un albastru profund, luminos totuși, un albastru de albăstrea. „Ochii surorii mele Marie-Agnes”, gândea Angelica, amintindu-și pe cea care fusese o încântătoare domnișoară de onoare a reginei și care se făcuse călugăriță.

— Fata lui Joffrey!

O lua în brațe și o plimba vorbindu-i:

— Ce frumoasă ești! Ce dragălașă!...

Dar Gloriandre primea complimentele cu indiferență. Ochii ei albaștri continuau să privească o imagine interioară, ca și cum se refugiase de la început în lumea ei, urmasa un drum personal pentru că primise mai puțină atenție decât fratele ei la sosirea lor pe lume.

Nici Joffrey, care era încântat de frumusețea ei și-i făcea multe cadouri, nu avea mai mult succes. Totuși, știa să fie curioasă, privea în jur, dar oamenii, vocile și gesturile lor nu-i atrăgeau mai mult atenția decât sclipirea soarelui sau strălucirea unui obiect. Foarte rar se enerva. Iar când fratele ei începea să dea din picioare, îl urma de îndată cu o convingere și o vigoare care nu avea nimic eteric. Împreună ridicaseră capul pentru a arunca o privire peste leagăn, împreună se agățară cu o mână de marginile lui și se ridicară în funduleț.

Micuțul Raimondeau, o dată așezat, stătea drept și refuza, cu o forță nebănuită, să se întindă din nou. Se spune despre un copil că „este frumos” sau „este urât”, dar el oferea caracteristica de a fi frumos și urât în același timp. Când observai pe figura lui prelungă privirea imperioasă a ochilor lui întunecați, nici negri, nici căprui, era frumos. Nu-i mai vedeai decât privirea și gura mică, imperioasă și ea. În alte momente, ca și cum ar fi realizat brusc starea sa precară de copil readus la viață printr-un miracol, părea că suferă, iar pe capul lui rotund și chel, nasul apărea ridicol de ascuțit, fața și mai îngustă și palidă. Atunci era urât. Dar la șase luni, obrajii i se rotunjeau și arăta mai bine.

*

* *

În nopțile cu ger mare, se auzeau lupii urlând și Honorine stătea trează. De când auzise concertul lupilor cu Cantor, era

cuprinsă de milă față de bieții lupi care căutau de mâncare și dese, ori visa să le ducă coșuri cu carne. Ei ar aștepta-o afară, așezați în cerc în fața porții și ar privi-o cu frumoșii lor ochi oblici, iar ea i-ar aduce în fort.

Când stătea așa, fără somn, în pătuțul ei, ascultând chemarea lupilor, se întâmpla ca tatăl ei să vină și să-i spună:

— Nu-ți fă griji. Lupii nu sunt nefericiți. E soarta lor să nu mănânce în fiecare zi pe săturate și să caute vânat pentru a trece iarna. Ca să nu le mai fie foame, ar trebui să se supună, dar nu cer atât să fie hrăniți, cât să fie liberi. Pentru lupi, ca și pentru alte animale, vânatoarea este un joc. A urmări și a fi urmărit este un joc, iar a pierde și a muri face parte din joc... Ei nu știu că au fost învinși, doar că și-au trăit bine viața lor de lupi. Ai prefera și tu să-ți fie foame, decât să fii în închisoare, nu-i așa? Nici lupii nu sunt mai curajoși decât oamenii...

Știa însă că nu așa o va consola pe ciudata fetiță, rănită de suferința ființelor nevinovate, care purta în ea o milă de nevindecat față de toți cei părăsiți și alungați. Din instinct respingea explicațiile de o logică implacabilă ale „celor mari”.

31

Din înălțimea donjonului, Angelica și Joffrey priveau întinderea vălurită de zăpadă unde până și urmele pădurilor păreau că dispăruseră. Cerul era de sidef. În depărtare, sub nori, vârful unui munte, alb ca o ostie. În jurul incintei, doar fire de fum se ridicau în aerul cristalin din conurile adăposturilor indiene și din locuințele din afara zidurilor.

La cea de-a doua furtună, cei care-și construiseră locuințele în afara incintei considerară mai prudent să ceară adăpost în fort: Elvire, cu soțul ei și copiii. Honorine își regăsea în aceeași intimitate ca în prima iarnă de la Wapassou pe tovarășii ei de jocuri, Barthélemy și Thomas.

Doar englezul mut, Lemon White, căruia i se tăiasse limba de către puritani pentru blasfemie, refuza să-și părăsească coliba, cu riscul de a muri de foame și de frig, căci pentru a i se duce o bucată de pâine sau o strachină de supă, adică să fii obligat să scoți nasul afară și să te depărtezi cu câțiva pași de casă, însemna să-ți asumi un risc mortal.

În urma furtunilor violente, începură să sosească și indienii. Tribul Abenachis era nomad, dar în special iarna se dispersa de familii trăind în câteva tabere, hibernând ca marmotele sau urșii, ieșind din cabanele lor doar când situația devenea prea gravă și căutând să ajungă în alte sate mai puțin disperate. Din luna martie, începeau tot în familie să vâneze castori, să pună capcane pentru animalele de blana și să adune piei pentru negoț. Altădată, goniți de frig și foame, se refugiaseră la misiunea Noridgevook, dar acum se îndreptaseră la Wapassou aducând piei rare, neprețuite. În schimb, sperau să primească de mâncare, căci ajungeau la fort morți de foame.

În fiecare an soseau tot mai numeroși și din ce în ce mai devreme iarna. Fenomenul începea să fie îngrijorător. Aceasta însemna că din ce în ce mai mulți nomazi își epuizaseră rezervele de iarnă cu mult înaintea primăverii când foametea ar înceta și ar putea relua vânătoarea.

În aproape fiecare dimineață, Angelica se ducea în sala unde femeile cu copiii lor se prezentau, curioase și dornice de puțin ajutor. Făcuse multe pentru a le primi, a le îngriji, a supraveghea distribuirea alimentelor și a le încuraja să se întoarcă mai repede la wigwam-urile sau în satele lor improvizate. Într-o dimineață, niște indieni pe care îi vedea în fiecare anotimp veniră să-i spună că printre ei era o indiancă „străină” care li se alăturase în împrejurimile lacului Umbago și care nu deschisese gura decât pentru a le spune că trebuie să ajungă la Wapassou ca să vorbească cu doamna Lacului de Argint. După dialectul ei, considerau că aparține tribului Pemacook, algonchinii nomazi din sud-vest.

Angelica își notă explicațiile lor și se declară gata să primească „străina”, cu condiția să i se dea un interpret. Ei clătinară din cap, spunând că nu-i cunoșteau limba și nici ea nu părea să o cunoască pe a lor. Dar bătrânul șef care petrecea jumătate din iarnă la Wapassou, la ei, spuse că, după ce reușise să discute cu străina, descoperise că cel mai bine se putea vorbi cu ea în franceză. Părea să aibă un vocabular destul de bogat, ceea ce era de mirare, căci popoarele din sud sunt mai obișnuite să vorbească engleza.

Angelica se duse în marea sala de primire. O tânără indiancă, ghemuită într-un colț, se ridică la vederea ei și îi veni în întâmpinare fixând-o cu o asemenea intensitate încât avu impresia că era ținută de această privire. În centrul încăperii,

femeia se opri și lăsă să-i alunece din spate un copil de 3-4 ani pe care îl înfășurase sub mantia ei din piei de castor. Apăru astfel, destul de subțire, în rochia și jambierele din piele de căprioară zdrențuite, pe care lunga călătorie le uzase și le murdărise.

O bandă de mărgele îi înconjură fruntea, strângându-i părul. Era singura ei cochetărie. Cozile, unse cu grăsime de urs, nu aveau ornamente și, prinse prost în legături de nervi, se ciufuleau. Fețele mamei și copilului erau întunecate, dar și datorită stratului de grăsime cu care erau unse. Căciula micuțului alunecase și Angelica observă în părul ondulat care nu avea nimic de indian un reflex blond.

„Un mic englez captiv, gândi ea, pe care îl trimit cu această biată femeie în schimbul alimentelor.”

Fixitatea ochilor strălucitori ai indiencei era aproape jenantă, dar buzele îi surâdeau. La întâmplare, Angelica spuse în franceză:

— Te salut. Cum te cheamă?

Interlocutoarea ei păru surprinsă. Buzele i se întredeschiseră mai întâi de mirare, apoi articulară într-o franceză puțin țipătoare, dar inteligibilă:

— Doamna Angelica! Nu mă recunoașteți?

Încercând să-și amintească toate indiencele care o putuseră aborda la Quebec și Salem, Angelica scrută fina față de sub bande de mărgele. Și cum nu se pronunță, o expresie înspăimântată crispă trăsăturile vizitatoarei.

— E posibil? Deci nu mă recunoașteți? Oh, doamna Angelica, *sunt Jenny Manigault!*

O tăcere uluită puncta această dezvăluire de necrezut.

— Jenny! Sărmana mea Jenny!

Mai întâi înmărmurită, Angelica, spontan, îi întinse brațele și tânăra indiană „străină” se aruncă la pieptul ei. Iar Angelica simți sub pieile mizerabile trupul slab care tremura de durere și recunoștință.

— Oh, doamna Angelica, cel puțin dumneavoastră mi-ați întins brațele!

Catastrofe sau binecuvântări, învierile din morți, pentru cei ce nu le mai așteptau, sunt întotdeauna sfâșietoare, cutremurătoare.

— Să nu plângem! spuse Jenny Manigault, îndepărtându-se.

Stătea în fața Angelicăi străduindu-se să zâmbească din nou. Nu părea să-și dea seama de schimbările intervenite în înfățișarea ei din ziua nefastă când fusese răpită de indieni necunoscuți și dusă de ei în fundul pădurilor unde i se pierduse urma.

— Cât sunt de fericită să vă revăd, doamnă Angelica. Chiar dumneavoastră sunteți! M-am gândit atât de mult la dumneavoastră și m-am rugat cerului să vă apere de primejdiile acestui pământ blestemat, ca să pot avea într-o zi fericirea să vă revăd.

Își amintea repede franceza alertă și puțin cântată a femeilor din La Rochelle. Ochii îi sclipiră o clipă văzând-o pe Angelica privind întrebătoare copilul care o însoțea.

— Vă întrebați al cui e acest copil? Ei bine, e ...al meu!

— Sigur, dar ...

Jenny izbucni în râs, ca și cum ar fi reușit să facă o farsă bună.

— Sunteți de mai mulți ani pe pământ american și trebuie să știți, la fel de bine ca și mine, că pentru indieni, o femeie constrânsă, fie ea prizonieră, servitoare sau soție, aduce nenorocire într-un wigwam. L-aș fi refuzat oare pe stăpânul meu Passaconaway zi după zi, ca să îndrăznesc apoi să apar printre ai mei purtând fructul unui viol care mi-ar fi proclamat rușinea? Dacă spun că acesta este fiul meu, înseamnă că așa este și că n-am avut decât unul... Și chiar dumneavoastră ați ajutat la venirea lui pe lume și dumneavoastră i-ați ales numele...este Charles-Henri, micuțul meu Charles-Henri...

— Charles-Henri!

Privindu-l mai de aproape, da, era într-adevăr bietul Charles-Henri, ridicând de sub căciula de blană obișnuita-i privire îngrijorată, pe bună dreptate, de această dată.

— Nu mai înțeleg nimic! De unde ai ieșit, Jenny?

— Din ținutul tribului Pemacook, de unde am fugit și apoi de la Gouldsboro.

*

*

*

Așezate amândouă pe piatra vetrei, Jenny îi povesti vicisitudinile prin care a trecut. Fusese capturată de un șef al indienilor Pemacook, care rătăcea în fruntea unei mici bande.

Ramura Wonolacett, căreia îi aparțineau, se dispersase într-o puzderie de mici triburi după dizolvarea confederației triburilor Narragansett. Mulți dintre aceștia, refugiați în munți, duceau o existență nomadă în afara timpului. O deplasare îi aducea în apropierea locurilor locuite, un raid le permitea să-și procure mărfuri, dar nu voiau să facă negoț cu blănuri, nici să se războiască, ci se mulțumeau să vâneze și să pescuiască pentru a avea de mâncare. În mijlocul munților în care tribul își avea ascunzătoarea își petrecuse Jenny Manigault anii captivității, fără nici o șansă de a trimite vești alor săi. Fusesse încredințată mamei indianului. În fiecare seară, șeful indian venea în pragul cabanei unde tinerei femei i se încredințase rolul de servitoare. El îngenunchea și-i întindea o strachină cu semințe de dovleac uscate. Acest gest era simbolul mării pasiuni pe care i-o inspirase și mărturia dorinței lui înflăcărate. Dacă ea ar fi luat vreo sămânță din ofrandă, ar fi însemnat că-l agreea și consimțea să i se dăruie.

— La început am fost înspăimântată și convinsă că nu pot scăpa de o soartă oribilă, dar am înțeles repede că totul depindea de mine. Nu mi se va face nici un rău. Refuzul nu-mi va aduce nici o pedeapsă. E surprinzător să descoperi că pentru sălbatici dăruirea femeii bărbatului este fără nici o valoare și fără saveare chiar, dacă ea nu consimte. În acest domeniu, femeia, care muncește totuși din greu, este regină și stăpână și nu se sfiește să-și facă simțită puterea. Atunci, liniștită, m-am concentrat pe un singur gând: să evaderez, să-mi regăsesc copilul și pe ai mei; aveam încă lapte în sân, iar femeile mă ajutau să-l scot. Mi-am dat repede seama că nu era ușor să fug. Lanțul munților din jur părea la fel de pustiu ca la începutul lumii. Bărbații plecau în expediții, dar nimeni nu ajungea până la noi. De două ori, totuși, au venit vizitatori.

O dată, un grup de războinici indieni, conduși de seniori din Canada, foarte amabili și veseli. Auzind vorbindu-se franceza, am fost pe punctul de mă năpusti spre ei cerându-le ajutor. Dar mi-am amintit că în Noua-Franță, intoleranța papistașă era chiar și mai riguroasă, după cum se spunea, decât în Franța, și că familia mea fusese exilată datorită acestor fanatici. Dacă descopereau că sunt hughenotă, m-ar fi luat prizonieră împreună cu englezii și soarta mea ar fi fost și mai rea. Atunci, m-am ascuns.

Passaconway a văzut că nu m-am apropiat de compatrioții mei francezi și că am fugit de ei făcând totul pentru a-i evita.

Neputând înțelege motivele neîncrederii mele și-a făcut din nou speranțe, crezând că vede în comportarea mea semnul că încep să-l privesc cu mai multă înțelegere și mi-a acordat mai multă libertate. Continuam totuși în fiecare zi să fac proiecte de fugă, cu inima la capătul râului unde îi lăsasem pe ai mei. Nu pierdeam nici un prilej să culeg informații despre căile de a ajunge la ei. Satul a trebuit să se mute, căci o revoltă din sud obliga micile triburi să se alătore sau să se îndepărteze de teatrul de război. Am înțeles că ne deplasasem spre est, deci în apropierea regiunilor de unde fusesem răpită.

Passaconway reconstrui satul pe locul unui vechi sălaș al nației lor care, într-o vreme, adăpostise două sau trei triburi. Războinicii abenachi reveniră și, de această dată, Passaconway li se alătură și îi însoți. În timpul absenței lui am evadat.

Angelica ceruse apă rece, căci Jenny refuzase orice altă băutură și, de altfel, orice mâncare.

— Am mers, am mers! reluă ea după o tăcere. N-aș putea reconstitui zilele și nopțile de mers în timpul acestei perioade care n-a fost decât o suită de eforturi epuizante pe care le făceam împinsă de instinctul de supraviețuire și de dorința de a ajunge la Gouldsboro, la ai mei.

Când întâlneam indieni din alte triburi ori mă ascundeam de unii, ori îi întrebam pe alții și profitând de o canoe, de un post de negoț, de o corabie care cobora prin estuarul Kennebecului care m-a lăsat nu departe de Mont-Désert, mi-am atins în sfârșit țelul mult dorit.

Așa am ajuns la Gouldsboro, am intrat în sat, mergând de la o casa la alta și întrebând unde era cea a lui René Garret, soțul meu. Vă imaginați mânia, groaza și decepția mea mortală când, intrând în locuința care îmi fusese indicată drept a sa, am descoperit-o pe acea Bertille, instalată ca stăpână. Copilul, am știut imediat că era fiul meu, Charles-Henri. Dar ea era acolo, prefăcându-se că nu mă recunoaște. Erau și alte persoane de față, care au început să râdă când am strigat și mi-am dat seama că amestecam franceza cu dialectul indian și că mă luau drept o indiancă nebună sau beată. Bertille îi rugă să meargă după ajutor. Când am rămas singure, se apropie de mine; ochii îi străluceau cu o expresie crudă și furioasă, dar se stăpânea. Nu m-am putut împiedica să gândesc că devenise foarte frumoasă. Când fu lângă mine, îmi spuse cu o voce înceată și șuierătoare: „O să pleci,

Jenny Manigault! Eu sunt acum soția lui René Garret! Eu! Doar eu! S-a căsătorit cu mine, înțelegi? Iar tu ești moartă, moartă! Ai înțeles, indiană ticăloasă!”

Jenny se opri iar, clătînând din cap cu fatalism.

— Așa a fost ea întotdeauna, vă asigur, zise ea, luându-o pe Angelica martor. Dar să nu credeți că am suportat în acea zi mai mult decât altă dată. Am apucat-o de păr și bonețica ei cochetă a zburat în zdrențe...

Oamenii din Gouldsboro, alergând, au găsit două furii dezlănțuite, mai feroce și mai sălbatice decât niște pisici în călduri. A trebuit un oarecare timp ca să-și dea seama că este vorba de Bertille Mercelot care se bătea cu o indiană zburlită, jengoasă, cu veșmintele din piele în zdrențe, cu picioarele goale zgâriate și care, ridicându-se în sfârșit, le arătase o biată față mânjită pe care ardea o privire care nu li se păru, în acea clipă, necunoscută.

Apucându-l pe micuțul Charles-Henri, ea le spuse:

— Sunt Jenny Manigault și voi mi-ați luat totul. Soțul, copilul. M-ați trădat, deci voi pleca! Dar n-o să-l las pe fiul meu acestei desfrânate...acestei...

Cu copilul în brațe, ea fugi, luându-l, fără să-i treacă prin minte cuiva s-o oprească sau să alerge după ei. Angelica regreta că René Garret nu fusese la Gouldsboro în acea zi.

— Ba da, era acolo, afirmă Jenny.

Ea-l zărise, la fel de aiurit și îngrozit ca și ceilalți, ajutând-o pe Bertille să se ridice. Imbecilul!

Scârbită, ridică din umeri. Își recunoscuse soțul. Era chiar el și totodată altul. Un străin! Soțul, căminul, familia la care nu încetase să viseze ani de zile, nu mai existau, erau doar fantome pentru ea, tot așa cum trebuia și ea să fie pentru ei. După o clipă de tăcere, ea continuă povestirea tristei sale întoarceri.

Seara, așezată lângă un mic foc pe malul unui râu și cocând câteva rădăcini pentru a-și hrăni copilul, o voce se auzi din spatele tufișurilor mișcate de vântul crepusculului.

— Micuța mea Jenny, micuța Jenny!

Ea-l văzu ieșind pe bătrânul Siriki, aproape invizibil în penumbră, cu excepția ochilor și părului alb. Mărturisi că a fost singura clipă când simțise pumnul dur care îi strângea inima destinându-se și lăsase să-i curgă lacrimile.

— Îmi amintea copilăria, zilele fericite când ne făcea să râdem și să dansăm scuturându-și inelele de aur. Se strecură

lângă mine în același fel în care o făcea odinioară pe ascuns, ca se ne consoleze când surorile mele și cu mine eram pedepsite. Astăzi, doar el pornise pe urmele mele. De această dată nu-mi aducea dulciuri, nici o batistă curată ca să-mi șterg lacrimile. Dar cu aceeași voce profundă și gravă cu care ne încuraja și ne certa, a început să-mi vorbească de Wapassou.

Îi desenase un plan pe nisip, la lumina focului, ca să poată ajunge acolo, și nu o părăsi decât după ce îi smulse promisiunea că se va duce acolo pentru a-l încredința pe Charles-Henri doamnei Angelica.

— Am înțeles ce intenție avea... Eu trebuia să mă întorc în pădure și bietul Siriki știa și el că nu aveam încotro. Dar nu-mi puteam târî copilul în această aventură și-mi indica o soluție, o cale de salvare: dumneavoastră, doamnă Angelica. Atunci am prins curaj și iată-mă!

Se ridică împreună cu băiatul, care stătuse liniștit lângă ea mestecând o rădăcină de jojoba în timp ce ea povestea.

— O cunoști pe doamna Angelica, nu-i așa, Charles-Henri? îl întrebă ea. Ești fericit că te-am adus până la ea așa cum ți-am promis? O cunoști, nu-i așa?

Îi mângâie obrazul, privindu-l cu admirație și disperare.

Micuțul ridică ochii spre Angelica și schiță un surâs căci, într-adevăr, o recunoștea.

— Oh, vă iubește! exclamă biata mamă. Este prima data când îl văd surâzând! Ce fericire! Pot să vi-l încredințez. Iată-l! Știu că cel mai bun lucru care i se poate întâmpla este să trăiască sub protecția și înconjurat de afecțiunea dumneavoastră.

Primul lucru la care se gândi Angelica, dezorientată de această decizie, fu discuția pe care va trebui să o poarte cu domnul Manigault, care nu dorea să se ocupe de nepotul său, dar care n-ar fi acceptat niciodată ca acesta să fie crescut de păpăși.

— Jenny... gândește-te!... Fiul tău s-a născut în religia reformată. Este protestant și noi suntem catolici.

— Ce importanță are!... Să-l tratați ca pe fiul dumneavoastră e tot ce vă cer.

Deodată fu cuprinsă de frică, țișând, plângând.

— Vă implor! Nu mă refuzați din cauza acestor prostii legate de religie! Luați-l! Creșteți-l! Creșteți-l așa cum vreți, numai să scape odată de blestemul de a fi hughenot. Ajunge cu

atâta Biblie și intransigență. Religia reformată ne-a adus destule nenorociri. Din cauza ei s-au întâmplat toate. Necazurile și persecuțiile care ne-au otrăvit tinerețea, exilul și acum... Iată ce-am ajuns trăind pe pământ american. N-aș fi vrut să plec din La Rochelle... Își cuprinse fața cu mâinile. La Rochelle! La Rochelle! murmură ea plângând ca un copil.

— Bine, zise Angelica, dorind s-o consoleze pe biata fată, nu-l vom abandona pe Charles-Henri, îți promit. Dar tu, Jenny, ce ai de gând să faci? Care sunt intențiile tale?...

Tânăra o privi mirată.

— Mă întorc acolo! La tribul meu.

— La Wonolancett?

— Da, la stăpânul meu.

— Jenny, e o nebunie. Ai fugit și cine știe dacă stăpânul tău nu te va pedepsi omorându-te?

— Să mă omoare! Aș muri de bunăvoie de mâna lui (surâse), dar nu mă va omori.

— Dar, Jenny, este imposibil! Nu poți să te gândești ca tu, născută în Europa, în regatul Franței, într-o familie nobilă, să-ți petreci toată viața într-un *wigwam*, prizoniera sau concubina unui indian Sagamore.

— De ce nu?

— Dar, Jenny, repetă Angelica nemaigăsind argumente... sunt foarte murdari!

Jenny își privi cu indiferență zdrențele de piele, mâinile, brațele, mocasinii care degajau un miros acru.

— Oh! nu e decât grăsime de urs, răspunse ea. Protejează de insecte vara, și iarna încălzește și te apără de mușcătura frigului.

Închise ochii și un surâs îi lumina fața.

— Astăzi, nu alt vis l-a înlocuit pe cel care, înfipt în mine ca un cârlig dureros, mă împiedica să trăiesc, mă făcuse să pierd ritmul zilelor și anilor și, mai ales, îmi ascundea frumusețea unei iubiri tăcute, constante, neclintite, care nu înceta să ardă lângă mine fără ca eu să-mi dau seama. Îi datoram acestei iubiri nu numai viața, dar și faptul că mă aflam onorată, răsfățată, îngrijită, fericită.

Atunci, în locul gol al vechiului meu vis, fals, steril și distrus, s-a instalat altul. Invadându-mi treptat inima, el mi-a dat forța să urmez sfaturile lui Siriki, să fac acest efort suprem

ca să-mi îndeplinesc îndatoririle față de acest biet copil. Am mers de la o etapă la alta, înaintând în ciuda iernii, stăpânită de gândul că după ce voi ajunge în fort și vă voi încredința copilul, mă voi putea întoarce la recompensa mea. Aceea care mă așteaptă în inima pădurii. Mergînd fără încetare, fosta mea existență se detașa de mine. Îl revedeam pe Passaconaway, perseverența cu care venise anotimp după anotimp, întinzându-mi strachina cu semințe uscate de dovleac care exprima intensitatea dorinței sale, fără să se lase descurajat de refuzul meu. Îl comparam cu celălalt, „fermecătorul” Garret pentru care cei din La Rochelle mă invidiau, și mă miram cum de reușisem să mă conving că făcusem cea mai bună partidă din oraș, fără să fi putut recunoaște, de vreme ce era fermecător și bun, după cum se spunea, că îl detestam.

Militar seducător, care mă sedusese cu prestața lui și soț plin de atenții și de curtoazie ziua, noaptea se transforma într-un individ grosolan, care-și satisfăcea cu lăcomie dorințele, fără să țină cont de ale mele, nici de faptul că uneori mă rănea.

Dar acum acest trecut a fost șters. N-a existat niciodată. Și visez. Visez la seara în care mîna mea se va întinde spre strachina oferită pentru a pune capăt lungii așteptări a stăpînului meu Passaconaway. Visez la corpul lui vibrînd de pasiune.

Deschise ochii și o privi pe Angelica sfidătoare, dar hotărâtă și cinstită.

— Știu la ce vă gândiți, doamnă Angelica, și vă înțeleg reticențele. Dar de un lucru sunt sigură: îmbrățișările acestui sălbatic nu vor fi niciodată atât de dureroase ca ale cretinului de Garret!

În acel moment, Honorine intră alergînd în sală și, recunoscîndu-l imediat pe Charles-Henri, îl strigă veselă. Micuțul se îndreptă repede spre ea.

Jenny îi privi de departe pe cei doi salutându-se strîngându-și mâinile, sărind de pe un picior pe altul încântați.

Privirea ei tragică reveni asupra Angelicăi.

— Adio, strigă ea. Adio, doamnă Angelica! Îi mulțumesc cerului că mi-a permis ca ultimul chip pe care îl văd înainte să părăsesc pentru totdeauna locul meu natal să fie al dumneavoastră!

Se întoarce și ieși din cameră fără să alerge, dar cu prestața și suplețea specifică indiențelor.

Angelica, încă stupefiată, înaintă grăbită dorind s-o rețină, dar nu putu să o ajungă din urmă. Când ajunsese la intrarea în fort, nu văzu decât un grup de familii indiene care se îndreptau spre pădure.

Jenny se amestecase probabil printre femeile care duceau copii și provizii, urmându-i pe războinici, și Angelica n-a putut s-o recunoască.

32

Dacă Angelica ar fi putut să o ajungă din urmă pe biata Jenny, ar fi încercat să o convingă că prezența ei era necesară pentru băiețelul care avusese deja o viață destul de grea.

Reveni încet în sala care era goală la această oră și tresări de uimire zărindu-le pe doamna Jonas și pe nepoata sa Elvire care stăteau pitite lângă șemineu. O priviră pe Angelica vinovate.

— Erați aici? întrebă ea. De ce nu v-ați arătat? Ați văzut cu cine stăteam de vorbă? (Ele dădură din cap.) Era biata Jenny. Ați fost prietenele ei în La Rochelle, ați fi putut mai bine decât mine să o convingeți să rămână lângă noi.

Dar, privindu-le, Angelica înțelese că fuseseră paralizate de oroare, de jenă, văzând-o pe cea care revenise.

— N-am procedat bine, nu-i așa? spuse doamna Jonas.

— Nu.

Angelica se așează.

— Doamna Jonas, dumneavoastră care sunteți atât de bună! Nu înțeleg...

— A fost peste puterile mele!

— N-aș fi avut curajul să o abordez, murmură Elvire.

— Coreligionara voastră!

— A căzut victima unui păgân, gemu doamna Jonas.

— Nu încă, murmură Angelica.

Ele n-o auziră și ea renunță să le mai explice. Era mai bine pentru biata Jenny, după decepția usturătoare de la Gouldsboro, că nu le văzuse.

Doamna Jonas plângea în batistă.

— Îi cunosc pe Manigault. Sarah n-o va ierta niciodată, iar tatăl său o va ucide.

— Înțelesese acest lucru. Nu se va mai întoarce niciodată la tatăl său.

Doamna Jonas plângea în continuare.

— E mai bine așa, spuse ea.

— Da, aveți dreptate.

Se gândea la Jenny Manigault și la metamorfozele pe care le suferise din cauza acestei tragedii, o tragedie care le pândește pe toate femeile din lume, răpirea.

Născută într-un mediu privilegiat, ea n-ar fi fost expusă unui astfel de risc dacă n-ar fi fost persecuțiile religioase. Viața ei suferise o schimbare radicală. Fugise cu familia în America. Îl născuse pe fiul ei. Apoi, fusese răpită de o bandă de indieni abenakis care crezuseră că e englezoaică. Ar fi putut la fel de ușor să fie răpită de indienii irochezi pentru că era franțuzoaică. O răpiseră pentru că era femeie și pentru că îi plăcuse șefului lor.

Dezrădăcinată brutal, smulsă dintr-o existență pe care o considera perfectă, aruncată într-o viață în care totul o speria, nu fusese totuși maltratată. Și treptat, în inima pădurii, printre acești sălbatici care râdeau și trăiau după bunul lor plac, descoperise pasiunea, dorința, plăcerea corpului și, abandonându-se, acest lucru îi va umple viața și va șterge restul.

*

*

*

Un pat fu instalat în camera mare unde dormeau gemenii. Camera Honorinei nu era departe. Charles-Henri, înconjurat de o familie numeroasă, va fi liniștit de afecțiunea celorlalți.

Elvire aduse pentru Charles-Henri hainele băieților săi devenite prea mici pentru aceștia. Băiatul îmbracă cuminte lungă cămașă de noapte care îi fusese dată și se întinse în pat. Își va mai aminti el oare de indianca de care fusese adus, care îi dăduse să mănânce rădăcini coapte în cenușă, pe malul apei, și care îl strângea în brațe plângând? O regreta el? Se întreba el oare ce se întâmplase cu ea, el, care noaptea trecută dormise printre sălbatici și acum dormea iarăși în așternuturi curate?

— Sunt aproape convinsă că a simțit că era mama lui, spuse Angelica Yolande care se ocupa de sugari. Copiii au un simț aparte când vine vorba de aceste lucruri. Sunt sigură că e trist. Dar s-a obișnuit să fie mutat dintr-un loc într-altul.

Îl înveli privindu-l cu atenție.

„Ai avut întotdeauna curaj, se gândi ea. Ai traversat Atlanticul cu noi, în pântecul mamei tale. Ai fost primul copil născut la Gouldsboro, eu te-am botezat. Te vom apăra și nu vei fi niciodată lipsit de sprijinul nostru. Vei avea șansele tale, îți promit. Nu vei putea spune că regreti că te-ai născut.”

Honorine se înțelegea bine cu Charles-Henri. Era mai mic decât ea, dar se jucau cu plăcere împreună. Totuși, includerea lui definitivă în familie trezi în ea aceeași amărăciune ca și venirea gemenilor, cu care însă avusese timp să se acomodeze.

— Nu-ți eram de ajuns numai eu? o întrebă ea pe Angelica, de ce trebuia să te încurci cu toți acești copii?

— Draga mea, puteam să-l abandonăm pe Charles-Henri? Indianca l-ar fi dus să trăiască printre sălbatici.

— Era norocos. Aș fi vrut să fiu în locul lui. Și acum, el, ei, toți mi-au luat locul.

Angelica râse și-i mângâie fruntea șoptind „Draga mea! Draga mea!” până când micuța cedă și se cuibări în brațele ei, lăsându-se legănată.

— Draga mea, tu ai venit înaintea lor.

— Da, dar acum nu te mai ocupi decât de ei. Le vorbești, îi legeni.

— Dar și ție îți vorbesc, și pe tine te legăn.

Începură să râdă împreună.

De la o vreme, somnul copiilor începu să fie chinuit de coșmaruri. Honorine începu să viseze un chip de femeie care o privea plină de atâta răutate încât copila rămânea împietrită ca un iepure în fața unui șarpe. Această femeie îi făcea promisiuni înspăimântătoare: „De data asta, pe tine te voi aștepta. Este cea mai bună cale să mă răzbun pe ea! *De data asta* nu-mi mai scapi!”

Honorine se trezea scăldată de sudoare, paralizată...

„Doamna Lombarde! Doamna Lombard, otrăvitoarea!”

Urla în somn.

— Am văzut-o! Am văzut-o! Va da foc la Wapassou... Vor să-mi ardă casa, jucăriile și camera și tot!...

— Dar cine, cine? încercau în zadar să afle de la ea Angelica, Joffrey, doicele, Don Alvarez al cărui apartament era la același etaj și santinelele care se strânseseră venind în fugă lângă patul ei.

— Femeia cu ochii galbeni... Are părul negru ca niște serpi...

Începea o descriere care o înspăimânta pe Angelica.

„S-ar crede că o descrie pe Ambroisine, ducesa de Maudribourg, posedata. Dar ea n-a văzut-o niciodată! (Frica sporea.) Este oare posibil ca oribila creatură să reapară în vise? Ca spiritul ei să vină să-i chinuie copilul ca să se răzbune?”

Honorine spunea că în spatele femeii cu ochii galbeni se afla un bărbat negru. El nu făcea nimic. Era ca o fantomă, dar ea îl asculta... Era un iezuit!

Iată ce se întâmplă când vorbești în fața copiilor, își spuseră ei. Mai ales când aceștia au o imaginație atât de activă ca această copilă care pare să audă totul.

Își mai amintea încă de întâmplarea cu vizionara din Quebec. De câte ori nu vorbiseră despre asta fără să țină seama de copilul care asculta!

Femeia demon din Acadia și omul negru care stătea în spatele ei, care pentru unii îi reprezentau pe Joffrey de Peyrac în spatele Angelicăi, iar pentru alții, care văzuseră lucrurile de aproape, pe Ambroisine de Maudribourg și pe confesorul și îndrumătorul ei, părintele d'Orgeval pe care irochezii îl numeau Hatskon-Hontsi, omul negru.

Trebuiau iarăși să repete aceeași poveste? Vizionara, sora Madeleine, recunoscuse oficial că nu Angelica era femeia demon din Acadia.

Ambroisine era moartă și îngropată. Părintele d'Orgeval deasemenea.

Opinia francezilor canadieni, foarte porniți împotriva lor, se schimbase radical. Asemenea unui taur care nu mai vede agitându-se în fața lui capa roșie, îndepărtarea iezuitului permisesse oamenilor să își recapete sângele rece și rațiunea, iar contele și contesa de Peyrac petrecuseră la Quebec o iarnă agreabilă.

Oare nu era decât o remisie? Nu era totul rezolvat, încheiat, tranșat? Erau victima unei iluzii, unui miraj încă periculos, atunci când, din vârful donjonului de la Wapassou, în zilele reci de iarnă, strângându-se în brațe, contemplau cu o bucurie nemărginită pământul „care le fusese dat”? Sentimentul că au câștigat, că au triumfat peste dușmanii lor și peste cele mai mari obstacole era oare fals?

Nu.

Angelica era sigură că influențele malefice ale morților sau ale viilor nu mai aveau putere asupra lor, nu le mai puteau face rău. Cele mai sinistre comploturi nu puteau să-i mai atingă. Ei erau mai puternici, de neatins.

Aproape că se supăra pe Joffrey pentru că nu răspundea îndoielilor ei într-un mod vehement, cu tărie. Ar fi preferat să-l vadă izbucnind în râs în fața temerilor ei legate de Ambroisine.

— Spune-mi, îi ceru ea într-o zi prinzându-l de amândouă brațele pentru a-l putea privi în față. E posibil ca într-o zi „ei” să reînvie?

El îi cuprinse fața în palme și o sărută pe buze.

Se mulțumi să-i răspundă că, Slavă Domnului, nu era profet. Viața îi dăduse destule roluri de jucat fără să-l mai adauge și pe acesta.

Ea era mai predispusă spre astfel de lucruri și de aceea nu rămânea indiferent la presentimentele ei sau la visele lui Honorine. Nu trebuia să uite că treceau prin cea mai dură iarnă: corpurile și spiritele obosiseră.

Rafalele de vânt slăbeau rezistența și răbdarea, amintind fără încetare de fragilitatea oamenilor expuși în fața intemperiilor, iar atacurile indienilor perturbau ordinea muncilor și chiar a rugăciunilor.

*

*

*

Angelica îi pregăti fiicei ei amestecuri de ceaiuri calmante.

Nu era de acord cu cei care credeau că nopțile agitate ale lui Honorine erau cauzate de prezența lui Charles-Henri care trezise în ea gelozia ascunsă la adresa micuților. Poate și acesta era un motiv, dar nu singurul.

Angelica rămânea convinsă că Ambroisine îi apăruse în vis lui Honorine. Profitând de o slăbiciune, de gelozia copilei, de altfel naturală, spiritul femeii-demon reapăruse printre ei și o chinuia pe fiica ei pentru a se răzbuna. Poate că pândea de mult timp acest moment și, dintr-odată, ca un vampir, revenea!

Oare Joffrey de Peyrac bănuia acest lucru? Acesta să fie motivul pentru care tăcea când îi vorbeau despre coșmarurile lui Honorine?

În orice caz, Angelica știa că și el considera că aceste manifestări nervoase nu erau numai exteriorizarea geloziei profunde și maladive a fetei.

Din nefericire pentru copilă, lumea vorbea fără ca Angelica să poată interveni pentru a pune capăt comentariilor. Cei din jur spuneau: „E geloasă! Nu-și iubește fratele și sora!” și o priveau cu ochi mari, încercând s-o corecteze: Trebuie să fii bună...

Honorine, care părea că se simte mai bine, se întristă... dar apoi se liniști iarăși și păru că-și regăsește veselia.

Era ascultătoare, dispărea, dar reapărea la orele de masă, după ce se spălase pe mâini și pe față. La fel, apărea la ora de culcare, fără să fie nevoie s-o caute până în pod. Pe scurt, era cuminte „de pus la icoană”, ceea ce însemna pentru cei din jur că nu deranja pe nimeni și nu se mai vorbea despre ea. Acest lucru ar fi trebuit, dacă n-ar fi fost atâtea de făcut, să trezească suspiciuni și să pună în evidență faptul că nimeni n-o vedea în timpul zilei.

Constată că, cu puțină reflecție și prudență, ar fi dus la concluzia că micuța se ascundea prin vreun cotlon secret unde se ocupa de lucruri misterioase dar pline de importanță.

Într-o dimineață, Angelica auzi țipătul ascuțit al unei femei. Apoi un altul, și un altul. Aceste exclamații veneau de la voci diferite, dar aminteau amestecul de stupoare, panică, groază din țipătul Elvirei atunci când, în prima iarnă petrecută la Wapassou, o descoperise pe Honorine, care, cu ajutorul complicei ei, micuțul Thomas, își făcea o coafură ca a irochezilor după ce își tăiasse părul.

Țipătul venea din camera gemenilor. Pentru că lăsaseră nesupravegheat un moment domeniul acestora, femeile descoperiseră din prag un spectacol care le făcea să plătească scump pentru neglijența lor.

Honorine își tăiasse iarăși părul. Dar numai într-o parte. Ținând într-o mână o meșă soioasă și arămie și în cealaltă o pensulă, se cocoțase la înălțimea pătuțurilor lui Gloriandre și al lui Raimon-Roger foarte atenți la sora lor.

Lângă pătuț se afla un recipient de piele plin cu clei de pește. Honorine ungea cu pensula craniul lui Raimondeau încercând să lipească meșa ruginie din părul ei. Honorine ar fi preferat să-și termine treaba înainte de apariția atâtor curioși.

Se chinuise mult. Își tăia singură părul, de aceea era tăiat numai într-o parte. Ea fabricase recipientul de piele cu clei de pește.

Unde? Când? Cum?

Era treaba ei și așa va rămâne. Reușise să urce recipientul la etaj fără să-l verse. Era foarte bun cleiul de pește, cam mirositor, dar inofensiv pentru micul Raimon-Roger care se scălda în el, la fel ca și Gloriandre.

După ce fu privit cu groază la început, spectacolul stârni râsul. Era mai bine așa decât să se transforme într-o dramă. Toți simțeau că intențiile fetei, stângace și neclare, nu erau rele.

Totuși, râsul o răni mai mult decât reproșurile căci era conștientă că muncise din greu mai multe zile pentru a pune în practică o idee mirifică și generoasă.

Strigă:

— Vreau să vină tata! Unde este tata?

Joffrey de Peyrac era plecat în afara fortului și nu avea să revină decât seara. Honorine trebuia să se descurce cu toate aceste femei. Și, firește, se gândi ea, prima întrebare va fi: „De ce ai făcut asta?”

Le-o luă înainte:

— De ce râdeți? Raimon-Roger e mulțumit. Îmi va mulțumi când va crește. Cum îndrăzniți să-l lăsați cu capul chel când știți că irochezilor nu le plac oamenii chei și că îi omoară când îi găsesc. M-am gândit că ar trebui să aibă părul meu pentru că e roșcat ca mine.

Oamenii mari nu percep repede lucrurile evidente. Și iată că în loc să o felicite, încercau să-i explice că trebuia să aștepte ca Raimon-Roger să aibă părul lui. Părul nu poate fi lipit. Trebuie să aparțină persoanei respective...

— Nu-i adevărat. Am văzut-o pe doamna de Ville-d'Avray cum își scotea părul seara și pe doamna de Frontenac și chiar pe guvernatorul Paturel!

— Dar acelea sunt peruci!

— Ei bine, i-am făcut o perucă! De ce să așteptăm să fie omorât?

În fața liniștii cu care fură primite cuvintele ei și a râsului înfundat, copila fu cuprinsă de descurajare și apoi de mânie. Încercă să iasă plângând. Angelica o prinse. Honorine plângea în hohote.

— Fac tot ce pot ca să-ți demonstrez... că îi iubesc...și... lucrul ăsta nu-ți place... nu-mi iese...

Angelica încercă să o liniștească. Honorine avusese intenții bune. Fabricase un clei de pește remarcabil, păcat de părul ei, dar va crește la loc, nu era prima dată, începeau să se obișnuiască. Raimondeau, când va fi mare, va fi foarte emoționat să afle ce a făcut sora lui mai mare pentru el. Angelică îi veni o idee: mulțumită inițiativei lui Honorine, va face o pomadă pentru a unge craniul lui Raimondeau ca să-i facă părul să crească mai repede...

Și... Din părul lui Honorine sacrificat vor încerca să confecționeze o mică perucă.

Erau deci de acord cu ea. Atunci de ce o certaseră? De ce au râs de ea?

După ce copiii fură spălați, doicile, pline de remușcări, veniră să-și ceară scuze și să o ia la plimbare.

La întoarcere, copilul era liniștit. Și viața își relua cursul...

33

„Ea a plecat!”

Angelica se ridică brusc. Așezată la birou, adăuga câteva rânduri scrisorii pe care o începuse către fii ei și la care scria în momentele ei de liniște.

Această liniște fusese traversată brusc de o idee nebunească și teribilă:

— Ea a plecat!

Furtuna începuse de dimineață, sporind întunecimea lungă a zilelor. Pentru a se proteja cât mai bine de vânt și a atenua zgomotele dementiale de afară, fuseseră astupate toate ferestrele. Urmău cu siguranță una sau două zile bune de retragere în vizuină.

Ce idee îi traversase deodată sufletul ca un fulger? Auzise, era sigură, vocea lui Honorine care o striga de afară, printre rafale.

— Mamă! Mamă!

Angelica își va aminti mai târziu cu neliniște de impulsivitatea ei oarbă, și, cu greu, de felul în care coborâse în viteză scările, traversând sălile fără să vadă pe nimeni și fără să fie văzută de nimeni. Își pusese cizmele, își aruncase o manta pe umeri, dar uitase să-și pună mănușile. Ieșise în curtea

interioară, ajungând cu greu la o poartă din palisadă pe care o descoperi întredeschisă, ceea ce nu era normal pe întuneric și pe furtună și îi întări convingerea că presentimentul ei era adevărat, dar și îngrijorarea pentru Honorine.

„A trecut pe aici! Nu am nici o secundă de pierdut!...”

Înainta în ciuda faptului că orice mișcare era aproape-imposibilă într-un univers de vârtejuri sufocante, de rafale furioase de vânt care te doborau. Fustele i se îngreunau. Se împiedica și cădea.

Nu-și mai simțea mâinile goale.

Se opri speriată:

— Ce cauți aici? Nu, Honorine nu plecase! Nu avea nici un motiv să plece!

Atunci ce nebunie pusese stăpânire pe ea pe când stătea liniștită la masa de scris? Cine o împinsese la o astfel de nebunie?

O cuprinse frica, mai mult mentală decât fizică. Încă nu se temea că se rătăcise și că nu se va mai putea întoarce sau că va degera.

„Gândește-te, își spuse ea! Stăpânește-te!...”

Atunci, auzi din nou vocea, de data aceasta mult mai reală:

— Mamă! Mamă!

Vocea plângea printre rafalele viscolului. Angelica înaintă, alergând cu greu.

— Honn', Honn'...

Nu reușea să pronunțe numele până la capăt. Buzele înghețate refuzau să se miște. Strigătul ei era răgușit, nearticulat.

— Honn'! Honn'!...

Când o găsi, copila era deja pe jumătate acoperită de valuri de zăpadă care ar fi îngropat-o în cele din urmă.

Cu degete amorțite, Angelica o scoase din zăpadă, pipăind; găsisese capul neacoperit al lui Honorine. Fetița era îmbrăcată în haine băiețești.

Luptând împotriva zăpezii agățase cu toate forțele ce putuse, fără să fie sigură, ca într-un coșmar, de ceea ce ducea în brațe strângând la piept. Dar era vocea lui Honorine care se auzea:

— N-am găsit decât un iepure în capcană!...

Lacrimile îi înghețau pe obraji... Era adevărat că plecase, că avusese ideea nebunească să verifice capcanele pe o vreme ca asta.

Acum trebuia să se întoarcă spre adăpost înainte să înghețe. Și de această dată i se făcu frică. Nemișcată în

întunericul dens, zdrelită de săgețile de gheață, nu știa încotro s-o apuce. Urmele i se șterseseră. În jurul ei nivelul zăpezii creștea.

Să o ia la dreapta sau la stânga?

O ținea pe Honorine în noaptea furtunoasă ca altădată, când bântuia prin păduri urmărită de soldați. O simțea tremurând slăbită ca și ea de vântul care te îngheța până la os. Îi veni o idee: să apeleze la îngerul protector al lui Honorine!

— E timpul să mă ajutați, părinte! Lesdiguieres! Lesdigières!

Porni la întâmplare, clătinându-se, și după câteva clipe se lovi de rădăcina unui copac: trebuie că se afla la liziera micii păduri... Rădăcinile noduroase ale unui brad pe jumătate dezrădăcinat formau împreună cu ramurile sale mai joase acoperite de zăpadă o boltă deasupra unei găuri în care Angelica aproape căzu, apoi se târî. Era un adăpost.

Cât timp, câte zile va dura furtuna? Absența lor va fi simțită în fort!... Chiar și cei mai bine antrenați oameni nu s-ar fi putut aventura afară. Și dacă ar fi făcut-o, s-ar fi rătăcit. Joffrey i-ar fi condus. Din vina ei ar pieri!...

Furtuna dura de zece minute sau de o oră sau de mai puțin?... Angelica nu credea că închisese vreun ochi. Privind prin intrarea în adăpost, văzu un cer de argint negru, dar senin. Honorine șopti:

— Vântul s-a stins, spuse ea cu o voce mirată.

Angelica se târî spre marginea adăpostului. Zăpada îi îngheța gâtul, dar nu conta.

Nu-i venea să-și creadă ochilor: o semilună de argint strălucea pe cer. Angelica și fiica se strecurară afară. Puțin mai jos se zărea forma solidă și pătrată a fortului Wapassou cu întăriturile lui, o adevărată insulă de pace și de căldură, cu lumini ici și colo care scânteiau.

Urmele lor erau încă vizibile, de-abia acoperite de o pudră. Un vânt cu rezonanțe de harpă sufla încă, dar cu singurul scop, s-ar fi putut crede, de a îndepărta pudra de pe suprafața înghețată pentru a face avansarea mai ușoară.

Acum știa în ce direcție să se îndrepte. Nu trebuia decât să coboare spre fort. În timp ce mergea, Angelica simțea topindu-se zăpada de pe umeri și din păr, Căldura corpului ei o dizolva. Îi era cald și mâna cu care o ținea pe Honorine ardea.

— Cum de-ai știut că plecasem? întrebă Honorine, revenindu-și.

— Am știut... ce mai contează. Am știut. Pentru că sunt prea legată de tine. Dar nu e un motiv să mă mai sperii așa. Este foarte rău ceea ce ai făcut, Honorine!

Fetița plecă ochii în pământ. Începea să-și dea seama de faptele ei. Dar nu se lăsa niciodată atunci când ceva o interesa.

— Cine era domnul pe care l-ai strigat în timpul furtunii? Angelica îi strigase deci numele tare?

— Părintele de Lesdiguieres. Îngerul care a venit la nașterea ta.

— Există deci îngeri peste tot?

— Da, există îngeri peste tot, încuviință Angelica la capătul puterilor.

Descoperiră urma drumului care conducea până la curtea interioară și poarta prin care ieșiseră. Angelica alunecă în curtea care era acum plină de lume căci toți vroiau să profite de acalmia instalată atât de brusc pentru a-și relua munca întreruptă de furtună.

Angelica nu avea chef nici să vorbească, nici să răspundă la întrebări și făcu în așa fel încât să nu fie nevoie.

O văzură traversând curtea rapid, cu o expresie severă, trăgând-o după ea pe Honorine care era îmbrăcată în haine băiețești și ținea în mână un iepure alb.

În casă, aruncă o privire pendulei, dar aceasta părea că se oprișe, căci altfel ar fi însemnat că întreaga expediție nu durase mai mult de o jumătate de oră.

În cameră se așeză pe un fotoliu cu spătar ținând copilul pe genunchi. Era obosită, o oboseală neobișnuită pe care nici somnul, nici odihna nu o puteau înlătura. Trebuia să aștepte.

Se întâmplase ceva. Dar nu știa încă sigur ce, nici nu se putea felicita. Și mai știa că miracolele nu se întâmplă decât atunci când forțele de distrugere se dezlănțuie. Începuse oare lupta invizibilă?

Treptat, această stare de oboseală se risipi și bucuria de a o strânge pe Honorine vie în brațe, de a fi ajuns la timp, de a fi fost prevenită la timp, o invadă.

— Ce vroiai să faci cu iepurele?

Honorine ezită. Dintre mai multe explicații, o alese pe cea mai importantă.

— Vroiam să-l aduc lui Gloriandre sau lui Raimon-Roger... Dar n-am găsit decât unul... Pentru ei trebuie mereu două lucruri. Cealaltă capcană era mai departe și nu mai vedeam drumul...

Și cum Angelica nu zicea nimic, se ridică dezamăgită:

— Fac tot ce pot ca să-ți demonstrez că îi iubesc, dar nu mă crezi!

— Și eu fac tot ce pot ca să-ți demonstrez că te iubesc, spuse Angelica, dar tu refuzi să mă crezi.

Honorine coborî de pe genunchii ei. Tristețea pe care o simțise în vocea Angelicăi o bulversase. După ce o privi drept în față, îi luă mâinile cu un aer serios ca atunci când le dădea lecții gemenilor.

— Ba da, te cred, biata mea mamă, spuse ea, acum te cred. Ai venit să mă cauți prin furtună așa cum te duci după un câine nerod. Dacă n-ai fi venit... n-aș fi putut să găsesc drumul spre casă.

Această mărturisire o costa.

Își lăsă capul pe genunchii Angelicăi și rămase mult timp așa, cu fața ascunsă. Își amintea cu ce mândrie găsise iepurele. Dar și cât de rău se simțise când înțelesese că zăpada o va acoperi și că de data aceasta comisese o teribilă prostie în timp ce se lupta cu zăpada și cu vântul.

Se gândise: „Ce bine e acasă! Vroia cu orice preț să se întoarcă acasă. E cald și tu, mamă, mă aștepti, și n-o... n-o să mai pun niciodată capcane... le urăsc...”

Se simțise trădată de natura pe care o considerase până atunci un aliat... Zăpada era dușmănoasă... ce ușurare, ce fericire, când o auzise strigând-o: „Honn'...”, când o zărise venind spre ea, prin furtună, pe mama ei.

Această visare dură mult timp.

Brusc, ridică fruntea dezvăluind un surâs plin de lumină:

— Sunt fericită, spuse ea, căci acum voi putea să plec *cu adevărat*. Înainte n-aș fi avut curajul.

*

* *

— Ce ne mai pregătește? îl întrebase Angelica pe Joffrey. Îi povestise de escapada lui Honorine care părăsise fortul

ca să se aventureze în pădure și să caute blană pentru Raimondeau și Gloriandre. Cel puțin așa îi spusese!

— A vrut să-și testeze curajul, spuse el, să-și măsoare forțele. Schimbă tonul și își îndreptă toată atenția asupra Angelicăi adăugând blând: Și dragostea mamei ei.

Și acum, el o ținea pe genunchi pe iubita lui, pe soția lui misterioasă și de neînlocuit. Se simțea egoist pentru că îi iubea slăbiciunea care i-o făcea mai accesibilă apropiindu-i. Ar fi vrut să o liniștească deși știa că era peste puterile lui.

Angelica îi spuse că Honorine îi promisese că nu va mai fugi. Și totuși îi lansase acea replică:

— Acum, voi putea să plec cu adevărat.

Joffrey o strânse pe Angelica în brațe și o legănă, încercând să-i transmită prin strânsoarea brațelor puțin din forța care le permite bărbaților să înfrunte luptele pe care le privesc mai mult ca o dovadă a valorii lor decât ca pe o durere, fără să iasă din ele cu inima frântă ca ele, femeile.

— Destinul, destinul, îi spunea el. Fiecare trebuie să-l ducă pe al lui... Acest copil și-l ia în mâini pe al său. Nu putem să-l îndeplinim noi în locul lui. Putem numai să-l ajutăm.

Dar, ca și în cazul lui Honorine, știa că vorbele lui nu erau de ajuns și nu o consolau...

*

*   *

Rămaseră câteva zile așteptând să afle intențiile lui Honorine și gândul la ceea ce se petrecea în capul acestei copile eclipsa celelalte griji și evenimente din viața la fort.

Într-o seară, Yann Le Couennec, scutierul, veni să îi anunțe, încercând să rămână serios, că Honorine „le cerea o audiență”.

— Ce ne-a mai pregătit încă? repetă Angelica plină de teamă.

Amândoi o priviră întrând, serioasă. Ceruse să îmbrace rochia ei pentru zilele de sărbătoare.

— Vreau să plec, spuse ea. Am lucruri importante de făcut și trebuie să mă pregătesc. Vreau să merg la Montreal la domnișoara Bourgeoys, vreau să învăț să scriu și să cânt, și aici nu voi reuși niciodată.

PARTEA A ȘASEA

DRUMUL SPRE MONTREAL

34

În acea primăvară, caravana se porni de îndată ce fu posibil. Trebuiau să plănuiască pentru vară o călătorie spre Sf. Laurențiu și să ajungă de data aceasta până la Ville-Marie pe insula Montreal pentru a o lăsa pe Honorine la școala condusă de Marguerite Bourgeoys.

La Gouldsboro, o scrisoare trimisă de Molines Angelicăi o informa pe aceasta că în urma anchetei desfășurate în căutarea fratelui ei, Josselin de Sancé, era sigur că acesta se stabilise în urmă cu mai mulți ani în Noua-Franță, reîntorcându-se în patria sa, Franța, și la religia sa, catolicismul, dar sub un nume fals, lucru care explica de ce ea nu auzise niciodată vorbindu-se de el în timpul primei lor călătorii.

Un valon din Long Island îi furnizase lui Molines aceste informații prețioase permițându-i să-l urmărească pe acest Jos du Loup până la Sorel, și mai târziu până în așezarea unde se găsea în prezent, înconjurat de familia sa și unde era cunoscut sub un nume puțin cam misterios: Stăpânul Lupilor.

*

*

*

Astfel, doamna Bourgeoys avusese dreptate. Micuța sa elevă cu ochii verzi, Marie-Ange du Loup, avea motive să semene cu contesa Angelica de Peyrac de vreme ce era nepoata ei.

Vestea o emoționă pe Angelica și mai potoli tristețea care o cuprinsese la gândul că urma să se despartă de Honorine.

— Bucură-te, draga mea, îi spuse ea, vei avea o familie la Montreal care să-ți fie alături, să-ți aducă dulciuri de sărbători: un unchi, o mătușă, veri, verișoare! Mi-am regăsit fratele cel mare, pe unchiul tău Josselin de Sancé.

Honorine se încruntă și nu arată nici un fel de entuziasm. Această regăsire îi încurca planurile de independență și autonomie. Nu dorea să se despartă de o familie, a sa, sacrificiu care îi umplea deja inima de teamă, pentru a cădea sub jugul alteia.

Ea visa să n-aibă de-a face decât cu „străini”, căci numai ei îți pot arăta încredere, de vreme ce nu te cunosc. Cei care te cunosc prea bine își arogă dreptul să-ți facă viața insuportabilă punându-ți gândurile și intențiile sub lupă. Va trebui oare să suporte acest chin și din partea rudelor sale?

La scrisoarea sa, Molines adăugase un pachet pentru Honorine, cu care discutasese în timpul șederii lor la New York. În el se afla un cuțitaș cu mânerul sculptat, mai degrabă un briceag pentru dame, cuțitărie englezească fabricată la Chesterfield, de cea mai bună calitate.

— Dacă nu ți l-ar fi oferit domnul Molines, atunci cine! zise Angelica. Dar acest om e ca un bunic pentru tine. Mă întreb dacă nu cumva încearcă să pună la cale viitorul tău așa cum a făcut-o pentru surorile mele și pentru mine.

Micuței îi tresăltă inima de fericire. Uită de griji și de tristețe. Această călătorie care urma alături de părinții săi devenise pentru ea fără sfârșit. Acum pentru asta se pregătea și era în al nouălea cer.

*

*

*

Doriseră o plecare rapidă spre țarm și ajunseseră prea devreme pentru a afla vești din Franța și de la fiul lor cel mare. Angelica ar fi vrut să se întoarcă suficient de devreme vara pentru a se ocupa de adunatul anumitor plante și rădăcini. Regreta că pierde în fiecare an anotimpul frumos de la Wapassou și de această dată n-ar fi vrut să se despartă prea mult timp de gemeni. Erau sănătoși și pe mâini bune, dar se schimbau atât de repede

încât fiecare zi aducea transformări uluitoare; era un adevărat spectacol, le părea rău că nu puteau urmări toate aceste metamorfoze.

De comun acord hotărâra să-l lase la Wapassou pe Charles-Henri care părea fericit și începuse chiar să râdă uneori. Angelica o auzise pe Honorine zicându-i:

— Ți-i încredințez pe fratele și pe sora mea.

Din prudență, așteptau ca bebelușii să împlinească un an înainte de a-i înțărca și Angelica își promisese că va fi alături de ei cu ocazia acestei prime aniversări.

Séverine devenea din ce în ce mai frumoasă. „Prea frumoasă, se gândea Angelica, pentru nătângul de Nathanaël de Rambourg care nu mai trimisese nici o veste.” Molines nu vorbea de el în scrisoarea lui. Angelica, bulversată de regăsirea fratelui ei, nu fu atentă la reacțiile tinerei. Oare numai din cauza lui Nathanaël se arăta fata atât de îngrijorată? Angelica nu avu timp decât pentru o scurtă vizită la prietena sa Abigaël, și fu convinsă mai târziu că aceasta îi ascundea ceva. În timpul vizitei sale la familia Berne, Abigaël fusese pe punctul să-i spună, dar în acel moment intrase Gabriel Berne. Și el părea destul de rece și distant, dar acest lucru nu demonstra nimic, căci el era uneori mai dur.

Contele și contesa de Peyrac nu se opriă decât timpul necesar încărcării bagajelor lor pe *Curcubeul*, deja armat și pregătit să ridice ancora. Nu puteau să rezolve problemele tuturor!...

Înainte să părăsească Gouldsboro, Angelica făcu o scurtă vizită soților Manigault, bunicii micuțului Charles-Henri. Pe scurt și fără prea multe înflorituri, îi puse la curent în legătură cu vizita fiicei lor mai mari, Jenny, la Wapassou, cu decizia sa de a se întoarce să trăiască printre indienii care o răpiseră și cu dorința acesteia de a-i încredința ei, Angelicăi, pe fiul său Charles-Henri căruia nu dorea să-i ofere o astfel de viață. Îi mai informă deasemenea că soțul ei și ea nu numai că acceptau cu dragă inimă această sarcină, dar nici n-ar fi renunțat în nici un chip de vreme ce acesta era dorința bieteii femei. Le ceru numai să se gândească la actul oficial ce trebuia întocmit prin care ar ratifica consimțământul lor și, în același timp, ar recunoaște copilul și i-ar acorda aceleași drepturi ca și celorlalți descendenți, căci nu trebuiau să uite că era vorba de un copil născut într-o

căsătorie în această familia hughenotă din La Rochelle și că nu exista nici un motiv pentru ca acesta să se găsească în viitor dezmoștenit.

La întoarcerea sa, le spuse ea, domnul de Peyrac și ea vor discuta cu ei. Pentru moment, Charles-Henri va rămâne la Wapassou îngrijit de persoane devotate care îl înconjurau cu afecțiune și cărora ei înșiși le încredințaseră proprii bebeluși.

Îi lăsă cu durerea lor, cu oroarea profundă provocată de soarta fiicei lor, cu indiferența față de copilul pe care l-ar fi șters cu dragă inimă din memoria lor. Nici măcar nu puseseră problema religiei în care va fi crescut copilul.

N-avea nici cheful, nici curiozitatea să asiste la discuțiile lor, care vor avea cu siguranță aspecte sordide și deprimante pentru ea, deși îi aprecia pe oamenii din La Rochelle, și mai ales pe cei din familia Manigault, pentru abilitatea lor negustorească fără pereche, pentru rezistența lor fizică și morală remarcabilă.

Cei din familia Manigault erau pe cale să-și refacă averea la fel ca și majoritatea coreligionarilor și compatrioților lor din La Rochelle, care veniseră aici mai săraci ca Iov. De aceea Angelica apăra drepturile nepotului lor, Charles-Henri Garret, la această avere.

Colin Paturel lipsea. Nu-și întrerupea niciodată incursiunile în Golful Francez și, imediat ce treceau cele mai teribile furtuni, începea să viziteze posturile acadience și englezești. Colin lipsea, dar nu și Bertille Mercelot. Aceasta se așeză în drumul Angelicăi care nu avea de gând să-i vorbească. Bunicii Manigault îi ajungeau. Neputând s-o evite, Angelica fu nevoită s-o asculte.

Tânăra, care era din ce în ce mai fermecătoare, nu-i vorbi despre venirea lui Jenny sau despre dispariția lui Charles-Henri, ci pălăvrăgi despre vreme, se interesă cu o prefăcută înduioșare despre cei doi bebeluși. Îi dădu vești despre părinții ei, despre afacerile lor, vorbi de călătoriile pe care avea să le facă la vară, menționează în treacăt diverse evenimente din viața comunității: decese, căsătorii, nașteri, relată cu un aer indulgent conflictele care, slavă Domnului și mulțumită înțelepciunii guvernatorului, se terminaseră cu bine și merse până acolo încât s-o asigure pe doamna Angelica de plăcerea de a o revedea și de admirația pentru frumusețea și sănătatea sa de invidiat.

— Cum reușiți, doamnă Angelica? Vă invidiez. Eu a trebuit să rămân la pat o lună întreagă pentru o răceală și încă mă reșimt!

În fine, Angelica înțelese că toate aceste amabilități nu aveau decât alt scop decât acela de a o înștiința, printre vești oferite cu atâta bunăvoință, de intrigile amoroase ale guvernatorului — se puteau aștepta la o nuntă imediat după întoarcerea acestuia — ale cărui frecvente absențe erau datorate vizitelor pe care i le făcea unei prințese indiene, Tarrentine, sora soției lui Saint-Castine.

— Oh se întâmplă de ceva vreme! Ah! Nu știți?

În plus, ea adăugă că guvernatorul frecventa, în scopul căsătoriei, pe una dintre fetele marchizului de La Roche-Posay la Port-Royal. Angelica ridică din umeri, amintindu-și de vremurile când erau copile și nu căzu în capcană. Bertille nu mai știa ce să mai inventeze ca să-și răspândească veninul.

Totuși, ceva adevăr exista în povestea cu prințesa indiană. Colin Paturel nu mai era *singur*. Cu atât mai bine pentru el.

— Mulțumesc, Bertille, pentru toate veștile interesante pe care mi le-ai comunicat. Dar te-aș stima mai mult dacă, în loc să-mi dai vești despre domnul guvernator, m-ai fi întrebat de soarta fiul tău vitreg, Charles-Henri Garret.

Un acces de furie urâți chipul lui Bertille Mercelot.

— De ce vă plângeți? Este al dumneavoastră Acum. Nu asta ați vrut dintotdeauna?

Rămânea să mediteze la puterea pe care o aveau cuvintele alese și folosite de anumiți oameni, în special femei.

Dacă Ambrosine de Maudribourg, inteligentă, perversă, demonică, distrugea un destin folosind otrava, ucigași plătiți, și-l distrugea complet, suflet, corp și tot, societățile și imperiile se prăbușeau ca urmare a unor intrigi precum ca cele ale lui Bertille Mercelot. Și, dacă împotriva lui Ambrosine se putea lupta, amploarea crimelor sale aducând-o în fața justiției oamenilor, împotriva muncii de subminare, în aparență inofensivă, dusă de o Bertille Mercelot, nu se putea face nimic.

Ajungând la această concluzie, Angelica uită de Bertille Mercelot, de familia Manigault, pentru a se ocupa de călătoria spre Quebec și Montreal.

Angelica ar fi invitat-o cu dragă inimă pe Séverine să îi însoțească în această călătorie pe pământ francez. Vedeă că

adolescenta era dezamăgită că Molines nu dăduse nici o veste despre Nathanaël de Rambourg. Acesta părea că dispăruse în natură. Séverine devenea foarte frumoasă și era curtată, îi spusese Abigaël. Dar chipul ei avea imprimată o expresie de melancolie. Consacra mult timp studiului alături de mătușa sa Anna și, în toiul iernii, mersese să locuiască la aceasta din urmă și la servitoarea ei, Rebecca, dorind să le ajute pe cele două bătrâne la treburile de iarnă: tăiatul lemnului, întreținutul focului, pe care le îndeplineau cu greu în ciuda faptului că erau perfect sănătoase.

Tânăra Séverine, mai puternică desigur, când era vorba de treburile casei, părea mai fără vlagă decât ele. Discutară despre călătoria care ar putea s-o mai distreze și care se anunța foarte scurtă.

Séverine ezită, dar apoi refuză.

— Nu, doamnă Angelica. Aparțin religiei reformate și știți cât de îndârjiți sunt compatrioții noștri francezi de acolo să interzică intrarea hughenotilor în Noua-Franță.

— Nu trebuie să te prezentăm ca atare. Vei face parte din suita mea. Escalele noastre vor fi scurte și nu riști nimic în compania noastră.

— N-am încredere. Se spune că sunt foarte încăpățânați și că îi caută pe hughenoti cu înverșunare, abordându-i pe toți noii veniți pe care îi bănuiesc că ar fi reformați. Nu m-aș simți liniștită și n-aș putea să mă bucur că sunt iar în Franța, într-un fel.

Angelica nu mai insistă. Știa că tânăra nu exagera. La Quebec îi văzuse la sosirea navelor cu emigranți pe Garreau d'Entremont, locotenent de poliție, și pe zbirii săi mai preocupați să-i depisteze pe protestanți decât pe pungași sau pe fetele de moravuri ușoare care s-ar fi putut strecura clandestin printre ei.

Dacă, printre membri echipajelor ancorate la Quebec, se găseau mateloți protestanți, ei nu aveau voie să coboare, iar căpitanii lor erau pasibili de amenzi mari dacă nu respectau interdicția.

— Mi-ar fi plăcut să te iau cu mine, draga mea Séverine. Cred că ți-ar fi prins bine.

— Să nu vă fie teamă, răspunse Séverine ducându-și mâna la inimă. Am aici un secret de dragoste care mă ajută să supraviețuiesc.

Curcubeu ridică ancora escortat de alte trei nave de două sute și o sută cincizeci de tone, de un mic iaht și de un *sloop** cu două pânze.

Înconjurară peninsula fără probleme și intrară în golful Sf. Laurențiu care preceda estuarul marelui fluviu. Escala la Tidmagouche, pe coasta de est, nu depăși două zile. Teritoriile erau sub jurisdicția contelui de Peyrac. Activitățile de vară erau în toi.

Angelica revenea aici pentru prima dată de la dramele care se derulasera pe aceste pământuri și, în ciuda voinței sale de a nu și le aminti, nu era ușor să alungi toate imaginile.

Puțin mai sus, pe faleză, se afla mormântul lui Ambroisine de Maudribourg, binefăcătoarea. Locuitorii permanenți sau temporari din partea locului care treceau prin apropierea pietrei funerare gravată cu numele nobilei doamne, nu-și făceau griji pentru că nu știau despre cine era vorba. Dar pe Angelica, nici o curiozitate morbidă, și cu atât mai puțin mila creștinească, n-ar fi putut s-o determine să urce până acolo, nici măcar pentru a se convinge că periculoasa creatură era cu adevărat moartă.

Complicele lui Ambroisine, Sébastien d'Orgeval, omul genial, era și el mort. În Noua-Franță se răspândise vestea morții lui. Joffrey nu părea să creadă că acest lucru ar putea pentru moment influența relațiile lor bune cu cei din Quebec. Spunea „pentru moment” din prudență, conștient că cele mai bune rezultate depind de fragilitatea opiniilor omenești și de nestatornicia pasiunilor. Oamenii din Wapassou nu erau în nici un fel responsabili de această moarte, dar înțelegerea și neutralitatea pe care o stabiliseră cu irochezii îi enervase întotdeauna pe francezi și acum că irochezii ucisese pe unul dintre cei mai mari misionari ai lor, acest lucru ar putea să trezească suspiciuni și ranchiuni mai vechi față de cei care căzuseră la pace cu teribilii dușmani ai Noii-Franțe. Deci acest drum era menit să înlăture eventualele divergențe.

În timpul celor două zile petrecute la Tidmagouche, Angelica făcu tot posibilul pentru a urma sfatul dat de filosoful marchiz de Ville-d'Avray în legătură cu femeia-demon: *uitarea*.

Amintirea micului marchiz îi readuse buna dispoziție. Împreună cu Joffrey și cu Honorine îl evocară pe prietenul lor, cuvintele lui, veselia lui, calculele lui când venea vorba de bani,

* *sloop* (engl.) = ambarcațiune cu un catarg, n.t.

trucurile la care recurgea pentru a obține obiecte rare fără să plătească, certurile sale cu dragul lui Alexandru... Se simțea lipsa lui Ville-d'Avray pe aceste țărmuri. Sperau să aibă vești de la el la Quebec.

Cum ghicise oare Honorine, care o însoțea în plimbările ei, la cine se gândea în timp ce se aflau la Tidmagouche? Copila îi spuse:

— De când am plecat de la Wapassou, nu-mi mai apare în vise.

— Cine?

— Femeia cu ochii galbeni.

Angelica strânse cu putere mâna lui Honorine.

— Cum arăta?

— Avea niște ochi ca ai unei fiare sălbatice și părul ca niște flăcări negre.

— Era frumoasă?

Copilul ezită.

— Da, era frumoasă, dar...

Honorine își atinse obrazul cu degetele.

— ... Avea chipul desfigurat, zgâriat.

Angelica tresări violent. Nu mai avea de mult reacții atât de brutale când venea vorba de această întâmplare veche, terminată în favoarea lor cu o victorie sângeroasă, dar totală.

Nu a vrut să vadă corpul ducesei de Maudribourg adusă din pădure unde fusese pe jumătate devorată de animalele sălbatice, dar nu va uita niciodată chipul desfigurat al orgolioasei femei atunci când reușise, împreună cu Yolande și cu Marcelline, să o smulgă din mâinile oamenilor furioși.

35

Ceea ce îi aștepta la Tadoussac avea să le strice restul călătoriei pe care și-o doreau toți trei fericită și care până acum se derulase foarte bine. Vremea rămăsese frumoasă și cerul limpede.

Apropiindu-se de orașelul de pe țărmul de nord al fluviului Sf. Laurențiu care fusese primul post al francezilor pentru negoțul cu blănuri, zăriră o siluetă familiară și-l recunoscură pe

Nicolas Perrot, un prieten fidel, care după ce îl învățase pe contele de Peyrac limba vorbită de sălbatici și îl ajutase să construiască relațiile cu triburile din America de Nord, își reluase munca în serviciul guvernatorului Noii-Franțe.

În numele acestuia din urmă se afla el acolo ținând în mână un plic sigilat de domnul de Frotenac.

În ciuda bucuriei de a-l revedea, Angelica avu o presimțire rea. Se bucura de această escală la Tadoussac și, împreună cu Honorine, dorea să revadă statuia de ceară care îl înfățișa pe Iisus copil și care se găsea în capela iezuiților.

— Domnul de Frontenac m-a trimis la dumneavoastră, le spuse celebrul explorator al Marilor Lacuri. La fel ca în fiecare an la începutul lui iulie, acesta se pregătea să părăsească orașul Montreal pentru a merge la Fort-Frontenac pe lacul Ontario, unde urma să-i întâlnească pe șefii națiunilor irocheze. La întoarcere v-ar fi întâlnit deoarece știa că vă conduceți fata la școala Notre-Dame de Ville-Marie. Eu ar fi trebuit să-l însoțesc ca interpret, dar deodată a primit vești alarmante care, deși nu pot fi confirmate, fac să atârne o sabie a lui Demistocle deasupra capetelor noastre. Singura cale de a atenua totul fără să renunțe la vizita sa era să mă trimită pe mine la dumneavoastră pentru a vă cere ajutorul.

— Ajutorul?

— Da, deoarece această afacere nu putea fi făcută publică, nici încredințată orîșicui; el nu putea să renunțe la expediție nici să se întoarcă fără să riște, cel puțin, dacă se înșela, să fie ridiculizat și, dacă ar fi ignorat-o, să lase un pericol mortal să planeze asupra Noii-Franțe. Cunoscând venirea dumneavoastră iminentă, a considerat că numai dumneavoastră, conte de Peyrac, îl puteți ajuta și m-a trimis pe mine să vă aștept la Tadoussac. Acum, citiți!

De când domnul de Frontenac construisese, cu câțiva ani în urmă, în locul numit Cataracoui*, pe lacul botezat astăzi lacul Frontenac, un fort căruia îi dăduse numele său, Fort-Frontenac, în fiecare an la începutul verii, organiza o expediție acolo reunind forțe impresionante. Îi convoca pe reprezentanții celor Cinci Națiuni irocheze pentru a discuta pe tema „principalelor” neînțelegeri și despre această pace franco-irocheză încă incertă.

* Astăzi Kingstone pe lacul Ontario, n.a.

Pe parcursul anului, pacea era, de fiecare dată, mai mult sau mai puțin încălcată, fie printr-un atac mișelesc al irochezilor împotriva națiunilor aliate, fie printr-un masacru al colonilor francezi sau prin schingiuirea vreunui misionar iezuit.

Dar irochezilor le plăcea să negocieze pe cât de mult le plăcea războiul. Și domnului de Frontenac îi plăcea să meargă spre Marile Lacuri pentru a-i mostra, a fuma alături de ei tutunul înțepător de pe câmpurile lor și să chefuiască în compania lor. Îi reușeau foarte bine aceste întâlniri la care reprezentanții ligii irocheze se prezentau de bună voie pentru că excela în a-i face să râdă scoțând țipetele lor de război. Indienii știau că vor primi cadouri și că vor petrece. Atunci răspundeau în număr mare invitației la Cataracoui.

Or, atunci când se pregătea să părăsească orașul Montreal cu tunurile, cadourile, militarii, interpreții, preoții săi, o escortă de algochini și de huroni îl avertiză pe domnul de Frontenac că se bănuia că un grup de irochezi dintre cei mai sălbatici și mai vicleni, Mohawks, vor să profite de întâlnirea care ar reține la Cataracoui pe guvernator și grosul trupelor, pentru a masakra în voie tribul mistassin din nord.

Și aceasta era oarecum o tradiție anuală a irochezilor, de douăzeci și cinci de ani, când domnul Gaubert de la Melloise trimisese domnului Colbert un raport în care scria: „Irochezii și-au împins vecinii și au intrat în Saguenay și în profunzimea pădurilor unde i-au masacrat pe sălbatici, pe femeile și pe copiii lor”.

Acest grup de indieni risca să reînnoiască surpriza de acum doi ani, ieșind prin Saguenay pentru a se îndrepta spre Quebec.

Or, Frontenac lăsase Quebec-ul aproape fără apărare. Cel mai mic grup de irochezi care ar ajunge acolo ar putea nu numai să-l masacreze, dar și să-l reducă la cenușă.

Atunci, știind că domnul de Peyrac urca fluviul cu intenția de a ajunge la Montreal cu familia sa, venind cu provizii și cu echipaje bine înarmate, îi cerea acestuia să-și întrerupă călătoria pentru a rămâne de gardă la intrarea în Saguenay, cel puțin până când el, Frontenac va putea să se întoarcă la Montreal și apoi la Quebec. I-l trimitea pe Nicolas Perrot ca să-l asiste. Interpretul canadian era însărcinat să aprecieze situația și să constate dacă zvonurile aveau o bază reală. Dacă un grup de dușmani ar fi urcat pe lacul Saint-Jean, s-ar fi aflat repede, căci frica de

irochezi îi bântuiau pe algonchinii din regiune care, în drumul lor spre posturile de negoț, erau surprinși în așezările lor de vară și masacrați.

Analizând dovezile, erai tentat să atribui reușita planurilor irochezilor abilității vracilor lor.

— Ai crede că oamenii ăștia zboară prin aer, pe deasupra pădurilor, spuse Angelica care nu vroia să creadă în iminența sosirii lor la Saguenay în condițiile în care așezările lor se găseau la mulți kilometri depărtare.

Nu era pentru prima dată când, ascultându-i vorbind pe „călători” sau pe militari, simțea că asupra acestor oameni, care aveau îndrăzneala să parcurgă întinderi imense, plana harul ubicuității.

— Cum pot să acopere distanțe atât de mari într-un timp atât de scurt?

Rapiditatea cu care irochezii și aproape toți sălbaticii se deplasau în bande te ametea. Într-o zi aici, lovind ca fulgerul, apoi, câteva zile mai târziu, se vorbea despre ei în Acadia sau în susul fluviului Hudson, nu departe de lacul Champlain. Apoi se credea că s-au întors în văile lor din centru, dar alarma izbucnea din nou în împrejurimile lacului Nemiskan.

Într-o regiune străbătută de fluvii, de râuri fără număr care sunt unite între ele prin lanțuri de lacuri, barca era adesea mijlocul cel mai rapid, iar flotilele lor reprezentau o forță de război de o mobilitate fără pereche. Chiar și urcând de-a lungul râurilor, puteau să străbată treizeci până la patruzeci de leghe pe zi. În Franța nu vedeai trăsurile sau cai deplasându-se cu o așa viteză.

Joffrey îi arată pe hartă traseul preferat de acești demoni irochezi care se ascundeau la fel de repede precum apăreau. Cu bărcile lor, de două ori mai lungi decât cele ale algonchinilor și făcute din scoarță de ulm cusută în bucăți foarte mari, traversau lacul Ontario, ajungeau în golful James, apoi pe râul Rupert și de acolo la Saguenay. Aveau mai multe trasee, toate de necrezut.

În ceea ce-i privea pe indigenii locului, răspândiți pe un vast teritoriu infestat de muște și de țăntări, trăind modest de pe urma pădurii și a apei, nu aveau nici timpul, nici mijloacele de a se certa. Vecinii, foarte îndepărtați iarna, câteodată cu mai mult de o sută de mile, rămâneau pașnici. Învățați cu negoțul cu albi și cu navele de pe Sf. Laurențiu, așa cum am spus, se

obișnuiseră ca vara și iarna să se adune în anumite locuri pentru a coborî în grupuri spre Sf. Laurențiu. Irochezii profitau pentru a-i surprinde și a-i masakra.

Împotriva acestui flagel, nefericiții nu puteau recurge decât la ajutorul francezilor. Or, se părea că un nou episod din acest război se pregătea acolo sus și nu numai indienii erau amenințați, dar și populația din Tadoussac și cea din Quebec.

Contele de Peyrac nu putea să refuze o favoare de o importanță vitală pentru guvernatorul Noii-Franțe, care îi era nu numai un prieten căruia îi datorau reintrarea în grațiile regelui Ludovic al XIV-lea, dar și concetățean, gascon ca și el. Noua-Franță, înzestrată cu un contingent militar redus regrupat în acest moment în întregime în sud-vest înspre Marile Lacuri, nu avea o apărare serioasă pusă la punct. În aceste momente, îți dădeai seama că provincia supraviețuia ca prin minune.

În această împrejurare, sosirea lui Peyrac și a flotei sale fu o astfel de minune. Așa hotărâse istoria. Cel puțin așa considerau Frontenac și locuitorii din Tadoussac care își numărau muschetele cu neliniște.

Angelica era cea mai dezamăgită.

— Și Honorine, ce va spune aflând că n-o vei însoți până la Ville-Marie?

— Am să vorbesc cu ea. Și pentru mine e o decepție, dar va înțelege. Dacă păzesc intrarea în Saguenay, nu se va întâmpla nimic. Altfel, suntem cu toții în pericol.

Situația nu putea fi mai bine descrisă.

Prezența lui Joffrey și a lui Nicolas Perrot asigura că irochezii se vor opri la vederea lor fără vreo vărsare de sânge.

În plus, când cele două expediții se vor întâlni, vor trebui să consacre câteva zile pentru a fuma pipa păcii sau pentru a răscumpăra câțiva prizonieri, dacă mai erau încă în viață. Războinicii lăsau în urma lor pământul ars, căci nu veneau pentru a jefui, nici pentru a cuceri, ci pentru a teroriza și a extermina.

Se hotărâră ca, în timp ce Peyrac și Nicolas Perrot vor înainta în interiorul continentului, două nave vor rămâne în largul Tadoussac-ului pentru a opri trecerea flotilelor inamice. Mici tunuri fură transportate la sol pentru a întări apărarea fortului.

În acest timp, *Curcubeu* și *Le Rochelais*, împreună cu sloop-ul își vor continua călătoria până la Quebec și apoi la Montreal. Sub conducerea lui Barssempuy și a lui Vanneau,

Koussai-Bâ și Yann le Couennec vor rămâne în preajma doamnei de Peyrac și a fiicei sale, la fel ca și domnul Tissot.

De îndată ce pericolul va fi îndepărtat și domnul de Frontenac, îndeplinindu-și misiunea, avea să revină în capitala sa, paza efectuată de navele de Peyrac la Saguenay se va sfârși. În acel moment, Joffrey va hotărî dacă este mai bine să continue drumul spre Quebec sau să aștepte ca Angelica, după ce își va fi lăsat fiica în grija lui Marguerite Bourgeoys și își va fi întâlnit fratele Josselin de Sancé, să i se alăture.

Căci, în această regiune nordică, zilele de vară sunt numărate și timpul în care se poate naviga e limitat.

36

Absența lui Joffrey schimba pentru Angelica și fiica ei lucrurile. Vremea părea să fie pe potrivă. O furtună violentă întârzie sosirea lor la Quebec. Orașul apăru sub o perdea de ploaie. A trebuit să aștepte soarele pentru a putea debarca. Zărindu-l printre nori, luminat de câteva raze oblice care coborau parcă binecuvântând orașul, nu putu să nu zâmbească. Quebec-ul, în inima Americii de Nord, rămânea o bijuterie insolită, un minunat orașel franțuzesc unde viața își urma liniștită cursul, dar ceea ce presimțise Angelica se adeveri.

Orașul de vară era diferit de cel de iarnă. În decursul acestor trei luni, cel mult patru de vară, de o căldură sufocantă, presărate cu furtuni violente și de prea multe zile de sărbătoare, activitățile urgente precum treieratul, înmagazinatul în hambare, pregătirea câmpului pentru însămânțările de toamnă, goleau orașul. Familiile, comunitățile se îndreptau spre loturile concesionate, spre moșii, pentru a ajuta la seceriș sau pentru a participa la expedițiile militare. Quebec-ul semăna cu o mare casă cu toate ferestrele deschise pentru a o aerisi, dar care rămâne goală cu saltele la geam și cu mobilele în grădină, în timp ce familia merge la picnic.

Din prima seară, Angelica înțelese că nu avea nimic mai bun de făcut decât să-și continue drumul spre Montreal.

Invadat de furtună, orașul i se păruse mai puțin primitiv, în timp ce clădirile erau părăsite și austere. Toată lumea era la câmp.

— Orașele ca și oamenii au momentele lor de grație, anotimpurile lor binecuvântate, remarcă domnișoara d'Hourredanne pe care din fericire Angelica o găsi în oraș. Ah! Dragă Angelica, Quebec-ul nu va mai fi niciodată la fel fără tine.

Când se prezentă la episcopie, Angelica fu primită de prelatul ajutor pe care ea nu îl cunoștea, dar, fie că ea se aștepta la o primire mai călduroasă, ținând cont de relațiile bune pe care le stabiliseră la trecerea lor prin Noua-Franță, fie că acel cleric era mai timid și mai puțin dispus să vorbească, el nu deschise gura decât pentru strictul necesar. Atitudinea lui rece și aproape nepoliticoasă, se gândea ea, îi amintise în mod neplăcut Angelicăi de vremea în care orașul era împărțit în privința ei, iar ea nu era niciodată sigură, vorbind cu cineva, că nu vorbește cu vreun partizan al părintelui d'Oregeval. După moartea acestuia, oare vechile dușmăanii mai subzistau încă? Nimeni însă nu îi vorbea despre acest lucru.

Se îndreptă spre hanul *Navire de France*, unde primirea pe care i-o oferî proprietara Janine Gonfarel, zisă Polak, compensă decepția resimțită atunci când nu-și regăsise prietenii, ci doar valeții sau intendenții însărcinați să le trimită scrisorile și mesajele.

— Vino să stai la mine, îi spuse exuberanta ei prietenă după ce o primise cu brațele deschise și cu exclamații de bucurie care răsunară până în stradă. Ce să faci în oraș? Este gol și dezolant ca un cuib părăsit. Aici e mereu lume. Ți-am rezervat cea mai frumoasă cameră, aceea pe care i-o dădusem domnului de Ville-d'Avray când și-a scrântit glezna, îți amintești? Și pentru ofiterii tăi am camere. Și pentru soldații din garda ta vom pune saltele șură. Și pentru toți, cel mai bun vin.

Angelica era foarte mulțumită de acest aranjament. Honorine era încântată. Întotdeauna dorise să se joace cu copiii din port.

Polak o informă că în absența ei, jandarmii — „morocânoșii, așa îi numesc eu, morocânoșii” — veniseră în port, vorbiseră cu marinarii de pe uscat, ceruseră să vorbească cu căpitani. Cei de sus credeau că inspecția celor două nave și a sloop-ului sosite în dimineața aceea nu fusese destul de riguroasă.

— Dar avem acte semnate de domnul de Frontenac și de domnul Carlon, și reprezentantul primarului a venit el însuși să

mă salute și să-mi transmită omagiile domnului d'Avrensson. Acesta a plecat cu guvernatorul în expediția de la lacul Frontenac, dar a lăsat toate instrucțiunile necesare în ceea ce ne privește.

— Nu-ți face griji, îi sugeră Polak, totul e în ordine, vroiau doar să verifice dacă în echipajul vostru sau printre cei care vă însoțesc nu există adepți ai religiei reformate. Aici, lumea se teme de ei mai rău decât de ciumă. Tuturor companiilor comerciale li se cere prin contract să nu introducă adepți de-ai lui Calvin și Luther în Noua-Franță. Devin din ce în ce mai stricți.

Angelica garantă responsabilului care depindea în același timp de episcopie, de jandarmerie și de tribunal, aceste chestiuni interesând deasemenea și pe cei care se ocupau cu salubritatea portului care ar fi fost compromisă de introducerea unor elemente indesezirabile în colonia franceză, și firește pe cei de la biroul care se ocupa de problemele religioase, delegat de administrația regală, că nici un adept al R.P.R – religia pretinsă reformată – la bordul navelor sale. Își încrucișă degetele la spate, căci nu era în totalitate adevărat în legătură cu membrii echipajului, dar interlocutorul său păru mulțumit de declarațiile ei și nu pomeni nimic de o posibilă inspecție a navelor pentru a cere fiecărui om să recite crezul.

Se purtă amabil, exprimându-și regretele că trebuia să aplice aceleași formalități unor oaspeți atât de îndrăgiți în Noua-Franță, pe care domnul de Frontenac îi recomandase călduros înainte de plecare. Și era binecunoscut faptul că regele Franței, Majestatea Sa Ludovic al XIV-lea, le era prieten.

Dar legea trebuie să fie aceeași pentru toți, mai ales când misiunea ei era să combată un pericol insidios și mortal ca introducerea în sânul acestui fief catolic din Lumea Nouă a purtătorilor germenilor ereziei protestante. Noua-Franță, spunea el, nu putea să uite necazurile provocate de acești fugari, care și-au trădat Dumnezeu și patria, frații Kirke, care, în numele Angliei, ocupaseră Quebec-ul în 1629, alungându-l pe Champlain, guvernatorul, și care își prelungiseră ocupația în numele Angliei timp de cinci ani. Angelica nu îl contrazise. Se felicita că nu o adusese pe Séverine Berne cu ea.

În timpul primului lor sejur, ea nu avusese de-a face cu acest personaj pentru că Joffrey se ocupase de problema

protestanților. Nu-l cunoștea decât din vedere. Se încinsese și vorbea cu emfază.

— O supraveghere dintre cele mai constante ne-a permis atingerea unui rezultat excelent. Noua-Franță este singura provincie purificată de acest flagel. La început a fost amenințată mai mult ca altele, hughenotii credeau că, traversând mările, vor fi liberi să profeseze pe pământ francez doctrinele lor vinovate. Toți au fost depistați și toate sufletele credincioase erau vigilente. Călugărița Catherine de Saint-Augustin aflând că printre colonii ajunși bolnavi la spital se aflau și protestanți deghizați, merse pe ascuns să caute un os al părintelui martir Brébeuf, a cărui pudră o dizolvă în mâncarea presupușilor protestanți. Ei bine, trebuie să știți că toți acești oameni refractari și vicleni, după cincisprezece zile, deveniră blânzi ca niște îngeri, dorind să fie instruiți în adevărata religie, și renunțând la erezie lor public și cu o fervoare admirabilă.

Angelica cunoștea povestea pudrei de os, dar se purtă de parcă ar fi auzit-o pentru prima dată. După întâmplările din Salem, cele din Noua-Franță i se păreau plictisitoare.

Rugându-l să ia loc și oferindu-i un pahar de vin alb, Angelica nu știa dacă prietenia acestuia era sinceră sau dorea să-i transmită că nu era prost și că făcea parte dintre cei care continuau să nu aibă încredere în străinii „independenți” de la Goulsboro care își construiseră bogata așezare pe aducerea în Acadia a șaizeci de hughenoti din La Rochelle.

— Și dacă e el spionul regelui? spuse Polak, privindu-l îndepărtându-se. Câteodată mă întreb. De când se vorbește de revocarea edictului de la Nantes își acordă din ce în ce mai multă importanță.

Să stea la taclale cu Polak continua să fie o plăcere rară pentru Angelica. După discuțiile lor se simțea înveselită dar și mai gânditoare. Pentru a nu pierde o astfel de ocazie, destul de rară, care le permitea să discute, Angelica amână pentru două zile plecarea spre Ville-Marie. *Le Rochelais* trebuia pregătit să-și primească pasagerii. *Curcubeul* care era prea greoi pentru a urca fluviul dincolo de Quebec, avea să rămână în port sub comanda domnului d'Urville căruia nu-i dispăcea să regăsească un oraș unde avea numeroase cunoștințe.

Căldura era în continuare sufocantă. Furtuna se pregătea în cursul zilei, dar nu izbucnea întotdeauna. Transpirau și erau însetați.

În salonul personal al doamnei Gonfarel, lângă marea sală în care mâncau oaspeții săi, era destul de răcoare căci era orientată spre nord. Și scotea dintr-un puț interior o apă foarte rece.

Polak răsturna pe masă coșuri mari de fasole verde sau de mazăre și se așezau față în față pentru a curăța totul stând de vorbă.

— N-am uitat că legumele sunt o mâncare regească, spunea Polak. Săracii nu aveau dreptul decât la resturi. Nici măcar nu le știau gustul. Așa că țin la grădina mea de legume.

Privea cu bucurie boabele de mazăre din mâinile sale.

— Mâncare fină. Dar oamenii de aici s-au obișnuit să mănânce zdravăn pentru că ajută corpul să reziste la frig.

În bucătăria de vară fierbea o friptură de vită în vin roșu.

— Spune-mi, Polak, și băiatul tău? Nu l-am văzut.

— De mult a plecat în pădure.

— Atât de tânăr!

— Bine făcut cum e, nimeni nu putea să-l oprească. Blănurile sunt o boală, o febră care-i cuprinde pe toți tinerii și... singura cale de a te îmbogăți!

Totuși, șireată și cu un oarecare simț comercial, Janine Gonfarel, zisă și Polak, pentru cei care o cunoscuseră într-o perioadă uitată din trecutul său, își făcea griji. Nu pentru fiul ei, ci pentru piața acestui bun prețios, blana. Se revenea la moda pălăriilor rotunde, ale căror margini deveneau din ce în ce mai scurte, și care aveau să lovească mortal, considera ea, comerțul înfloritor cu blănuri de castor. Era o modă de demult, cea a pălăriilor din blană de castor, care făcuseră din pielea acestui animal, mult timp disprețuită chiar și de indieni, o marfă prețioasă, și din „călătorii” care mergeau să le colecteze de la sălbatici, oameni bogați. Un tânăr curajos care în Franța n-ar fi strâns un ban muncind toată viața, putea, după câteva plimbări în acest ținut, să-și construiască o casă burgheză la Quebec sau la Montreal și să-i ofere viitoarei soții rochii de mătase și de dantelă.

— Dar dacă prețul se prăbușește, gemu ea, ce se va întâmpla cu noi, cei din Canada care n-avem decât această bogăție?

— Se întâmplă acest lucru? se miră Angelica.

— Nu încă. Dar, adăugă Polak cu voce joasă, de câțiva ani Franța trimitea excedentul său de blănuri în Țările de Jos, însă anul acesta negustorii din Liege și din Amsterdam cumpăraseră de două ori mai puțin și anunțaseră că și ei erau sufocați de blănuri. Și mai ales de castor. Indici îngrijorători. Trebuiau să se aștepte ca același lucru să se întâmple și pentru alte blănuri, de vulpe, de vizon.

— Am reușit să câștigăm monopolul în fața Moscovei, dar nu va exista niciodată atâta cerere pentru castor; castorul înseamnă pălărie. Pălării mai mici, mai puține cereri, prea mulți castori pe piață... Ne așteaptă ruina...

— Și totuși, comentă Angelica, francezii continuă să ducă o luptă acerbă împotriva englezilor pentru a-i împiedica să vândă blanuri în teritoriile care le sunt accesibile.

Francezii n-aveau niciodată de ajuns și era de înțeles îndârjirea lor de vreme ce bugetul coloniei și supraviețuirea ei depindeau de acest comerț unic. Polak rămânea pesimistă:

— Blana e în pericol, trebuie mers din ce în ce mai departe ca s-o aducă... Poate nu e decât o idee de-a mea. Se poate ca să mai fie încă pentru mult timp. Când oamenii nu vor ca situația să se schimbe, se găsesc tot felul de soluții și poate că nu ne vom ruina mâine. Dar trebuie să ne gândim la viitor... Fără blănuri! Ce vom face? Producem grâu bun dar nu și nave să-l transportăm, deși domnul Carlon a încercat. I se caută răcă și iată că am început să încărcăm cu piatră navele care se întorc în Franța din lipsă de marfă pentru a le echilibra.

Ce contrast cu munca de furnică pe care o văzuseră în Noua-Anglie! Angelica îi descrie activitatea colonilor englezi care trimiteau în insule alimente, vite, lemn pentru construcții și care aduceau produse franțuzești, vinuri și parfumuri sau melasă și zahăr pentru fabricarea romului pe care îl exportau apoi acolo unde se cerea.

Polak asculta cu interes.

*

*

*

Dacă Joffrey ar fi fost aici totul ar fi fost diferit. Îi antrena pe cei din jur. Le insufla pofta să-l urmeze. Le impunea o coeziune în acțiuni.

În lipsa lui, ea era mai sensibilă la schimbările aduse de vară. Pe când se afla la Salem, se simțea franceză, dar la Quebec, se simțea străină. Și-apoi era atât de cald.

Cu toate acestea, noaptea, ascultând marea, reuși să se odihnească.

În camera mare și frumoasă pe care le-o oferise Polak, arseseră lămâiță ca să țină țânțarii la distanță. Honorine adormise aproape de ea. Angelica moțâia. Noaptea era senină în pătratul ferestrei deschise. Luna se ascundea în spatele ceței grele de deasupra fluviului și pădurii. Zgomotele din port erau ușoare.

Angelica o privea pe Honorine dormind. Îi mângâie părul. Acolo unde Honorine îl sacrificase tăindu-l cu foarfeca, şuvițele ci crescuseră și mai frumoase.

O sărută pe fruntea albă și bombată. „Ce-am să mă fac fără tine, dragostea mea?...”

Honorine suspină în somn și murmură:

— Oh! Am atâtea de făcut!...

Nu era un vaiet. Ci o exclamație extaziată și puțin îngrijorată a celui care măsoară importanța misiunii care i-a fost încredințată și se îndoiește de reușita sa.

Angelica se întrebă ce sarcini numeroase putea zări copila în vis, nu pe drumul vieții ei.

*
*   *

Aflând că Angelica este în trecere prin Quebec, doamna de Campvert veni să o viziteze. Această femei care avea o reputație proastă și care fusese exilată de la curte pentru că era cea mai strașnică trișoare din câte se văzuseră, se prezentă în fața ei de îndată ce știu că se află în port. Îi era recunoscătoare Angelicăi pentru că avusese grijă de maimuțica ei care murea de o inflamație a bronhiilor și de care nimeni nu se îndura. Maimuțica era bine.

— Am mare grijă iarna, așa cum mi-ați recomandat. Ah! Oare când se va termina acest cumplit exil? Când mă va ierta oare regele? Pe dumneavoastră v-a iertat. Îi veți vorbi de mine când veți fi la Versailles, nu-i așa?

Părea convinsă că vor merge în curând în Franța. Avea noutăți de la curte.

— Poate că el se opune întoarcerii mele. Știu prea multe despre el... Când vă veți întoarce la curte, vorbiți-i pentru mine...

— Dar eu..., începu Angelica care vroia s-o facă să înțeleagă că întoarcerea despre care vorbea, deși autorizată de rege, era foarte problematică.

Nu i-ar fi ascultat explicațiile, ei, care se ofilea departe de Versailles.

— Domnii care aduc vești de la curte și pe care i-am primit la mine la sosirea navelor mi-au spus că fiii dumneavoastră sunt foarte apreciați de Majestatea Sa. Nu știu ce-au înțeles despre situația dumneavoastră în Lumea Nouă, dar se mirau că nu v-au găsit la Quebec. Împreună cu domnul de Peyrac. Se pare că la curte se răspândește periodic vestea că v-ați întors în Franța, că domnul de Peyrac și dumneavoastră vă veți prezenta la curte. S-a zvonit chiar într-o zi că ați sosit și că ați fost deja primiți de rege. Fiecare se întrista crezând că a fost unicul care nu v-a întâlnit. În orice caz, Majestatea Sa vă așteaptă. Este adevărat ce se povestește? Că Majestatea Sa a căzut cândva pradă farmecelor dumneavoastră?

Din toată această vorbărie, Angelica reținu un fapt. Și anume că protecția regelui era câștigată și, atâta vreme cât acest lucru era adevărat, nimic nu îi putea amenința în Noua-Franță.

Un militar de vreo treizeci de ani se prezentă la han. Auzise că doamna de Peyrac se afla la Quebec și venea să îi ceară să intervină pe lângă „blonda” lui, pe care ea o cunoștea și să o convingă să se mărite cu el, așa cum o implora de mult.

— Și ce mai „blondă”! exclamă Polak.

Era vorba de Maura, o tânără din cele venite cu *La Licorne**, pe care domnul și doamna de Peyrac le conduseseră până la Quebec unde fuseseră trimise pentru a deveni soțiile tinerilor canadieni.

Termenul „blondă” era folosit de soldați pentru a o desemna pe logodnica sau pe frumoasa rămasă acasă astfel încât tânărul, care nu cunoștea un alt cuvânt, nu se sfia să-l folosească pentru a vorbi despre femeia care îi bântuia visele deși aceasta era o negresă crescută la Paris de măicuțe.

* licorn, animal fabulos, n.t.

Nu-și găsisese încă soț, nu pentru că ar fi dus lipsă de pretendenți, ci pentru că își pusese în cap să nu se căsătorească decât cu un ofițer sau cu un nobil.

Angelica adună astfel informații despre protejatele ei. Henriette nu se grăbea să-și ia bărbat canadian. Se afla tot în serviciul doamnei de Baumont care o luase cu ea în Franța într-o călătorie pe care trebuia să o facă pentru a regla niște chestiuni legate de moștenire. Amândouă aveau să se întoarcă în anul următor dacă Henriette nu-și găsea soț pe vechiul continent.

I se spunea deasemenea că Delphine du Rosoy era în oraș, singură, pentru că soțul ei îl însoțea pe domnul de Frontenac la lacul Ontario. Acest cuplu, iubit de toți, era foarte activ în confreria Sfânta Familie. Erau triști pentru că nu aveau copii.

Și venind vorba de Sfânta Familie, Angelica reciti scrisoarea de la doamna de Mercouville printre primele pe care le deschisese dintre cele care îi fuseseră transmise la sosire. Se îndoia că se specifica în scrisoare despre planurile de nuntă dintre Kouassi-Bâ și Perrine, sclava neagră a acesteia.

Pentru început, doamna de Mercouville o anunța că se afla la Pointe-aux-Boeufs cu toată suita inclusiv aleasa lui Kouassi-Bâ. Amabilă ca-ntotdeauna, ea nu uitase să-i trimită câteva nume și indicații care i-ar putea fi utile în căutarea de captivi englezi în Noua-Franță, informații pe care i le ceruse toamna trecută. O prevenea prietenește că această problemă a captivilor englezi era una delicată.

Cât despre căsătoria dintre Kouassi-Bâ și Perrine, urmau să discute la întoarcerea sa în Ville-Marie. Doamna de Mercouville pregătise în acest sens o ciornă de contract, redactat în conformitate cu termenii în uz pentru acest tip de acorduri, pe care îl trimitea soților de Peyrac ca să îl studieze pentru a-l putea discuta la întoarcerea lor când, după cum înțelesese, nu vor zăbovi mult.

Angelica citi, fără entuziasm, proiectul respectiv:

Contele de Peyrac, stăpân al domeniului Peyrac și al altor domenii, îi permite lui Armand-César, negrul său, să se căsătorească cu Perrine-Adele, negresa doamnei baroane de Morne-Ankou, din insula Martinica, născută d'Ambert, căsătorită Mercouville.

Aceasta ca răsplată pentru cei treizeci de ani de serviciu – mai mulți sau mai puțini – ai numitului Armand-César și ca urmare a satisfacției exprimate de baroană pentru munca depusă de numita negresă pe perioada pe care i-a slujit.

Subsemnatul, jupân Jeammot, preot al parohiei Pointe-aux-Boeufs, va confirma primirea declarațiilor conforme și, ca urmare, le va acorda binecuvântarea nupțială solicitată de către aceștia.

Cei doi soți se angajează să slujească încă trei ani după care vor fi declarați liberi.

Semnătură: Jeanne de Mercouville, născută..., etc.

— Dar nu asta vroiam! exclamă Angelica, rămasă în picioare în salonul doamnei Gonfarel.

Mai întâi fusese șocată pentru că se vorbea de Kouassi-Bâ, despre care nu știuse că se numește Armand-César, ca despre un sclav vulgar. Fusese de mult eliberat. Ce păcat că Joffrey nu era acolo! S-ar fi ocupat mai bine de toate aceste chestiuni fără să risipească atâta energie și nemulțumire ca ea. În mod sigur, nu-i plăcea Quebec-ul decât pentru lucrurile agreabile și pentru diplomația de care aveai nevoie. Și din cauza aerului francez pe care-l respira aici, chiar și în mijlocul verii, și care îndepărta spiritul de problemele meschine.

Polak o încurajă:

— Veți vorbi despre asta la întoarcere. Nu te mai gândi...

Angelica nu dori să-i arate ciorna de contract lui Kouassi-Bâ. Poate că era dezamăgit că nu o întâlnise aici pe Perrine, dar nu spuse nimic și ea îl simți preocupat mai ales să vegheze asupra ei și asupra Honorinei. Lucrul cel mai important pentru el era să se întoarcă la Tadoussac cu misiunea îndeplinită: să apere și să protejeze, chiar și cu arma în mână, ceea ce știa că reprezintă pentru stăpânul său, Joffrey de Peyrac, cea mai prețioasă comoară: cea pe care o numea „Fericirea Stăpânului”. Angelica nu se îndoia că, dacă ei i s-ar fi întâmplat ceva, Kouassi-Bâ era gata să se sinucidă pe loc. Era destul de greu pentru el să accepte că Honorine va fi încredințată unor străini. Spre deosebire de ea, aerul din Noua-Franță nu-i trezea decât suspiciuni. În timpul ultimei ierni petrecute la Quebec, nu încetase să arboreze o expresie tristă. Mergea pe străzile din Quebec cu mai multă neîncredere decât pe cele din Paris,

noaptea, înainte ca domnul de La Reynie să pună felinare. Rareori se relaxa, iar ochii lui nu încetau să pândească.

Astfel, pe parcursul acestei călătorii, în timpul căreia el se simțea încărcat de responsabilități, Angelica va veghea să nu-i dea prea multe bătăi de cap plimbându-se singură fără să-l anunțe ce drumuri va face. La Quebec nu vor rămâne decât trei zile. Nu dorea să întârzie mai mult aici.

37

Într-adevăr, îndepărtându-se de Quebec, în susul fluviului, călătoria căpătă gust de necunoscut, de nemaivăzut, presărat cu surprize pe care le cunoscuseră înaintea lor primi albi, francezii: Cartier, Champlain, Dupont-Gravé, ale căror nave urcaseră acest fluviu, la început imens și care, totuși, se îngusta, năruindu-le speranțele de a ajunge într-o zi în marea Chinei.

Ajunși la capătul rutei navigabile, în vârful unui munte nu prea înalt, Cartier înfipsea o mare cruce cu armele regelui Franței și botezase colina: Mont-Royal.

Era inima pădurii americane – cine ar fi îndrăznit să se întoarcă acolo? Un secol mai târziu, domnul de Maisonneuve și echipajul său de exploratori aflați în misiune divină, printre care și două femei, Jeanne Mance și Marguerite Bourgeoys, plantau o altă cruce pe aceeași insulă și fondau Ville-Marie, colonie menită să aducă cuvântul sfânt al evangheliei nefericiților indieni născuți în ignoranța păgânismului.

Era o epocă deja apusă, dar, în ciuda celorlalte nave pe care le zăriră și a secerătorilor pe care-i vedeau pe câmpuri, o impresie de sălbăticie, de barbarie latentă continua să domnească. Istoria țărmurilor acestui fluviu era plină de ambuscade și de masacre de popoare și națiuni aflate în război, de triburi exterminate, în timp ce altele le luau locul și erau la rândul lor exterminate.

Nu făcură decât o escală scurtă la Trois-Rivieres*. Era un orașel animat dar și adesea părăsit. Cei pe care îi întâlneai aici păreau să fie întotdeauna pe punctul de plecare într-o direcție sau alta pe care o propunea această intersecție de ape mai

* Trei Râuri, n.t.

complicată decât o deltă. La confluența dintre Saint-Maurice și Sf. Laurențiu, această așezare pioasă încetase să mai fie victima preferată a irochezilor odată cu sosirea regimentului Carignan-Salliere.

De-abia treizeci de mile mai sus, începeau să se vadă din ce în ce mai des la liziera câmpurilor bărbații cosind și femei strângând spice, și soldați înarmați păzindu-i. Dacă Joffrey ar fi fost aici și dacă despărțirea de Honorine nu s-ar fi apropiat, Angelica ar fi privit aceste orizonturi cețoase, mai mult gri decât albastre, cu mai multă încântare.

Se grăbea să ajungă.

Honorine sărea de pe un picior pe celălalt pe puntea navei. Fredona cântecele pe care le învățase la Ursuline încercând să-și aducă aminte versurile. S-ar simți mândră să-i arate maicii Bourgeoys că putea să cânte împreună cu celelalte fete. Era bine dispusă. Cu vârsta, ca o fetiță cuminte care dorea să se facă iubită, începea să-și controleze primele impulsuri.

*

* *

Angelica se simțea din ce în ce mai înclinată să-i povestească Honorinei despre propria ei copilărie. Îi explică motivul pentru care ea nu mersese mai devreme la mănăstire, pentru că erau dintr-o familie nobilă, dar săracă. Honorine începu să-i pună întrebări: cum adică erau nobili dar săraci? Trebui să-i vorbească despre tapițeriile de Bergame de pe pereți uzi și scorojiți. Dar, în afară de acest detaliu al tapițeriilor care se curățau, nu mai găsi și altele. Dacă ea și surorile ei tremurau în paturile lor în nopțile de iarnă, era mai degrabă de frica fantomelor decât de frig. Se încălzeau toate trei în patul mare. Cea mai mare era Hortense – Unde era ea acum? – În Franța. – Unde în Franța? – La Paris, cu siguranță. Cealaltă era Madelon. Madelon murise.

Murise din cauza sărăciei? Sau de frică? Angelica simți o strângere de inimă ca de fiecare dată când se gândea la Madelon. Încă mai credea că Madelon murise pentru că ea nu o apăraseră destul de bine.

— Nu fi tristă! îi spuse Honorine mângâind-o, nu a fost vina ta.

Cum era tatăl ei? Ce făcea mama ei? Se ocupa de plante pentru ceaiuri? Nu, dar se ocupa de legumele și de fructele din grădină.

Ea însăși, Angelica, micuța sălbatică, era cocoțată în vreun copac și, pitită pe o ramură, pândea cu ochii ei verzi. Ce putea să facă în copac? Nimic. Pândea. Atentă să nu se lase surprinsă. Angelica, copilă, iubea să privească atent. Absorbea clipa fixând-o cu toate detaliile ei: zumzăitul muștelor, mirosul sublim al fructelor pârguite.

— Datorită ei, mamei noastre, baroana de Sancé, mâncam lucruri bune.

— Avea ochii ca ai tăi?

Angelica își dădu seama că nu-și mai amintea care dintre părinții ei avea ochii săi deschiși la culoare, a căror nuanță devenise la unii copii mai mult albastră, iar la alții mai mult verde.

Îl va întreba pe Josselin, fratele său mai mare. Încă nu-i venea să creadă că-l va revedea.

Mai sus de Trois-Rivières, fluviul se lărgea pentru a forma lacul Saint-Pierre, vestit pentru vânturile sale aprige. O ușoară furtună întâmpină navele. De pe puntea vasului *Le Rochelais*, zăriră niște canoe indiene care se zbăteau printre valuri. Barssempuy veni să le spună că una dintre ele, pe care credea că distinge silueta unui cleric, părea că va eșua.

Coborâră șalupa la apă și, la puțin timp, sub rafalele unei ploii biciuitoare, urcau la bord cei doi indieni a căror canoe fusese distrusă și pasagerul lor, un preot catolic care se prezentă drept părintele Abdinel.

Angelica învățase să fie mereu atentă când avea de-a face cu un iezuit. Acest i se păru însă neutru, nici ostil, nici simpat. Îi mulțumi pentru ajutorul pe care i-l oferise. Barca de mici dimensiuni cu care se deplasa spre Saint-François-du-Lac împreună cu însoțitorii lui se lovise de stânci care-i sfărâmaseră partea din față. Apoi, înainte ca ocupanții ei să poată sări în apă și să ajungă la sol, vântul împinsese ambarcațiunea spre mijlocul fluviului. În ciuda eforturilor lor, n-ar fi reușit să mai rămână mult timp la suprafață dacă n-ar fi fost ajutați. Slavă Domnului, pe Sf. Laurențiu sunt întotdeauna vase gata să le vină în ajutor luntrașilor în pericol. Aceasta era marea frăție a fluviului.

Angelica verifică rapid scrisoarea primită de la doamna de Mercouville și regăsi numele iezuitului printre cele

recomandate de aceasta în legătură cu prizonierii englezi. Se afla în prezența preotului de la misiunea indiană, unde puteau să se găsească unii dintre ei.

Acesta confirma că era preot în tabăra celor din tribul abénakis, în tabăra unde se adunaseră cei mai mulți dintre aceștia care erau botezați. Angelica stabili cursul necesar pentru a-i lăsa pe cei salvați la gura râului Saint- François unde îi așteptau însoțitorii lor și profită de ocazie pentru a-i vorbi de propunerile de răscumpărare pe care le primise în Massachusetts. Părinții celor capturați care fuseseră aduși în Noua-Franță, îi rugaseră să le comunice celor în drept, care, catolici și francezi, ar putea să intervină pentru ei pe lângă compatrioții lor.

Domnul de Peyrac și ea acceptaseră această misiune ca pe o acțiune de caritate. Oaspetele său care, deși ud learcă, refuzase pâtura și băutura caldă oferite, spunând că pe o căldură ca aceea, o baie rece nu era rea, o ascultă atent, apoi îi ceru să-i dea câteva nume. Ea începu să-i vorbească despre familia William.

După câteva clipe de gândire, el declară că, într-adevăr, acele persoane îi erau cunoscute. Își amintea bine de sosirea lor la fortul Saint-François-du-Lac. Fuseseră aduși din Noua-Anglie în urmă cu aproape doi ani. Își amintea cu atât mai bine cu cât fusese chemat la căpătâiul bătrânului William care avea o rană la picior și care muri la puțin timp după aceea. Din păcate, nu reușise să-l facă să renunțe la erezia lui înainte de a se înfățișa în fața Creatorului.

Își aducea aminte și de femeia care rămăsese văduvă cu doi copii: un băiețel de cinci ani și o fetiță născută în pădure în drum spre Noua-Franță. Credea că fetița fusese cumpărată de persoane generoase din Ville-Marie, care o botezaseră și o creșteau ca pe copilul lor. Băiețelul fusese adoptat după botez de un șef indian din tribul Canibas care îl luase cu el în regiunea lacurilor.

La Saint-François-du-Lac nu se mai afla deci decât femeia William care fusese cumpărată de un bărbat din tribul Canibas care o capturase, dar iezuitul o asigură că femeia se afla încă în fort. Angelica îi mulțumi și îl rugă să transmită vestea răscumpărării pe care neamul William din Boston era gata să o ofere pentru fiecare supraviețuitor din familie care se afla în Noua-Franță.

Cum ea nu știa câte zile va rămâne la Montreal, se hotărâri că, atunci când data plecării va fi fixată, Angelica îl va anunța pe părintele Abdiniei la Saint-François-du-Lac. Pentru a nu-i întârzia întoarcerea la Quebec, el o va aștepta, dacă va fi posibil cu prizoniera, la gura râului Saint-François.

Angelica era mulțumită că regăsise cu atâta ușurință urma celor din familia William. I se spusese că, dacă vroia să cunoască soarta prizonierilor englezi, trebuia să meargă până la Montreal. Erau puțini la Quebec. Cei din capitală nu doreau să vadă pe străzi englezi, prizonieri sau nu, convertiți sau nu.

La trecerea sa prin oraș, domnișoara d'Hourredanne îi spusese că primise scrisoarea Angelicăi din toamnă, dar că nu-i dăduse mesajul lui Jenny, servitoarea sa, considerând că e inutil să o tulbure pe biata fată.

— În orice caz, n-o vor lăsa să plece pentru că nu a vrut să fie botezată. Dacă ar cere așa ceva ar risca să fie trimisă înapoi la stăpânul său din tribul abenakis. Și eu risc să atrag atenția asupra mea și asupra domnului de Carlon care îmi e prieten.

Când se apropiară de destinație, o ceață groasă forță flota să se apropie de țărm și să arunce ancora. Prin ceață se zărea un debarcader luminat. Pilotul care-i conducea de la Trois-Rivieres o sfătui să coboare și să le facă o vizită stăpânilor locurilor, doamna și domnul de Verrieres. El făcea parte din regimentul Carignan-Salière, venise în Noua-Frantă însoțit de unchiul său și, la eliberarea din armată, hotărâseră amândoi să se stabilească în Canada. Căsătorit cu o fată din Orléans, avea deja cinci sau șase copii și astăzi sărbătoreau botezul ultimului nou-născut alături de o mulțime de vecini așa cum o demonstau și numeroasele bărci legate la țărm.

Așa cum anticipase pilotul, sosirea străinilor veniți de pe fluviu spori bucuria generală. Angelica, fiica sa, însoțitorii lor fură întâmpinați cu multă căldură și, când aflară cine era, curiozitatea și entuziasmul puseră stăpânire pe mulțime. Doamna de Verrieres nu-și ascunse bucuria. Ziua botezului fiicei sale i se păru marcată de un semn bun datorită vizitei inopinate a unei mari doamne care avea legenda ei și pe care cei din

Montreal erau încă supărați că nu o primiseră între zidurile cetății lor.

Astfel, datorită ceții, Verrieres era primul onorat. Doamna de Verrières facu semn orchestrei să reia muzica și o invită pe Angelica în salonul unde invitații se odihneau după dans. Îi oferi un scaun și merse să-i aducă limonadă.

Toți ochii erau ațintiți asupra ei, toată lumea zâmbea amuzată și, din când în când, două persoane se aplecau una spre cealaltă șușotind mirate și dând din cap aprobator. La fiecare gest al ei, compania izbucnea în râs și schimba zâmbete cu subînțele.

Profitând de sosirea dulcețurilor și a băuturilor care atrăseseră atenția invitaților, stăpâna casei profită pentru a se așeza alături de invitata sa și a-i vorbi între patru ochi.

— Doamnă, iertați-ne mirarea și amuzamentul care vă pot părea lipsite de curtoazie. Dar sosirea dumneavoastră în această zi va rămâne pentru noi unul dintre cele mai emoționante evenimente. Dar mai e ceva. Și aceasta este cauza emoției noastre. Acum că v-am văzut, sunt gata să admit că dacă nu suntem rude de sânge, suntem cel puțin rude prin alianță. De mai mulți ani, se zvonește că sunteți sora lui Jos du Loup din cauza asemănării dintre dumneavoastră și una dintre fiicele sale. Acum sunt sigură, nu este posibil ca o astfel de asemănare să fie întâmplătoare cu atât mai mult cu cât se zvonește că veniți la Montreal cu dovezi.

— Ei bine! Doamnă, îmi confirmați o veste de care nu eram încă sigură. Nu mă miră că sunteți la curent cu aceste fapte căci, într-adevăr, deși încă nu l-am văzut și nici nu l-am anunțat de sosirea mea, sunt convinsă că nobilul de care îmi vorbiți este fratele meu mai mare, Josselin de Sancé de Monteloup, plecat spre Lumea Nouă la șaisprezece ani și de la care n-am mai avut vești de atunci.

Doamna de Verrières o îmbrățișă călduros cu lacrimi în ochi.

— Suntem deci rude prin alianță. Una dintre surorile mele e căsătorită cu el!

Agitația se intensifică. Preotul care trebuia să officieze botezul, întârziat de ceață, tocmai ajunsese. Era un preot de la seminarul din Quebec. Ceremonia religioasă urma să se desfășoare deci după petrecere.

Domnul și doamna de Verrières continuau să considere acest contratimp ca pe un semn că prezența doamnei de Peyrac era de bun augur. După ce îi cerură permisiunea, adăugară pe lungă listă de prenume de sfinți protectori ai fetei, Maria Magdalena, Ioana, Elena, și pe cel al celebrei și frumoasei vizitatoare: Angelica.

Când ceața se ridică, trebuia să se îndrepte cu toții spre ambarcațiunile lor. Dacă vizibilitatea era la fel de redusă, acest lucru se datora întinericului care începuse să cadă. Îmbătați de conversație și de băutură, invitații se despărteau cu greu.

Doamna de Verrières vorbise îndelung cu Angelica despre familia fratelui său și Angelica trebui să-i dea informații despre ai săi din Poitou.

— Pe curând...

Honorine, care se amestecase în jocurile celorlalți copii, căzu frântă de oboseală. Și Angelica era puțin amețită căci gustase fără prea multă precauție din vestitele băuturi canadiene oferite cu generozitate. Uitase că toți coloniștii francezi și soțiile lor erau maeștrii în fabricarea „alcoolului de casă”. Fructe din grădină și din pădure, secară, orz, grâu, totul se putea fierbe în alambicul ascuns în spatele vreunui copac atunci când funcționarul regal venea în inspecție. În mijlocul acestui vârtej, începuse să se simtă în largul ei printre acești oameni. Apoi își aminti ce aflate despre familia fratelui său și, înainte de a adormi, se gândi că ascultase ample descrieri ale cumnatei sale, ale nepoților și nepoatelor sale, mai ales Marie-Ange, această nepoată care îi semăna, dar nimeni nu suflase nici un cuvânt despre Jos du Loup, fratele ei.

38

Iată deci Ville-Marie, la granița dintre ape, pământ și pădure, la poalele vârfului Mont-Royal. În port, domnul și doamna Le Moyne, baronul de Longueil și cumnatul său, Le Ber, toți înrudiți, numărându-se printre cele mai bogate familii ale locului, toți burghezi, o așteptau.

De multă vreme, prin intermediul unor călători precum Nicolas Perrot, acești oameni din Montreal făceau afaceri cu contele de Peyrac, câștigând din acestea o mică rezervă de argint, sau poate de aur, binevenită în această colonie unde banii de hârtie înlocuiau dezavantajos monedele sunătoare care continuau să reprezinte o garanție de neprețuit pentru orice marfă serioasă ce se negocia cu Franța metropolitană sau cu puterile comerciale străine.

Ea și Honorine fură deci primite cu prietenie și cu atenție. Regretau absența domnului de Peyrac, dar știind serviciul pe care acesta îl făcea guvernatorului și lor tuturor, urmărind înaintarea irochezilor dincolo de Saguenay, preferau această soluție care-i scutea de o campanie de vară împotriva acestor dușmani.

Recunoscători, ei puseră la dispoziția Angelicăi și a fiicei sale un mic conac confortabil în apropiere de casele lor, iar doamnele veniră împreună cu fiicele lor să o ajute pe vizitatoare să se instaleze. O asigurară pe Angelica că, pe durata sejurului ei, putea să se considere ca la ea acasă și să ceară orice lucru de care ar avea nevoie: servitori, valeți, un bucătar. Dar doamnele din Montreal înțelesesă că ultima propunere era inutilă când îl văzură pe domnul Tissot cu coșurile lui de veselă, argintărie și sticlărie, acoperite cu pânză albă. Demnitatea și cunoștințele bucătarului le impresionară.

De îndată ce putu, Angelica, escortată de Kouassi-Bâ și de domnul de Barssempuy merse în vestul orașului unde era situată clădirea ce le adăpostea pe surorile din congregația Notre-Dame și pe elevele lor care se aflau acolo în pensiuine.

Față de alte construcții din capitală, aceasta era modestă, dar primitoare ca o casă de familie. Domnișoara de Bourgeoys spuse că era o zi mare pentru că primea în pensiuine o nouă elevă, mai ales una venită de așa de departe. Ghicind că erau însetate, le oferă un pahar cu apă rece care aici, fie iarnă, fie vară, era primul gest de ospitalitate. Apoi îi propuse Honorinei să meargă să vadă o oaie cu doi miei, unul alb și unul negru.

La întoarcere făcură turul clădirii: vorbitorul, sala de mese, sala de studiu, bucătăria, capela unde se afla statuia Notre-Dame du Bon Secours și crucifixul oferit de domnul de Fancamp, unul dintre primii binefăcători.

Angelica remarcă faptul că pe durata întregii vizite sora Bourgeoys nu lăsă mâna Honorinei, adresându-se mai mult acesteia din urmă decât ei.

Ce educatoare desăvârșită!

La etaj văzură dormitoare. Paturile simple erau înălțate pe un cadru de lemn.

— Iarna facem tot posibilul ca să-i apărăm pe copii de frig și de vânt.

Vara principală preocupare era să-i apere de înțepăturile de țânțari. Agățau deasupra paturilor amestecuri de diverse ingrediente cu mirosuri puternice. Aceste amestecuri se numeau „pot-pourri” și aveau proprietatea de a înlătura insectele.

— Știi să faci un astfel de amestec? o întrebă maica Bourgeoys pe Honorine.

Honorine dădu din cap că nu.

— Ce știi să faci copila mea? Spune-mi, o încurajă cu blândețe călugărița.

— Nu știu să fac nimic, răspunse Honorine tacticoasă. Sunt foarte neîndemânatică.

— Ei bine, te vom ajuta să înveți multe lucruri, răspunse directoarea fără să se întristeze prea mult de declarația fetei.

Prin toată casa plutea un delicios miros de pepeni galbeni și de alte fructe. În sala de mese li se pregătise o gustare formată din bucăți de pepene galben. Și în timp ce savurau deliciosul fruct, Angelica nu se putu abține să nu pună întrebări despre cum se descurcase la început această pionieră în Montreal, iar Marguerite Bourgeoys cedă insistențelor pentru că îi plăcea să-și amintească de ziua în care, după ce opt ani nici un copil nu reușise să ajungă la vârsta la care puteau să învețe să citească, văzuse sosind la ușa clădirii care servea drept școală prima fetiță și primul băiat de patru ani și jumătate.

Nu erau primite la pensiune decât fete, dar băieții între patru și șapte ani continuau să fie primiți la școală ca și altădată.

Discutând cu ea, Angelica își dădu seama de inteligența acestei femei care fondase primul ordin religios în care maicile nu trăiau izolate și obținuse dreptul ca acestea să nu poarte decât o ținută modestă ca a unei servitoare, fără voal și fără pânza albă care să le acopere capul și gâtul, pentru a nu se deosebi de cei care le înconjurau și pe care veniseră să-i slujească.

Oriunde putuse, deschisese școli pentru locuitorii mai îndepărtați ai insulei. Și ținea deasemenea, pentru binele tuturor copiilor canadieni, ca școala să fie gratuită. Și, pentru a putea

să predea gratuit, surorile trebuiau să se mulțumească cu puțin pentru ele. Își câștigau viața muncind în afara școlii și de pe urma fermei lor, ca toți locuitorii din Noua-Franță.

La capătul acestei prime vizite, domnișoara Bourgeoys făcu Angelică o propunere care ținea cont de durerea pe care atâta mama cât și fiica aveau să o resimtă la despărțire și care urma să ajute la o separare ușoară a acestor două inimi care se iubeau.

Ea o sfătui pe Angelica să o păstreze pe Honorine lângă ea până când va putea să-și viziteze fratele pentru a o putea prezenta familiei ei.

La întoarcere, avea să o lase pe fetiță în grija congregației Notre-Dame unde aceasta își va începe viața la pensiune. Marguerite Bourgeoys presupunea că doamna de Peyrac va mai rămâne câteva zile la Montreal. Astfel, va putea să se simtă aproape de copilă primind vești de la ea și, când va veni ziua despărțirii, maica Bourgeoys spera că Angelica va pleca liniștită în ceea ce privește soarta copilului ei și deja obișnuită într-o oarecare măsură cu despărțirea.

Pentru a o distra de la acest gând, maica Bourgeoys îi comunică faptul că o mulțime de oameni din Ville-Marie doreau să o cunoască și că noul guvernator al orașului avea de gând să ofere o recepție în cinstea ei, la care să invite pe cele mai importante persoane din oraș pentru a le-o prezenta.

Călugărița îi vorbi despre viitoarea întâlnire cu fratele său... O asigură că soția acestuia, Brigitte-Luce de Pierrefond, era un suflet ales. Una dintre fiicele mai mari ale acestora se căsătorise de curând. Marie-Ange, care rămăsese la congregație până la vârsta de doisprezece ani, avea acum aproape șaisprezece, dar nu părea grăbită să-și întemeieze o familie, lucru surprinzător într-o țară în care fetele se căsătoreau de la paisprezece ani.

— Iată ce vă sugerez, copilele mele, și ați face bine să-mi urmați sfatul: întoarceți-vă la casa care v-a fost pusă la dispoziție, mâncați și dormiți. Prima noapte pe uscat după ce v-ați obișnuit cu apa este întotdeauna agitată. Vă vom pune la dispoziție o trăsură, dar insula noastră e mare, iar domeniul fratelui dumneavoastră se află tocmai la extremitatea vestică.

39

După ce urcă cele cinci trepte de piatră alături de Honorine, Angelica ezită să ridice ciocanul de bronz care la cădere, avea să rupă o tăcere de treizeci de ani.

N-ar fi fost mirată să vadă apărând toată această familie despre care auzise atâtea încât simțea că o cunoaște de mult timp. Dar până în ultima clipă se îndoi că avea să afle îndărătul acestei uși un om de patruzeci și ceva de ani care fusese cândva fratele ei mai mare, Josselin de Sancé de Monteloup.

Ciocanul răsună îndelung. Ușa se deschise repede și văzură strălucind părul blond. „Dacă aceasta este acea nepoată, Marie-Ange, nu prea îmi seamănă”, se gândi Angelica.

— Tu ești, Marie-Ange du Loup? o întrebă ea.

— Da, eu sunt.

Adolescenta izbucni în râs.

— Și dumneavoastră sunteți zâna Mélusine. Cea care se transformă în noaptea de sâmbătă în căprioară? Zâna care veghează recoltele, construiește castele și apără copiii de boli?

Angelica încuviință.

Marie-Ange o cuprinse cu brațul.

— Tata a zis c-o să veniți.

Traversară un vestibul ai cărui pereți erau plini de tablouri și de trofee. În salonul în care intrară, zări un bărbat citind așezat într-un fotoliu.

Se ridică la intrarea lor. Era înalt, robust, fără să fie corpulent. Ar fi putut să-l întâlnească pe stradă, în port, fără să se gândească măcar că acest om i-ar putea fi frate. Se priviră, ezitară, se îmbrățișară și Joselin îi arătă un fotoliu, după care se așeză și el, punând cartea de-o parte cu regret.

Nu semăna cu tatăl lor. Mult mai puțin decât Denis. Totuși această gură care parcă nu poate să suradă era caracteristică băieților Sancé. Cantor avea uneori aceeași expresie. Ochii negri, părul brunet. Un aer stânjenit, neîndemânatic și în același timp îndrăzneț de vreme ce el era cel mai mare. Îl recunoștea.

Tânără ieșise în tăcere ca să-i anunțe pe ceilalți fără îndoială.

— Spune-mi...

Îl tutuise spontan. La fel de natural ca și sentimentul de a cere acestui străin să-i răspundă la întrebări ca altădată.

— Spune-mi, Josselin, care dintre părinții noștri avea ochii mai deschiși la culoare?

— Mama, răspunse el.

Se ridică, merse spre un dulap și se întoarse cu două plachete de lemn pe care i le arătă Angelicăi. Erau portretele baronului și baroanei de Sancé.

— Gontran le pictase. Le-am luat cu mine.

Le așeză pe o măsuță în fața lui. Aceste mici portrete frapau. Angelica mărturisi că nu-și mai amintea numele mamei lor.

Josselin se încruntă ezitând.

— Adeline, spuse Honorine, care rămăsese în mijlocul salonului.

— Adeline! Așa este, copilul are dreptate.

— L-am auzit pe domnul Molines numind-o așa când a venit să ne vadă la Quebec.

Pași și exclamații se auzeau de pe hol.

Soția lui Josselin semăna cu sora ei, doamna de Verrieres. Ca și ea, era învățată să împartă cu bărbatul ei și pericolele și reușitele. Era o stăpână, Angelica înțelese repede acest lucru în timp ce vizitau domeniul: ea controla totul. Și, fără îndoială, nu avea de ales, căci soțul ei nu părea interesat de gestiune sau de comerț. Brigitte-Lucas îl privea cu adorație și părea că-l consideră unul dintre copiii ei care, cu vârste cuprinse între patru și douăzeci de ani, păreau să fi moștenit mai mult din spiritul ei agreabil decât din cel al tatălui lor.

— Ai fi putut totuși să ne scrii! îi spuse Angelica când putură din nou să discute între patru ochi.

Soția lui plecase să pregătească o cameră și să inspecteze bucătăria, căci insistase ca Angelica și Honorine să rămână măcar peste noapte.

— Să scriu? Cui? spuse Josselin. N-aveam chef să-mi mărturisesc eșecurile. Și uitasem că știu să scriu sau să vorbesc. Ca să rezști în Virginia sau în Maryland, nu trebuia să fii francez și trebuia să fii protestant. Or, eu nu eram nici una, nici alta. Eram numai *cu* protestanții, de parte lor, un băiat care vroia să vadă țara. Dar care nu era bun la nimic. Studiile mele? Să devin notar, grefier? Cine ar fi venit la un notar francez? Eram un

străin pretutindeni. Am început să mă simt printre străini și treptat printre dușmani. Am învățat engleza, dar mă enervam pentru că accentul meu stârnea râsul. La ieșirea dintr-o tavernă, un francez mi-a spus: „Dacă tot nu ești hughenot, du-te să trăiești în Noua-Franță, pentru că tu poți.” M-am hotărât să urc până la Albany-Orange, vechiul fort olandez. Nu eram nici măcar un bun aventurier sau un bun ghid. Sălbaticii râdeau de mine.

— Băieții din familia de Sancé au fost întotdeauna foarte susceptibili.

— Pentru același motiv. Pentru că nu eram, nici țărani, nici nobili și eram săraci, dar considerați bogați, ar fi trebuit să ne comportăm potrivit rangului nostru și pentru că tata, ca să ne întrețină, se ocupa de creșterea măgarilor, ceilalți ne disprețuiau.

Angelica își spuse că Joffrey în Aquitaine ar fi reușit să rupă cercul care paraliza nobilimea... „Dar și el a plătit destul de scump”, încheie ea.

— Fetele de Sancé aveau poate un caracter mai bun pentru că aveau șanse mai bune.

— Nu, Josselin. Îmi amintesc ultimele tale cuvinte. Ai încercat să mă avertizezi să nu accept soarta care mă aștepta: să fiu vândută vreunui bătrân bogat sau vreunui vecin necioplit și obtuz.

— E adevărat, mi se părea și mai rea soarta care le aștepta pe fetele din familia mea, surorile mele: să se călugărească sau să se vândă.

Acum îl recunoștea pe băiatul care-i spusese: „Ai grijă!” Îl putea urmări în periplul lui solitar prin coloniile engleze, lăsând în urmă, puțin câte puțin hainele lui de mic nobil papistaș, schimbându-și numele, refuzând să vorbească limbi străine și deci și pe a sa care atrăgea antipatie și îl pune uneori în pericol, abandonând pentru aceleași motive și religia sa pe care n-o îmbrățișase niciodată cu prea multă ardoare; colegiul iezuiților îl dezgustase, și nu acorda decât o atenție prudentă celei reformate, atâta cât să nu fie considerat „susținător al Romei” căci să adere la ea l-ar fi dezgustat deasemenea. N-ar fi putut niciodată să se convertească, mai întâi pentru că nu avea o părere mai bună despre această religie decât despre a lui, și apoi pentru că-și amintea de fratele și de tatăl lui care trecuseră la religia reformată și de imprecățiile bunicului său în castelul Monteloup care îl bântuiseră în tinerețe pe Josselin făcându-i imposibilă convertirea.

— Ah! Da, e adevărat, spuse Angelica. Bunicul se plângea tot timpul!

Nu învățase nimic folositor în colegiile din Franța. În această țară de sălbatici unde ajunsese, ei nu știau nici măcar să scrie, iar penele nu contau decât dacă se aflau pe capul vreunui indian.

Era bun cavaler, dar nu erau cai. Mânuirea sabiei? La ce-ți folosea într-o țară unde se vorbea cu pușca sau cuțitul ori cu securea!

Astfel ajunsese în regiunea unde granița dintre Noua-Anglie și Noua-Franță era neclară, contestată, de fapt ea nu exista. În fortul Sainte-Anne, se anunțase sub un alt nume Jos de Loup. Băuse ultima halbă de bere cu un prieten, un hughenot francez din nord, cel care îi dăduse informațiile lui Molinas și care-și amintea de numele fals pe care i-l dăduse comandantului postului. Acea a fost ultima dată când a deschis gura pentru multă vreme.

— În acel moment, spuse Josselin, devenisem complet mut.

Petrecuse iarna la fortul Sainte-Anne ajutând la transportul lemnului, la numărarea baloților de blană, la întreținerea armelor.

Primăvara plecă spre Sf. Laurențiu și ajunse la Montreal. Aici a întâlnit-o pe Brigitte-Luce cu care s-a căsătorit.

— Și cum te-ai îmbogățit?

— N-am făcut nimic. Nici avere, nici nimic. Ce puteam să fac cu ceea ce învățasem? Vânătoare? Ce vânătoare? Aici nu se vânează, adunăm blana de la indienii care vânează. În tinerețe hăituisem lupi, mistreți, cu tata. La Montreal e destulă carne, lumea nu mai mănâncă vânat. Nu sunt nici cai, nici haite de câini vânători. În ceea ce privește cântatul la corn, la ce-mi folosea, spune-mi, în pădurile din Lumea Nouă, unde să troznești o crenguță sub picior te poate costa scalpul!

Izbucniră în râs, mulțumiți să descopere că viața îi pusese în fața acelorași situații de care învățaseră să se amuze, că aveau același fel de a privi lucrurile, datorită educației lor comune.

Angelica o zări pe cumnata ei oprindu-se în ușă, cu ochii măriți:

— Nu mai e același bărbat! exclamă ea.

Josselin îi întinse mâna soției sale.

— Ea m-a salvat, spuse el.

Brigitte-Luce se așază aproape de ei, mărturisind că nu-și mai amintea când auzise pentru prima dată sunetul vocii lui Jos de Loup apărut pe neașteptate la Montreal, atât de taciturn și despre care nimeni nu știa nimic.

— În orice caz, ne cunoșteam de mai multe săptămâni. Eram, cred, logodiți. Am tras cu urechea înainte să intru și nu cred că l-am auzit vreodată vorbind atâta. Iar să râdă...!

Căzură de acord că dragostea dintre frați se păstrează pentru totdeauna. Încercară să-și explice această legătură misterioasă pe care nu și-o imaginaseră niciodată atât de puternică.

Angelica îl cunoștea puțin pe fratele ei mai mare. Cei mai mari mergeau la colegiu, iar cei mai mici nu-i mai vedeau decât în vacanțe. Nu aveau caractere asemănătoare, nici măcar nu exista între ei vreun fel de complicitate, căci nu se jucaseră niciodată împreună. Era oare pentru că purtau același nume? Poate. Că aveau același sânge? Nu. Dragostea dintre frați e altceva. Nu depinde de a avea aceeași părinți, uneori acest lucru îi desparte.

— Mărturisesc că mult timp, spuse Josselin, mi-a displicut că mama, care mă idolatriza în primii mei ani, era și mama ta. Mi se părea o nesimțire din partea tuturor acestor lingăi să pretindă că era și mama lor...

Căzură de acord că ceea ce-i unea poate cel mai mult pe membrii unei familii era viața în comun care-i aduna în primii ani de viață în jurul aceleiași mese, sub același acoperiș unde copiii pot să se simtă fragili în copilărie.

— Și unde visăm să ne întoarcem...

— Nu, spuse Josselin, n-am visat niciodată să mă întorc în bătrânul castel în ruine și mi-a părut bine c-am plecat. Nu asta ne leagă, Angelica. Atunci?...

— Că veni vorba, spuse Angelica, am aici niște hârtii pe care să le semnezi.

Căută plicul conținând documentele pe care „bătrânul” Molines o rugase să le dea fratelui său să le semneze atunci când îl va revedea pentru ca bătrânul intendent al familiei Plessis-Bellieres să poată continua de la New York să regleze afacerile „tinerilor” Sancé de Monteloup așa cum o făcuse până acum.

Brigitte-Luce întinse mâna, era obișnuită cu lipsa de interes aproape totală pe care o arăta soțul ei în această privință.

Examină hârtiile rugând-o pe Angelica să-i explice conținutul. Pentru că era cel mai mare și încă în viață, trebuia să-și ia titlul de moștenitor de la fratele său Denis care se instalase pe domeniul părintesc cu numeroasa lui familie, renunțând la cariera de ofițer pentru a repopula vechea fortăreață Monteloup.

— Denis?

De el nu-și amintea. Era ultimul. Brigitte-Luce dădu din cap cu o expresie care însemna că, în ciuda indulgențelor ei, erau lucruri care o depășeau.

— Până acum câteva zile când m-a anunțat că una dintre surorile lui va veni să-l viziteze, nu știam nimic despre trecutul lui. Cât despre frații și surorile lui, ne bucurăm să aflăm că sunt atât de numeroși... dar e o surpriză.

— Nu vorbea, nu povestea nimic? se miră Angelica. Mă întreb cum de-ați ajuns să vă căsătoriți!

Era evident că între cei doi era o poveste fără cuvinte, că erau uniți de forța iubirii neexprimate. Dar și de altceva.

— Emană atâta șarm! murmură Brigitte-Luce.

Angelica nu s-ar fi gândit așa niciodată la el. I se păruse întotdeauna atât de morocănos. Dar părerea pe care o are o soră despre fratele ei mai mare cu cincisprezece ani nu e oare o apreciere limitată și arbitrară asupra valorii potențiale a viitorului adult?

Formulă această constatare și ei fură de acord că nimic nu e mai greu de dezrădăcinat decât reacțiile și opiniile din copilărie. Observațiile sale sunt uneori adevărate, dar copilul nu are toate elementele, nu poate să compare.

— Și pe mine cum mă vedeai? întrebă ea, eu, care o făceam să plângă pe mătușa Pulchérie cu indisciplina și imaginația mea, cum eram?

— Tu, tu erai Angelica. Nu ne puteam hotărî dacă erai cea mai băiețoasă sau cea mai delicată. Nu îndrăzneam să ne pronunțăm pentru că doica Fantine ne prevenise pe noi, cei mai mari, Raymond, Hortense și eu, la nașterea ta. Îmi aduc aminte de aerul ei solemn și aproape amenințător: „Ea e diferită! E o zână! Născută dintr-o stea!...” Și la părerea asta n-am putut să renunțăm, nici chiar Raymond. Ești aici în fața mea și mă gândesc: Atenție, e o zână. E diferită, născută dintr-o stea. Și cu cât te privesc mai mult și analizez ceea ce ai devenit, ceea ce a făcut destinul din tine, cu atât mai puternic simt vechile certitudini.

Dădu din cap, strângând între buze pipa pentru a-și stăpâni un surâs...

— Doica avea dreptate.

— Vă înțeleg, îi spuse puțin mai târziu Angelica cumnatei sale. Cine putea să se exprime mai frumos vorbind despre o soră regăsită după treizeci de ani și să-i spună că a păstrat despre ea o amintire frumoasă și că, în ciuda anilor scurși, o vede așa cum și-a dorit-o? Trebuie să recunosc că nu l-aș fi crezut niciodată în stare de atâta finețe. Dar apoi ce știu eu despre el, fratele meu mai mare cu cincisprezece ani?

Râseră împreună, bucuroase că se înțeleg ca și cum s-ar fi cunoscut dintotdeauna. Ghiceau că între ele se va lega o prietenie datorată nu atât legăturilor de rudenie, cât afinităților lor.

Mai aveau multe să-și spună, nu numai întâmplări, dar și schimburi de idei.

Totuși timpul trecea prea repede. Angelica rămase o noapte cu Honorine în casa fratelui său. Se despărțiră promițând că aveau să se revadă în curând.

— *Eu* am să vă scriu, promise Brigitte-Luce.

40

— S-ar fi zis că acea Marie-Ange e fata ta, spuse Honorine nemulțumită. Dar eu sunt fata ta.

— Bineînțeles, scumpo, nici nu încapе îndoială. Marie-Ange nu-mi e decât nepoată. Îmi seamănă pentru că suntem rude. Dacă Florimond seamănă mult cu tatăl tău, din contră, Cantor, seamănă mai mult cum unchiul Josselin.

— Și eu, eu cu cine semăn? întrebă Honorine.

Urcau pe aleea ce ducea la casa lui Marguerite Bourgeoys și Angelica ar fi vrut să-și oprească pașii, să nu ajungă niciodată.

— Eu cu cine semăn? insistă Honorine.

— Ei bine!... Îmi aduci aminte de sora mea Hortense.

— Era frumoasă? întrebă Honorine.

— Nu știu, când ești copil nu ții cont de asta. Dar îmi aduc aminte că se spunea despre ea ca are noblețe, că merge ca o regină, că are prestanță, și tu ai fost mereu așa, chiar și când erai mică de tot.

Honorine tăcu, în aparență mulțumită.

Angelica trișase puțin. Revenind de la fratele său, târziu spre seară, nu o adusese pe Honorine imediat la pension. Seara nu era un moment bun pentru despărțiri. Dimineata forțele sunt proaspete.

Era frumos. Furtuna nu amenința și în grădină cântau păsările.

Aduseseră cufărul mic al Honorinei, precum și un sac cu diverse obiecte la care copila ținea., cele două comori ale sale, arcul și săgețile date de domnul de Loménie, cuțitul dăruit de Molines și cărțile conținând legenda regelui Arthur în latină.

— De ce i-ai spus maicii Bourgeoys că nu știi să faci nimic? o întrebă Angelica. Știi să câști foarte bine.

— Dar mi-ai spus despre cântecele mele că ți se par... îngrijorătoare! răspunse Honorine.

— Numai cel despre otrăvitoare.

— ... N-o mai văd, murmură Honorine ca pentru sine.

Angelica își încetineea pașii, ar fi vrut să rețină acest moment în care își conducea copilul spre o altă viață, un moment care nu avea să se mai repete. Pentru mult timp, nu va mai avea ocazia să vorbească cu Honorine care încă are privilegiul copilăriei: de a-și exprime naiv gândurile și viziunea copilărească, nouă.

Când o va revedea, va fi învățat să gândească după norme. În acest scop o încredințau în mâinile educatorilor. Va fi învățat ceea ce trebuie să facă, să gândească, să spună, și mai ales să nu spună, și va fi păcat pentru că ceea ce spunea era uneori atât de amuzant. Când o va revedea și-i va vorbi, copilul va interpreta altfel cuvintele ei.

Se opri și îngenunche în fața ei pentru a o privi drept în față.

— Știi că acum ceva timp, erai singură cu mine? Nu te aveam decât pe tine. Ce fericire că erai lângă mine. Dacă nu te-aș fi avut pe tine să mă consolezi, ce s-ar fi întâmplat cu mine oare?

— Unde era tata?

— Foarte departe. Fuseserăm despărțiți.

— Cine vă despărțise?

— Războiul!

Vedea că Honorine avea să se gândească la asta. Știa deja că războiul desparte oamenii. Pleci cu arcul și cu săgețile și cu

pușca și apoi... drumul de întoarcere nu-i niciodată ușor. Uneori, nu mai reușești să te întorci.

— A fost greu să-l regăsesc și mult timp l-am căutat împreună cu tine. Într-o zi, l-am regăsit și ți-a spus: „Sunt tatăl tău.”

— Îmi amintesc.

— Vezi, se întâmplă și lucruri frumoase.

Honorine aprobă. Era convinsă.

— Atunci de ce ești tristă? o întrebă ea în timp ce urcau treptele spre casă.

— Pentru că mă gândesc că dacă vei fi vreodată în pericol sau vei avea nevoie de mine, eu voi fi departe.

— Dacă am nevoie de tine, te voi chema, spuse Honorine. Ca în ziua furtunii, când aproape că m-a înghițit zăpada. Te voi chema și vei veni.

41

În următoarele două zile își dădu seama că avusese dreptate: moartea părintelui d'Orgeval le dăuna mai mult decât dacă acesta ar fi supraviețuit. Nu mai dorea să rămână la Ville-Marie. Pentru a-i atrage pe cei din Montreal de partea ei era nevoie de mai mult timp și încăpățănare decât avea ea.

Erau oameni foarte siguri pe ei. Mult timp și chiar și astăzi, fuseseră în prima linie în lupta cu irochezii, trăind cu pușca în mână. Acest lucru îi convinsese că în tot ceea ce făceau, dădeau dovadă de mai mult eroism, abnegație, milă și virtute creștinească decât ceilalți. Și, din cauza acestei păreri pe care o aveau despre ei înșiși, nu le plăcea ca alții să se amestece în treburile lor. Cei din Montreal cumpăraseră prizonieri englezi pentru a-i boteza, mai ales copii, dar ancheta Angelicăi nu-i oferi nici un fel de indiciu în legătură cu cei care ar fi putut fi restituiți familiilor lor din Noua-Anglie.

Oamenii se grăbeau să o mulțumească, dar schimbau între ei priviri și ea înțelese repede că insistența ei îi deranja. Erau convinși că au adus multe suflete la adevărata religie cheltuindu-și banii pentru această lucrare sfântă. În cel mai bun caz, încercarea de a-i arunca pe cei convertiți înapoi în tenebrele necredinței lor ar fi fost considerată ca lipsă de credință.

Domnișoara Bourgeoys îi trimise vorbă sfătuind-o să fixeze data plecării din Montreal pentru a hotărî ziua în care va veni să-și îmbrățișeze o ultimă dată fiica. Copila nu ceruse să o vadă și era ascultătoare.

Barssempuy era gata de plecare. În dimineața plecării, Angelica merse la școală.

Honorine sosi alergând la vorbitor.

— Spune-i la revedere mamei, îi spuse domnișoara Bourgeoys. Am asigurat-o că îi poate transmite tatălui tău că ești un copil foarte bun.

Angelica o strânse pe micuță în brațe.

— Ne vom gândi la tine în fiecare zi.

Honorine se pregătise pentru această clipă. Făcu un pas în spate și își duse mâna la inimă, imitând-o pe Séverine.

— Nu te teme, îi spuse ea. Am aici un secret de dragoste care mă va ajuta să supraviețuiesc.

Se întoarse la colegele ei și Angelica, reținându-și lacrimile și surâsul, se îndepărtă, păstrând imaginea Honorinei la cei șapte ani ai ei, cântând printre celelalte colege ale ei.

„În mai am să vin să te văd, iubito”, își promise ea.

Maica Bourgeoys îi strânse mâna de mai multe ori, fără să spună nimic. La ieșire, Angelica fu surprinsă să regăsească toată familia fratelui său așteptând-o. Jos de Loup însuși se deplasase.

Această escortă veselă și cei câțiva prieteni care li se alăturară pentru a o însoți la imbarcare, o împiedică să se lase cuprinsă de gânduri triste.

La bordul vasului *Le Rochelais* care se depărta încet de țărm, nu-i mai rămânea decât să-și fluture eșarfa spre alte eșarfe și batiste care, aliniat de-a lungul țărmului, o asigurau că are prieteni chiar și în acest colț de lume ostil, Montreal.

Îi mai rămânea o misiune de îndeplinit. Prin intermediul unui indian, îl avertizase pe părintele Abdinel de data sosirii ei. Burnița și era înnorat când ajunseră la locul întâlnirii. În apropierea vechiului fort, un grup de persoane format din iezuit, doi indieni și o femeie aștepta pe marginea apei.

Le Rochelais aruncă ancora. Angelica fu condusă la țărm. Era chiar doamna Williams, dar absentă și copleșită, fără să schițeze nici un gest la vederea contesei. Ținea ochii în pământ, era slăbită, părul ei încărunțit era împletit ca al unei indience.

Angelica i se adresă în engleză. Îi vorbi despre persoane din familia ei pe care le întâlnise în Salem și care, venite din Portland sau din Boston, doreau să o cumpere.

— Mă îndoiesc că stăpânul său va accepta, spuse iezuitul, nu este vorba de recompensă, ci de faptul că mândria lui are de suferit pentru că această femeie refuză cu încăpățănare să se convertească.

De când îi fuseseră luați copiii și mai ales băiețelul ei de cinci ani, adoptase o atitudine pasivă, ca și cum ar fi fost surdă și mută. Și e regretabil, continuă preotul, că, primind șansa de a se apropia de adevărata lumină a credinței ca urmare a acestei experiențe, continua să se opună acestui semn al dragostei lui Dumnezeu pentru ea.

Angelica încercă iarăși să o scoată din apatie repetându-i că ai ei doreau să o răscumpere și că fiica ei Rose-Ann era bine. Englezoaica nu dădu nici un semn că ar înțelege. Angelica se întoarse către iezuit:

— Oare nu-și mai amintește propria limbă? Nu e nimeni în tabără printre ceilalți captivi englezi cu care să poată sta de vorbă?

— Ba da, avem un oarecare Daugherty, bun muncitor, adoptat de o văduvă care e foarte mulțumită de el. Cere uneori și obține permisiunea de a vizita prizoniera și văd de departe că-i vorbește și că plânge cu el.

Daugherty trebuie să fie angajatul fermierilor englezi care fusese capturat împreună cu fiul lui odată cu ei. Angelica se mai liniști puțin aflând că nefericita avea totuși pe cineva din țara și din casa ei care să o susțină în sclavie.

— Și fiul lui Daugherty?

— Ce vârstă avea când a fost capturat? Întrebă iezuitul.

— Doisprezece sau treisprezece ani.

— Atunci se poate să fi fost cumpărat și adoptat de vreo familie pioasă din Ville-Marie sau de vreun mare șef indian.

Angelica lăsă părintelui numele și adresele părinților doamnei Williams în cazul în care aceasta se va interesa de propunerea lor sau că stăpânul ei va consimți.

Se despărți strângând mâna inertă a bieteii puritane și plecă fără să mai întoarcă privirea.

Era o ușurare să fie iar la bordul navei, înconjurată de prieteni sinceri și devotați care încercau să o binedispună și

să-i facă mai ușoare aceste prime zile departe de fiica ei. Absența lui Honorine i se păruse insuportabilă la început. După ce o văzuse pe biata doamnă Williams, consideră că nu avea de ce să-și plângă de milă. Cel puțin, știa că fiica ei era pe mâini bune și că avea să-l revadă în curând pe Joffrey.

Felul de a fi al părintelui iezuit, care nu era rău, doar insensibil și incapabil să înțeleagă ce îndurase o femeie, care-și pierduse soțul și căreia îi fuseseră luați copiii, o înspăimântase.

*

*

*

La Quebec unde își amintea de ultima escală împreună cu Honorine, Polak o admonestă.

— Eu ce să mai spun când băiatul meu este tot timpul în pericol printre acești sălbatici care pot în orice clipă să-l scalpeze sau să-l gătească? Mai ales că e rotofei. Și e unicul meu fiu.

Angelica ar fi vrut să-i explice legătura pe care o avea cu fata ei, de pe vremea când soldații regelui o urmăreau: „O femeie cu ochii verzi purtând un bebeluș cu părul roșu.”

— Bla, bla bla! Suntem toate la fel! Ca niște pisici furioase când trebuie să-i apărăm. Amintește-ți cum l-am scos pe Cantor din mâinile egiptenilor. Cum am alergat prin noroiul înghețat de pe drumul de la Charenton! Aproape că zburam... Nu mai visa! Îi strigă Polak. A trecut vremea aceea! Acum sunt mari, sunt în viață. Ce vrei mai mult? Trebuie să privim înainte, mai ales acum când ne amenință dezastrul.

Lirismul hangitei, stimulat de băuturile cu virtuți terapeutice din pivnița sa, o îndemnară pe Angelica să înceapă să facă planuri de a-i aduce pe gemeni la iarnă la Quebec.

Urville și Barssempuy îi cerură câteva zile pentru a inspecta vasele, a aduna echipajul și a efectua încărcarea mărfurilor.

Cumpăraseră de la Carlon o bună parte din surplusul lui de grâu și rezerve de țigar afumat. La plecare, Angelica stabilise condițiile de livrare, dar, din cauza debandadei de peste vară, nici sacii, nici butoaiele nu fuseseră aduse în port.

Această întârziere nu i se păru de bun augur. Nu din cauza delăsării serviciilor portuare care era ceva obișnuit vara, absența

persoanelor responsabile și obiceiul franțuzesc de a lăsa totul pe ultima sută de metri, reprezentând singurele cauze.

Nu din cauză că trebuia să piardă vremea prin port unde i se părea că timpul nu mai trece, iar nerăbdarea ei de a părăsi Quebec-ul creștea. Se simțea în pericol? Nu, nici măcar asta. Mai degrabă, nu se simțea în largul ei, din cauza căldurii, a furtunilor aproape tropicale care transformau orașul într-o seră.

Angelica știa că nu avea motive să se enerveze. Nu era în întârziere. Sosiseră chiar mai devreme decât era prevăzut. Joffrey ar fi putut încă să-i ajungă aici și să-l vadă pe Carlon.

Dar nu sosise nici o veste în acest sens. Tot ce se știa era că vasele domnul de Peyrac făceau încă de gardă la intrarea în Saguenay, că acesta însoțit de Nicolas Perrot porniseră pe continent și că până acum nici un indian nu apăruse la orizont. Era deci improbabil ca întors la Tadoussac să vrea să urce fluviul. Așa cum conveniseră, o va aștepta acolo.

Pentru moment, nu-i rămânea altceva de făcut decât să-i lase pe ofițeri și pe marinari să termine ceea ce aveau de făcut la Quebec pentru ca să se poată întoarce cu satisfacția că a dus la bun sfârșit ceea ce fusese prevăzut.

Dacă n-ar fi așteptat la hanul *Navire de France*, Angelica n-ar fi avut probabil răbdare și ar fi plecat cât mai repede din oraș pe o altă navă. Oare de ce n-a făcut-o?

Ar fi evitat astfel o întâlnire neplăcută de unde avea să se nască o umbră amenințătoare.

42

Angelica, frumos îmbrăcată, ieșea de la doamna de Campvert care o invitase la o partidă de cărți., când se văzu înconjurată de patru soldați de la tribunal ceea ce îi aminti de Quebec-ul de altădată. Mai ales când un sergent o rugă, înmânându-i o scrisoare de la domnul locotenent Garreau d'Entremont, să o urmeze la tribunal unde acesta din urmă avea ceva foarte important de discutat cu ea.

Angelica încuviință. Tribunalul părea sinistru. În interior nu se vedea nimic. Dar cum era vară și miezul zilei, nimeni nu se gândea să aprindă o lumânare. Garreau d'Entremont se afla

în cabinetul lui de lucru. Ea avu impresia, intrând îmbrăcată în alb și împodobită cu bijuterii, că aduce lumină în cameră și el resimți același lucru pentru că se bucură sincer salutând-o.

— Ce bine că vă revăd, doamnă!

După câte putea să-și dea seama, personajul nu se schimbase. Ea nu simțea nevoia să se așeze și el, preocupat de ce urma să-i spună, nu o rugă, rămase deci în picioare în fața lui.

— Știam că nu veți rămâne mult timp printre noi, așa că nu am ezitat să...

— Bine ați făcut.

Fără îndoială încurcat de demersul care se impunea, îi spuse că trebuia să termine ancheta legată de soarta vasului *La Licorne* care se scufundase aproape de Goulbsboro.

Raportul, spuse el, care ne-a fost trimis și pe care îl avea în față, menționa că pe vas fuseseră imbarcate acum aproape trei ani douăzeci și șapte de fete. Își amintea că i se spusese că prin minune fuseseră toate salvate, dar numai cincisprezece sau șaisprezece ajunseseră la Quebec.

— Unde sunt celelalte?

— Unele au rămas în celelalte așezări din Golful Francez.

Garreau dădu mulțumit din cap. Fusesse inspirat, declară el, să o cheme pe ea pentru a-l ajuta să descurce acest caz.

Totul trebuia rezolvat repede pentru că trebuia să trimită în Franța informații precise obținute de la cei sau cele care fuseseră implicați în naufragiul vasului *La Licorne* și care fiindcă erau răspândiți pe un teritoriu la fel de mare ca Europa le făcea sarcina și mai dificilă.

Avuseseră noroc că nava domnului și doamnei de Peyrac trecuse prin Quebec fapt care îl va ajuta să câștige câteva luni bune, poate chiar un an.

Îi întinse un teanc de hârtii.

— Iată, trimisă de la Paris, lista completă cu numele celor douăzeci și șapte de tinere, cu prenumele, vârsta, locul nașterii, etc. Puteți să-mi scrieți pentru fiecare dintre ele ce s-a întâmplat cu ea?

Angelica se revoltă.

— Nu sunt grefier la tribunal și n-am nici un chef să fac munca unuia. Nu e destul că le-am salvat, le-am îngrijit și le-am escortat până aici pe majoritatea?

— Exact. Sunt la Quebec fete cărora le-ați oferit zestre ca să se poată mărita. Trebuie să vă cereți înapoi fondurile.

— Nu contează. Contele de Peyrac și cu mine preferăm să ne asumăm această cheltuială ca să putem uita de această întâmplare.

— Imposibil!

— Cum adică, imposibil?

— Nimeni nu vă crede că nu vreți să vă recuperați datoriile atunci când administrația franceză vă propune acest lucru. Va părea suspect.

— În ce sens?

— Se vor întreba care sunt motivele pentru care refuzați să dați explicații mai detaliate.

Îi aminti că lipsa de informații despre evenimentele care se derulasera pe coasta provinciei Acadia considerată parte integrantă a Noii-Franțe, dificultățile întâmpinate în demersul de a obține o relatare coerentă din partea martorilor îi făcuse pe unii membrii ai administrației colonial sau metropolitane să se întrebe dacă nu încercau să ascundă ceva despre ceea ce se întâmplase în acele regiuni îndepărtate.

— Or compania Notre-Dame-du-Saint-Laurent care deținea vasul pretinde că nu a pierdut numai un vas în această expediție, ci trei, ceea ce le-a afectat serios bugetul.

— Trei? Iată un lucru nou. Pot să afirm că, din câte știu, numai *La Licorne* s-a sfârșit pe coastele noastre și îmi veți spune apoi că un vas care se rătăcește într-atât și naufragiază tocmai în golful Francez atunci când de fapt se îndrepta spre Quebec nu are nimic suspect.

— Nimeni nu contestă acest lucru.

Își consultă notițele.

— Totuși, compania asta susține. Ea afirmă că a navlosit la plecare alte două nave. Și că acestea ar fi fost confiscate de voi, cei din Goulbsboro, act considerat piraterie. Nu este vorba oare de cele două nave dintre care domnul de Ville-d'Avray și-a însușit una ca „pradă de război”? Am aici însemnările consiliului în care a fost hotărâtă soarta lor.

Angelicăi nu-i venea să-și creadă urechilor. Iată că vasele piraților complici cu Ambroisine, conduse de Zalil, acest demon alb, se dovedeau a fi făcut parte din expediția organizată de ducesa de Maudribourg cu sprijinul lui Colbert și a altor persoane de bine dornice să-și câștige locul în rai.

— Pretențiile acestei companii mi se par ciudate. Cred că aveți de-a face cu hoți de vase mai mari decât cei pe care îi acuzați. Cele două vase? Știți foarte bine că era vorba de bandiți și că domnul intendent Carlon a fost martor la luptele pe care a trebuit să le dăm pentru a-i neutraliza definitiv.

— Știu! Știu! Din nefericire, domnul Carlon se află în prezent într-o situație delicată care nu-i permite să facă prea multe dacă nu vrea să cadă în dizgrație.

— Asta nu discreditează și nu pune sub semnul întrebării tot ceea ce a spus de-a lungul anilor trecuți când a fost considerat ca unul dintre cei mai remarcabili guvernatori ai Noii-Franțe. Ascultați-mi sfatul și interogați-l. E mai în măsură decât mine să vă răspundă.

— Mă îndoiesc.

Angelica scutură capul deznădăjduită.

— Nu înțeleg. Domnul locotenent, ce vreți de la mine?

— Să lămuresc anumite puncte care sunt neclare. În toate relatările, de oriunde ar veni ele, se menționează numele dumneavoastră, doamnă. Astfel, în această scrisoare, mi se dă de înțeles că ducesa de Maudribourg nu s-a înecat în naufragiu... și că, reușind să fugă, ea a fost mai târziu... asasinată în timp ce se găsea la Gouldsboro... ceea ce ar însemna că sunteți direct răspunzătoare de moartea ei!

— Aș râde dacă subiectul nu ar fi atât de lugubru, spuse Angelica după o clipă de gândire. Îmi puteți spune cine a putut scormi o asemenea infamie?

— Nu sunt decât zvonuri care circulă...

— Oh! dumneavoastră, dragă domnule Garreau, zvonurile care circulă... le-am simțit pe pielea mea. Mărturisesc că nu înțeleg de ce dumneavoastră, atât de galant, vreți fără încetare să mă scoateți vinovată de păcatele Israelului... Ce zodie sunteți?

— Săgetător, bolborosi el, prost dispus.

— Atunci, de-aia vă simpatizez în ciuda purtării dumneavoastră, pentru că și eu sunt tot săgetător.

Păru că ia o pauză și schiță un zâmbet.

— Săgetătorii sunt tenace. Ne înfigem cu călcâiele în pământ.

— Și ridicăm ochii spre cer când caracterul dificil al celor din jur ne chinuie.

Domnul Garreau d'Entremont îi coborî pe ai lui spre scrisoarea pe care o ținea în mână și rămase pe gânduri.

— Părintele d'Orgeval, spuse el brusc, acest mare iezuit, mort apoi, martir în mâinile irochezilor, v-a adus aceste acuzații. Mai ales împotriva dumneavoastră, îi spuse el arătând-o cu degetul. Mi s-a părut întotdeauna că acorda mai puțină importanță anexărilor de noi teritorii făcute de domnul de Peyrac care îi micșorau domeniul de misionar decât influenței și prezenței dumneavoastră pe aceste țărmuri.

Indignată, ea protestă:

— Dar, e o nebunie! Cum putea el să știe de naufragiul vasului *La Licorne*? Noi am adus vestea, venind din golful Francez și de pe coasta de est, și când am ajuns la Quebec, el plecase deja în misiune.

— De acolo a trimis aceste informații care, prin grija misionarilor săi devotați, au ajuns la părintele Duval la Paris. Acesta le-a transmis părintelui Marquez, superiorul iezuiților din Franța, care a dat ordin să se țină cont de informațiile respective potrivit directivele sale.

— De ce se amestecă în povestea asta?

— Am înțeles că ducesa de Maudribourg îi era rudă.

„Știu”, Angelica fu pe punctul de a răspunde. Sora lui de lapte! Se temea ca fața să nu-i reflecte sentimentele. Se întoarse pe jumătate pentru a privi pe fereastră unde lumina se juca în frunzișul copacilor.

— Repet întrebarea, domnule d'Entrmont. Cum putea el să afle toate acestea atât de repede, fiind atât de departe? Dincolo de Marile Lacuri! Este imposibil! Oare era clarvăzător?

Șeful poliției ezită.

— Și totuși nu este în totalitate imposibil să fii la curent cu toate chiar și dincolo de Marile Lacuri, în acele regiuni, și așa mai adăuga faptul că Sébastien d'Orgeval, pe care l-am cunoscut bine, era un om de elită și prin natura lui virtuoașă câștigase daruri puțin accesibile celorlalți oameni: levitația, prezicerea, și poate chiar darul ubicuității. Un lucru e sigur. Știa întotdeauna tot, și n-am putut niciodată infirma ceva de care m-a avertizat dinainte.

Vocea Angelicăi deveni zeflemitoare.

— Nu-mi spuneți că dumneavoastră, pe care vă credeam adept al filosofiei lui Descartes ce pune pe primul loc rațiunea, și care ar trebui să nu ia în considerare decât dovezile materiale evidente, așa cum se recomandă poliției moderne,

dumneavoastră practicați aceleași metode ca înaintașii dumneavoastră, denunțate astăzi drept învechite și periculoase, supuse erorii! E adevărat, îmi amintesc că m-ați acuzat că l-am ucis pe contele de Varange, un adept al lui Satan, luând în considerare spusele unui vrăjitor din oraș, alt adept al lui Satan și prieten al contelui de Varange.

— Prieten care a dispărut și el fără urmă, interveni Garreau d'Entremont. Încă un dosar rămas deschis și pentru care sunt hărțuit să furnizez dovezi și să elucidez circumstanțele morții sale.

— Disparație și moarte de care tot eu sunt responsabilă, presupun? continuă Angelica sarcastică.

— Într-adevăr. Părintele d'Orgeval vă numea responsabilă într-o ultimă scrisoare trimisă părintelui de Marville, cu câteva ore înainte de moartea lui.

— El! Iarăși el!

Îi ghici emoția și mânia. Dar ea rămase pe jumătate întoarsă. Nu-i vedea decât profilul desenat în lumina difuză. Ea se gândea la părintele de Marville pe care-l văzuse în Salem, cu răzbunarea arzându-i în ochi, și care spusese:

„Acestea sunt ultimele lui dorințe, ultimele revendicări. Sunt purtătorul mesajului său și dumneavoastră sunteți condamnată, doamnă.”

— Până în clipa morții a continuat să mă acuze. Nu vi se pare că această încăpățănare de a urmări și de a calomnia o persoană pe care nu o văzuse niciodată nu-și găsește explicația?

— Sau poate că are o explicație foarte bună! În cazul în care părintele d'Orgeval ar fi știut, din sursă sigură, tot ceea ce ați făcut și ar fi considerat de cuviință să mi le aducă la cunoștință pentru a face dreptate.

— Aceste viziuni de clarvăzător le numiți surse sigure, domnule locotenent? îl ironiză ea.

— Nu, desigur!

Luă caseta cu scrisorile de pe masă și după ce i-o arătă de departe Angelicăi care nu binevoi să o privească, o încuie într-un sertar.

— Aceste scrisori, ale căror copii mi-au fost înmânate de părintele Duval, nu le voi prezenta ca dovezi în sala de judecată, nici nu-mi voi baza cazul pe ele, evident.

— Dar vă bazați convingerile pe ele?

— Da.

Ea continua să privească pe fereastră.

În fond, ea nu era supărată pe el. El știa că-l minte. Dar oare ce putea ea să facă decât să-l mintă? Putea ea să-l acuze pentru că era un bun polițist?

Încă o dată se găsea acuzată de oameni de care se simțea apropiată. Căci ei nu erau dușmani. Răul nu venea nici dintr-o parte, nici din cealaltă. Se asemănau, amândoi doreau să se facă dreptate, să triumfe binele, pacea lui Dumnezeu, și totuși, în ochii lui, Angelica reprezenta un pericol. O considera vinovată și într-adevăr era vinovată pentru că fusese convocată să spună adevărul și ea îl mințea.

— Ce păcat! murmură ea.

— Ce vreți să spuneți?

— Mă bucuram să-mi revăd cei câțiva prieteni din Quebec. Știam că durata vizitei și activitățile de peste vară nu-mi vor permite decât întâlniri scurte, dar nu mă gândeam că nu veți dori să mă vedeți decât pentru a mă acuza din nou. Trebuie să fiți la curent cu ajutorul pe care soțul meu este pe cale să-l ofere domnul de Frontenac la Saguenay. A trebuit să mă despart de el, să continui singură drumul pentru a o încredința pe fiica noastră domnișoarei Bourgeoys. Sunt singură, tristă, îngrijorată și iată sprijinul și prietenia pe care mi le acordați! (Îl văzu că strânge pumnii și este cuprins de o furie surdă.) La trecerea prin Montreal, m-am informat despre dumneavoastră, domnul Garreau, și mi s-a spus că sunteți la țară.

— Dar... eram la țară! strigă el aproape disperat. Pe domeniul meu. Grefierul meu a trebuit să vină până acolo cu scrisorile urgente și amenințătoare pe care tocmai le promisem din Franța, încât am revenit imediat de teama că o să plecați înainte să ajung.

— Cine poate să vă preseze într-un caz atât de lipsit de importanță? De unde vin aceste scrisori, aceste amenințări?

Cu un gest de exasperare, risipi hârtiile și dosarele care îi încărcau masa.

— Domnul Colbert ca-ntotdeauna, dar sunt atâtea intrigi și se face atâta trafic de influență încât nu mai poți fi niciodată sigur cine a dat ordinele cu care vă bombardează...

— Un lucru e sigur, domnul d'Entremont, regele ne este prieten. Avem acum și dovezi. Dacă domnul Colbert a emis

aceste acuzații revoltătoare și ridicole, el a acționat fără să discute cu Majestatea Sa, și mă îndoiesc că acest ministru moderat, care nu se amestecă în afaceri de acest fel, este la curent.

— Nu știu ce au „ei” în mânecă.

— Nu ar avea nici un sens să credem că declarațiile părintelui de Marville, care ne urăște și care va încerca poate să îi întoarcă pe fideli împotriva noastră, sunt de ajuns. Iezuiții sunt oameni serioși. Nu cred că încă mai fac presiuni împotriva noastră asupra regelui.

Locotenentul păru tulburat.

— Desigur, moartea și martiriul părintelui d'Orgeval dau mai multă valoare ultimelor sale scrieri. Nu vă dezvălui nimic din ce mi-a fost comunicat nu pentru a mă arăta nepolitic, ci pentru ca nu cumva, odată prevenită, să aveți timp să vă puneți la adăpost.

„Iată, gândi el, mi-am pierdut de tot capul. O previn, îi devin complice, deși știu că mă minte cu nerușinare, că ea l-a ucis pe Varange și că toată banda, inclusiv Carlon și Ville-d'Avray, îmi ascunde adevărul sinistru despre *La Licorne* și despre doamna de Maudribourg adevăr care mi-ar permite să-i arestez pe toți.”

În ciuda acestui lucru, continuă:

— Credeți, pe bună dreptate, că opinia publică în Noua-Franță vă este favorabilă. Dar acest lucru se poate schimba. Oameni care tăceau pentru a vă face pe plac pot începe să vorbească. Grația și generozitatea dumneavoastră v-au adus printre noi mulți prieteni. Dar lumea uită ușor! Or, nu sunteți tocmai virtuoașă! Și nu cred în inocența dumneavoastră!

— Mi-ați spus-o deja.

— Dar v-o repet. Nu cred în inocența dumneavoastră.

— Vă aud perfect, domnul locotenent și nu vă condamn. Și deodată, îi zâmbi atât de prietenos și de cald încât bărbatul se simți dezorientat.

Se ridică și începu să se plimbe în lung și-n lat pentru a se calma.

— Ascultați-mă, mă aflu într-o situație imposibilă față de dumneavoastră și de domnul de Peyrac. Vă rog, doamnă, încercați să redactați lista pe care v-am cerut-o, ca să putem afla ce s-a întâmplat cu ele. Este o simplă formalitate. Acest demers nu vă acuză de nimic și îmi va permite să câștig timp și

să aflu cine se interesează cu atâta îndârjire de acest caz. Poate că, într-adevăr, în spatele acestei istorii e o intrigă pusă la cale de escroci abili.

— Bine, spuse ea resemnată, dacă mi-o cereți așa, sunt de acord și-mi voi da silința. Dați-mi hârtiile. Cred că știu pe cine să întreb pentru a afla mai multe despre naufragiul vasului *La Licorne* și despre fete. Dar nu vă promit mai mult.

Se despărți aruncându-i același zâmbet tandru și condescendent prin care îl ierta.

Nu dori să amâne vizita la care se gândea și merse la Delphine du Rosoy, căsătorită cu simpaticul Gildas de Majeres. Zâmbetul fericit al tinerei atunci când o văzu păli după ce află scopul vizitei.

— Ce se întâmplă, de ce-ai pălit? o întrebă Angelica dorind să minimizeze lucrurile.

— Să vorbesc iarăși despre zilele acelea îngrozitoare. Asta, niciodată, protestă biata Delphine aproape închizându-i ușa în nas.

Angelica încercă să-i vorbească.

— Nici mie nu-mi place, dar Garreau ține morțiș. Se pare că a primit amenințări din Franța. Nu trebuie decât să-l informăm despre ce s-a întâmplat cu fiecare fată de pe *La Licorne* în parte și nu mă pot descurca fără tine. Hai, Delphine, curaj.

— Să începem, spuse Angelica întinzând hârtiile. Domnul d'Entremont nu e un om rău, dar n-ar fi primit aceste sarcini dificile dacă nu ar fi fost în stare să le ducă la capăt. În plus, îi place să cerceteze un individ în detaliu și să-l facă să mărturisească. Acesta este felul lui de a-l servi pe rege și pe Dumnezeu, în această ordine, bineînțeles. Cert e că se află pe urmele noastre și că se încapățânează să urmeze un drum care l-ar putea duce mult mai departe decât dorim noi. Așa că mai bine acceptăm cererea lui de informații precise. Un funcționar care poate prezenta în fața superiorilor informații complete și de neatacat se poate să nu-și dorească apoi mai mult.

Încerca din răspuțeri s-o liniștească pe Delphine care tremura ca frunza.

— Dar de unde acest interes subit pentru soarta noastră?

— Ți-am spus deja: e vorba de bani. Compania care v-a finanțat expediția vrea să fie despăgubită. E o cerere firească și nu e subită pentru că știi că o astfel de anchetă durează trei patru ani.

Dar tânăra nu se lăsa înșelată.

— Nu înțeleg de ce această companie are vreo reclamație de făcut. Expediția a fost aproape în întregime finanțată din averea ducesei de Maudribourg.

— Atunci poate moștenitorii ei?

— Nu are. Statul nu ne-a ajutat. Cred ca dumneavoastră, doamnă, și domnul de Peyrac ne-ați asigurat zestrea și m-ar mira să vrea cineva să vă ramburseze banii.

— Ai dreptate, Delphine! Perspicacitatea ta mă impresionează. Îi voi transmite remarcile tale domnul Garreau care ne bănuiește. Pretinde că dorința noastră de a nu reclama nimic din cheltuielile făcute va părea suspectă.

— Oricum, oricare ar fi apărarea noastră, dacă au îndoieli vor continua să caute până când vor afla totul mai devreme sau mai târziu... Suntem pierdute.

— Delphine, nu lua totul în tragic. Nu te da bătută dinainte! Învinsă de cine? Vom începe să facem lista, gest care nu ne incriminează. E o corvoadă, sunt de acord. Dar nu durează mult și apoi vom putea spune că am făcut ce trebuie ca să scăpăm de aceste amintiri neplăcute.

— Vom putea oare vreodată să scăpăm de ea? murmură sumbru Delphine. E stilul ei să întindă capcane pentru oamenii de bine. Ești de acord din politețe, ca să-i faci pe plac... din bună voință și pentru că ți se pare inofensiv sau pentru că a reușit să te convingă, pentru ca într-o zi să-ți dai seama că te-a devorat până la os, până la suflet.

Tânăra refăcea în gând drumul complicat care o făcuse pe ea, fată naivă și fără apărare, să ajungă în cursa binefăcătoarei.

Angelica îi întinse hârtiile și îi ceru să verifice dacă lista întocmită de companie era exactă și dacă era de acord că douăzeci și șapte de fete se imbarcaseră pe *La Licorne*, la aceea dată, în acel an... pentru a merge să populeze coloniile Majestății Sale.

— Atâtea eram când ne-am imbarcat la Dieppe, consimți Delphine care luă o pană în mână și începu să scrie, dar n-am ajuns decât șaisprezece la Quebec.

Începu să taie anumite nume pe care le recopie apoi pe o altă foaie, adăugând câteva cuvinte în dreptul fiecăruia prin care relata soarta fiecăreia dintre fetele înscrise, cele care ajunseseră la Quebec.

Angelica urmărea din ochi relatarea, mulțumită să constate că majoritatea acestor tinere dezmoștenite pe care le primiseră la Gouldsboro și le aduseseră în Noua-Franță aveau acum o soartă mai bună.

Jeanne Michaud se căsătorise cu un bărbat din Beauport și îi dăruise deja un băiat și o fată. Henriette era în Europa cu doamna de Baumont care se ocupa de viitorul ei. Catherine de la Motthe locuia în Trois-Rivieres și venise să le salute în timpul sederii lor la Montreal.

— Dar cine e această Lucile d'Ivry? se minună Angelica.

— Este maura. Știm care e viața ei. Așteaptă să se mărite cu un duce sau cu un prinț.

La sfârșitul listei, Delphine își adăugă numele înscriind cu dragoste numele, titlurile și funcția soțului ei.

— Fără copii..., suspină ea.

Era singura dintre prietenele ei care nu avea încă un copil.

— Îți dorești mult un copil, nu-i așa? întrebă Angelica.

— Bineînțeles! Și mai ales Gildas, soțul meu.

Angelica amână această discuție pe mai târziu. Delphine înscrise îndurerată numele celor unsprezece absente. Aproape că tremura.

— Marie-Jean Delille, moartă, exclamă ea. Îi spuneam Marie cea blândă.

— Marea dragoste a lui Barssempuy.

— Ar fi putut să-l ia de bărbat. Era domnișoară la curte, orfană ca și mine, dar dintr-o familie de burghezi. Poate are unchi, mătuși, frați și surori care vor să afle ce i s-a întâmplat. Ce să scriu?

— Moartă în urma unui accident în timpul unei escale. Mă îndoiesc că va cere cineva mai multe informații. Putem indica unde se află mormântul ei, la Tidmagouche. Văd că ai trecut-o pe Julienne Denis, soția lui Aristide Beaumarchand.

Zâmbiră amândouă.

— Să-l trecem pe Aristide ca ajutor de spițer la Quebec. Va părea mai respectabil. Însă trebuie să ne întoarcem în gând la momentul în care am părăsit Gouldsboro. Eram douăzeci și șapte atunci, mai puțin Julienne care se căsătorise cu acest Beaumarchand. În Port-Royal, trei dintre fete au reușit să se ascundă la doamna de la Roche-Posay înainte ca englezul să ne ia prizoniere. Ele își puseseră în gând să se întoarcă la

Gouldsboro unde aveau iubiți. Vorbiseră cu domnul guvernator care le-a asigurat că le va căuta la Port-Royal dacă ar fi reușit să o șteargă de lângă noi. Doamna de Maudribourg era în mâinile englezilor și n-a putut să le caute așa cum vroia. Era furioasă și am simțit-o cu toatele.

— Până la urmă, au rămas la Port-Royal Germaine Maillotin, Louise Perrier, Antoinette Trouchu. Pot să-ți spun și numele soților lor. Dar avem și trei la Gouldsboro, de unde au apărut?

— Ajungem și acolo.

Delphine se ridică și merse să aprindă o lumânare. Asudase ca urmare a efortului de memorie, adăugat la neplăcerea de a evoca acele zile dificile.

— Una dintre noi a murit în drum spre Boston și văd aici numele ei: Aline Charmette. Febră sau rău de mare, nu mai știu. Sau s-a întâmplat la Heve unde comandatul Phips ne-a obligat să coborâm? Nu, s-a întâmplat pe vas! Acel englez îngrozitor a dat ordin ca trupul ei să fie aruncat în mare.

— Șapte.

— Domnul de Peyrac ne-a salvat la Hève și ne-a condus apoi la Tidmagouche. N-am să vorbesc despre Marie cea blândă care a fost ucisă acolo pentru că am socotit-o deja. Dar, înainte să plecăm spre Saint-Laurent, le-ați permis la trei dintre fete să se întoarcă la Gouldsboro.

— Mărturisesc că nu-mi mai amintesc, recunosc Angelica.

De timpul petrecut la Tidmagouche, după dramele care avuseseră loc, nu-și mai aducea prea bine aminte. Făcând un efort, începu să-și amintească că discutaseră despre un astfel de plan.

— Regretau atât de mult că nu s-au putut ascunde și ele la doamna de la Roche-Posay, insistă Delphine. Domnul de Peyrac le-a dat voie să se întoarcă acolo pe vasul *Le Sans-Peur** sub protecția domnului și doamnei Malaprade care o aduseseră pe Honorine. Le-a dat și o scrisoare pentru domnul Paturel. Știu că îi cerea acestuia să se ocupe de căsătoriile lor și să le ofere zestre pentru că ele nu mai aveau nimic. Pierduserăm tot ce aveam în naufragiu. Eram fără zestre.

Suspină.

* Cel fără de frică, n.t.

— Cât am regretat Gouldsboro-ul!... Era un loc cam înspăimântător la început cu ereticii și pirații lui, dar erai cucerit repede de inima bună a locuitorilor. Domnul guvernator Paturel a fost atât de bun. A fost ca un tată pentru noi.

— Da, da! spuse Angelica care își aminti că, după spusele Henriettei, Delphine ar fi simțit mai mult pentru Colin Paturel. Iată alte trei pe care le știm căsătorite. Aceasta, Marie-Paule Navarin, nu-i așa, a rămas pe coastă fiindcă un acadian i-a cerut mâna? (Lucrurile începeau să se clarifice și șeful poliției putea să fie mulțumit.) Ați socotit-o și pe Pétronille Damourt, guvernanta voastră, în cele douăzeci și șapte de la început? o întrebă Angelica.

— Nu. Nu m-am referit decât la grupul de tinere fete și femei trimise de domnul Colbert pentru celibatarii din Canada.

— Atunci mi se pare că, chiar dacă o trecem și pe Julienne, care s-a despărțit de noi, nu am găsit decât zece din unsprezece, moarte sau vii, care n-au ajuns la Quebec. Lipsește una.

— Da! Lipsește Henriette Maillotin, spuse Delphine cu o voce pierdută.

— Dar nu mi-ai spus că s-a întors în Franța cu doamna de Baumont?

— Era vorba de Henriette Goubay, pe care o cunoașteți, și nu de Henriette Maillotin, sora lui Germaine... Și despre ea... *nu mai știu nimic.*

43

Erau deci două Henriette.

Angelica verifică lista.

— Atunci ce s-a întâmplat cu cealaltă Henriette, sora lui Germaine Maillotin?

Delphine îi aruncă o privire plină de frică.

— V-am spus, nu știu. Tot ce știu e că era încă alături de noi la Tidmagouche. Îmi aduc cu atât mai bine aminte pentru că ne-am certat atunci când s-au întâmplat acele evenimente tragice. Ținea la doamna de Maudribourg și nu suporta faptul că o condamnăm și nici nu admitea că binefăcătoarea noastră își mărturisise crimele aruncându-se pe corpul fratelui ei Zalil. Susținea că ducesa fusese victima unui complot, că devenise nebună din rea voință. Și ea parcă înnebunise și a trebuit să o

târâsc cu forța la adăpost în fort când au sosit indienii. Dar nu eram toate înnebunite atunci?

— Și apoi?

— Mi-am dat seama că nu era cu grupul nostru pentru Quebec când ne aflam deja în larg, traversând golful Sf. Laurentiu.

— De ce nu mi-ați atras atenția atunci?

Delphine își duse mâna la frunte.

— Nu mai știu. Lucrurile erau așa de încurcate... Am crezut că plecase și ea cu soții Malaprade spre Gouldsboro... Și apoi, n-am mai avut ocazia să vă vorbesc. La Quebec au aflat că suntem șaisprezece și li se părea peste așteptări. Și apoi încercam din răspuțuri să uit ce se întâmplase. Ce ciudat! murmură ea, dintr-odată mi-e iarăși frică. (Apoi cu o voce disperată:) Sunteți sigură că Henriette Maillotin nu este printre fetele care s-au mărit la Port-Royal?

— Atunci sora ei nu a întrebat de ea.

— Corect. Oare nu s-a căsătorit cu vreun acadian de pe coasta de est?

— Am fi aflat de la Marcelline sau de la Marie-Paule Navarin. Albii de pe coasta de est și din golful Francez sunt puțini și foarte răspândiți, dar tocmai de aceea fiecare știe totul despre vecinul lui, chiar și îndepărtat.

Tăcură din nou și Angelica aplecată asupra listei pe care o întocmiseră încerca să-și amintească chipul din spatele fiecărui nume și revedea fără prea mult efort imaginea unui cuplu drăguț, a unei familii bine cunoscute în golful Francez. Nu aici trebuia căutată.

— În ce împrejurări crezi că ai văzut-o ultima dată?

— Cum să-mi amintesc după atâția ani? suspină Delphine. Ce știu sigur e că era cu noi în fortul în care domnul Nicolas Parys ne rugase să ne refugiem când au venit indienii să scalpeze pe toată lumea. Ieșiseră din pădure! Ea se zbătea și vroia să meargă să o ajute pe doamna de Maudribourg. Am târât-o cu forța la adăpost. Urla și a trebuit s-o pălmuiesc ca s-o fac să se oprească. Atunci s-a prăbușit și-mi amintesc că domnul Parys s-a interesat de starea ei și i-a adus un cordial... De afară se auzeau strigăte îngrozitoare. Indieni scalpau pe toți cei care nu se puseseră la adăpost. Tremuram toate și credeam iarăși că ne-a sosit ceasul... Totuși, pot spune sigur că am stat tot timpul

la căpătâiul Henriettei a cărei stare mă îngrijora și deci pot depune mărturie că era cu noi când, după ce a trecut pericolul, ni s-a spus că putem ieși. N-am să uit niciodată acele ore.

În timpul masacrului, Angelica se afla împreună cu Mercelline și cu Yolande în fața ușii casei unde zăcea rănită femeia demon. În aceea noapte ducesa a reușit să fugă, dar, rănită, nu a putut înainta prea mult și, a doua zi, corpul ei a fost găsit devorat pe jumătate de fiare sălbatice.

În haosul care a urmat, uitaseră oare de Henriette Maillotin?

— Oare a fost răpită de indieni? întrebă Delphine.

— Nu! Am fi aflat. Dar mă gândesc... Mi-ai spus că bătrânul Nicolas Parys părea interesat de ea. Se poate să fi încurajat-o să plece cu el în Europa.

— Nici gând!

— Nu m-ar mira din partea lui.

— Dar din partea Henriettei da. Decât dacă nu era beată.

— Totuși, așa s-ar explica ancheta de față. Una dintre prietenele tale, ajunsă într-o situație bună, grație sprijinului bătrânului Parys, ar vrea să redea importanță unei expediții la care a participat...

Delphine dădu din cap.

— Nu prea îmi vine să cred că Henriette ar fi avut astfel de inițiative decât dacă s-a schimbat mult. Nu era foarte inteligentă, deși era frumoasă. Mai degrabă pasivă, influențabilă, voluptoasă, ca o cocă moale în mâinile doamnei de Maudribourg.

— Și de ce nu s-ar fi lăsat influențată de bătrânul Parys? Aș prefera această explicație și s-o știu în viață, decât misterul care planează asupra dispariției ei și care ar ascunde...

— Ceea ce e mai rău, murmură Delphine.

Angelica îi privi obrajii trași, privirea pierdută. Ghicea la ce se gândea.

— Nu-ți lăsa imaginația să bată câmpii. Pentru moment, o s-o trecem pe această a doua Henriette ca locuind la Gouldsboro. La întoarcere am să vorbesc cu domnul Paturel. Poate că are informații pe care nu i le-am cerut după ce am petrecut iarna la Quebec, adică după o absență de aproape un an. Cine știe, poate că s-a căsătorit cu un pirat de pe Sans-Peur și navighează acum în mările calde.

Delphine schiță un surâs pal.

— Să dea Dumnezeu.

— Nu-ți face griji. În curând vom afla totul.

— Sunt sigură, doamnă, răspunse tânăra cu o voce care nu părea deloc convinsă. (Dar când Angelica își strânse hârtiile pregătindu-se să plece, Delphine o ajunse dintr-o mișcare, oprind-o.) Oh! doamnă, trebuie să vă spun tot adevărul. Nu cred că trebuie să vă ascund vreun detaliu, nici chiar dacă nu se referă la nici un fapt real. Este vorba mai degrabă de un vis, de un coșmar ce revine frecvent. Bântuită de sfârșitul tragic al ducesei, o văd alergând prin pădure, printre copaci ca o pasăre care se lovește de grățiile unei colivii. Știu că o urmărește moartea și totuși n-o strig. La sfârșit, nu mă mai pot abține și țip. Atunci, ea se întoarce spre mine și îmi dau seama că... nu e ea... Este o altă femeie! Nu pot să-mi dau seama cine e această femeie care fuge prin pădure, dar știu sigur că nu e *ea*, *este alta*! O alta! Înțelegeți? Îmbrăcată în hainele doamnei de Maudribourg... Și care va muri... în locul ei! (Se așază pe un scaun epuizată.) Nu e decât un vis, da, știu, un vis urât, și totuși, doamnă, să nu credeți că sunt nebună, dar, de fiecare dată când încep să uit, să gust dulceața traiului liniștit alături de persoana iubită, printre prieteni, de fiecare dată când simt că sunt aproape fericită, acest coșmar revine și mă trezesc tremurând, tulburată nu atât de amintiri, cât de certitudinea că altă femeie i-a luat locul, alta a murit în locul ei! Degeaba încercă soțul meu să mă facă să-i explic acest vis care revine neîncetat. Nu pot să-i spun nimic și plâng în hohote pe umărul lui. Apoi, câteva zile mă cuprinde panica. Am simțit chiar nevoia să mă întâlnesc cu vechile mele prietene, să le întreb, să ne confruntăm amintirile. Mă abțineam știind că nici una dintre ele nu vrea să vorbească despre trecut. Acum știu ce-mi era frică să descopăr vorbind cu ele. Ceea ce vom fi obligate să hotărâm astăzi. Adică faptul că una dintre ele a dispărut, că nimeni nu știe ce i s-a întâmplat, că numai visul meu e un semnal de alarmă.

— E prea puțin un vis, se împotrivi Angelica.

Se reasezase și o obligase pe Delphine să facă la fel. Afară începuse să plouă mărunț. Angelica încercă să vorbească liniștită.

— Nu e de mirare că te chinuie coșmaruri în care apare și ea după tot ceea ce ai îndurat alături de această femeie. Dar de ce să le interpretezi așa?

— Pentru că e singura explicație logică pentru dispariția lui Henriette Maillotin.

— Nu crezi că e mai degrabă un amestec de amintiri? Ai văzut-o pe ducesa fugind îmbrăcată în hainele ei în culori vii când am ajuns la Gouldsboro. Dar le purta oare și la Tidmagouche în ziua când a fost demascată?

— Da! Am ajutat-o chiar eu să le îmbrace sub pelerina ei neagră dublată cu roșu. Le privea ca pe un simbol, așa ne-a spus. Nu era aceea ziua triumfului ei, ziua în care hotărâse să ne omoare și, înainte de apus, să vă omoare și pe dumneavoastră...

— Ajunge!

Angelica nu vroia să re trăiască iarăși povestea aceea nebunească. Nici măcar nu vroia să-și amintească că existase odată o femeie numită Ambroisine, frumoasă ca o sirenă, savantă, înduioșătoare, care își vărsa otrava peste tot pe unde mergea.

Delphine mărturisi că se gândise deja la lista pe care abia o întocmiseră, socotind pe fiecare dintre fetele doamnei de Maudribourg, și că de fiecare dată se oprise asupra numelui Henriettei Maillotin, revăzând silueta ștersă a acestei vechi prietene, despre care nimeni nu mai vorbea, ea părând să fie singura care-și mai aducea aminte de ea. Teama care îi hrănea coșmarul atât de bine cunoscut o oprea să vorbească despre ea în prezența altora, să se întrebe sau să întrebe pe cei din jur ce s-a întâmplat cu ea, să încerce să afle.

— Ce să afli?

— Că dispariția Henriettei este legată de cea a doamnei de Maudribourg. Ea a ajutat-o să fugă din cabana unde o păzea Marcelline.

— Presupunând că au evadat împreună și că au reușit să ajungă în pădure, unde s-ar fi putut ascunde ca să nu fie găsite imediat?

— La complici în apropiere, supraviețuitori din echipaj sau din ținut, chiar la indieni... Femei ca ele găsesc întotdeauna complici.

— Dar corpul ducesei a fost găsit.

— Desfigurat. Am recunoscut-o după haine. (Vocea Delphinei era surdă, dar convingătoare. Ea spuse:) Așa s-au petrecut lucrurile. Au omorât-o pe Henriette și după ce au

desfigurat-o, au lăsat-o pradă animalelor sălbatice din pădure, îmbrăcată în hainele ducesei pentru a ne convinge de moartea acesteia din urmă.

Deci mormântul de la Tidmagouche ar fi de fapt al bieteii fete asasinate? Nu. Imposibil. Căci asta ar însemna că Ambroisine e vie și se ascunde undeva.

— Și cu *ea* ce s-a întâmplat?

— Ea a scăpat. A fugit din America.

— Pe ce vas?

— Pe cel al lui Nicolas Parys.

Angelica se simți străbătută de un frison din cap până în picioare. Totul se lega. Îl revedea pe bătrânul Nicolas Parys gata de imbarcare, nerăbdător și arțăgos. Vasul aștepta în portul încețoșat să ridice ancora. Și la bordul lui se ascundea Ambroisine pe care toți o credeau moartă și îngropată.

Dacă Delphine avea dreptate, asta însemna că Ambroisine nu era moartă, era încă în viață. Dar dacă era în viață, și-ar fi făcut simțită prezența mai devreme...

— Nu cred. Cred, dimpotrivă, că acești ani scurți, care n-au adus decât o pace fragilă și puțină uitare victimelor îngrozite, au reprezentat răgazul de care avea nevoie pentru a renaște din propria cenușă... pentru a-și recâștiga sănătatea sau frumusețea. Să construiască sub un nume împrumutat o personalitate nouă, o situație care-i va permite să-și înceapă iarăși intrigile, să întindă capcana răzbunării...

— Liniștește-te! Te agiți degeaba.

— Nu! O cunosc bine! O cunosc prea bine.

— Mă îndoiesc că e încă în viață astăzi. Nu s-a întors.

— Poate încă să o facă.

Angelicăi nu-i plăcea să o audă pe Delphine vorbind despre ducesă la prezent.

— Poate că redeschiderea cazului *La Licorne* este prima lovitură pe care ne-o dă, sugerează Delphine.

— M-ar mira! Nimic din cuvintele domnului d'Entremont nu indică faptul că o astfel de persoană s-ar afla în spatele cercetărilor. După părerea mea nu e decât o lungă și anevoioasă anchetă administrativă, și grefierii și toți cei implicați ar râde dacă ar ști ce poveste dramatică am inventat.

Nu-i spuse nimic despre aluzia locotenentului cu privire la cele două vase ale piraților care făcuseră parte din expediția ducesei de Maudribourg. Situația nu fusese niciodată clară în

ceea ce privea „prada de război” a contelui de Peyrac, din care Ville-d'Avray își însușise un vas drept compensație pentru pierderea vasului său *Astarté*.

Ar fi trebuit să se gândească la acest lucru mai devreme.

— N-au decât să râdă cu toții! murmură Delphine. Măcar de-ar fi greșite toate presimțirile mele, pentru asta mă rog!

— Vor fi, ai să vezi. Se întoarse spre fereastră. Încă mai plouă. Delphine, nu ai cumva un valet sau o servitoare care ar putea să ducă aceste hârtii la tribunal? În ciuda prieteniei și stimei mele pentru domnul Garreau d'Entremont, nu mai vreau să-l mai văd.

Adăugă la pachet o scrisoare amabilă, dar din care reieșea că ea considera că i-a dedicat destul timp și că nu îl mai poate ajuta cu nimic altceva.

44

Angelica ieși din casa Delphinei. Așteptaseră să se termine ploaia fără să mai discute despre acest subiect. Decizia era definitivă. Nu vor mai vorbi despre asta.

— Dacă ți se pun întrebări, trimite-i pe curioși la guvernatorul Carlon. Trebuie să-și apere cariera. Cât despre tine, ai grijă de sănătatea și de fericirea ta. Cum se face că nu ai încă un copil? Nu vrei copii?

Delphine îi mărturisi că era visul ei cel mai drag după ce fusese atâta timp orfană. Dar parcă era blestemată. Totuși, ea și Gildas se iubeau.

Angelica îi dădu numele unor plante pe care le putea cumpăra de la spițer și îi spuse cum să le prepare și să le amestece.

Delphine o întrebă apoi despre gemeni. Angelica începu să-i descrie pe Gloriandre și pe Raimon-Roger, să vorbească despre progresele lor, subiectul nu putea fi epuizat.

În sfârșit, se despărțiră.

— Nu te mai gândești la trecut, insistă Angelica. Din frică și din cauza amintirii ei, te pedepsești fără să vrei. Ura atâta fericirea celorlalți! N-o lăsa să câștige, fă un copil. Să bei ceaiurile pe care ți le-am recomandat, vei avea un copil și vei fi fericită.

Tânără îi zâmbi.

— Voi, vindecătoarele, țineți în mâinile voastre viața și moartea, sănătatea și boala, fericirea în dragoste și durerea, fecunditatea și sterilitatea. Înțeleg acum de ce se tem de voi cei care vor să-i controleze pe oameni!

Soarele își făcuse apariția dintre nori în timp ce Angelica cobora spre port. Fluviul era liniștit ca un lac aurit. Pretutindeni era liniște. Nimic nu o amenința. Dar Angelica se simțea neliniștită ca și cum inima ei ar fi fost condamnată să fie ca o corabie care nu poate să arunce ancora nicăieri...

Auzi pași mici în spatele ei... nici n-avu timp s-o vadă venind în rochia ei albă.

— Ermeline! Pruncul mîncăcios!

Dar nu mai era un bebeluș. Crescuse, era o fetiță. Mama ei îi scrisese că fetița nu vorbea încă. Mută, dar încântată, Ermeline părea perfect sănătoasă. Mai veselă decât un fluture pe câmpie.

— Nu te-ai schimbat deloc... Ce fericire! Ermeline, îmi pare rău, dar n-am bomboane... Sunt atât de fericită să te văd.

Și o îmbrățișă. Discursul ei o amuza pe Ermeline care râdea cu un sunet ca de clopoțel.

Ce să facă acum cu această energie vie? Nu era prime dată când o găsea pe Ermeline singură pe străzile din Quebec. Și iată că doica ei, Perrine, apără dintre copaci înnebunită. Și, ca altădată, Angelica i-o înmână pe micuța evadată.

— Familia Mercouville a revenit în oraș, îi spuse doica.

— Plec mâine, dar am să-l trimit pe Kouassi-Bâ ca să puteți sta puțin de vorbă, Perrine. La revedere, scumpă Ermeline! Și nu mai fugi așa, îi spuse Angelica.

„Copiii sunt ciudați, se gândi ea, dar atât de minunați. Multă vreme rămân învăluiți în mister, în necunoscut. De aceea îi iubesc atât de mult...”

O voce subțire se auzi în urma ei:

— La revedere! La revedere, soare!

Se întoarse. Ermeline, în brațele Perrinei, repeta rîzînd:

— La revedere! La revedere, soare!

Și îi trimitea sărutări cu amîndouă mâinile.

În fața acestui spectacol, ce reprezentau cei ca Garreau d'Entremont, ca Ambrosine și toată frica și ura pe care le emanau? Aveau ei oare putere asupra acestui miracol?

Pentru că se apropia sărbătoare Sf. Ana, Quebec-ul se trezea la viață. În dimineața aceea, hanul *Navire de France* era invadat de lume. Angelica își verifica pentru ultima dată bagajele încercând să asculte tot ce aveau să-i spună cei din jur. Era un adevărat haos, ca și cum ar fi știut cu toții că nu o vor mai vedea pentru mult timp și ar fi venit să-i vorbească despre problemele lor spinoase.

Cu o seară în urmă, Kouassi-Bâ o văzuse pe Perrine. Trebuiau să se hotărăscă repede și tocmai asta nu reușea să facă nici unul dintre ei, pentru că le venea greu să se despartă de cei alături de care trăiseră atâta timp. Pentru Kouassi-Bâ nu se punea problema despărțirii de domnul de Peyrac care îl aștepta. Trebuia să rămână alături de doamna de Peyrac până când aceasta își va regăsi soțul. Și ce s-ar întâmpla cu Ermeline și cu ceilalți copii și chiar cu doamna de Mercouville dacă Perrine ar pleca?

Era păcat că aceste probleme sentimentale trebuiau tratate atât de rapid, dar nu mai aveau timp.

Apoi doamna de Mercouville veni în port. Era evident, spunea ea, lucrurile se petrecuseră ca și prima dată... Care prima dată? Pentru cine? Pentru Ermeline. La prima vizită a Angelicăi începuse să meargă. De data asta începuse să vorbească.

Toată această agitație o ametise fără ca ea să vrea.

Neplăcerea de a se simți din nou ținută la distanță de prietenii ei francezi – fie din cauza prizonierilor englezi sau din cauza morții părintelui d'Orgeval – îi umbrise durerea despărțirii de Honorine, atenuată și de revederea fratelui ei, atacul locotenentului o pusese în gardă amintindu-i încurcătura de pe *La Licorne* care își avea originea la Paris, în cabinetul domnul Colbert, ministru al Majestății Sale, Ludovic al XIV-lea și care nu promitea decât încurcături. Toate aceste preocupări dureroase fuseseră înlăturate de afecțiunea pe care Quebec-ul i-o arăta iarăși.

Cheiurile erau pline de lume ca în ziua în care sosise pentru prima dată. Mulțimea fu cuprinsă de emoție când Angelica urcă în șalupă alături de Kouassi-Bâ, apărătorul ei negru.

— Întoarceți-vă curând! Întoarceți-vă curând!

Cu toții agitară pălării și batiste.

— Întoarceți-vă curând! Întoarceți-vă curând!

Căldura era apăsătoare. Nici o adiere de vânt. Cerul era brăzdat de fulgere care îi luminau pe cei rămași în port. Agitația

mulțimii părea un suprem semn de adio ca și cum era ultima dată când o vedeau.

„De ce ? De ce?”

Pe întinderea apei ce părea uleioasă în nemișcarea ei, vasele au navigat îndelung. Pilotul îi asigura că nu va izbucni furtuna și că se vor îndepărta prinși în curent ceea ce le va permite să înainteze spre nord.

Și în timp ce vasul ocolea Quebec-ul scăldat de un val de căldură, Angelica îi ghicea contururile privindu-l cu melancolie. Trecură pe lângă fiecare insulă lăsând orașul definitiv în urmă.

PARTEA A ȘAPTEA

NAVIGÂND PE FLUVIU

45

Apoi coborâra fluviul care se lărgea treptat până îmbrățișa singurătatea mării. Angelica stătea cu fața întoarsă spre acest orizont unde, câteva zile, dacă vântul va continua să sufle din direcția bună, îl va regăsi pe soțul ei.

Vântul rece și umed începea să aibă un gust sărat pe buze. Legănată de valuri, își lăsa gândul să rătăcească. Își aminti de Salem și de tot ce suferise la nașterea copiilor. Apoi, de tot ce se petrecuse în Noua-Anglie care o ajutase să înțeleagă mai bine că ceea ce suferise fratele său, Josselin, n-avea nimic miraculos. Personaje în carne și oase construiau o lume învăluită într-o febră mistică. Printre ele, Ruth Summers și Nômie, care o ajutaseră să nască, aveau locul lor. Când, îngrijind-o, îi povesteau viețile lor patetice, nu atât deplasările cetelor de quakeri hărțuiți, umiliți, sortiți stâlpului infamiei și ștreangului o făcuseră să se revolte, cât acceptarea resemnată a acestei nebulii. Cruzimea devenise un lucru banal, normal, chiar de dorit.

Ruth și Nômie nu se mai revoltau. Vorbeau despre aceste persecuții, necazuri și răni pe care le suferiseră aproape ca despre un rău necesar pe care îl presupunea durerea de a trăi și de a crește pe coasta Americii.

După ce vindecaseră atâta lume, urmau să moară spânzurate, blestemate, acoperite de rușine.

Ambroisine catolica, pioasă, binefăcătoarea, nu speria pe nimeni. Lumea nu este oarbă. *E numai lipsită de energie, de dorința de a face dreptate și de dragoste.*

După ce refăcuse astfel în minte cercul, nerăbdarea ei de a-l revedea pe Joffrey crescua și mai mult. Se asemănau, lui îi putea spune orice. Îi va vorbi despre temerile ei legate de Ambroisine. Îl și vedea deja zâmbindu-i reconfortant. Și îi va spune aceleași lucruri pe care și le spunea și ea.

Dacă ducesa de Maudribourg era în viață – lucru de care Angelica era când convinsă, când i se părea imposibil – cum le-ar putea ea face rău astăzi? Misiunea ei nu se terminase odată cu cea a fratelui ei din copilărie, iezuitul? Și, odată cu el, se stinsese și acea flacără diabolică.

Rând pe rând, îi vedea pe femeia demon și pe iezuit reduși la dimensiuni umane. Atâtea lucruri se schimbaseră de la săptămânile din acea vară blestemată. Nimic nu le mai putea ataca dragostea acum. Chiar și ținutul se schimbase. Străinii de la Gouldsboro, slabi și vulnerabili la început, se implantaseră, construiseră, concentraseră în jurul lor activitățile din golful Francez, și schimbaseră echilibrul de forțe.

În câțiva ani, situația se schimbase în așa fel încât Joffrey de Peyrac era pe cale să devină *mediator* între popoarele Americii de Nord: francezii, englezii și națiunile indiene. Deja, la Salem, Angelica începuse să bănuiască influența lui atunci când cei de acolo îl considerau ca unul de-al lor, putând să se alinieze onorabil alături de statele coloniale semi-independente ale coroanei britanice: „Sunteți ca noi.” Și importanța lui fusese confirmată de ajutorul pe care i-l ceruse guvernatorul Frontenac din Noua-Franță ca unui aliat și ca unui frate în care avea toată încrederea. Îl trimitea la indieni cu certitudinea că numai el putea să-i stăpânească.

Ce mult își dorea să-l revadă, să-l audă, să-l atingă, să se asigure că era viu și nevătămat. În fiecare zi spera să vadă ieșindu-le în cale un vas care să i-l aducă pe Joffrey și în fiecare zi așteptările ei erau deșarte. Când în sfârșit fu anunțată că în curând vor ajunge la Tadoussac, fu cuprinsă de panică.

„Dacă el nu era acolo? Dacă i se întâmplase ceva rău printre indieni? Dacă fusese ucis?”

Portul din Tadoussac începu să se distingă.

— E acolo?

Angelica nu reușea să mențină stabil obiectivul lunetei. În sfârșit, imaginea se clarifică. El era acolo.

— E el! Nu, nu e el!

— Dar cine să fie! îi spuse domnul d'Urville luându-i luneta. Îl văd pe domnul de Peyrac și în spatele lui pe domnul Perrot. Toți pari liniștiți. Acum parcă încep să se agite, dar sunt probabil fericiți să ne vadă și se pregătesc să ne întâmpine.

În acea clipă se auzi un zgomot surd.

— Vedeți, se întâmplă ceva!

— Ne-au recunoscut și flota ne salută. Am să dau ordin să-i răspundem și noi.

Mai târziu două salve de tun trase de pe *Curcubeu* răsunară ca răspuns la semnalul de recunoaștere.

După câteva manevre menite să apropie vasele de țărm, nu mai era nici un dubiu. Era chiar Joffrey în port. Cu ochiul lipit de lunetă îl văzu făcând câțiva pași în față. Și inima începu să-i bată cu putere.

Nu mai avea nici o îndoială, el era regele ei, patria și refugiul ei.

Pe durata acestei călătorii, singură, spre Montreal, fusese chinuită neîncetat de temeri fără formă și fără teme. De ce? Pentru că, departe de el, nu respira decât pe jumătate.

Chiar și acum, când era pe punctul de a-l revedea, în loc să se bucure, se îngrijora ca și cum vreun monstru ar fi putut să apară din apele de la Saguenay și să le întârzie reîntâlnirea.

De îndată ce șalupa de pe *Curcubeu* ajunsese la țărm, alergă la el și i se aruncă în brațe, fără să-și facă griji de cei din jur. Un singur lucru era important: să se convingă de prezența lui, de căldura lui, de faptul că e real, prin forța îmbrățișării sale care se strângea în jurul ei făcând-o captivă, simțindu-i pielea aspră și buzele moi pe care le cunoștea prea bine. Un corp viu! Un bărbat viu!

De fiecare dată când se revedeau, sentimentul ei de eliberare și de fericire era și mai intens. Ah! Nu! De data aceasta jură că nu-l va mai lăsa să plece fără ea, nici măcar câteva săptămâni!

O îndepărtă ca să-i privească mai bine fața iluminată de o bucurie naivă și sinceră. În ochii lui închiși la culoare se aprinse aceea scânteie veselă pe care o văzuse și în ochii lui Raimon-Roger prima oară când acesta izbucnise în râs.

— Slavă Domnului că suntem în Noua-Anglie și nu în Noua-Franță. Altfel, am fi stat două ore bune la stâlpul infamiei!

Adora zâmbetul lui de conte de Toulouse... Ce conta că ea nu se purta ca o mare doamnă franceză. Tadoussecc, vechi post pentru negoțul cu blănuri, la doi pași de fluviul care conducea spre cele mai sălbatice regiuni din lume, era ultimul loc unde trebuia să te preocupi de etichetă. Și cine, printre cei din anturajul lor și printre francezii independenți din Tadoussac, putea să se scandalizeze în fața elanului lor?

Dragostea pe care și-o purtau, chiar dacă îi uimea uneori pe cei din jurul lor, făcându-i poate uneori invidioși, reprezenta în același timp pentru familie și pentru cei care se pusese sub protecția lor, o garanție de securitate, o asigurare de perenitate și de reușită.

Neîncrezători la început ca orice lupi de mare față de o femeie, se învățaseră treptat să-i considere *împreună* ca pe un talisman.

Printre cei care îl însoțiseră pe contele de Peyrac la Saguenay în timpul acestei campanii, mulți se simțiseră neliniștiți! Astfel de lucruri nu se spun. Dar acum că erau din nou împreună, că ea venise credincioasă la întâlnire, doamna lacului de Argint, și că treceau împreună zâbind prin mijlocul uralelor echipajelor și ale locuitorilor din Tadoussac, totul mergea mult mai bine!

— Și indienii?

— Erau acolo. Parcă mă așteptau.

Îl primiseră ca pe un prieten, dându-i un colier și promisiunea că nu vor mai lupta împotriva francezilor atâta vreme cât aceștia vor asculta de omul alb de la Wapassou care le era prieten.

Astfel speranțele pe care și le pusese Angelica în Lumea Nouă de a putea începe o viață nouă, de a uita cum îi fusese sfâșiată cea veche, de a găsi un loc propice pentru ei, nu se dovediseră a fi iluzii.

În jurul lor, necazurile păreau că se risipesc... Rămâneau în arenă numai spiritele celor doi dușmani pe care moartea îi secerase. Cel puțin așa credeau cei vii... Angelica nu încetase niciodată să creadă că acești morți vor continua lupta împotriva ei cu mai multă forță decât dacă ar fi fost vii!

Oare această credință nu era un fel de „superstiție” cum ar numi-o Joffrey care, după ce ea i-ar fi povestit despre intervenția lui Garreau și despre temerile că femeia demon nu murise la Tidmagouche, ar zâmbi și ar râde de ea.

Îi va povesti cu siguranță – poate și numai pentru a se simți liniștită în brațele lui – dar mai târziu.

Simțea încă umbra grea a întunericului zbătându-se în fața luminii care-i înconjura. Acest lucru confirma presentimentul ei că nu fusese totul rezolvat, că mai aveau încercări de traversat, dar că acești doi adversari neînduplecați, înverșunați împotriva lor, morți sau vii, nu vor mai putea niciodată să triumfe.

Căci ea și Joffrey își câștigaseră liniștea interioară și speranța pe care nimeni nu putea să le mai răpească și mai știa că mult timp de acum înainte, orice s-ar întâmpla, îi așteptau nenumărate clipe de fericire.

CUPRINS

I. Minunile din Salem	5
II. O sutană neagră în Noua Anglie	58
III. Întoarcerea pe <i>Curcubeul</i>	76
IV. Șederea la Gouldsboro	108
V. Wapassow, Fericirea	153
VI. Drumul spre Montreal	185
VII. Navigând pe Fluviu	251

ANNE și SERGE GOLON

**ANGELICA
ȘI DRUMUL
SPERANTEI**

EDITURA ELIT

10.90